

DREPTURILE COPILULUI - 365

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE
OMULUI

**DREPTURILE COPILULUI -
365**

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU
DREPTURILE OMULUI

Coordonatori: Irina Moroianu Zlătescu
Marius Mocanu
Anna Maria Neagoie
dr. Adrian Bulgaru

Redactare: Mihaela Scarlat
Olivia Florescu

Traducere: Valeriu Rendec
Daniela Albu

Decriere CIP

© 2014 INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE
OMULUI

București, Bulevardul Nicolae Bălcescu, nr.21, etaj 4, sector 1

Telefon: 40-21-311 49 21

Fax: 40-21-311 49 23

e-mail: office@irido.ro

I.S.B.N. 978-606-8650-02-9

CUVÂNT ÎNAINTE

Istoria drepturilor copilului, apărute relativ recent din punctul de vedere al sistemelor juridice de protecție¹, este marcată de personalități care au militat pentru o protecție specială, dar și de progrese conceptuale și juridice, „constante dar și discontinue”². Astfel, încă înainte de primul război mondial, pediaterul polonez Janusz Korczak, recunoscut ca o figură emblematică a acestui proces, milita pentru ceea ce el numea „dreptul copilului la respect”.

La sfârșitul primului război mondial, Liga Națiunilor elabora o serie de principii, incluse în Declarația de la Geneva din 1924 referitoare la protecția specială datorată copilului.

Acestea se vor regăsi mai târziu în Declarația drepturilor copilului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1959, în care se arată că dată fiind lipsa sa de maturitate fizică și intelectuală, copilul are nevoie de protecție și îngrijire speciale, inclusiv de o protecție juridică adecvată, atât înainte cât și după nașterea sa.

Declarația înscrie principiile sociale și juridice aplicabile protecției copilului, făcând referire specială la practicile în materie de plasament familial și de adopție pe plan național și internațional.

Adoptarea acestui document, care a fost urmată de proclamarea anului 1979 ca an internațional al copilăriei, marchează o veritabilă renaștere a drepturilor copilului.

Toate aceste etape au pregătit marele pas înainte, care s-a realizat odată cu elaborarea primului instrument cu forță juridică dedicat integral protecției și promovării ansamblului drepturilor copilului, Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989³. Referindu-se la însemnătatea Convenției, Secretarul general al Națiunilor Unite, Ban Ki-moon, afirma în 2009 cu ocazia aniversării a 20 de ani de la adoptarea acesteia: „Convenția cu privire la drepturile copilului a recunoscut pentru prima dată faptul că și copiii au drepturi ale omului și că este necesară o protecție specială de care adulții nu au nevoie”⁴.

¹ A se vedea **Irina Moroianu Zlătescu**, *Violența împotriva copiilor*, în „Drepturile omului” nr. 3/2007, p. 3-5.

² A se vedea **C. Brisset**, *Les droits de l'enfant, vingt ans après*, în „UN Special” nr. 688 – octobre 2009, p. 38.

³ Convenția a intrat în vigoare la 2 septembrie 1990. România a ratificat acest instrument internațional prin Legea nr. 18/1990, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 109 din 28 septembrie 1990 și republicată în nr. 3/4 din 19 iunie 2001.

⁴ A se vedea **Ban Ki-moon**, Remarks on the 20th anniversary of the Convention on the Rights of the Child, 20 November, 2009.

Unsprezece ani mai târziu, convenției i s-au adăugat Protocolul facultativ cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă⁵ și Protocolul facultativ cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate⁶.

Întemeiat pe Convenția ONU, adoptată în 1989, ratificată de toate statele membre ale Uniunii Europene, în special pe articolele 3, 9, 12, 13 din aceasta, articolul 24 al Cartei drepturilor fundamentale prevede: „Copiii au dreptul la protecția și îngrijirile necesare pentru asigurarea bunăstării lor. Ei își pot exprima în mod liber opinia. Aceasta se ia în considerare în problemele care îi privesc, în funcție de vârsta și gradul lor de maturitate (alin. 1). În toate acțiunile referitoare la copii, indiferent dacă sunt realizate de autorități publice sau de instituții private, interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial (alin. 2). Orice copil are dreptul de a întreține cu regularitate relații personale și contacte directe cu ambii părinți, cu excepția cazului în care acestea sunt contrare interesului său (alin. 3)”⁷.

Mai mult România a ratificat, în anul 2011, Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, iar în luna iunie 2014 Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), documente deosebit de importante pentru protecția drepturilor copilului la nivel regional european.

România, în calitatea sa de stat parte la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și protocoalele sale precum și la tratatele regionale în materie, a depus eforturi semnificative pentru a armoniza legislația internă cu principiile și normele asumate prin angajamentele sale internaționale.

Odată cu modificările aduse Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului principiul interesului superior al copilului a dobândit vizibilitate semnificativă în legislația națională⁸.

În ceea ce privește cadrul instituțional, trebuie salutată reînființarea, în luna aprilie 2014 a Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, după ce în anul 2010 fusese desființată Autoritatea Națională pentru Protecția Familiei și a Drepturilor Copilului și reorganizată ca direcție în cadrul Ministerului Muncii, Familiei și protecției Sociale.

Autoritățile pregătesc în prezent o strategie națională pentru promovarea

⁵ Adoptat la 6 septembrie 2000. România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 470 din 20 septembrie 2001, publicată în M. Of., I, nr. 601 din 25 septembrie 2001.

⁶ Adoptat la 25 mai 2000. România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 567 din 19 octombrie 2001, publicată în M. Of., I, nr. 692 din 31 decembrie 2001.

⁷ Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (2007/C303/01) în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, anul 50, 14 decembrie 2007 (Ed. în limba română).

⁸ A se vedea Raportul comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei Niels Muiznieks, în urma vizitei efectuate în România în perioada 31 martie – 4 aprilie 2014, p. 26

și protecția drepturilor copilului pentru perioada 2014-2020 ce are ca scop promovarea investiției în dezvoltarea și bunăstarea copilului, pe baza unei abordări holistice și integrate de către toate instituțiile și autoritățile statului, în condițiile respectării drepturilor copilului, satisfacerii nevoilor acestuia, precum și accesului universal la servicii, asigurându-se astfel coerența și consolidarea politicilor la nivel sectorial, între diferitele nivele și mecanisme de guvernare, precum și concordanța acestora cu obiectivele stabilite în documentele europene.⁹

Raportul comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei, întocmit ca urmare a vizitei efectuate de către acesta în România, referitor la drepturile copilului, aduce în discuție o serie de aspecte cu privire la: copiii abandonați și fără adăpost, copiii instituționalizați, justiția pentru minori și cadrul legal și instituțional al protecției drepturilor copilului.

În privința copiilor abandonați și fără adăpost se solicită intensificarea eforturilor pentru a preveni separarea copiilor de familiile lor, a sprijini reintegrarea copiilor abandonați în familiile lor și a oferi îngrijire alternativă în cazul în care acest lucru este în interesul superior al copilului

Dezinstituționalizarea serviciilor de protecție a copilului reprezintă în continuare o prioritate pentru politicile din România, eforturile de realizare a acestora vor trebui însă intensificate cu prioritate. Se atrage atenția că, până la dezinstituționalizare, autoritățile trebuie să adopte măsuri care să garanteze că dreptul copilului la respectarea demnității și a integrității sale fizice este respectat. Din acest motiv, Comisarul subliniază importanța unui mecanism independent de monitorizare eficient pentru a identifica orice forme de abuz săvârșite împotriva copiilor în instituții.

De asemenea, Comisarul atrage atenția autorităților române asupra Orientărilor din 2010 privind justiția adaptată copilului ale Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei încurajând implementarea acestora, pentru a asigura o „justiție accesibilă, adecvată vârstei, promptă, diligentă, adaptată la și axată pe nevoile și drepturile copilului, pe respectarea drepturilor copilului, inclusiv dreptul la un proces echitabil, la participarea la și la înțelegerea procedurilor, la respectarea vieții private și de familie, precum și la integritate și demnitate”. Eliminarea pedepsei cu închisoarea pentru minori, în februarie 2014, și înlocuirea sa cu măsuri educative alternative sunt, în principiu, în conformitate cu orientările menționate anterior și sunt binevenite.

Totodată, drepturile copilului, inclusiv protecția copiilor, constituie o arie tematică importantă a planului de activitate al Agenției Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, prin care se urmăresc o serie de obiective specifice. Între acestea, identificarea și analiza codurilor de

⁹ A se vedea *Proiect de Hotărâre privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2020*, www.copii.ro

conduită și a indicatorilor furnizorilor de servicii destinate copiilor, în special copiilor din categorii de risc, precum copii cu dizabilități, minoritățile etnice, solicitanții de azil și familiile de migranți separate, copii fără documente de stare civilă, identificarea și analiza acțiunilor pentru combaterea traficului cu copii și accesul egal la educație și sănătate de calitate pentru copiii din grupuri dezavantajate, în special Roma și călători.

Cu tot drumul lung, ascendent, parcurs în cei peste douăzeci de ani scurși de la adoptarea Convenției, în sensul îmbunătățirii protecției copiilor, „mai este încă nevoie de continuarea și concertarea acțiunii guvernamentale ca și a acțiunii organizațiilor internaționale, instituțiilor naționale pentru drepturile omului și a societății civile pentru asigurarea respectării, protecției și promovării drepturilor omului. Aceasta presupune nu numai adaptarea legislației, ci și asigurarea exercitării pe deplin a drepturilor copiilor în viața de fiecare zi, inclusiv participarea și accesul copiilor la justiție. Aceasta – se arată în declarația comună a Consiliului Europei și a Agenției Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene – constituie un imperativ moral, social și legal”¹⁰.

Analiza situației actuale reliefează din nefericire perpetuarea unor grave probleme, între care malnutriția, exploatarea economică, abandonul școlar, sănătatea precară, violența ș.a. Astfel, Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și celelalte instrumente în materie, precum și mecanismele create în aplicarea lor se dovedesc indispensabile dar insuficiente. Omenirea se află așadar în toiul luptei pentru drepturile copilului, iar ceea ce rămâne de făcut implică un efort uriaș care trebuie continuat în mod susținut.

Volumul de față are la bază o serie întreagă de publicații apărute în cadrul Institutului Român pentru Drepturile Omului dintre care amintim volumele „Drepturile copilului. Drepturile mele”, „Drepturile copilului”, „Principalele instrumente internaționale privind drepturile omului la care România este parte” ș.a, la a căror realizare au contribuit cercetători din cadrul Institutului dintre care, de asemenea, amintim pe Emil Marinache, prof. dr. Rodica Șerbănescu, prof. Ioan Onacea, Irina Patrușiu, Valeriu Rendec, Mihaela Scarlat, Ana Maria Bojian, Aura Anghel, Milena Stăncescu, Marius Mocanu, dr. Adrian Bulgaru, Olivia Florescu, Teodor Loreș.

Prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu

¹⁰ Joint statement on the occasion of the 20th Anniversary of the Adoption of the Convention on the Rights of the Child.

I. DOCUMENTE UNIVERSALE

DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI*

- extrase -

ARTICOLUL 23

1. Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfacătoare de muncă, precum și la ocrotire împotriva șomajului.

2. Toți oamenii au dreptul, fără nici o discriminare, la salariu egal pentru muncă egală.

3. Orice om care muncește are dreptul la o remunerație echitabilă și satisfacătoare care să-i asigure lui precum și familiei sale o existență conformă cu demnitatea umană și completată, dacă este cazul, cu alte mijloace de protecție socială.

4. Orice persoană are dreptul să întemeieze cu alte persoane sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

ARTICOLUL 24

Orice persoană are dreptul la odihnă și la timp liber și îndeosebi la o limitare rezonabilă a timpului de muncă, precum și la concedii periodice plătite.

ARTICOLUL 25

1. Orice persoană are dreptul la un nivel de viață corespunzător asigurării sănătății sale, bunăstării proprii și a familiei, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale

* Adoptată și proclamată de Adunarea generală a ONU prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948.

România a semnat Declarația la 14 decembrie 1955 când, prin R 955 (X) a Adunării generale a ONU, a fost admisă în rândurile statelor membre.

necesare, are dreptul la asigurare în caz de șomaj, de boală, de invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență ca urmare a unor împrejurări independente de voința sa.

2. Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire speciale. Toți copiii, indiferent dacă s-au născut în cadrul sau în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

ARTICOLUL 26

1. Orice persoană are dreptul la educație. Educația trebuie să fie gratuită, cel puțin în ce privește învățământul elementar și de bază. Învățământul elementar este obligatoriu. Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie accesibil tuturor; accesul la studii superioare trebuie să fie deschis tuturor pe baza deplinei egalități, în funcție de merit.

2. Educația trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului pentru drepturile omului și pentru libertățile fundamentale. Ea trebuie să stimuleze înțelegerea, toleranța și prietenia între toate popoarele și între toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activității Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.

3. Părinții au, cu prioritate, dreptul să aleagă felul educației care urmează să fie dată copiilor lor.

PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE ECONOMICE, SOCIALE ȘI CULTURALE*

- extrase -

ARTICOLUL 10

Statele părți la prezentul Pact recunosc că:

1. O ocrotire și o asistență cât mai largă cu puțință trebuie acordată familiei, elementul natural și fundamental al societății, în special pentru întemeierea sa și în răstimpul cât are responsabilitatea întreținerii și educării copiilor care sunt în sarcina sa. Căsătoria trebuie să fie liber consimțită de viitori soți.

2. O ocrotire specială trebuie acordată mamei, într-o perioadă de timp rezonabilă, înainte și după nașterea copiilor. Mamele salariate trebuie să beneficieze, în decursul acestei perioade, de un concediu plătit sau de un concediu beneficiind de alocații de securitate socială adecvate.

3. Măsuri speciale de ocrotire și de asistență trebuie luate în favoarea tuturor copiilor și adolescenților, fără nici o discriminare din motive de filiațiune sau din alte motive. Copiii și adolescenții trebuie ocrotiți împotriva exploatării economice și sociale. Folosirea lor la lucrări de natură a le dăuna moralității sau sănătății, de a le pune viața în primejdie sau de a dăuna dezvoltării lor normale trebuie sancționată prin lege. Statele trebuie, de asemenea, să stabilească limite de vârstă sub care folosirea muncii salariate a copiilor va fi interzisă și sancționată prin lege.

ARTICOLUL 13

1. Statele părți la prezentul pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la educație. Ele sunt de acord că educația trebuie să urmărească deplina dezvoltare a personalității umane și a simțului demnității sale și să întărească respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. Pe lângă aceasta, ele sunt de acord că prin educație orice persoană trebuie să devină capabilă de a juca un rol util într-o societate liberă, că educația trebuie să favorizeze înțelegerea, toleranța și prietenia între toate națiunile și toate grupurile rasiale, etnice sau religioase și să încurajeze dezvoltarea activităților Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.

* Adoptat și deschis spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966 prin Rezoluția 2200 A (XXI). Intrat în vigoare la 3 ianuarie 1976, cf. dispozițiilor art. 27.

România a ratificat Pactul la 31 octombrie 1974 prin Decretul nr. 212, publicat în „Buletinul Oficial al României”, Partea I, nr. 146 din 20 noiembrie 1974.

2. Statele părți la prezentul Pact recunosc că în vederea asigurării deplinei exercitări a acestui drept:

a) învățământul primar trebuie să fie obligatoriu și accesibil tuturor în mod gratuit;

b) învățământul secundar, sub diferitele sale forme, inclusiv învățământul secundar tehnic și profesional, trebuie să fie generalizat și să devină accesibil tuturor prin toate mijloacele potrivite și în special prin instaurarea în mod progresiv a gratuității lui;

c) învățământul superior trebuie să devină accesibil tuturor în deplină egalitate, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele potrivite și în special prin introducerea treptată a gratuității;

d) educația de bază trebuie încurajată sau intensificată cât mai mult posibil, pentru persoanele care au primit instrucție primară sau care n-au primit-o până la capăt;

e) trebuie să se urmărească activ dezvoltarea unei rețele școlare la toate nivelurile, să se stabilească un sistem adecvat de burse și să se amelioreze în mod continuu condițiile materiale ale personalului didactic.

3. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte libertatea părinților și, atunci când este cazul, a tutorilor legali, de a alege pentru copiii lor instituții de învățământ altele decât cele ale autorităților publice, dar conforme cu normele minimale pe care le poate prescrie sau aproba statul în materie de educație și de a asigura educația religioasă și morală a copiilor lor în conformitate cu propriile lor convingeri.

4. Nici o dispoziție din prezentul articol nu trebuie interpretată ca aducând atingere libertății indivizilor și persoanelor juridice de a înființa și de a conduce instituții de învățământ cu condiția ca principiile enunțate în paragraful 1 al prezentului articol să fie respectate, iar educația dată în aceste instituții să fie conformă cu normele minimale pe care le poate prescrie statul.

ARTICOLUL 14

Orice stat parte la prezentul Pact care în momentul în care devine parte nu a putut încă asigura în teritoriul său metropolitan sau în teritoriile aflate sub jurisdicția sa obligativitatea și gratuitatea învățământului primar, se angajează să stabilească și să adopte, într-un termen de doi ani, un plan detaliat de măsuri necesare pentru a realiza treptat, într-un număr rezonabil de ani, fixat prin acest plan, deplina aplicare a principiului învățământului primar obligatoriu și gratuit pentru toți.

PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE CIVILE ȘI POLITICE*

- extras -

ARTICOLUL 24

1. Orice copil, fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, origine națională sau socială, avere sau naștere, are dreptul din partea familiei sale, a societății și a statului la măsurile de ocrotire pe care le cere condiția de minor.

2. Orice copil trebuie să fie înregistrat imediat după naștere și să aibă un nume.

3. Orice copil are dreptul de a dobândi o cetățenie.

* Adoptat și deschis spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966. Intrat în vigoare la 23 martie 1976, cf. art. 49, pentru toate dispozițiile cu excepția celor de la art. 41; la 28 martie pentru dispozițiile de la art. 41.

România a ratificat Pactul la 31 octombrie 1974 prin Decretul nr. 212, publicat în „Buletinul Oficial al României“, Partea I, nr. 146 din 20 noiembrie 1974.

CONVENȚIA CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI*

PREAMBUL

Statele părți la prezenta Convenție,

Având în vedere că, în conformitate cu principiile proclamate de Carta Națiunilor Unite, recunoașterea demnității și a drepturilor egale și inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume.

Având în vedere că în Cartă popoarele Națiunilor Unite au proclamat din nou încrederea lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea persoanei umane și au hotărât să promoveze progresul social și condiții mai bune de trai în contextul unei libertăți sporite.

Recunoscând faptul că Națiunile Unite, în Declarația Universală a Drepturilor Omului și în pactele internaționale privind drepturile omului, au proclamat și au convenit că fiecare poate să se prevaleze de drepturile și de libertățile enunțate de acestea, fără nici o deosebire de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, naționalitate și origine socială, situație materială, statut la naștere sau alt statut.

Amintind faptul că în Declarația Universală a Drepturilor Omului Națiunile Unite au proclamat dreptul copiilor la îngrijire și asistență speciale.

Având convingerea că familia, ca unitate de bază a societății și ca mediu natural destinat creșterii și bunăstării tuturor membrilor săi și, în special, a copiilor, trebuie să beneficieze de protecția și de asistența de care are nevoie pentru a-și putea asuma pe deplin responsabilitățile în cadrul societății.

Recunoscând că pentru dezvoltarea pleneră și armonioasă a personalității sale copilul trebuie să crească într-un mediu familial, într-o atmosferă de fericire, dragoste și înțelegere,

Ținând seama de faptul că un copil trebuie să fie pe deplin pregătit să trăiască independent în societate și să fie educat în spiritul idealurilor proclamate în Carta Națiunilor Unite și, în special, în spiritul păcii, demnității, libertății, toleranței, egalității și solidarității.

Având în vedere că necesitatea de a extinde protecția specială

* Adoptată de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite la 29 noiembrie 1989. Intrată în vigoare la 2 septembrie 1990.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 18/1990, publicată în M.Of., I, nr. 109 din 28 septembrie 1990 și republicată în M. Of., I, nr. 314 din 13 iunie 2001.

acordată copilului a fost enunțată în Declarația de la Geneva din 1924 privind drepturile copilului și în Declarația drepturilor copilului, adoptată de Adunarea Generală la 20 noiembrie 1959, și a fost recunoscută în Declarația Universală a Drepturilor Omului, în Pactul internațional privind drepturile civile și politice (în special art. 23 și 24), în Pactul internațional privind drepturi economice, sociale și culturale (în special art. 10) și în statutele și instrumentele aplicabile ale instituțiilor specializate și ale organizațiilor internaționale preocupate de bunăstarea copilului,

Având în vedere că, așa cum s-a arătat în Declarația drepturilor copilului, „dată fiind lipsa sa de maturitate fizică și intelectuală, copilul are nevoie de protecție și îngrijire speciale, inclusiv de o protecție juridică adecvată, atât înainte cât și după nașterea sa,

Reamintind dispozițiile Declarației cu privire la principiile sociale și juridice aplicabile protecției și bunăstării copiilor, cu referire specială la practicile în materie de plasament familial și de adopție pe plan național și internațional, precum și Regulile minimale standard ale Națiunilor Unite privind administrarea justiției în cazul minorilor (Regulile de la Beijing), Declarația privind protecția femeilor și copiilor în caz de stare de urgență și de conflict armat,

Recunoscând că în toate țările lumii există copii care trăiesc în condiții extrem de dificile și care au nevoie de o atenție deosebită,

Ținând seama de importanța tradițiilor și a valorilor culturale ale fiecărui popor în protejarea și dezvoltarea armonioasă a copilului,

Recunoscând importanța cooperării internaționale destinate îmbunătățirii condițiilor de trai ale copiilor din toate țările și, în special, din țările în curs de dezvoltare,

Convin după cum urmează:

PARTEA I

ARTICOLUL 1

În sensul prezentei Convenții, prin *copil* se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă.

ARTICOLUL 2

1. Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta Convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau originea socială, de situația materială,

incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.

2. Statele părți vor lua toate măsurile de protejare a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente ținând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.

ARTICOLUL 3

1. În toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

2. Statele părți se obligă să asigure copilului protecția și îngrijirea necesare în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau ale altor persoane cărora acesta le-a fost încredințat în mod legal, și în acest scop vor lua toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.

3. Statele părți vor veghea ca instituțiile, serviciile și așezămintele care răspund de protecția și îngrijirea copiilor să respecte standardele stabilite de autoritățile competente, în special cele referitoare la securitate și sănătate, la numărul și calificarea personalului din aceste instituții, precum și la asigurarea unei supravegheri competente.

ARTICOLUL 4

Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură necesare în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție. În cazul drepturilor economice, sociale și culturale statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.

ARTICOLUL 5

Statele părți vor respecta responsabilitățile, drepturile și îndatoririle ce revin părinților naturali ai copilului sau, după caz și conform tradiției locale, membrilor familiei lărgite sau comunității, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii în îngrijire, de a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, îndrumarea și orientarea necesare în exercitarea de către copil a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție.

ARTICOLUL 6

1. Statele părți recunosc dreptul la viață al fiecărui copil.
2. Statele părți vor face tot ce le stă în putință pentru a asigura supraviețuirea și dezvoltarea copilului.

ARTICOLUL 7

1. Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia.
2. Statele părți vor veghea ca aplicarea acestor drepturi să respecte legislația lor națională și obligațiile pe care acestea și le-au asumat în temeiul instrumentelor internaționale aplicabile în materie, în special în cazul în care nerespectarea acestora ar avea ca efect declararea copilului ca apatrid.

ARTICOLUL 8

1. Statele părți se obligă să respecte dreptul copilului de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele și relațiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fără nici o imixtiune ilegală.
2. În cazul în care un copil este lipsit în mod ilegal de toate sau de o parte din elementele constitutive ale identității sale, statele părți vor asigura asistența și protecția corespunzătoare pentru ca identitatea acestuia să fie restabilită cât mai repede posibil.

ARTICOLUL 9

1. Statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijați de părinți sau în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului.
2. În toate cazurile prevăzute la paragraful 1 din prezentul articol toate părțile interesate trebuie să aibă posibilitatea de a participa la dezbateri și de a-și face cunoscute punctele de vedere.
3. Statele părți vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre ei de a întreține relații personale și contacte

directe cu cei doi părinți ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.

4. Când separarea rezultă din măsuri luate de către un stat parte, precum detenția, închisoarea, exilul, expulzarea sau moartea (inclusiv moartea, indiferent de cauză, survenită în timpul detenției) ambilor părinți sau a unuia dintre ei ori a copilului, statul parte va furniza, la cerere, părinților, copilului sau, după caz, unui alt membru al familiei informațiile esențiale despre locul unde se găsesc membrul sau membrii familiei, exceptând cazul în care divulgarea acestor informații ar aduce prejudicii bunăstării copilului. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri să nu antreneze prin ea însăși consecințe dăunătoare pentru persoana sau persoanele interesate.

ARTICOLUL 10

1. În conformitate cu obligația ce revine statelor părți potrivit art. 9 paragraful 1, orice cerere depusă de un copil sau de părinții acestuia, în vederea intrării într-un stat parte sau a părăsirii acestuia în scopul reîntregirii familiei, va fi examinată de statele părți cu bunăvoință, umanism și cu operativitate. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca depunerea unei astfel de cereri să nu antreneze consecințe nefaste asupra solicitanților și membrilor familiei acestora.

2. Copilul ai cărui părinți își au reședința în state diferite va avea dreptul de a întreține, în afara unor situații excepționale, relații personale și contacte directe, în mod regulat, cu ambii săi părinți. În acest scop și în conformitate cu obligația care revine statelor părți în temeiul art. 9 paragraful 1, statele părți vor respecta dreptul copilului și al părinților săi de a părăsi orice țară, inclusiv propria lor țară, și de a reveni în propria lor țară. Dreptul de a părăsi orice țară nu poate fi îngrădit decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protejarea siguranței naționale, a ordinii publice, a sănătății publice sau a bunelor moravuri ori a drepturilor și libertăților altora și care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezenta Convenție.

ARTICOLUL 11

1. Statele părți vor lua măsuri pentru a combate acțiunile ilegale de transferare și de împiedicare a reîntoarcerii copiilor în, respectiv din, străinătate.

2. În acest scop statele părți vor promova încheierea de acorduri bilaterale și multilaterale sau aderarea la acordurile existente.

ARTICOLUL 12

1. Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îi privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul său de maturitate.

2. În acest scop copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

ARTICOLUL 13

1. Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a difuza informații și idei de orice natură, indiferent de frontieră, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică ori prin orice alte mijloace, la alegerea copilului.

2. Exercițarea acestui drept poate face subiectul restricțiilor, dar numai al acelor restricții expres prevăzute de lege și absolut necesare pentru:

- a) respectarea drepturilor sau a reputației altora; sau
- b) protejarea securității naționale, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri.

ARTICOLUL 14

1. Statele părți vor respecta dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și religie.

2. Statele părți vor respecta drepturile și obligațiile părinților sau, după caz, ale reprezentanților legali ai copilului de a-l îndruma în exercițarea dreptului susmenționat, de o manieră care să corespundă capacităților în formare ale acestuia.

3. Libertatea de a-și manifesta propriile convingeri religioase sau alte convingeri nu poate fi îngădită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protecția securității publice, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri sau a libertăților și drepturilor fundamentale ale altora.

ARTICOLUL 15

1. Statele părți recunosc drepturile copilului la libertatea de asociere și la libertatea de întrunire pașnică.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate fi îngădită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al siguranței sau ordinii publice ori pentru a proteja sănătatea publică sau bunele moravuri ori pentru a proteja drepturile și libertățile altora.

ARTICOLUL 16

1. Nici un copil nu va fi supus unei imixțiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondența sa, precum și nici unui fel de atac ilegal la onoarea și reputația sa.

2. Copilul are dreptul la protecția garantată de lege împotriva unor astfel de imixțiuni sau atacuri.

ARTICOLUL 17

Statele părți vor recunoaște importanța funcției îndeplinite de mijloacele de informare în masă și vor asigura accesul copilului la informație și materiale provenind din surse naționale și internaționale, în special cele care urmăresc promovarea bunăstării sale sociale, spirituale și morale și a sănătății sale fizice și morale. În acest scop statele părți:

a) vor încuraja difuzarea, prin mijloacele de informare în masă, de informații și materiale de interes social și educativ pentru copil și care sunt în conformitate cu art. 29;

b) vor încuraja cooperarea internațională în procedura, schimbul și difuzarea de astfel de informații și materiale provenind din surse culturale, naționale și internaționale;

c) vor încuraja producerea și difuzarea de cărți pentru copii;

d) vor încuraja mijloacele de informare în masă să țină seama, în mod deosebit, de nevoile lingvistice ale copiilor autohtoni sau ale celor care aparțin unui grup minoritar;

e) vor favoriza elaborarea unor principii călăuzitoare adecvate, destinate protejării copilului împotriva informațiilor și materialelor care dăunează bunăstării sale, având în vedere prevederile art. 13 și 18.

ARTICOLUL 18

1. Statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

2. Pentru garantarea și promovarea drepturilor enunțate în prezenta Convenție statele părți vor acorda ajutor corespunzător părinților și reprezentanților legali ai copilului în exercitarea responsabilității care le revine în legătură cu creșterea copilului și vor asigura crearea instituțiilor, așezămintelor și serviciilor de îngrijire a copiilor.

3. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor ai căror părinți muncesc dreptul de a beneficia de serviciile și așezămintele de îngrijire a copiilor, pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.

ARTICOLUL 19

1. Statele părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare, în vederea protejării copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori reprezentanților legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat.

2. Aceste măsuri de protecție vor cuprinde, după caz, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale care să asigure sprijinul necesar copilului și celor cărora le-a fost încredințat, precum și pentru instituirea altor forme de prevenire și pentru identificarea, denunțarea, acționarea în instanță, anchetarea, tratarea și urmărirea cazurilor de rele tratamente aplicate copilului, descrise mai sus, și, dacă este necesar, a procedurilor de implicare judiciară.

ARTICOLUL 20

1. Copilul care este, temporar ori permanent, lipsit de mediul său familial sau care, pentru protejarea intereselor sale, nu poate fi lăsat în acest mediu are dreptul la protecție și asistență speciale din partea statului.

2. Statele părți, în conformitate cu legislația lor națională, vor asigura protecție alternativă pentru un astfel de copil.

3. Această protecție poate include, mai ales, plasamentul familial, „kafalah” din dreptul islamic, adopția sau, în caz de necesitate, plasarea în instituții corespunzătoare de îngrijire a copiilor. În alegerea uneia dintre aceste soluții este necesar să se țină seama în mod corespunzător de necesitatea unei anumite continuități în educarea copilului, precum și de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică.

ARTICOLUL 21

Statele părți care recunosc și/sau autorizează adopția vor veghea ca interesele supreme ale copilului să primeze și:

a) vor veghea ca adopția unui copil să fie autorizată numai de autoritățile competente care verifică, în conformitate cu legea și cu procedurile aplicabile, precum și pe baza tuturor informațiilor pertinente și credibile, că adopția se poate realiza luând în considerare statutul copilului în raport cu părinții, cu rudele și cu reprezentanții săi legali și, dacă este cazul, că persoanele interesate și-au dat consimțământul cu privire la adopție în cunoștință de cauză în urma unei consilieri corespunzătoare;

b) recunosc că adopția în străinătate poate fi considerată ca un mijloc alternativ de asigurare a îngrijirii necesare copilului, dacă acesta, în țara de origine, nu poate fi încredințat spre plasament familial sau spre adopție ori nu poate fi îngrijit în mod corespunzător;

c) vor asigura că, în cazul adopției în străinătate, copilul beneficiază de garanțiile și standardele echivalente celor existente în cazul adopției naționale;

d) vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a se asigura că, în cazul adopției în străinătate, plasamentul copilului nu conduce la obținerea de câștiguri materiale necuvenite pentru persoanele implicate;

e) promovează obiectivele prezentului articol, încheind aranjamente sau acorduri bilaterale ori multilaterale, după caz, și se străduiesc, în acest cadru, să asigure ca plasarea copiilor în străinătate să fie efectuată de autoritățile sau organele competente.

ARTICOLUL 22

1. Statele părți vor lua măsurile necesare pentru ca un copil care caută să obțină statutul de refugiat sau care este considerat refugiat în conformitate cu reglementările și procedurile internaționale și naționale aplicabile, fie că este singur sau însoțit de mamă ori de tată sau de orice altă persoană, să beneficieze de protecția și asistența umanitară corespunzătoare, pentru a se putea bucura de drepturile recunoscute de prezenta Convenție și de celelalte instrumente internaționale privind drepturile omului sau ajutorul umanitar la care respectivele state sunt părți.

2. În acest scop statele părți vor contribui, după cum consideră necesar, la toate eforturile întreprinse de O.N.U. și de alte organizații guvernamentale sau neguvernamentale competente cooperând cu O.N.U., pentru a proteja și ajuta copiii care se găsesc într-o astfel de situație și pentru a găsi părinții sau alți membri ai familiei oricărui copil refugiat, în vederea obținerii informațiilor necesare pentru reîntregirea familiei sale. În

cazul în care părinții sau alți membri ai familiei nu pot fi găsiți, copilului i se va acorda aceeași protecție ca oricărui alt copil care este temporar sau total lipsit de mediul său familial, indiferent de motiv, în conformitate cu principiile enunțate în prezenta Convenție.

ARTICOLUL 23

1. Statele părți recunosc că pentru copiii handicapați fizic și mental trebuie să se asigure o viață împlinită și decentă, în condiții care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia și să le faciliteze participarea activă la viața comunității.

2. Statele părți recunosc dreptul copiilor handicapați de a beneficia de îngrijiri speciale și încurajează și asigură, în măsura resurselor disponibile, la cerere, copiilor handicapați care îndeplinesc condițiile prevăzute și celor care îi au în îngrijire, un ajutor adaptat situației copilului și situației părinților sau a celor cărora le este încredințat.

3. Recunoscând nevoile speciale ale copiilor handicapați, ajutorul acordat conform paragrafului 2 al prezentului articol va fi gratuit ori de câte ori acest lucru este posibil, ținând seama de resursele financiare ale părinților sau ale celor care îi au în îngrijire, și va fi destinat asigurării accesului efectiv al copiilor handicapați la educație, formare profesională, servicii medicale, recuperare, pregătire în vederea ocupării unui loc de muncă, activități recreative, de o manieră care să asigure deplina integrare socială și dezvoltare individuală a copiilor, inclusiv dezvoltarea lor culturală și spirituală.

4. În spiritul cooperării internaționale, statele părți vor favoriza schimbul de informații relevante în domeniul medicinei preventive și al tratamentului medical psihologic și funcțional al copiilor handicapați, inclusiv prin difuzarea și accesul la informații referitoare la metodele de recuperare, educare și formare profesională, în scopul de a permite statelor părți să își perfecționeze capacitățile și competențele și să își extindă experiența în aceste domenii. În această privință se va ține seama, în mod deosebit, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 24

1. Statele părți recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă și de a beneficia de serviciile medicale și de recuperare. Ele vor depune eforturi pentru a garanta că nici un copil nu este lipsit de dreptul de a avea acces la aceste servicii.

2. Statele părți vor depune eforturi pentru a asigura aplicarea efectivă a acestui drept și, în mod deosebit, vor lua măsurile

corespunzătoare pentru:

- a) reducerea mortalității infantile și a celei în rândul copiilor;
- b) asigurarea asistenței medicale și a măsurilor de ocrotire a sănătății pentru toți copiii, cu accent pe dezvoltarea măsurilor primare de ocrotire a sănătății;
- c) combaterea maladiilor și a malnutriției, inclusiv în cadrul măsurilor primare de ocrotire a sănătății, recurgând, printre altele, la tehnologii accesibile și la aprovizionarea cu alimente nutritive și cu apă potabilă, luând în considerare pericolele și riscurile de poluare a mediului natural;
- d) asigurarea ocrotirii sănătății mamelor în perioada pre- și postnatală;
- e) asigurarea că toate segmentele societății, în mod deosebit părinții și copiii, sunt informate, au acces la educație și sunt sprijinite în folosirea cunoștințelor de bază despre sănătatea și alimentația copilului, despre avantajele alăptării, ale igienei și salubrității mediului înconjurător și ale prevenirii accidentelor;
- f) crearea serviciilor de medicină preventivă, de îndrumare a părinților și de planificare familială, și asigurarea educației în aceste domenii.

3. Statele părți vor lua toate măsurile eficiente corespunzătoare, în vederea abolirii practicilor tradiționale dăunătoare sănătății copiilor.

4. Statele părți se angajează să favorizeze și să încurajeze cooperarea internațională în vederea asigurării, în mod progresiv, a deplinei îndepliniri a dreptului recunoscut în prezentul articol. În această privință se va ține seama, în mod deosebit, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 25

Statele părți recunosc dreptul copilului care a fost plasat de către autoritatea competentă pentru a primi îngrijiri, la protejarea sau tratarea afecțiunilor sale fizice ori mentale, dreptul la verificarea periodică a tratamentului respectiv și a oricăror alte aspecte legate de plasarea sa.

ARTICOLUL 26

1. Statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de asistență socială, inclusiv de asigurări sociale, și vor lua măsuri pentru asigurarea exercitării depline a acestui drept în conformitate cu legislația lor națională.

2. La acordarea indemnizațiilor prevăzute de lege se va ține seama, când este cazul, de resursele și situația copilului și ale persoanelor

responsabile de întreținerea sa, precum și de orice alte împrejurări care au legătură cu cererea de acordare a indemnizațiilor, înaintată de copil sau în numele său.

ARTICOLUL 27

1. Statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

2. Părinților și oricărei alte persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare în vederea dezvoltării copilului.

3. Statele părți vor adopta măsurile corespunzătoare, ținând seama de condițiile naționale și în limita mijloacelor lor, pentru a ajuta părinții și alte persoane care au în grijă un copil să valorifice acest drept și vor oferi în caz de nevoie asistență materială și programe de sprijin destinate, în principal, satisfacerii nevoilor de hrană, îmbrăcăminte și locuință.

4. Statele părți vor lua toate măsurile adecvate pentru recuperarea pensiei alimentare pentru copil de la părinții săi sau de la alte persoane care răspund din punct de vedere financiar pentru acesta, atât pe teritoriul statului parte, cât și în străinătate. Astfel, în situația în care persoana care răspunde din punct de vedere financiar pentru copil nu locuiește în statul în care locuiește copilul, statele părți vor încuraja aderarea la acorduri internaționale sau încheierea de asemenea acorduri, precum și adoptarea oricăror alte înțelegeri corespunzătoare.

ARTICOLUL 28

1. Statele părți recunosc dreptul copilului la educație și, în vederea asigurării exercitării acestui drept în mod progresiv și pe baza egalității de șanse, în special, statele membre vor avea obligația:

a) de a asigura învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți;

b) de a încuraja crearea diferitelor forme de învățământ secundar, atât general, cât și profesional și de a le pune la dispoziția tuturor copiilor și de a permite accesul tuturor copiilor la acestea, de a lua măsuri corespunzătoare, cum ar fi instituirea gratuității învățământului și acordarea unui ajutor financiar în caz de nevoie;

c) de a asigura tuturor accesul la învățământul superior, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele adecvate;

d) de a pune la dispoziție copiilor și de a permite accesul acestora

la informarea și orientarea școlară și profesională;

e) de a lua măsuri pentru încurajarea frecvenței cu regularitate a școlii și pentru reducerea ratei abandonului școlar.

2. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura aplicarea măsurilor de disciplină școlară într-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca ființă umană și în conformitate cu prezenta Convenție.

3. Statele părți vor promova și vor încuraja cooperarea internațională în domeniul educației, mai ales în scopul de a contribui la eliminarea ignoranței și a analfabetismului în lume și de a facilita accesul la cunoștințe științifice și tehnice și la metode de învățământ moderne. În această privință se va ține seama, în special, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 29

1. Statele părți sunt de acord că educația copilului trebuie să urmărească:

a) dezvoltarea pleneră a personalității, a vocațiilor și a aptitudinilor mentale și fizice ale copilului;

b) cultivarea respectului pentru drepturile omului și libertățile fundamentale, precum și pentru principiile consacrate în Carta Națiunilor Unite;

c) educarea copilului în spiritul respectului față de părinții săi, față de limba sa, de identitatea și valorile sale culturale, față de valorile naționale ale țării în care acesta locuiește, ale țării de origine, precum și față de civilizații diferite de a sa;

d) pregătirea copilului să își asume responsabilitățile vieții într-o societate liberă, într-un spirit de înțelegere, de pace, de toleranță, de egalitate între sexe și prietenie între toate popoarele și grupurile etnice, naționale și religioase și cu persoanele de origine autohtonă;

e) educarea copilului în spiritul respectului față de mediul natural.

2. Nici o dispoziție din prezentul articol sau din art. 28 nu va fi interpretată de o manieră care să aducă atingere libertății persoanelor fizice sau juridice de a crea și conduce instituții de învățământ, cu condiția ca principiile enunțate în paragraful 1 al prezentului articol să fie respectate și ca educația dată în aceste instituții să respecte normele minimale prescrise de stat.

ARTICOLUL 30

În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice

ori persoane de origine autohtonă copilul aparținând unei astfel de minorități sau având origine autohtonă nu va fi privat de dreptul la viață culturală proprie, de dreptul de a-și declara apartenența religioasă și de a-și practica propria religie, precum și dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai grupului său.

ARTICOLUL 31

1. Statele părți recunosc copilului dreptul la odihnă și la vacanță, dreptul de a practica activități recreative proprii vârstei sale, de a participa liber la viața culturală și artistică.

2. Statele părți respectă și promovează dreptul copilului de a participa pe deplin la viața culturală și artistică și încurajează punerea la dispoziție acestuia a mijloacelor adecvate de petrecere a timpului liber și de desfășurare a activităților recreative, artistice și culturale, în condiții de egalitate.

ARTICOLUL 32

1. Statele părți recunosc dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice și de a nu fi constrâns la vreo muncă ce comportă vreun risc potențial sau care este susceptibil să îi compromită educația ori să îi dăuneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

2. Statele părți vor lua măsuri legislative, administrative, sociale și educative pentru a asigura aplicarea prezentului articol. În acest scop și ținând seama de dispozițiile aplicabile ale celorlalte instrumente internaționale, statele părți se obligă, în special:

- a) să fixeze o vârstă minimă sau vârste minime de angajare;
- b) să adopte o reglementare cu privire la orele și la condițiile de muncă;
- c) să prevadă pedepse sau alte sancțiuni corespunzătoare, pentru a asigura aplicarea întocmai a prezentului articol.

ARTICOLUL 33

Statele părți vor lua măsuri corespunzătoare, inclusiv măsuri legislative, administrative, sociale și educaționale, pentru a proteja copiii contra folosirii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope, așa cum sunt acestea definite de convențiile internaționale în materie și pentru a preveni folosirea copiilor în scopul producerii și al traficului ilicit de astfel de substanțe.

ARTICOLUL 34

Statele părți se angajează să protejeze copilul contra oricărei forme de exploatare sexuală și de violență sexuală. În acest scop statele vor lua, în special, toate măsurile corespunzătoare pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a împiedica:

- a) incitarea sau constrângerea copiilor să se dedea la activități sexuale ilegale;
- b) exploatarea copiilor în scopul prostituției sau al altor practici sexuale ilegale;
- c) exploatarea copiilor în scopul producției de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

ARTICOLUL 35

Statele părți vor lua toate măsurile necesare, pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a preveni răpirea, vânzarea și traficul de copii în orice scop și sub orice formă.

ARTICOLUL 36

Statele părți vor proteja copilul contra oricărei forme de exploatare dăunătoare oricărui aspect al bunăstării sale.

ARTICOLUL 37

Statele părți vor veghea ca:

a) nici un copil să nu fie supus la tortură, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante. Pedepsa capitală sau închisoarea pe viață fără posibilitatea de a fi eliberat nu va fi pronunțată pentru infracțiunile comise de persoane sub vârsta de 18 ani;

b) nici un copil să nu fie privat de libertate în mod ilegal sau arbitrar. Arestarea, deținerea sau întemnițarea unui copil trebuie să fie conformă cu legea și nu va fi decât o măsură extremă și cât mai scurtă posibil;

c) orice copil privat de libertate să fie tratat cu omenie și cu respectul cuvenit demnității umane și de o manieră care să țină seama de nevoile persoanelor de vârsta sa. Astfel, orice copil privat de libertate va fi separat de adulți, cu excepția cazurilor în care se apreciază ca fiind în interesul major al copilului să nu se procedeze astfel, și va avea dreptul de a menține contactul cu familia sa prin corespondență și vizite, în afara unor cazuri excepționale;

d) copiii privați de libertate să aibă dreptul de a avea acces rapid la asistență juridică sau la orice altă asistență corespunzătoare, precum și dreptul de a contesta legalitatea privării lor de libertate, în fața unui tribunal sau a unei alte autorități competente, independente și imparțiale, și dreptul la judecarea în procedură de urgență a cazului respectiv.

ARTICOLUL 38

1. Statele părți se angajează să respecte și să asigure respectarea regulilor dreptului umanitar internațional aplicabile în caz de conflict armat și menite să garanteze protecția copilului.

2. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a garanta ca persoanele care nu au împlinit vârsta de 15 ani să nu participe direct la ostilități.

3. Statele părți se vor abține de a înrola în forțele lor armate persoane care nu au împlinit vârsta de 15 ani. Atunci când încorporează persoane mai mari de 15 ani, dar mai mici de 18 ani, statele părți se vor strădui să înroleze, cu prioritate, pe cei mai în vârstă.

4. Conform obligației care le revine în virtutea dreptului umanitar internațional de a proteja populația civilă în caz de conflict armat, statele părți vor lua toate măsurile fezabile, astfel încât copiii afectați de conflictul armat să beneficieze de protecție și de îngrijire.

ARTICOLUL 39

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a facilita recuperarea fizică și psihologică și reintegrarea socială a copiilor, victime ale unei forme de neglijență, exploatare sau abuz, de tortură sau pedeapsă ori tratamente crude, inumane sau degradante ori victime ale unui conflict armat. Această readaptare și această reintegrare se vor desfășura în condiții care favorizează sănătatea, respectul de sine și demnitatea copilului.

ARTICOLUL 40

1. Statele părți recunosc oricărui copil bănuțit, acuzat sau cu privire la care s-a dovedit că a comis o încălcare a legii penale dreptul la un tratament conform cu simțul demnității și al valorii personale, care să întărească respectul sau pentru drepturile omului și libertățile fundamentale ale altora și care să țină seama de vârsta sa, precum și de necesitatea de a facilita reintegrarea sa în societate și asumarea de către acesta a unui rol constructiv în societate.

2. În acest scop și ținând seama de dispozițiile în materie ale

instrumentelor internaționale, statele părți vor veghea, în special:

a) ca nici un copil să nu fie bănuț, acuzat sau declarat vinovat de o încălcare a legii penale datorită unor acțiuni sau omisiuni care nu erau interzise de dreptul național sau internațional în momentul comiterii lor;

b) ca orice copil bănuț sau acuzat de o încălcare a legii penale să aibă garantate cel puțin următoarele drepturi:

(i) de a fi prezumat nevinovat până la stabilirea vinovăției sale conform legii;

(ii) de a fi informat în cel mai scurt termen și direct despre acuzațiile care i se aduc sau, dacă este cazul, prin intermediul părinților săi sau al reprezentanților legali și de a beneficia de asistență juridică sau de orice alt fel de asistență corespunzătoare, în vederea formulării și susținerii apărărilor sale;

(iii) dreptul la examinarea, fără întârziere, a cauzei sale de către o autoritate sau o instanță judiciară competentă, independentă și imparțială, printr-o procedură de audiere echitabilă și conformă cu prevederile legii, în prezența celor care îi asigură asistență juridică sau de altă natură, iar dacă acest lucru nu este considerat contrar interesului major al copilului, ținând seama mai ales de vârsta ori de situația acestuia, în prezența părinților săi sau a reprezentanților săi legali;

(iv) de a nu fi constrâns să depună mărturie sau să mărturisească că este vinovat; dreptul de a interoga sau de a cere interogarea martorilor acuzării, de a obține aducerea și interogarea martorilor apărării, în condiții de egalitate;

(v) dacă se dovedește că a încălcat legea penală, dreptul de a recurge la o cale de atac cu privire la decizie și la orice măsură luată în consecință, în fața unei autorități sau a unei instanțe judiciare superioare competente, independente și imparțiale conform legii;

(vi) dreptul de a fi asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată;

(vii) dreptul la respectarea deplină a vieții sale private, în toate fazele procedurii.

3. Statele părți se vor strădui să promoveze adoptarea de legi și proceduri, înființarea de autorități și instituții, special concepute pentru copiii bănuți, acuzați sau găsiți vinovați de încălcarea legii penale și, în special:

a) să stabilească o vârstă minimă sub care copiii să fie prezumați ca neavând capacitatea de a încălca legea penală;

b) să ia, ori de câte ori este posibil ca recomandabil, măsuri de soluționare a cazurilor acestor copii, fără a recurge la procedura judiciară, cu condiția ca drepturile și garanțiile legale să fie respectate pe deplin.

4. Va fi prevăzută o întreagă gamă de dispoziții, precum și cele referitoare la îngrijire, orientare și supraveghere, la îndrumare, la perioadele

de probă, la plasamentul familial, la programe de educație generală și profesională și la soluții alternative celor privind îngrijirea într-un cadru instituțional, pentru a asigura copiilor un tratament în interesul bunăstării lor și proporțional cu situația lor și cu infracțiunea săvârșită.

ARTICOLUL 41

Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu aduce atingere prevederilor mai favorabile pentru realizarea acestor drepturi ale copilului care pot figura:

- a) în legislația unui stat parte; sau
- b) în dreptul internațional în vigoare pentru statul respectiv.

PARTEA A II-A

ARTICOLUL 42

Statele părți se angajează să facă larg cunoscute atât adulților, cât și copiilor principiile și dispozițiile prezentei Convenții, prin mijloace active și adecvate.

ARTICOLUL 43

1. În vederea examinării progreselor înregistrate de statele părți în executarea obligațiilor pe care și le-au asumat în virtutea prezentei Convenții, se instituie un comitet al drepturilor copilului, ale cărui atribuții sunt descrise mai jos.

2. Comitetul se compune din 10* experți de o înaltă ținută morală și care posedă o competență recunoscută în domeniul reglementat de prezenta Convenție. Membrii comitetului sunt aleși de statele părți din rândul cetățenilor lor și acționează în nume propriu, ținându-se seama de necesitatea asigurării unei repartii geografice echitabile și a reprezentării principalelor sisteme juridice.

3. Membrii comitetului sunt aleși prin vot secret de pe o listă de persoane desemnate de statele părți. Fiecare stat parte poate desemna un candidat dintre cetățenii săi.

4. Primele alegeri vor avea loc în termen de 6 luni de la data intrării

* Rezoluția nr. 50/155 adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 21 decembrie 1995, Conferința statelor părți la Convenție a aprobat amendamentul la art. 43, paragraful 2, care constă în înlocuirea cuvântului „zece” cu „optsprezece”. România a acceptat amendamentul prin Legea nr. 183/2002 publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I nr. 273 din 23 aprilie 2002.

în vigoare a prezentei Convenții, iar ulterior, la fiecare 2 ani. Cu minimum 4 luni înaintea datei fiecărei alegeri Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va invita în scris statele părți să propună candidații lor într-un termen de două luni. Secretarul general va întocmi apoi o listă alfabetică a candidaților astfel desemnați, indicând statele părți care i-au desemnat, și o va comunica statelor părți la Convenție.

5. Alegerile vor avea loc la reuniunile statelor părți, convocate de Secretarul general la sediul Organizației Națiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care cvorumul se întrunește cu două treimi din numărul statelor părți, candidații aleși în comitete sunt cei care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezente și votante.

6. Membrii Comitetului se aleg pentru un mandat de 4 ani. Ei pot fi realesi la o nouă prezentare a candidaturii lor. Mandatul a 5 membri desemnați la primele alegeri va înceta după 2 ani. Numele celor 5 membri vor fi trase la sorți de către președintele reuniunii, imediat după prima alegere.

7. În caz de deces sau de demisie a unui membru al Comitetului sau dacă, pentru orice alt motiv, un membru declară că nu își mai poate exercita funcțiile sale în cadrul Comitetului, statul parte care a prezentat candidatura membrului respectiv numește un alt expert dintre cetățenii săi pentru a ocupa postul vacant până la expirarea mandatului respectiv, sub rezerva aprobării de către Comitet.

8. Comitetul aprobă regulamentul său de ordine interioară.

9. Comitetul alege biroul său pentru o perioadă de 2 ani.

10. Adunările Comitetului se țin, în mod normal, la sediul Organizației Națiunilor Unite sau în orice alt loc corespunzător stabilit de Comitet. Comitetul se reunește, de regulă, în fiecare an. Durata sesiunilor sale se stabilește și, dacă este cazul, se modifică de către reuniunea statelor părți la prezenta Convenție, sub rezerva aprobării de către Adunarea generală.

11. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite pune la dispoziție Comitetului personalul și dotările necesare acestuia pentru a-și îndeplini eficient funcțiile încredințate conform prezentei Convenții.

12. Membrii Comitetului creat în virtutea prezentei Convenții primesc, cu aprobarea Adunării generale, indemnizații din resursele Organizației Națiunilor Unite, în condițiile și modalitățile fixate de Adunarea generală.

ARTICOLUL 44

1. Statele părți se angajează să supună Comitetului, prin

intermediul Secretariatului general al Organizației Națiunilor Unite, rapoarte privitoare la măsurile pe care le adoptă pentru punerea în vigoare a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție și la progresele realizate în exercitarea acestor drepturi:

a) în termen de 2 ani începând de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții pentru statele părți interesate;

b) în continuare, la fiecare 5 ani.

2. Rapoartele întocmite conform prezentului articol trebuie, dacă este cazul, să arate cauzele sau dificultățile care împiedică statele părți să se achite pe deplin de obligațiile prevăzute în prezenta Convenție. Ele trebuie, de asemenea, să cuprindă informații suficiente pentru a da Comitetului o idee exactă asupra aplicării Convenției în țara respectivă.

3. Statele părți care au prezentat Comitetului un raport inițial nu vor repeta în rapoartele pe care le prezintă ulterior conform prezentului articol, paragraful 1 alin. (b), informațiile de bază pe care le-au comunicat anterior.

4. Comitetul poate cere statelor părți toate informațiile complementare referitoare la aplicarea Convenției.

5. Comitetul înaintează la fiecare 2 ani Adunării generale, prin intermediul Consiliului Economic și Social, un raport de activitate.

6. Statele părți asigură difuzarea pe scară largă a propriilor rapoarte pe teritoriul lor.

ARTICOLUL 45

Pentru a promova aplicarea efectivă a Convenției și a încuraja cooperarea internațională în domeniul vizat de Convenție:

a) Instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și alte organe ale Națiunilor Unite au dreptul de a fi reprezentate la analiza modului de aplicare a acelor dispoziții din prezenta Convenție, care țin de mandatul lor. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și orice alte organisme competente pe care le va considera corespunzătoare să dea avize specializate asupra aplicării Convenției în domeniile care țin de mandatele lor respective. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și alte organe ale Națiunilor Unite să îi prezinte rapoarte asupra aplicării Convenției în sectoarele care țin de domeniul lor de activitate.

b) Comitetul transmite, dacă consideră necesar, instituțiilor specializate, Fondului Națiunilor Unite pentru Copii și altor organisme competente orice raport al statelor părți, care conține o cerere sau care specifică necesitatea asigurării de consultanță ori asistență tehnică, însoțit, dacă este cazul, de observațiile și sugestiile Comitetului referitoare la

cererea sau specificația respectivă.

c) Comitetul poate recomanda Adunării generale să ceară Secretarului general să dispună efectuarea, în numele Comitetului, a unor studii asupra problemelor specifice care afectează drepturile copilului.

d) Comitetul poate face sugestii și recomandări de ordin general, pe baza informațiilor primite în conformitate cu art. 44 și 45. Aceste sugestii și recomandări de ordin general se vor transmite tuturor statelor părți interesate și se vor supune atenției Adunării generale, însoțite, dacă este cazul, de observațiile statelor părți.

PARTEA A III-A

ARTICOLUL 46

Prezenta Convenție este deschisă spre semnare tuturor statelor.

ARTICOLUL 47

Prezenta Convenție face subiectul ratificării. Instrumentele de ratificare vor fi înaintate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 48

Prezenta Convenție va rămâne deschisă aderării oricărui stat. Instrumentele de aderare vor fi înaintate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 49

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în a treizecea zi de la depunerea la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta Convenție sau care va adera la aceasta după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare Convenția va intra în vigoare în a treizecea zi de la depunerea de către statul respectiv a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 50

1. Orice stat parte poate să propună un amendament și să depună textul acestuia la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor părți, cerându-le să îi facă cunoscut dacă sunt în favoarea convocării unei conferințe a statelor părți, în vederea examinării propunerii și a supunerii ei la vot. Dacă în termen de 4 luni de la această comunicare cel puțin o treime din numărul statelor părți se pronunță în favoarea convocării unei asemenea conferințe, Secretarul general convoacă conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor părți prezente și votante la conferință este supus spre aprobare Adunării generale.

2. Orice amendament adoptat conform dispozițiilor paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare după aprobarea sa de către Adunarea generală a Organizațiilor Națiunilor Unite și după acceptarea sa cu o majoritate de două treimi din numărul statelor părți.

3. La intrarea sa în vigoare amendamentul are forță obligatorie pentru statele părți care l-au acceptat, celelalte state rămânând legate de dispozițiile din prezenta Convenție și de toate amendamentele anterioare acceptate de ele.

ARTICOLUL 51

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va primi și va comunica tuturor statelor textul rezervelor formulate de state la data ratificării sau aderării.

2. Rezervele incompatibile cu obiecte și scopul prezentei Convenții nu sunt admise.

3. Rezervele pot fi retrase în orice moment printr-o notificare în acest sens adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va informa, în consecință, toate statele părți la Convenție. Notificarea va produce efecte de la data la care este primită de Secretarul general.

ARTICOLUL 52

Orice stat poate denunța prezenta Convenție printr-o notificare scrisă adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea produce efecte la un an de la data la care notificarea a fost primită de Secretarul general.

ARTICOLUL 53

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei Convenții.

ARTICOLUL 54

Originalul prezentei Convenții, ale cărei texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt autentice în egală măsură, va fi depus la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care plenipotențiarilor subsemnați, împuterniciți în mod corespunzător de guvernele lor respective, au semnat prezenta Convenție.

REZOLUȚIA 50/155*

LA CONVENȚIA CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI

Adunarea Generală,

Recunoscând importanța Comitetului pentru drepturile copilului și contribuția prețioasă adusă de membrii săi la examinarea și observarea aplicării Convenției cu privire la drepturile copilului (Rezoluția 44/25 – anexă) de către statele părți,

Notând cu satisfacție că prezenta Convenție cu privire la drepturile copilului numără în prezent 182 de state părți, cifră apropiată de ratificarea universală,

Observând că amendamentul la art. 43 paragraful 2 din convenție a fost adoptat de către Conferința statelor părți la convenție,

1. aprobă amendamentul la art. 43 paragraful 2 din Convenția cu privire la drepturile copilului, care constă în înlocuirea cuvântului „zece” cu „optsprezece”;

2. îndeamnă statele părți să ia măsurile necesare pentru acceptarea amendamentului, astfel încât să se obțină majoritatea de două treimi necesară intrării acestuia în vigoare.

* Adoptată de Adunarea Generală a ONU la a 97-a ședință plenară la 21 decembrie 1995. România a acceptat amendamentul adoptat prin Legea nr. 183 din 16 aprilie 2002, publicată în M. Of., I, nr. 237 din 23 aprilie 2002.

PROTOCOL FACULTATIV LA CONVENȚIA CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI, REFERITOR LA VÂNZAREA DE COPII, PROSTITUȚIA COPIILOR ȘI PORNOGRAFIA INFANTILĂ*

Statele părți la prezentul Protocol,

Considerând că pentru a avansa în direcția realizării scopurilor Convenției cu privire la drepturile copilului și la aplicarea dispozițiilor acesteia, în special ale art. 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 și 36, este adecvată extinderea măsurilor pe care statele părți trebuie să le ia pentru a garanta protecția copilului față de vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă,

Considerând, de asemenea, că menționata Convenție cu privire la drepturile copilului consacră dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice și de a nu fi constrâns la o muncă implicând riscuri ori fiind susceptibilă de a compromite educația sa sau de a-i afecta grav sănătatea ori dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială,

Constatând cu vie preocupare că traficul internațional cu copii în scopul vinderii acestora, al prostituției copiilor și pornografiei infantile a dobândit proporții considerabile și crescânde,

Profund preocupate de practica răspândită și persistentă a turismului sexual față de care copiii sunt expuși în mod special, în măsura în care favorizează în mod direct vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă,

Conștiente că un anumit număr de grupuri, în special vulnerabile, îndeosebi fetele, sunt cu atât mai mult expuse riscului de exploatare sexuală și că s-a înregistrat un număr anormal de mare de fete printre victimele exploatării sexuale,

Preocupate de oferta crescândă de materiale pornografice care folosesc copii, pe Internet și pe alte noi suporturi tehnologice, și reamintind că în concluziile sale Conferința internațională asupra luptei contra pornografiei infantile pe Internet, ținută la Viena în 1999, a solicitat în special incriminarea în lumea întreagă a producției, difuzării, exportului, importului, transmiterii, posesiei cu intenție și publicității făcute materialelor pornografice implicând copii și a subliniat importanța unei cooperări și a unui parteneriat mai strâns între autoritățile publice și profesioniștii Internetului,

Convinsă că eliminarea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a

* Deschis spre semnare la New York la 6 septembrie 2000. România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 470 din 20 septembrie 2001, publicată în M. Of., I, nr. 601 din 25 septembrie 2001.

pornografiei infantile va fi facilitată prin adoptarea unei strategii globale care să țină seama de factorii care contribuie la aceste fenomene, îndeosebi subdezvoltarea, sărăcia, disparitățile economice, inechitatea structurilor socio-economice, disfuncționalitățile familiale, lipsa de educație, exodul rural, discriminarea bazată pe sex, comportamentul sexual iresponsabil al adulților, conflictele armate și sclavia copiilor,

Estimând că o acțiune de sensibilizare a publicului este necesară pentru a reduce cererea care stă la originea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile și că este importantă consolidarea parteneriatului mondial între toți factorii, precum și ameliorarea aplicării legii la nivel național,

Luând act de dispozițiile instrumentelor juridice internaționale pertinente în materia protecției copiilor, îndeosebi ale Convenției de la Haga privind protecția copiilor și cooperarea în materia adopției internaționale, ale Convenției de la Haga asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, ale Convenției de la Haga privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea în materie de responsabilitate parentală și măsuri privind protecția copiilor și ale Convenției nr. 182 a Organizației Internaționale a Muncii privind interzicerea celor mai grele forme de muncă a copiilor și acțiune imediată în vederea eliminării acestora,

Încurajate de sprijinul considerabil primit de Convenția cu privire la drepturile copilului, care denotă o voință generală de promovare și protecție a drepturilor copilului,

Considerând că este importantă aplicarea dispozițiilor programului de acțiune pentru prevenirea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile, a Declarației și Programului de acțiune adoptate în 1996 la Congresul mondial împotriva exploatării sexuale a copiilor în scopuri comerciale, ținut la Stockholm între 27 și 31 august 1996, precum și a altor decizii și recomandări pertinente ale organismelor internaționale implicate,

Ținând seama în special de importanța tradițiilor și a valorilor culturale ale fiecărui popor pentru protecția copilului și dezvoltarea lui armonioasă,

Au convenit cele ce urmează:

ARTICOLUL 1

Statele părți vor interzice vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, în conformitate cu dispozițiile prezentului Protocol.

ARTICOLUL 2

În sensul prevederilor prezentului Protocol:

a) *vânzarea de copii* este considerat orice act sau tranzacție prin care un copil este transferat de orice persoană sau grup de persoane către o altă persoană ori către un alt grup contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale;

b) *prostituția copiilor* reprezintă folosirea copiilor pentru activități sexuale, contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale;

c) *pornografia infantilă* înseamnă orice reprezentare, prin orice mijloace, a copiilor angajați într-o activitate sexuală explicită, reală ori simulată, sau orice altă expunere a organelor sexuale ale copiilor, în principal în scopuri sexuale.

ARTICOLUL 3

1. Orice stat parte va urmări ca cel puțin următoarele acte și activități să fie pe deplin incriminate în dreptul său penal, indiferent dacă aceste acte sunt comise pe plan intern sau internațional, individual ori în mod organizat.

a) În ceea ce privește vânzarea de copii, astfel cum este definită la art. 2:

(i) oferirea, livrarea sau acceptarea unui copil, indiferent de mijloacele utilizate, în scopul: – exploatării sexuale a copilului; – transferul de organe de copil pentru profit; – supunerii la muncă forțată a copiilor;

(ii) obținerea consimțământului, în mod fraudulos, ca intermediar pentru adopția copiilor, prin încălcarea instrumentelor juridice internaționale în materia adopției.

b) Oferirea, obținerea, procurarea sau furnizarea copiilor pentru prostituție, astfel cum este definită la art. 2.

c) Producerea, distribuirea, difuzarea, importul, exportul, oferirea, vinderea sau deținerea în scopurile menționate de materiale de pornografie, astfel cum este definită la art. 2.

2. Sub rezerva dreptului intern al statului parte, aceleași dispoziții vor fi în vigoare în caz de tentativă de comitere a oricăruia dintre aceste acte de complicitate în săvârșirea sa sau de participare la acesta.

3. Statul parte va considera aceste infracțiuni pasibile de pedepse adecvate, în funcție de gravitatea acestora.

4. Sub rezerva prevederilor dreptului său intern, fiecare stat parte va lua, dacă se consideră necesar, toate măsurile care se impun în scopul de a stabili responsabilitatea persoanelor juridice pentru infracțiunile definite la paragraful 1. În conformitate cu principiile dreptului intern al statului parte,

această responsabilitate ar putea fi de natură penală, civilă sau administrativă.

5. Statele părți vor lua toate măsurile juridice sau administrative adecvate pentru a se asigura că toate persoanele implicate în procedura de adopție acționează conform dispozițiilor instrumentelor juridice internaționale aplicabile.

ARTICOLUL 4

1. Fiecare stat parte va lua măsurile necesare pentru stabilirea competenței sale privind infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1, atunci când acestea sunt comise pe teritoriul său, la bordul unei nave sau aeronave înregistrate în acest stat.

2. Fiecare stat parte va putea lua măsurile necesare pentru stabilirea propriei competențe privind infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1, în următoarele cazuri:

a) când autorul prezumat al infracțiunii este un cetățean al respectivului stat sau își are reședința pe teritoriul acestuia;

b) când victima este un cetățean al aceluși stat.

3. Fiecare stat parte va lua, de asemenea, măsurile proprii pentru stabilirea competenței sale privind infracțiunile menționate mai sus, atunci când autorul prezumat al infracțiunii este prezent pe teritoriul său și dacă nu îl extrădează către un alt stat parte pe motivul că infracțiunea a fost comisă de unul dintre cetățenii săi.

4. Presentul Protocol nu exclude exercitarea oricărei competențe penale în conformitate cu dreptul intern.

ARTICOLUL 5

1. Infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1 se consideră a fi incluse în orice tratat de extrădare în vigoare între statele părți și vor fi incluse în orice tratat de extrădare care va fi încheiat ulterior între acestea, în conformitate cu condițiile enunțate în aceste tratate.

2. Dacă un stat parte care condiționează extrădarea de existența unui tratat primește o cerere de extrădare din partea unui alt stat parte cu care acesta nu a încheiat un tratat de extrădare, poate considera prezentul Protocol drept temei juridic pentru extrădare în ceea ce privește infracțiunile enunțate. Extrădarea se va efectua în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul statului căruia i s-a solicitat extrădarea.

3. Statele părți care nu condiționează extrădarea de existența unui tratat recunosc infracțiunile enunțate ca fiind cazuri de extrădare între acestea, în condițiile prevăzute de dreptul statului căruia i se solicită

extrădarea.

4. Infracțiunile respective sunt considerate de către statele părți, în vederea extrădării, ca fiind comise nu numai la locul săvârșirii acestora, dar și pe teritoriul aflat sub jurisdicția statelor părți chemate să își stabilească competențele conform art. 4.

5. Dacă o cerere de extrădare este prezentată în temeiul unei infracțiuni definite la art. 3 paragraful 1 și dacă statul parte căruia i se solicită extrădarea nu va extrăda sau nu va dori să extrădeze autorul infracțiunii, datorită cetățeniei acestuia, acest stat va lua măsurile necesare pentru sesizarea autorităților competente, în scopul urmăririi penale.

ARTICOLUL 6

1. Statele părți își acordă sprijinul reciproc cel mai larg posibil pentru orice anchetă, procedură penală sau procedură de extrădare, referitoare la infracțiunile definite la art. 3 paragraful 1, inclusiv pentru obținerea dovezilor de care dispun și care sunt necesare procedurilor.

2. Statele părți își îndeplinesc obligațiile asumate prin paragraful 1, în conformitate cu orice tratat sau acord de asistență juridică reciprocă existent între ele. În absența unui astfel de tratat sau acord statele părți își vor acorda acest sprijin în conformitate cu dreptul lor intern.

ARTICOLUL 7

Sub rezerva prevederilor dreptului lor intern, statele părți:

a) vor lua măsurile adecvate pentru a permite, dacă este necesar, ridicarea și confiscarea:

(i) bunurilor, cum ar fi: documente, obiecte sau alte mijloace materiale utilizate pentru comiterea infracțiunilor definite în prezentul protocol sau pentru facilitarea comiterii acestora;

(ii) produsului acestor infracțiuni;

b) vor răspunde cererilor altui stat parte de ridicare sau de confiscare a bunurilor ori produselor definite la alin. (i) și (ii) ale paragrafului a);

c) vor lua măsuri în vederea închiderii provizorii sau definitive a localurilor utilizate pentru comiterea infracțiunilor sus-menționate.

ARTICOLUL 8

1. Statele părți vor adopta în toate stadiile procedurii penale măsurile necesare pentru protejarea drepturilor și intereselor copiilor care sunt victimele practicilor interzise prin prezentul Protocol, în special:

a) recunoscând vulnerabilitatea copiilor victime și adaptând procedurile într-un mod care să țină seama de necesitățile lor speciale, îndeosebi în calitate de martori;

b) informând copiii victime asupra drepturilor și rolului lor, a scopului, termenelor, a desfășurării, avansării procedurilor, precum și asupra deciziei luate în cazul lor;

c) permițând ca punctele de vedere, necesitățile sau preocupările copiilor victime să fie prezentate și examinate în cursul procedurii, atunci când interesele lor personale sunt afectate, în conformitate cu regulile procedurale din dreptul intern;

d) acordând sprijin adecvat copiilor victime în toate stadiile procedurii penale;

e) protejând, pe cât este posibil, viața privată și identitatea copiilor victime și luând măsuri conforme cu dreptul intern pentru a preveni difuzarea oricărei informații care ar putea conduce la identificarea lor;

f) protejând, dacă este necesar, siguranța copiilor victime, a familiilor lor și a martorilor acușării de intimidare și represalii;

g) evitând orice întârzieri nejustificate în soluționarea cazurilor și în executarea hotărârilor sau a deciziilor prin care se acordă o indemnizație copiilor victime.

2. Statele părți vor asigura ca nici o incertitudine asupra vârstei reale a victimelor să nu împiedice declanșarea anchetelor penale, în special a anchetelor destinate să determine această vârstă.

3. Statele părți vor asigura că în modul de tratament al copiilor victime, în cadrul sistemului de justiție penală, va prima interesul superior al copilului.

4. Statele părți vor lua măsuri pentru asigurarea unei pregătiri corespunzătoare, în special juridică și psihologică, a persoanelor care lucrează cu victimele infracțiunilor definite prin prezentul Protocol.

5. Statele părți vor lua, în cazul în care este necesar, măsuri pentru asigurarea siguranței și integrității persoanelor și/sau organizațiilor implicate în prevenirea și/sau protecția și reabilitarea victimelor acestor infracțiuni.

6. Nici una dintre dispozițiile prezentului articol nu va aduce atingere dreptului acuzatului la un proces echitabil și imparțial sau nu este incompatibilă cu acest drept.

ARTICOLUL 9

1. Statele părți vor adopta sau vor întări, vor aplica și vor difuza legi, măsuri administrative, politici și programe sociale pentru prevenirea infracțiunilor vizate în prezentul Protocol. O atenție specială va fi acordată

protecției copiilor vulnerabili la astfel de practici.

2. Statele părți vor sensibiliza opinia publică, inclusiv copiii, asupra măsurilor destinate prevenirii practicilor interzise de către prezentul Protocol și a efectelor nefaste ale acestor practici, prin intermediul tuturor mijloacelor adecvate, de educație și de formare, în vederea îndeplinirii obligațiilor prezentului articol statele părți vor încuraja participarea comunităților și, în special, a copiilor și a copiilor victime la programe de informare, educație și formare, inclusiv la nivel internațional.

3. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a asigura orice tip de asistență corespunzătoare pentru victimele infracțiunilor definite în prezentul Protocol, în special deplina reintegrare socială și recuperarea deplină din punct de vedere fizic și psihologic.

4. Statele părți vor lua măsuri ca toți copiii victime ale infracțiunilor definite în prezentul Protocol să aibă acces fără discriminare la proceduri care să le permită solicitarea compensării prejudiciului suferit din partea persoanelor răspunzătoare din punct de vedere legal.

5. Statele părți vor lua măsurile adecvate pentru interzicerea în mod eficient a producerii și difuzării materialelor care fac publicitate practicilor interzise prin prezentul Protocol.

ARTICOLUL 10

1. Statele părți vor lua toate măsurile necesare în vederea întăririi cooperării internaționale prin acorduri multilaterale, regionale și bilaterale, în scopul prevenirii, identificării, urmăririi, anchetării și pedepsirii celor responsabili de actele legate de vânzarea de copii, de prostituția copiilor, de pornografia infantilă și de turismul pedofil. Statele părți vor favoriza, de asemenea, cooperarea și coordonarea internațională între autoritățile lor, între organizații neguvernamentale naționale și internaționale și organizații internaționale.

2. Statele părți vor încuraja cooperarea internațională pentru a contribui la readaptarea fizică și psihologică a copiilor victime, la reintegrarea lor socială și la repatrierea lor.

3. Statele părți se angajează să întărească cooperarea internațională pentru a elimina principalii factori care fac vulnerabili copiii la vânzare, prostituție, pornografie și turism pedofil, îndeosebi sărăcia și subdezvoltarea.

4. Statele părți care au capacitatea de a acționa vor furniza ajutor financiar, tehnic sau de altă natură în cadrul programelor existente pe plan multilateral, regional, bilateral sau de altă natură.

ARTICOLUL 11

Nici una dintre dispozițiile prezentului Protocol nu va afecta dispozițiile mai favorabile realizării sau exercitării drepturilor copilului care pot figura:

- a) în legislația unui stat parte;
- b) în dreptul internațional în vigoare pentru acel stat parte.

ARTICOLUL 12

1. Fiecare stat parte, în termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a prezentului Protocol, va prezenta un raport către Comitetul pentru Drepturile Copilului, conținând informații detaliate asupra măsurilor adoptate în vederea implementării dispozițiilor Protocolului.

2. După prezentarea raportului detaliat fiecare stat parte va include în rapoartele prezentate Comitetului pentru Drepturile Copilului, în conformitate cu art. 44 din Convenție, orice informație suplimentară referitoare la aplicarea prezentului Protocol. Celelalte state părți la Protocol vor prezenta un raport la fiecare 5 ani.

3. Comitetul pentru Drepturile Copilului poate cere statelor părți informații suplimentare privind aplicarea prezentului Protocol.

ARTICOLUL 13

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare oricărui stat care este parte la Convenție sau care a semnat-o.

2. Prezentul Protocol este supus ratificării sau este deschis spre aderare pentru orice stat care este parte la Convenție sau care a semnat-o. Instrumentele de ratificare sau de aderare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 14

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în termen de 3 luni de la depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezentul Protocol sau care va adera la aceasta înainte ori după intrarea sa în vigoare, protocolul va intra în vigoare în termen de o lună de la data depunerii de către acest stat al instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 15

1. Orice stat parte va putea în orice moment să denunțe prezentul Protocol prin notificare scrisă, adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va informa ulterior celelalte state părți la Convenție și toate statele care au semnat-o. Denunțarea va produce efecte în termen de un an de la data primirii notificării de către Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Denunțarea nu va avea ca efect scutirea statului parte de obligațiile pe care i le impune prezentul Protocol, referitoare la orice infracțiune survenită anterior datei la care denunțarea își produce efectele, după cum nu atrage în nici un caz urmărirea examinării oricărei probleme pentru care Comitetul pentru Drepturile Copilului a fost deja sesizat înainte de această dată.

ARTICOLUL 16

1. Fiecare stat parte poate propune un amendament și poate depune textul acestuia la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Acesta va comunica propunerea de amendament statelor părți și le va cere să îi facă cunoscut dacă sunt favorabile convocării unei conferințe a statelor părți, în vederea examinării propunerii și supunerii la vot. Dacă într-un interval de 4 luni de la data comunicării cel puțin o treime din numărul statelor părți se va pronunța în favoarea convocării unei astfel de conferințe. Secretarul general va convoca conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de către majoritatea statelor părți, prezente și votante în cadrul conferinței, va fi supus spre aprobare Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.

2. Orice amendament adoptat în conformitate cu dispozițiile paragrafului 1 va intra în vigoare după adoptarea de către Adunarea Generală a Organizațiilor Națiunilor Unite și acceptarea lui cu o majoritate de două treimi din numărul statelor părți.

3. După intrarea în vigoare a unui amendament acesta devine obligatoriu pentru statele părți care l-au acceptat, celelalte state părți rămânând legate prin dispozițiile prezentului Protocol și prin toate celelalte amendamente anterior, acceptate de către acestea.

ARTICOLUL 17

1. Prezentul Protocol, ale cărui texte în limba arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, va fi depozitat în arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite copii certificate de pe prezentul Protocol tuturor statele părți la Convenție și tuturor statelor care au semnat-o.

PROTOCOL FACULTATIV LA CONVENȚIA PRIVIND DREPTURILE COPILULUI CU PRIVIRE LA IMPLICAREA COPIILOR ÎN CONFLICTE ARMATE*

Statele părți la prezentul Protocol,

Încurajate de sprijinul larg acordat Convenției privind drepturile copilului, care denotă o voință generală de deschidere pentru promovarea și protecția drepturilor copilului,

Reafirmând că drepturile copilului reclamă o atenție specială și lăsând un apel pentru îmbunătățirea continuă a situației tuturor copiilor, precum și pentru dezvoltarea și educarea lor în condiții de pace și securitate,

Preocupate de efectele dăunătoare și larg răspândite ale conflictelor armate asupra copiilor și de consecințele pe termen lung asupra păcii, securității și dezvoltării durabile,

Condamnând utilizarea ca ținte a copiilor în conflicte armate și în atacurile directe asupra locurilor protejate de dreptul internațional, inclusiv asupra celor în care,

în general, prezența copiilor este semnificativă, cum ar fi școli și spitale,

Luând act de adoptarea Statutului Curții Penale Internaționale de la Roma, în particular de includerea printre crimele de război a recrutării sau înrolării copiilor sub 15 ani ori a folosirii lor pentru a se implica activ în conflicte armate internaționale și neinternaționale,

Considerând în consecință că, pentru întărirea în continuare a implementării drepturilor recunoscute de Convenția privind drepturile copilului, este nevoie de creșterea protecției copiilor împotriva oricărei implicări în conflicte armate,

Luând act că în art. 1 din Convenția privind drepturile copilului se prevede că în sensul acestei Convenții copilul este definit ca orice ființă umană sub 18 ani, cu excepția cazurilor în care vârsta majoratului este atinsă înainte de 18 ani, conform legislației aplicabile copilului,

Convinse că adoptarea unui protocol facultativ la Convenție, care ridică vârsta minimă a unei eventuale înrolări în forțele armate și a participării la ostilități a copiilor, va contribui în mod efectiv la implementarea principiului conform căruia interesul superior al copilului trebuie să reprezinte o premisă primordială în toate deciziile care îl vizează,

Luând act de faptul că la cea de-a 26-a Conferință internațională a Crucii Roșii și a Semilunii Roșii din luna decembrie 1995 s-a recomandat, *inter*

* Adoptat și deschis spre semnare, ratificare și aderare prin Rezoluția Adunării Generale A/RES/54/263 din 25 mai 2000. România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 567 din 19 octombrie 2001, publicată în M.Of., I, nr. 692 din 31 octombrie 2001

alia, ca părțile într-un conflict să ia toate măsurile necesare pentru a împiedica participarea copiilor sub 18 ani la ostilități,

Salutând adoptarea în unanimitate în luna iunie 1999 a Convenției nr. 182 a Organizației Internaționale a Muncii cu privire la interzicerea celor mai grave forme de exploatare a muncii copilului și la acțiunea imediată pentru eliminarea acestora, care interzice, *inter alia*, recrutarea forțată sau obligatorie a copiilor pentru folosirea în conflicte armate,

Condamnând cu profundă îngrijorare recrutarea, pregătirea și folosirea, în interiorul și în afara frontierelor naționale, a copiilor la ostilități de către grupări armate distincte de forțele armate ale unui stat și recunoscând responsabilitatea celor care recrutează, pregătesc și folosesc copii în acest scop,

Reamintind obligația fiecărei părți la un conflict armat de a se conforma prevederile dreptului internațional umanitar,

Subliniind că prezentul protocol nu aduce atingere scopurilor și principiilor enunțate de Carta Națiunilor Unite, în special art. 51, și normelor relevante ale dreptului umanitar,

Ținând seama de faptul că pacea și securitatea, bazate pe respectul deplin al scopurilor și principiilor conținute în Cartă și pe respectarea instrumentelor relevante aplicabile în domeniul drepturilor omului, sunt indispensabile pentru protecția totală a copilului, în special în timpul conflictelor armate și sub ocupația străină,

Recunoscând nevoile speciale ale acelor copii care, datorită situației economice și sociale sau sexului, sunt, în particular, vulnerabili în ceea ce privește înrolarea sau folosirea lor în ostilități contrare prezentului protocol,

Conștiente de necesitatea luării în considerare a profundelor cauze economice, sociale și politice ale participării copiilor la conflicte armate,

Convinse de necesitatea întăririi cooperării internaționale în vederea implementării prezentului protocol, precum și a reabilitării fizice și psihosociale și a reintegrării a copiilor victime ale conflictelor armate,

Încurajând participarea comunității și, în mod special, a copiilor și a copiilor victime la diseminarea informațiilor și a programelor educaționale referitoare la implementarea acestui protocol,

Au convenit cele ce urmează:

ARTICOLUL 1

Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a veghea ca membrii forțelor armate, care nu au împlinit vârsta de 18 ani, să nu participe direct la ostilități.

ARTICOLUL 2

Statele părți vor veghea ca persoanele care nu au împlinit vârsta de 18 ani să nu constituie obiectul înrolării obligatorii în cadrul forțelor armate.

ARTICOLUL 3

1. Statele părți vor ridica vârsta minimă de recrutare voluntară în cadrul forțelor armate naționale în raport cu cea fixată la art. 38 paragraful 3 din Convenția privind drepturile copilului, ținând seama de principiile enunțate în acest articol și de recunoașterea, în baza Convenției, a protecției speciale de care se bucură persoanele cu vârsta sub 18 ani.

2. Fiecare stat parte va depune, cu ocazia ratificării prezentului Protocol sau a aderării la acesta, o declarație obligatorie care să indice vârsta minimă de la care este permisă înrolarea voluntară în forțele armate naționale și să descrie garanțiile prevăzute pentru a veghea ca această înrolare să nu fie forțată sau realizată prin constrângere.

3. Statele părți care permit înrolarea voluntară în forțele armate naționale până la vârsta de 18 ani trebuie să pună în aplicare garanții minime care să asigure că:

- a) înrolarea este voluntară;
- b) înrolarea se efectuează cu consimțământul și în cunoștința de cauză a părinților sau tutorilor legali;
- c) persoanele sunt pe deplin informate cu privire la îndatoririle care le revin în cadrul serviciului militar;
- d) persoanele furnizează o dovadă credibilă a vârstei înainte de a fi acceptate în serviciul militar național.

4. Fiecare stat parte poate în orice moment să își întărească declarația sa prin notificare adresată Secretarului general al O.N.U., care va informa toate statele părți.

Această notificare intră în vigoare la data la care este primită de Secretarul general.

5. Obligația de a ridica vârsta minimă prevăzută în paragraful 1 al prezentului articol nu se aplică școlilor aflate sub administrația sau sub controlul forțelor armate ale statelor părți, în conformitate cu prevederile art. 28 și 29 din Convenția privind drepturile copilului.

ARTICOLUL 4

1. Grupurile armate distincte de forțele armate ale unui stat nu trebuie sub nici o formă să înroleze sau să utilizeze pentru ostilități persoanele sub 18 ani.

2. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a împiedica înrolarea și

utilizarea acestor persoane, în special măsuri de ordin juridic pentru interzicerea și sancționarea penală a acestor practici.

3. Aplicarea prezentului articol nu va afecta statutul juridic al oricărei părți implicate într-un conflict armat.

ARTICOLUL 5

Nici o dispoziție a prezentului Protocol nu poate fi interpretată ca împiedicând aplicarea prevederilor legislației unui stat parte sau a instrumentelor internaționale și de drept internațional umanitar mai favorabile realizării drepturilor copilului.

ARTICOLUL 6

1. Fiecare stat parte va lua toate măsurile de ordin juridic, administrativ, precum și alte măsuri pentru a asigura implementarea și aplicarea efectivă a prevederilor prezentului Protocol, în limitele competenței sale.

2. Statele părți se angajează să promoveze principiile și prevederile prezentului Protocol și să le facă larg cunoscute, prin mijloace corespunzătoare, deopotrivă copiilor și adulților.

3. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a veghea că persoanele aflate sub incidența jurisdicției lor, recrutate sau implicate în ostilități ce contravin prevederilor prezentului protocol sunt demobilizate sau eliberate din serviciul militar.

Statele părți vor acorda acestor persoane, atunci când este nevoie, întreaga asistență necesară pentru refacerea fizică și psihologică și pentru reintegrarea lor socială.

ARTICOLUL 7

1. Statele părți vor colabora pentru implementarea prevederilor prezentului Protocol, în special pentru prevenirea oricărei activități contrare și pentru reabilitarea și reintegrarea socială a persoanelor victime ale actelor contrare prezentului Protocol, prin cooperare tehnică și asistență financiară. Asistența și cooperarea se vor dezvolta în consultare cu statele părți vizate și cu organizațiile internaționale competente.

2. Statele părți vor acorda asistența menționată prin intermediul programelor multilaterale, bilaterale sau al altor programe existente ori, printre altele, prin intermediul unui fond de contribuții voluntare constituit în conformitate cu regulile Adunării Generale a Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 8

1. Fiecare stat parte, în termen de 2 ani după intrarea în vigoare a prezentului Protocol, va prezenta un raport Comitetului pentru Drepturile Copilului, conținând informații cuprinzătoare cu privire la măsurile luate în vederea implementării prevederilor prezentului Protocol, în special măsurile luate pentru implementarea prevederilor referitoare la participare și înrolare.
2. După prezentarea rapoartelor cuprinzătoare fiecare stat parte la protocol va include în rapoartele pe care le va prezenta Comitetului pentru Drepturile Copilului, conform art. 44 din Convenție, orice altă informație suplimentară care privește implementarea prezentului Protocol. Alte state părți la protocol vor înainta un raport la fiecare 5 ani.
3. Comitetul pentru Drepturile Copilului poate cere statelor părți informații relevante pentru implementarea prezentului Protocol.

ARTICOLUL 9

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare oricărui stat care este parte la Convenție sau semnatar al acesteia.
2. Prezentul Protocol este supus ratificării și este deschis spre aderare oricărui stat. Instrumentele de ratificare sau de aderare vor fi păstrate de Secretarul general al Națiunilor Unite.
3. Secretarul general, în calitate sa de depozitar al Convenției și Protocolului, va informa toate statele părți la Convenție și statele care au semnat Convenția asupra depunerii fiecărei declarații, în baza art. 3, și a fiecărui instrument de ratificare și de aderare la prezentul protocol.

ARTICOLUL 10

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în 3 luni de la depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare sau aderare.
2. Pentru fiecare stat care ratifică prezentul Protocol sau care aderă la el după intrarea lui în vigoare Protocolul va intra în vigoare la o lună de la data depunerii instrumentului de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 11

1. Orice stat parte poate denunța în orice moment prezentul Protocol prin notificare scrisă adresată Secretarului general al Națiunilor Unite, care va informa ulterior celelalte state părți la Convenție și toate statele semnatare ale Convenției.
Denunțarea va produce efect după un an de la data primirii notificării de

către Secretarul general. În cazul în care la expirarea termenului de un an statul parte denunțator este implicat într-un conflict armat, denunțarea nu își va produce efectul înaintea încheierii conflictului armat.

2. O astfel de denunțare nu va avea efectul absolvirii statului parte de obligațiile asumate prin prezentul Protocol în privința oricărui act survenit înaintea datei la care denunțarea își produce efectul. O asemenea denunțare nu va prejudicia în nici un fel luarea în considerare a oricărei probleme care se află deja în atenția Comitetului pentru Drepturile Copilului înaintea datei de la care denunțarea a devenit efectivă.

ARTICOLUL 12

1. Orice stat parte poate aduce amendamente pe care le va înainta Secretarului general al Națiunilor Unite. Secretarul general va aduce la cunoștință statelor părți amendamentul propus, solicitându-le să indice dacă sunt de acord cu organizarea unei conferințe a statelor părți pentru a dezbate și a supune la vot respectivelor propuneri. În cazul în care, în termen de 4 luni de la data aducerii la cunoștință, cel puțin o treime din numărul statelor părți este în favoarea convocării unei asemenea conferințe, Secretarul general va convoca conferința sub auspiciile Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de o majoritate a statelor părți prezente și cu drept de vot la conferință va fi înaintat pentru aprobare Adunării Generale a Națiunilor Unite.

2. Un amendament adoptat în conformitate cu paragraful 1 va intra în vigoare la aprobarea lui de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite, prin acceptare de către o majoritate de două treimi din numărul statelor părți.

3. Intrarea în vigoare a unui amendament produce efecte asupra tuturor statelor părți care l-au acceptat, celelalte state fiind ținute de prevederile prezentului Protocol și de orice alte amendamente acceptate anterior.

ARTICOLUL 13

1. Versiunile prezentului Protocol în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă, fiind egal autentice, vor fi depuse la arhivele Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Națiunilor Unite va transmite copii autentificate de pe prezentul Protocol tuturor statelor părți la Convenție și tuturor statelor semnatare ale acesteia.

CONVENȚIA PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI*

- extrase -

ARTICOLUL 7 Copii cu dizabilități

1. Statele Părți vor lua toate măsurile necesare pentru a se asigura că minorii cu dizabilități se bucură pe deplin de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului, în condiții de egalitate cu ceilalți copii.
2. În toate acțiunile care privesc copiii cu dizabilități, va fi luat în considerare cu prioritate interesul superior al copilului.
3. Statele Părți vor asigura copiilor cu dizabilități dreptul de a-și exprima liber opiniile în toate aspectele care îi privesc, ținând seamă de opiniile lor în funcție de vârstă și gradul de maturitate, în condiții de egalitate cu ceilalți copii, și că, în realizarea acestui drept, li se asigură asistența adecvată dizabilității și vârstei.

* Adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin Rezoluția A/RES/61/106, la 13 decembrie 2006. Ratificată de România prin Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

CONVENȚIA PRIVIND LUPTA ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRII ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI*

Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, întrunită la Paris, de la 14 noiembrie la 15 decembrie 1960, în cea de-a 11-a sesiune a sa,

Reamintind că Declarația universală a drepturilor omului afirmă principiul nediscriminării și proclamă dreptul oricărei persoane la educație,

Considerând că discriminarea în domeniul învățământului constituie o violare a drepturilor enunțate în această declarație,

Considerând că, în conformitate cu Actul său constitutiv, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură își propune să stabilească colaborarea între națiuni, în scopul asigurării pentru toți a respectului universal al drepturilor omului, precum și posibilitățile egale de a primi educație.

Conștientă că este, ca atare, de datoria Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, respectând diversitatea sistemelor naționale de educație, nu numai de a condamna orice discriminare în domeniul învățământului, ci de a promova în același timp egalitatea de posibilități și de tratament pentru orice persoană în acest domeniu.

Fiind sesizată de propuneri referitoare la diferitele aspecte ale discriminării în domeniul învățământului, chestiune care constituie punctul 17.1.4 al ordinii de zi a sesiunii.

După ce a hotărât, cu prilejul celei de-a 10-a sale sesiuni, că această chestiune va face obiectul unei Convenții internaționale precum și al unor recomandări către Statele membre.

Adoptată astăzi 14 decembrie 1960, prezenta Convenție:

ARTICOLUL 1

1. În sensul prezentei Convenții, termenul de "discriminare" cuprinde orice distincție, excludere, limitare sau preferință care, întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, situație economică sau naștere, are drept obiect sau ca rezultat suprimarea sau alterarea egalității de tratament în ceea ce privește învățământul și mai ales:

a) Înlăturarea unor persoane sau a unui grup de la accesul la

*. Adoptată de Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură la 14 decembrie 1960. Intrată în vigoare la 22 mai 1962 cf. dispozițiilor art. 14. România a ratificat Convenția la 20 aprilie 1964.

diverse tipuri sau grade de învățământ;

b) limitarea la un nivel inferior a educației unei persoane sau a unui grup;

c) sub rezerva celor stabilite în articolul 2 al prezentei Convenții instituirea sau menținerea unor sisteme sau instituții de învățământ separate pentru persoane sau grupuri; sau

d) plasarea unei persoane sau a unui grup într-o situație incompatibilă cu demnitatea umană.

2. În sensul prezentei Convenții, cuvântul "învățământ" se referă la diverse tipuri și diferite grade de învățământ și cuprinde accesul la învățământ, nivelul și calitatea sa, precum și condițiile în care este predat.

ARTICOLUL 2

În cazul când sunt admise de către stat, situațiile următoare nu sunt considerate că ar constitui discriminări în sensul articolului 1 al prezentei Convenții:

a) crearea sau menținerea de sisteme sau de instituții de învățământ separate pentru elevii de cele două sexe când aceste sisteme sau instituții prezintă înlesniri echivalente de acces la învățământ, dispun de cadre didactice cu aceeași calificare și permit să se urmeze aceleași programe de studii sau programe de studii echivalente;

crearea sau menținerea de instituții de învățământ particulare dacă aceste instituții au drept obiect nu asigurarea excluderii unui grup oarecare, ci sporirea posibilităților de învățământ pe care le oferă puterea publică, dacă funcționarea lor corespunde acestui țel și dacă învățământul predat este conform cu normele care ar fi putut fi prescrise sau aprobate de către autoritățile competente în special pentru învățământul de același grad.

ARTICOLUL 3

În scopul de a elimina sau preveni orice discriminare în sensul prezentei Convenții, statele participante își iau angajamentul:

a) să abroge orice dispoziții legislative și administrative și să pună capăt oricărui practici administrative care ar comporta o discriminare în domeniul învățământului;

b) să ia măsurile necesare, la nevoie pe cale legislativă, pentru a nu se face nici o discriminare la admiterea elevilor în instituțiile de învățământ;

c) să nu admită, în ceea ce privește cheltuielile de școlarizare, atribuirea de burse sau orice alte forme de ajutorare a elevilor, acordarea de

autorizații sau înlesniri care pot fi necesare pentru urmarea studiilor în străinătate, nici o diferență de tratament între naționali din partea autorităților, afară de cele care se bazează pe merite sau pe nevoi;

d) să nu admită, în cazul unui ajutor eventual, dat sub orice formă de către autoritățile publice instituțiilor de învățământ, nici o preferință sau restricție bazate exclusiv pe faptul că elevii aparțin unui grup determinat;

e) să acorde resortisanților străini care locuiesc pe teritoriul lor același acces la învățatură ca și propriilor lor naționali.

ARTICOLUL 4

Statele participante la prezenta Convenție își iau în plus angajamentul să furnizeze, să dezvolte și să aplice o politică națională menită să promoveze, prin metode adaptate circumstanțelor și obiceiurilor naționale, egalitatea de posibilități și de tratament în domeniul învățământului, și mai ales:

a) să instituie învățământul primar obligatoriu și gratuit; să generalizeze și să facă accesibil pentru toți învățământul mediu sub diversele sale forme; să facă accesibil pentru toți, în funcție de capacitățile fiecăruia, în condiții de egalitate deplină, învățământul superior; să asigure executarea de către toți a obligației școlare prevăzute de lege;

b) să asigure în toate instituțiile de învățământ public de același grad, un învățământ de același nivel și condiții echivalente în ceea ce privește calitatea învățământului predat;

c) să încurajeze și să intensifice, prin mijloace adecvate, educația persoanelor care n-au urmat învățământul primar sau care nu l-au dus până la capăt, și să le permită să-și urmeze studiile în funcție de aptitudinile lor;

ARTICOLUL 5

1. Statele participante la prezenta Convenție convin: a) că educația trebuie să urmărească deplina dezvoltare a personalității umane și întărirea respectului drepturilor omului și a libertăților fundamentale și că ea trebuie să favorizeze înțelegerea, toleranța și prietenia între toate națiunile și toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activităților Națiunilor Unite pentru menținerea păcii;

b) că este necesar să se respecte libertatea părinților și, dacă este cazul, a tutorilor legali: 1. de a alege pentru copiii lor instituții de învățământ altele decât cele ale statului, dar corespunzătoare normelor minime care pot fi prescrise sau aprobate de către autoritățile competente; 2. de a asigura, conform modalităților de aplicare proprii legislației fiecărui stat, educația religioasă și morală a copiilor în

conformitate cu propriile lor convingeri, de asemenea, nici o persoană sau nici un grup nu trebuie să fie constrânse să primească o instrucție religioasă incompatibilă cu convingerile lor;

c) că este necesar să se recunoască membrilor minorităților naționale dreptul de a exercita activități educative proprii, inclusiv de a deschide școli și, conform cu politica fiecărui stat în materie de educație, de a utiliza sau preda în propria lor limbă, însă cu condiția ca:

i) acest drept să nu fie exercitat într-un mod care să împiedice pe membrii minorităților de a înțelege limba și cultura întregii colectivități și de a lua parte la activitățile ei, sau care ar compromite suveranitatea națională;

ii) nivelul învățării predate în aceste școli să nu fie inferior nivelului general prescris sau aprobat de către autoritățile competente; și

iii) frecvența acestor școli să fie facultativă.

2. Statele participante la prezenta Convenție se obligă să ia toate măsurile necesare pentru asigurarea aplicării principiilor enunțate în paragraful 1 al prezentului articol.

ARTICOLUL 6

În aplicarea prezentei Convenții, statele participante se angajează să acorde cea mai mare atenție recomandărilor pe care Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură le-ar adopta în scopul de a defini măsurile ce trebuie luate pentru a lupta împotriva diferitelor aspecte ale discriminării în învățământ și de a asigura egalitatea de posibilități și de tratament.

ARTICOLUL 7

Statele participante la prezenta Convenție vor trebui să indice în rapoartele periodice pe care le vor prezenta Conferinței generale a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, la datele și în forma pe care ea le va determina, dispozițiile legislative și regulamentele, precum și alte măsuri adoptate de ele pentru aplicarea prezentei Convenții, inclusiv cele luate în vederea formulării și dezvoltării politicii naționale definite la articolul 4, precum și rezultatele obținute și obstacolele întâlnite la punerea ei în aplicare.

ARTICOLUL 8

Orice litigiu între două sau mai multe state participante la prezenta Convenție, cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții și

care nu va fi fost soluționat pe calea tratativelor va fi supus, la cererea părților în litigiu, Curții Internaționale de Justiție, pentru ca ea să decidă în această chestiune în lipsa altei proceduri de soluționare a litigiului.

ARTICOLUL 9

Nu va fi admisă nici o rezervă la prezenta Convenție.

ARTICOLUL 10

Prezenta Convenție nu are ca efect atingerea drepturilor de care pot să se bucure indivizi sau grupuri în virtutea unor acorduri încheiate între două sau mai multe state, cu condiția ca aceste acorduri să nu fie contrare nici literei, nici spiritului prezentei Convenții.

ARTICOLUL 11

Prezenta Convenție este întocmită în limbile engleză, franceză, rusă și spaniolă, cele patru texte având aceeași valabilitate.

ARTICOLUL 12

ARTICOLUL 13

Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

ARTICOLUL 14

Prezenta Convenție va intra în vigoare la trei luni după data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare, numai pentru statele care au depus instrumentele respective de ratificare, acceptare sau aderare la această dată sau anterior. Ea va intra în vigoare pentru orice alt stat după trei luni de la depunerea instrumentului său de ratificare, acceptare sau aderare.

ARTICOLUL 15

Fiecare din statele participante la prezenta Convenție recunosc că aceasta este aplicabilă nu numai teritoriului lor metropolitan, ci și tuturor teritoriilor neautonome, sub tutelă, coloniale, sau altor teritorii cărora le

asigură relațiile internaționale; ele se obligă să consulte, dacă va fi necesar, guvernele sau alte autorități competente ale ziselor teritorii, în momentul ratificării, acceptării sau aderării sau în prealabil, cu scopul de a obține aplicarea Convenției la aceste teritorii, precum și să notifice Directorului general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, teritoriile cărora li se va aplica Convenția, această notificare urmând a avea efect după trei luni de la data primirii ei.

ARTICOLUL 16

1. Fiecare din statele participante la prezenta Convenție va avea facultatea de a denunța prezenta Convenție în numele său propriu sau în numele oricărui teritoriu căruia îi asigură relațiile internaționale.

2. Denunțarea va fi notificată printr-un instrument scris depus la Directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

3. Denunțarea va produce efecte la 12 luni după primirea instrumentului de denunțare.

ARTICOLUL 17

Directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură va informa statele membre ale Organizației, statele nemembre la care se referă articolul 13, precum și Organizația Națiunilor Unite, despre depunerea tuturor instrumentelor de ratificare, acceptare sau aderare menționată în articolele 12 și 13, precum și despre notificările și denunțările prevăzute respectiv în articolele 15 și 16.

ARTICOLUL 18

1. Prezenta Convenție va putea fi revizuită de către Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură. Revizuirea nu va lega totuși decât statele care vor deveni părți la Convenția de revizuire.

2. În cazul când Conferința generală ar adopta o nouă Convenție prin care s-ar revizui total sau parțial prezenta Convenție, și afară de cazul când noua Convenție nu va dispune altfel, prezenta Convenție va înceta de a fi deschisă ratificării, acceptării sau aderării, cu începere de la data intrării în vigoare a noii Convenții de revizuire.

ARTICOLUL 19

În conformitate cu articolul 102 al Cartei Națiunilor Unite, prezenta Convenție va fi înregistrată la Secretariatul Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

Făcută la Paris, la 15 decembrie 1960, în două exemplare autentice, semnate de președintele Conferinței generale, întrunită la cea de-a 11-a sesiune a sa, și de către Directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, care vor fi depuse în arhivele Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură și ale căror copii certificate conforme vor fi remise tuturor statelor menționate în articolele 12 și 13 precum și Organizației Națiunilor Unite.

Textul care precede este textul autentic al Convenției astfel cum a fost adoptat de Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură la cea de-a unsprezecea sesiune a sa, care s-a ținut la Paris și care a fost declarată închisă la 15 decembrie 1960.

Drept pentru ca și-au pus semnătura, astăzi, 15 decembrie 1960.

CONVENȚIA ASUPRA PROTECȚIEI COPILOR ȘI COOPERĂRII ÎN MATERIA ADOPTĂRII INTERNAȚIONALE*

Statele semnatare ale prezentei Convenții,

Recunoscând că, pentru înflorirea armonioasă a personalității sale, copilul trebuie să crească într-un mediu familial, într-un climat de fericire, de iubire și de înțelegere,

Reamintind că fiecare stat ar trebui să ia, cu prioritate, măsuri corespunzătoare pentru a permite menținerea copilului în familia sa de origine,

Recunoscând că adopția internațională poate prezenta avantajul de a oferi o familie permanentă copilului pentru care nu poate fi găsită o familie potrivită în statul său de origine,

Convins de necesitatea luării de măsuri care să garanteze că adopțiile internaționale se desfășoară în interesul superior al copilului și respectarea drepturilor sale fundamentale, precum și pentru prevenirea răpirii, vânzării sau traficului de copii,

Dornice să stabilească, în acest scop, dispoziții comune ținând seama de principiile recunoscute prin instrumentele internaționale, în special prin Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, din 20 noiembrie 1989, și prin Declarația Națiunilor Unite asupra principiilor sociale și juridice aplicabile protecției și bunei stări a copiilor, privite îndeosebi din punctul de vedere al practicilor în materie de adopție și de plasament familial pe plan național și internațional (Rezoluția Adunării Generale nr. 41/85 din 3 decembrie 1986).

Au convenit asupra următoarelor dispoziții:

CAPITOLUL I

Câmpul de aplicare a Convenției

ARTICOLUL 1

Prezenta Convenție are drept obiect:

- a) să stabilească garanții pentru ca adopțiile internaționale să se desfășoare în interesul superior al copilului și în respectul drepturilor fundamentale care îi sunt recunoscute în dreptul internațional;
- b) să instaureze un sistem de cooperare între statele contractante

*Încheiată la 29 mai 1993 la Haga în cadrul Conferinței de drept internațional privat. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 84 din 18 octombrie 1994. Publicată în M. Of., I, nr. 298 din 21 octombrie 1994.

pentru a asigura respectul acestor garanții și să prevină astfel răpirea, vânzarea sau traficul de copii;

c) să asigure recunoașterea în statele contractante a adopțiilor realizate potrivit Convenției.

ARTICOLUL 2

1. Convenția se aplică în cazul în care un copil având reședința obișnuită într-un stat contractant (statul de origine) a fost, este sau urmează a fi deplasat către un stat contractant (statul primitor), fie după adopția sa în statul de origine de către soți sau de către o persoană având reședința obișnuită în statul primitor, fie în vederea unei asemenea adopții în statul primitor sau în statul de origine.

2. Convenția privește numai adopțiile ce stabilesc o legătură cu filiație.

ARTICOLUL 3

Convenția încetează să se aplice dacă acceptările prevăzute la art. 17 lit. c) nu au fost date înainte ca să fi atins copilul vârsta de 18 ani.

CAPITOLUL II

Condițiile adopțiilor internaționale

ARTICOLUL 4

Adopțiile vizate prin Convenție nu pot avea loc decât dacă autoritățile competente ale statului de origine:

a) au stabilit că copilul este adoptabil;

b) au constatat, după luarea în considerare a posibilităților plasamentului copilului în statul său de origine, că o adopție internațională corespunde interesului superior al copilului;

c) s-au asigurat că:

1. persoanele, instituțiile și autoritățile al căror consimțământ este cerut pentru adopție au primit sfaturile necesare și au fost corespunzător informate asupra consecințelor consimțământului lor, în special asupra menținerii sau ruperii, ca urmare a unei adopții, a legăturilor de drept între copil și familia sa de origine;

2. și-au dat în mod liber consimțământul în formele legale cerute și că acest consimțământ a fost dat sau constatat în scris;

3. consimțămintele nu au fost obținute prin contraplată sau

contraprestație de orice fel și că nu au fost retrase; și

4. consimțământul mamei, dacă este cerut, nu a fost dat decât după nașterea copilului; și

d) s-au asigurat, ținând seamă de vârsta și de maturitatea copilului, că:

1. acesta s-a bucurat de sfaturi și a fost bine informat asupra consecințelor adopției și ale consimțământului său la adopție, dacă acesta este cerut;

2. dorințele și părerile copilului au fost luate în considerare;

3. consimțământul copilului la adopție, când este cerut, s-a dat în mod liber, în formele legal cerute și că acest consimțământ a fost dat sau constatat în scris; și

4. acest consimțământ nu a fost obținut prin contraplată sau contraprestație de orice fel.

ARTICOLUL 5

Adopțiile vizate prin Convenție nu pot avea loc decât dacă autoritățile competente ale statului primitor:

au constatat că copilul este sau va fi autorizat să intre și să locuiască permanent în acest stat.

CAPITOLUL III

Autoritățile centrale și organisme agreeate

ARTICOLUL 6

1. Fiecare Stat contractant desemnează o autoritate centrală însărcinată să aducă la îndeplinire obligațiile ce-i sunt impuse prin Convenție.

2. Un stat federal, un stat în care mai multe sisteme de drept se află în vigoare sau un stat având unități teritoriale autonome este liber să desemneze mai mult de o autoritate centrală și să specifice întinderea teritorială sau personală a funcțiilor lor. Statul care se folosește de această facultate desemnează, autoritatea centrală căreia îi poate fi adresată orice comunicare spre a fi transmisă autorității centrale competente în cadrul acestui stat.

ARTICOLUL 7

1. Autoritățile centrale vor trebui să coopereze între ele și să promoveze o colaborare între autoritățile competente ale statelor lor

pentru a asigura protecția copiilor și să realizeze celelalte obiective ale Convenției.

2. Ele iau în mod direct toate măsurile corespunzătoare pentru:

a) a pune la dispoziție informații asupra legislației statelor lor în materie de adopție și alte informații generale, precum statistici și formulare tip;

b) a se informa reciproc asupra funcționării Convenției și, în măsura posibilului, a înlătura obstacolele în aplicarea sa.

ARTICOLUL 8

Autoritățile centrale vor lua, fie direct, fie cu concursul autorităților publice, toate măsurile corespunzătoare pentru a preveni câștigurile materiale necuvenite cu prilejul unei adopții și a împiedica orice practică contrară obiectivelor Convenției.

ARTICOLUL 9

Autoritățile centrale vor lua, fie direct, fie cu concursul autorităților publice sau al unor organisme agreeate corespunzător în statul lor, toate măsurile cuvenite, în special pentru:

a) a aduna, a păstra și a efectua schimb de informații referitoare la situația copilului și a viitorilor părinți adoptivi, în măsura necesară încheierii adopției;

b) a înlesni, a urmări și a activa procedura în vederea adopției;

c) a promova în statele lor dezvoltarea unor servicii de îndrumare și de urmărire în continuare a adopției;

d) a efectua schimburi de rapoarte generale de evaluare asupra experiențelor în materie de adopție internațională;

e) a răspunde, în măsura permisă prin legea statului lor, cererilor având ca obiect informații asupra unei situații speciale privind adopția, formulate de alte autorități centrale sau de autorități publice.

ARTICOLUL 10

Pot beneficia de agrement și îl pot păstra numai organismele care demonstrează aptitudinea lor de a înlesni în mod corect misiunile ce li s-ar putea încredința.

ARTICOLUL 11

Un organism agreat urmează:

- a) să urmărească exclusiv scopuri nelucrative în condițiile și în limitele fixate de autoritățile competente ale statului de agrement;
- b) să fie condus și girat de către persoane calificate prin integritatea lor morală, pregătire profesională sau experiență pentru a acționa în domeniul adopției internaționale; și
- c) să fie sub supravegherea unor autorități competente ale acestui stat în ceea ce privește alcătuirea, funcționarea și situația sa financiară.

ARTICOLUL 12

Un organism agreat într-un Stat contractant nu va putea acționa într-un alt stat contract decât dacă autoritățile competente ale celor două state l-au autorizat.

ARTICOLUL 13

Desemnarea de către autoritățile centrale și, dacă este cazul, întinderea funcțiilor lor, precum și numele și adresa organismelor agreate se comunică de către fiecare Stat contractant Biroului permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat.

CAPITOLUL IV

Condiții procedurale ale adopției internaționale

ARTICOLUL 14

Persoanele cu reședința obișnuită într-un Stat contractant, care doresc să adopte un copil a cărui reședință obișnuită este situată în alt Stat contractant, urmează să se adreseze autorității centrale a statului în care își au reședința obișnuită.

ARTICOLUL 15

1. Dacă autoritatea centrală a statului primitor consideră că reclamanții sunt calificați și apti să adopte, întocmește un raport cuprinzând informații cu privire la identitatea lor, capacitatea legală și aptitudinea lor de a adopta, situația lor personală, familială și medicală, mediul social, motivele care îi determină, aptitudinea de a-și asuma o adopție

internațională, precum și cu privire la copiii pe care ar fi apți să-i ia în sarcina lor.

2. Ea transmite raportul autorității centrale a statului de origine.

ARTICOLUL 16

1. Dacă autoritatea centrală a statului de origine consideră că copilul este adoptabil:

a) ea întocmește un raport cuprinzând informații asupra copilului privind identitatea, adoptabilitatea, mediul său social, evoluția personală și familială, trecutul său medical și al familiei sale, precum și cu privire la necesitățile sale speciale;

b) ține seama, în mod convenit, de condițiile de educație a copilului, precum și de originea sa etnică, religioasă și culturală;

c) se asigură că consimțămintele vizate la art. 4 au fost obținute; și

d) constată, în special pe baza rapoartelor privind copilul și pe viitorii părinți adoptivi, că plasarea avută în vedere este în interesul superior al copilului.

2. Ea transmite autorității centrale a statului primitor raportul său asupra copilului, dovada consimțămintelor cerute și motivarea avizului său primitor la plasare, acordând atenție să nu se dezvăluie identitatea mamei și a tatălui, dacă în statul de origine această identitate nu poate fi divulgată.

ARTICOLUL 17

Orice hotărâre de încredințare a unui copil unor viitori părinți adoptivi nu se poate lua în statul de origine decât:

a) dacă autoritatea centrală a acestui stat s-a asigurat de acordul viitorilor părinți adoptivi;

b) dacă autoritatea centrală a statului primitor a încuviințat această hotărâre, atunci când legea acestui stat sau autoritatea centrală a statului de origine o cere;

c) dacă autoritățile centrale ale celor două state au încuviințat ca procedura în vederea adopției să urmeze mai departe; și

d) dacă s-a constatat, conform art. 5, că viitorii părinți adoptivi sunt calificați și apți să adopte și că copilul este sau va fi autorizat să intre și să locuiască permanent în statul primitor.

ARTICOLUL 18

Autoritățile centrale ale celor două state vor lua toate măsurile necesare astfel încât copilul să primească încuviințarea de ieșire din statul

de origine, precum și pe cea de la intrare și de a locui permanent în statul primitor.

ARTICOLUL 19

1. Deplasarea copilului spre statul primitor nu poate avea loc decât în cazul în care au fost îndeplinite condițiile prevăzute la art. 17.

2. Autoritățile centrale ale celor două state veghează ca deplasarea să se efectueze în deplină siguranță, în condițiile corespunzătoare și, dacă este cu putință, în compania părinților adoptivi sau a viitorilor părinți adoptivi.

3. Dacă această deplasare nu va avea loc, rapoartele prevăzute la art. 15 și 16 se vor restitui autorităților expeditoare.

ARTICOLUL 20

Autoritățile centrale se informează reciproc asupra procedurii de adopție și a măsurilor luate pentru a fi dusă până la capăt, precum și asupra desfășurării perioadei probatorii, când aceasta este cerută.

ARTICOLUL 21

1. Când adopția urmează să aibă loc după deplasarea copilului în statul primitor și autoritatea centrală a acestui stat consideră că menținerea copilului în familia primitoare nu mai este în interesul său superior, ia măsurile utile protecției copilului, urmărind, în special:

a) să reia copilul de la persoanele care doreau să-l adopte și să se îngrijească provizoriu de el;

b) consultându-se cu autoritatea centrală a statului de origine, să asigure fără întârziere un nou plasament al copilului în vederea adopției sale sau, dacă nu este posibil, o încredințare alternativă de durată; o adopție nu se poate realiza decât dacă autoritatea centrală a statului de origine a fost înștiințată în modul convenit privitor la noii părinți adoptivi;

c) În ultimă instanță, să asigure înapoierea copilului, dacă interesul său o cere.

2. Ținând seama, în special, de vârsta și de maturitatea copilului, acesta va fi consultat și, dacă este cazul, se va obține consimțământul său cu privire la măsurile ce se vor lua conform prezentului articol.

ARTICOLUL 22

1. Funcțiile conferite autorității centrale prin prezentul capitol

pot fi exercitate de către autorități publice sau organisme agreate potrivit cap. III, în măsura prevăzută în legea statului său.

2. Un Stat contractant poate declara depozitarului Convenției că funcțiile conferite autorității centrale prin art. 15-21 pot, de asemenea, să fie exercitate în acest stat, în măsura prevăzută de lege și sub controlul autorităților competente ale acestui stat, de către organisme sau persoane care:

a) Îndeplinesc condițiile de moralitate, de competență profesională, de experiență și de responsabilitate cerute de acest stat;

b) sunt calificate prin integritatea lor morală și prin pregătirea profesională sau experiența lor să acționeze în domeniul adopției internaționale.

3. Statul contractant care face declarația prevăzută la paragraful 2, informează cu regularitate Biroul permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat cu privire la numele și adresele acestor organisme și persoane.

4. Un Stat contractant poate declara depozitarului Convenției că adopțiile copiilor a căror reședință obișnuită este situată pe teritoriul său nu se pot realiza decât dacă funcțiile conferite autorităților centrale sunt exercitate potrivit paragrafului 1.

5. Cu toate acestea, orice declarație efectuată potrivit paragrafului 2, rapoartele prevăzute la art. 15 și 16 vor fi, în toate cazurile, întocmite sub răspunderea autorității centrale sau a altor autorități sau organisme conform paragrafului 1.

CAPITOLUL V

Recunoașterea și efectele adopției

ARTICOLUL 23

1. O adopție certificată conform Convenției de către autoritatea competentă a Statului contractant în care a avut loc este recunoscută de drept, în celelalte State contractante. Certificatul va specifica când și de către cine au fost date acceptările prevăzute în art. 17 lit. c).

Orice Stat contractant, în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, va notifica depozitarului Convenției identitatea și funcțiile autorității sau autorităților care, în acest stat, sunt competente să elibereze certificatul. El va notifica, de asemenea, orice modificare în desemnarea acestor autorități.

ARTICOLUL 24

Recunoașterea unei adopții nu poate fi refuzată într-un Stat contractant decât dacă adopția este în mod vădit contrară ordinii sale publice, ținând seama de interesul superior al copilului.

ARTICOLUL 25

Orice Stat contractant poate declara depozitarului Convenției că nu va fi ținut să recunoască, în virtutea acesteia, adopțiile făcute în baza unui acord încheiat în aplicarea art. 39 paragraful 2.

ARTICOLUL 26

1. Recunoașterea adopției implică recunoașterea:

- a) legăturii de filiație între copil și părinții săi adoptivi;
- b) răspunderii părintești a părinților adoptivi față de copil;
- c) ruperii legăturii preexistente de filiație între copil și mama și tatăl său, dacă adopția produce acest efect în Statul contractant unde a avut loc.

2. Dacă adopția are drept efect ruperea legăturii preexistente de filiație, copilul se bucură, în statul primitor și în oricare alt Stat contractant unde adopția este recunoscută, de drepturi echivalente celor care rezultă din adopțiile care produc acest efect în fiecare dintre aceste state.

3. Paragrafele precedente nu aduc atingere aplicării oricărei dispoziții mai favorabile copilului, în vigoare în Statul contractant care recunoaște adopția.

ARTICOLUL 27

1. Când adopția făcută în statul de origine nu are drept efect ruperea legăturii de filiație preexistente, ea poate, în statul primitor care recunoaște adopția potrivit Convenției, să fie schimbată într-o adopție care produce acest efect:

- a) dacă dreptul statului primitor o permite; și
- b) dacă consimțămintele prevăzute la art. 4 lit. c) și d) au fost sau sunt date în vederea unei atare adopții.

2. Articolul 23 se aplică hotărârii de schimbare.

CAPITOLUL VI Dispoziții generale

ARTICOLUL 28

Convenția nu derogă de la legile statului de origine care cer ca adopția unui copil cu reședința obișnuită în acest stat trebuie să se facă în acest stat sau care interzic plasamentul copilului în statul primitor sau deplasarea lui înspre acest stat mai înainte de adopția lui.

ARTICOLUL 29

Nici un contract între viitorii părinți adoptivi și părinții copilului sau orice altă persoană careia i-a fost încredințat nu poate avea loc atât timp cât dispozițiile art. 4 lit. a)—c) și ale art. 5 lit. a) nu au fost respectate, afară dacă adopția are loc între membrii aceleiași familii sau dacă condițiile fixate de către autoritatea competentă a statului de origine sunt îndeplinite.

ARTICOLUL 30

1. Autoritățile competente ale unui Stat contractant veghează să se păstreze informațiile pe care le dețin cu privire la originea copilului, în special cele în legătură cu identitatea mamei și a tatălui său, precum și datele asupra trecutului medical al copilului și al familiei sale.

2. Ele asigură accesul copilului sau al reprezentantului său la aceste informații, cu îndrumări corespunzătoare, în măsura permisă de legea statului lor.

ARTICOLUL 31

Sub rezerva prevederilor art. 30, datele personale adunate sau transmise conform Convenției, îndeosebi cele vizate de art. 15 și 16, nu pot fi folosite în alte scopuri decât acelea pentru care au fost strânse sau transmise.

ARTICOLUL 32

1. Nimeni nu poate obține un câștig material necuvenit dintr-o activitate privind o adopție internațională.

2. Se pot cere și plăti numai cheltuielile ocazionate, inclusiv onorariile rezonabile ale persoanelor care au luat parte la adopție.

3. Șefii, administratorii și salariații unor organisme care participă

la o adopție nu pot primi o remunerație disproporționată în raport cu serviciile aduse.

ARTICOLUL 33

Orice autoritate competentă, care constată că una dintre dispozițiile Convenției a fost sau riscă, în mod vădit, să fie încălcată, informează de îndată autoritatea centrală a statului său. Acestei autorități centrale îi revine răspunderea de a veghea să fie luate măsurile corespunzătoare.

ARTICOLUL 34

Dacă autoritatea competentă a statului destinatar al unui document cere, se va transmite o traducere certificată conform în afara cazului de scutire, cheltuielile de traducere sunt în sarcina viitorilor părinți adoptivi.

ARTICOLUL 35

Autoritățile competente ale Statelor contractante acționează cu rapiditate în procedurile de adopție.

ARTICOLUL 36

Cât privește un stat unde în materie de adopție există două sau mai multe sisteme de drept aplicabile în unități teritoriale diferite:

d) orice referire la organismele agreeate ale acestui stat vizează organismele agreeate în unitatea teritorială în cauză.

ARTICOLUL 37

Cât privește un stat în care în materie de adopție există două sau mai multe sisteme de drept aplicabile unor categorii diferite de persoane, orice referire la legea acestui stat vizează sistemul de drept desemnat prin dreptul acestuia.

ARTICOLUL 38

Un stat în care diferite unități teritoriale au reguli proprii de drept în materie de adopție, nu va fi ținut să aplice Convenția când un stat al cărui sistem de drept este unificat nu ar fi ținut să o aplice.

ARTICOLUL 39

1. Convenția nu derogă de la instrumentele internaționale la care Statele contractante sunt părți și care cuprind dispoziții referitoare la materiile reglementate prin prezenta Convenție, afară dacă o declarație contrară nu s-a făcut de statele legate prin atare instrumente.

2. Orice Stat contractant va putea încheia cu unul sau mai multe alte State contractante, acorduri în vederea favorizării aplicării Convenției în raporturile lor reciproce. Aceste acorduri nu vor putea deroga decât de la dispozițiile art. 14—16 și 18—21. Statele care vor fi încheiat asemenea acorduri le vor transmite în copie depozitarului Convenției.

ARTICOLUL 40

Nici o rezervă la Convenție nu poate fi încuviințată.

ARTICOLUL 41

Convenția se aplică de fiecare dată când o cere vizată conform art. 14 a fost primită după intrarea în vigoare a Convenției în statul de primire și statul de origine.

ARTICOLUL 42

Secretarul general al Conferinței de la Haga de drept internațional privat convoacă periodic, o comisie specială în vederea examinării funcționării practice a Convenției.

CAPITOLUL VII

Clauze finale

ARTICOLUL 43

1. Convenția este deschisă semnării statelor care erau membre ale Conferinței de la Haga de drept internațional privat la data celei de-a șaptesprezecea sesiuni a sa și celorlalte state care au participat la această sesiune.

2. Ea va fi ratificată, acceptată sau aprobată și instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare se vor depune pe lângă Ministerul Afacerilor Externe al Olandei, depozitar al Convenției.

ARTICOLUL 44

1. Orice alt stat va putea adera la Convenție după intrarea sa în vigoare, în temeiul art. 46, paragraful 1.

2. Instrumentul de aderare se va depune pe lângă depozitar.

Aderarea nu va avea efect decât în raporturile dintre statul care aderă și Statele contractante care nu vor fi ridicat obiecție împotriva sa înăuntrul a 6 luni de la primirea ratificării prevăzute la art. 48 lit. b). O atare obiecție va putea fi, de asemenea, ridicată de către orice stat în momentul unor ratificări, acceptări sau aprobări a Convenției, ulterioare aderării. Aceste obiecții se vor notifica depozitarului.

ARTICOLUL 45

1. Un stat care cuprinde două sau mai multe unități teritoriale, în care se aplică materiilor guvernate prin această Convenție sisteme de drept diferite, va putea, în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, să declare că prezenta Convenție se va aplica tuturor unităților sale teritoriale sau numai uneia sau mai multora dintre ele, și va putea oricând, să modifice această declarație, făcând o nouă declarație.

2. Aceste declarații vor fi notificate depozitarului și vor indica în mod expres, unitățile teritoriale cărora li se aplică Convenția.

3. Dacă un stat nu face vreo declarație în temeiul prezentului articol, Convenția se va aplica ansamblului teritoriului acestui stat.

ARTICOLUL 46

1. Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni după depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare prevăzut la art. 43.

2. După aceasta, Convenția va intra în vigoare:

ARTICOLUL 47

1. Orice stat parte la Convenție va putea să o denunțe printr-o notificare adresată în scris depozitarului.

Denunțarea va produce efect din prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 12 luni după data primirii notificării de către depozitar. Când o perioadă mai lungă pentru producerea efectului denunțării este specificată în notificare, denunțarea va produce efect la expirarea perioadei respective după data primirii notificării.

ARTICOLUL 48

Depozitarul va notifica Statele membre ale Conferinței de la Haga de drept internațional privat, celorlalte state care au participat la cea de-a șaptesprezecea sesiune, precum și statelor care vor fi aderat potrivit dispozițiilor art. 44:

- a) semnăturile, ratificările, acceptările și aprobările vizate la art. 43;
- b) aderările și obiecțiile la aderări vizate la art. 44;
- c) data la care Convenția va intra în vigoare potrivit art. 46;
- d) declarațiile și desemnările menționate la art. 22, 23, 25 și 45;
- e) acordurile menționate la art. 3;
- f) denunțările vizate la art. 47.

Drept pentru care, subsemnații, legal împuterniciți, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Haga, la 29 mai 1993, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar, care se va depune în arhivele Guvernului Olandei și de pe care o copie certificată conform se va înmâna, pe cale diplomatică, fiecăruia dintre Statele membre ale Conferinței de la Haga de drept internațional privat la data celei de-a șaptesprezecea sesiuni, precum și fiecărui alt stat care a participat la această sesiune.

CONVENȚIA O.I.M. NR. 182/1999 PRIVIND INTERZICEREA CELOR MAI GRAVE FORME ALE MUNCII COPIILOR ȘI ACȚIUNEA IMEDIATĂ ÎN VEDEREA ELIMINĂRII LOR*

*Conferința Generală a Organizației Internaționale a Muncii,
Convocată la Geneva de Consiliul de administrație al Biroului
 Internațional al Muncii, care s-a reunit la 1 iunie 1999 în cea de-a 87-a
 sesiune,*

Considerând necesitatea de a adopta noi instrumente în privința interzicerii și eliminării celor mai grave forme ale muncii copiilor, ca prioritate majoră a acțiunii naționale și internaționale, mai ales a cooperării și asistenței internaționale, pentru a completa Convenția și Recomandarea privind vârsta minimă de angajare, 1973, care rămân instrumente fundamentale în ceea ce privește munca copiilor,

Considerând că eliminarea efectivă a celor mai grave forme de muncă a copiilor necesită o acțiune imediată de ansamblu, care să țină seama de importanța unei educații de bază gratuite și de necesitatea de a-i sustrage pe copiii în cauză de la toate aceste forme de muncă și de a asigura readaptarea lor și integrarea lor socială, luând în considerare și nevoile propriilor familii,

Reamintind Rezoluția privind eliminarea muncii copiilor, adoptată de Conferința Internațională a Muncii la cea de-a 46-a sesiune a sa, în 1996,

Recunoscând că munca copiilor este determinată într-o mare măsură de sărăcie și că soluția pe termen lung rezidă într-o creștere economică susținută care să conducă la progres social și, în particular, la atenuarea sărăciei și la educație universală,

Amintind Convenția drepturilor copilului, adoptată la 20 noiembrie 1989 de Adunarea Generală a Națiunilor Unite,

Amintind Declarația Organizației Internaționale a Muncii referitoare la principiile și drepturile fundamentale în muncă și mecanismul său de aplicare, adoptată de Conferința Internațională a Muncii la cea de-a 86-a sesiune în 1998,

Amintind că unele dintre cele mai grave forme ale muncii copiilor sunt acoperite de alte instrumente internaționale și, în particular, de Convenția asupra muncii forțate, 1930, și de Convenția suplimentară a Națiunilor Unite privind abolirea sclaviei, a comerțului cu sclavi și a

* Adoptată la cea de-a 87-a sesiune a Conferinței Generale a OIM, la Geneva la 17 iunie 1999.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 203 din 13 noiembrie 2000, publicată în M. Of., I, nr. 577 din 17 noiembrie 2000.

instituțiilor și practicilor similare sclaviei, 1956,

După ce a decis să adopte diverse propuneri referitoare la munca copiilor, problemă care constituie punctul 4 al ordinii de zi a sesiunii,

După ce a decis că aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale,

Adoptă la 17 iunie 1999 convenția următoare, care va fi denumită Convenția privind cele mai grave forme ale muncii copiilor, 1999.

ARTICOLUL 1

Orice membru care ratifică prezenta Convenție trebuie să ia măsuri imediate și eficiente pentru a asigura interzicerea și eliminarea urgentă a celor mai grave forme ale muncii copiilor.

ARTICOLUL 2

În sensul prezentei Convenții, termenul *copil* se aplică tuturor persoanelor în vârstă de până la 18 ani.

ARTICOLUL 3

În sensul prezentei Convenții, expresia *cele mai grave forme ale muncii copiilor* include:

a) toate formele de sclavie sau practicile similare, ca de exemplu: vânzarea de sau comerțul cu copii, servitutea pentru datorii și munca de servitor, precum și munca forțată sau obligatorie, inclusiv recrutarea forțată sau obligatorie a copiilor în vederea utilizării lor în conflictele armate;

b) utilizarea, recrutarea sau oferirea unui copil în scopul prostituării, producției de material pornografic sau de spectacole pornografice;

c) utilizarea, recrutarea sau oferirea unui copil în scopul unor activități ilicite, mai ales pentru producția și traficul de stupefiante, așa cum le definesc convențiile internaționale pertinente;

d) muncile care, prin natura lor sau prin condițiile în care se exercită, sunt susceptibile să dăuneze sănătății, securității sau moralității copilului.

ARTICOLUL 4

1. Tipurile de muncă vizate la art. 3 lit. d) trebuie să fie stabilite de legislația națională sau de autoritatea competentă, după consultări cu organizațiile patronilor și lucrătorilor interesate, luându-se în considerare

normele internaționale pertinente și, în particular, paragrafele 3 și 4 ale Recomandării privind cele mai grave forme ale muncii copiilor, 1999.

2. Autoritatea competentă, după consultări cu organizațiile interesate ale patronilor și lucrătorilor, trebuie să localizeze tipurile de muncă astfel determinate.

3. Lista cuprinzând tipurile de muncă determinate conform paragrafului 1 al prezentului articol trebuie să fie periodic examinată și, la nevoie, revizuită după consultări cu organizațiile interesate ale patronilor și lucrătorilor.

ARTICOLUL 5

Orice membru trebuie, după consultări cu organizațiile patronilor și lucrătorilor, să stabilească sau să desemneze mecanisme adecvate pentru monitorizarea aplicării dispozițiilor care dau efect prezentei Convenții.

ARTICOLUL 6

1. Orice membru trebuie să elaboreze și să pună în aplicare programe de acțiune în vederea eliminării cu prioritate a celor mai grave forme ale muncii copiilor.

2. Aceste programe de acțiune trebuie să fie elaborate și puse în practică după consultarea instituțiilor publice competente și a organizațiilor patronilor și lucrătorilor și, dacă este cazul, cu luarea în considerare a opiniilor altor grupuri interesate.

ARTICOLUL 7

1. Orice membru trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a asigura punerea efectivă în practică și respectarea dispozițiilor care dau efect prezentei Convenții, inclusiv prin stabilirea și aplicarea de sancțiuni penale sau, dacă este cazul, de alte sancțiuni.

2. Orice membru trebuie, ținând seama de importanța educației pentru eliminarea muncii copiilor, să ia măsuri eficiente într-o perioadă determinată, pentru:

a) a preveni angajarea copiilor în cele mai grave forme ale muncii copiilor;

b) a prevedea ajutorul direct necesar și adecvat pentru a-i sustrage pe copii de la cele mai grave forme ale muncii copiilor și a asigura readaptarea lor și integrarea lor socială;

c) a asigura accesul lor la educația de bază gratuită și, ori de câte ori este posibil și potrivit, la formarea profesională a tuturor copiilor sustrași

de la cele mai grave forme ale muncii copiilor;

d) a identifica copii expuși în mod particular riscurilor și a intra în contact direct cu ei;

e) a ține seama de situația particulară a fetelor.

3. Orice membru trebuie să desemneze autoritatea competentă însărcinată cu punerea în practică a dispozițiilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 8

Membrii trebuie să ia măsurile corespunzătoare pentru a se sprijini reciproc în punerea în practică a dispozițiilor prezentei Convenții printr-o cooperare și/sau o asistență internațională consolidată, inclusiv prin măsuri de susținere a dezvoltării economice și sociale, a programelor de eradicare a sărăciei și educației universale.

ARTICOLUL 9

Ratificările prezentei Convenții vor fi comunicate directorului general al Biroului Internațional al Muncii și vor fi înregistrate de acesta.

ARTICOLUL 10

1. Prezenta Convenție nu îi va obliga decât pe membrii Organizației Internaționale a Muncii ale căror ratificări vor fi fost înregistrate de directorul general al Biroului Internațional al Muncii.

2. Convenția va intra în vigoare la 12 luni după ce ratificările a 2 membri vor fi fost înregistrate de directorul general.

3. Ulterior această Convenție va intra în vigoare pentru fiecare membru la 12 luni după data la care ratificarea sa va fi fost înregistrată.

ARTICOLUL 11

1. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție poate să o denunțe după expirarea unei perioade de 10 ani după data inițială de la intrarea în vigoare a Convenției, printr-un act comunicat directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de acesta. Denunțarea nu va avea efect decât după un an de la înregistrarea ei.

2. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție și care, în termen de un an după expirarea perioadei de 10 ani menționate la paragraful precedent nu va folosi posibilitatea de denunțare prevăzută în prezentul articol, va fi legat pentru o nouă perioadă de 10 ani și, prin urmare, va putea să denunțe prezenta Convenție la expirarea fiecărei perioade de 10 ani în

condițiile prevăzute în prezentul articol.

ARTICOLUL 12

1. Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor și tuturor actelor de denunțare care îi vor fi comunicate de către membrii acesteia.

2. Notificând membrilor organizației înregistrarea celei de-a doua ratificări care îi va fi fost comunicată, directorul general va atrage atenția membrilor Organizației Internaționale a Muncii asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare.

ARTICOLUL 13

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica Secretarului general al Națiunilor Unite, în scopul înregistrării, informații complete în privința tuturor ratificărilor și tuturor actelor de denunțare pe care le va fi înregistrat conform articolelor precedente.

ARTICOLUL 14

De fiecare dată când va considera necesar Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta Conferinței Generale a Organizației Internaționale a Muncii un raport asupra aplicării prezentei Convenții și va examina dacă există posibilitatea să fie înscrisă pe ordinea de zi a Conferinței problema revizuirii sale totale sau parțiale.

ARTICOLUL 15

1. În cazul în care Conferința va adopta o nouă convenție care ar duce la revizuirea totală sau parțială a prezentei Convenții și dacă noua convenție nu dispune altfel:

a) ratificarea de către un membru al noii convenții care implică revizuirea va atrage de drept, fără a ține seama de prevederile art. 11, denunțarea imediată a prezentei Convenții, cu condiția ca noua convenție care atrage revizuirea să intre în vigoare;

b) începând cu data intrării în vigoare a noii convenții care atrage revizuirea prezenta Convenție va înceta să mai fie deschisă ratificării de către membri.

2. În orice caz prezenta Convenție va rămâne în vigoare în conținutul și forma sa actuală pentru acei membri care au ratificat-o, dar

care nu au ratificat convenția de revizuire.

ARTICOLUL 16

Versiunile în limbile franceză și engleză ale textului prezentei Convenții au valoare egală.

II. DOCUMENTE REGIONALE

CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE*

- extrase -

ARTICOLUL 5

1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a) dacă este reținut legal pe baza condamnării pronunțate de un tribunal competent;

b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, sau când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sau sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;

e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

3. Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de

* Adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950. A intrat în vigoare la 3 septembrie 1953. Convenția a fost amendată prin Protocolul nr. 11, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1998. România a ratificat Convenția și Protocoalele sale adiționale prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicată în M. Of., I, nr. 135 din 31 mai 1994, Protocolul nr. 11 a fost ratificat prin Legea nr. 79 din 6 iulie 1995, publicată în M. Of., I, nr. 147 din 13 iulie 1995; protocolul nr. 14 a fost ratificat prin Legea nr. 39 din 17 martie 2005, publicată în M. Of., I, nr. 238 din 22 martie 2005.

paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acestea să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.

5. Orice persoană care este victima unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații.

ARTICOLUL 6

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice, ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minore sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

CONVENȚIA EUROPEANĂ REVIZUITĂ ÎN MATERIA ADOPTIEI DE COPII*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte semnatare ale prezentei convenții,

Având în vedere că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi în vederea salvagădării și promovării idealurilor și a principiilor care reprezintă patrimoniul lor comun;

Având în vedere că, deși instituția adopției copiilor se regăsește în legislația tuturor statelor membre ale Consiliului Europei, există încă în aceste țări opinii divergente asupra principiilor care ar trebui să guverneze adopția, precum și deosebiri în privința procedurii de adopție și a efectelor juridice ale adopției;

Luând în considerare Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, din 20 noiembrie 1989, în special articolul 21 din aceasta;

Luând în considerare Convenția de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale;

Luând act de Recomandarea 1443 (2000) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei intitulată „Pentru respectarea drepturilor copilului în adopția internațională” și de Cartea Albă a Consiliului Europei cu privire la principiile referitoare la stabilirea și consecințele juridice ale filiației;

Recunoscând că anumite dispoziții ale Convenției Europene în materia adopției de copii din 1967 (STE nr. 58) sunt depășite și contrare jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului;

Recunoscând că implicarea copiilor în procedurile familiale care îi privesc a fost îmbunătățită prin Convenția Europeană privind exercitarea drepturilor copiilor din 25 ianuarie 1996 (STE nr. 160) și prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului;

Considerând că acceptarea principiilor și a practicilor comune revizuite în ceea ce privește adopția copiilor, care iau în considerare evoluțiile intervenite în acest domeniu în cursul ultimelor decenii, ar contribui la reducerea dificultăților cauzate de diferențele existente între legislațiile naționale și, în același timp, la promovarea intereselor copiilor adoptați;

* Adoptată la Strasbourg la 27 noiembrie 2008. Ratificată prin Legea nr. 138/2011, publicată în M. Of., I, nr. 515 din 21 iulie 2011.

Fiind convingși de necesitatea unui instrument internațional revizuit al Consiliului Europei privind adopția copiilor care să asigure o completare eficientă pentru Convenția de la Haga din 1993;

Recunoscând că interesul superior al copilului trebuie să primeze întotdeauna față de orice altă considerație,

Convin după cum urmează:

TITLUL I

Domeniul de aplicare a Convenției și punerea în aplicare a principiilor sale

ARTICOLUL 1 – DOMENIUL DE APLICARE A CONVENȚIEI

1. Prezenta convenție se aplică în cazul adopției unui copil care, în momentul în care adoptatorul solicită adopția, nu a împlinit vârsta de 18 ani, nu este sau nu a fost căsătorit, nu are sau nu a intrat într-un parteneriat înregistrat și nu a devenit major.

2. Prezenta convenție privește numai instituția juridică a adopției care creează o legătură de filiație.

ARTICOLUL 2 – PUNEREA ÎN APLICARE A PRINCIPIILOR

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative sau de altă natură, necesare pentru asigurarea conformității legislației naționale cu dispozițiile prezentei Convenții și notifică Secretarul General al Consiliului Europei cu privire la măsurile adoptate în acest scop.

TITLUL II

Principiile generale

ARTICOLUL 3 – VALABILITATEA ADOPTIEI

Adopția este valabilă numai dacă este pronunțată de către o instanță judecătorească sau de către o autoritate administrativă (denumită în continuare „autoritatea competentă”).

ARTICOLUL 4 – ÎNCUVIINȚAREA ADOPTIEI

1. Autoritatea competentă nu încuviințează adopția decât dacă și-a format convingerea că adopția este în interesul superior al copilului.

2. În fiecare caz autoritatea competentă acordă o importanță deosebită pentru ca adopția să asigure copilului un mediu stabil și armonios.

ARTICOLUL 5 – CONSIMȚĂMINTELE LA ADOPTIE

1. Sub rezerva alineatelor (2) – (5) ale prezentului articol, adopția nu este încuviințată decât dacă cel puțin următoarele consimțăminte la adopție au fost date și nu au fost retrase:

- a) consimțământul mamei și al tatălui; sau dacă nu există nici tată, nici mamă care să poată consimți, consimțământul oricărei persoane sau al oricărui organism abilitat să consimtă în locul părinților;
- b) consimțământul copilului despre care se consideră, conform legislației, că are un nivel suficient de înțelegere; se consideră că un copil are un nivel suficient de înțelegere atunci când a împlinit vârsta prevăzută de lege, dar care nu trebuie să depășească 14 ani;
- c) consimțământul soțului sau al partenerului înregistrat al adoptatorului;

2. Persoanele al căror consimțământ este necesar în vederea adopției trebuie să primească consilierea necesară și să fie informate corespunzător asupra consecințelor consimțământului lor, în special cu privire la menținerea sau încetarea, ca urmare a adopției, a relației legale dintre copil și familia de origine a acestuia. Consimțământul trebuie să fie dat în mod liber, în forma cerută de lege, și trebuie să fie exprimat ori consemnat în scris.

3. Autoritatea competentă nu poate renunța la luarea consimțământului și nici nu poate trece peste refuzul de a consimți al uneia dintre persoanele sau organismele menționate la alineatul (1), decât pentru motive excepționale stabilite prin legislație. Cu toate acestea, se poate renunța la consimțământul unui copil care suferă de un handicap ce îl împiedică să își exprime consimțământul valabil.

4. Dacă tatăl sau mama nu este titularul drepturilor părintești cu privire la copil, sau cel puțin al dreptului de a consimți la adopție, legislația poate să prevadă că nu este necesar consimțământul acestuia/acesteia.

5. Consimțământul mamei la adopția copilului său este valabil numai atunci când este dat după naștere, la expirarea termenului prevăzut de legislație, care nu trebuie să fie mai mic de șase săptămâni sau, dacă un astfel de termen nu este stipulat, de la momentul la care, în opinia autorității competente, mama se va fi restabilit suficient ca urmare a nașterii.

6. În sensul prezentei convenții, se înțelege prin „tată” și prin

„mamă” persoanele care, în conformitate cu legislația, sunt părinții copilului.

ARTICOLUL 6 – CONSULTAREA COPILULUI

În cazul în care, în temeiul articolului 5 alineatele (1) și (3), consimțământul copilului nu este necesar, acesta este consultat, în măsura în care este posibil, iar opinia și dorințele sale sunt luate în considerare ținându-se seama de gradul său de maturitate. Se poate renunța la această consultare dacă este în mod vădit contrară interesului superior al copilului.

ARTICOLUL 7 – CONDIȚII PENTRU ADOPTIE¹¹

1. Legislația permite adopția unui copil:

- a) de către două persoane de sex diferit
 - i. care sunt căsătorite una cu cealaltă, sau
 - ii. atunci când există o astfel de instituție, care au încheiat un parteneriat înregistrat;
- b) de către o singură persoană.

2. Statele au posibilitatea de a extinde domeniul de aplicare a prezentei convenții la cuplurile formate din persoane de același sex care sunt căsătorite una cu cealaltă sau care au încheiat un parteneriat înregistrat. De asemenea, acestea au posibilitatea de a extinde domeniul de aplicare a prezentei convenții la cuplurile formate din persoane de sexe diferite și de același sex care trăiesc împreună într-o relație stabilă.

ARTICOLUL 8 – POSIBILITATEA UNEI NOI ADOPTII

Legislația nu permite o nouă adopție a unui copil care a fost deja adoptat, decât într-unul sau mai multe dintre următoarele cazuri:

- a) atunci când copilul este adoptat de către soțul sau partenerul înregistrat al adoptatorului;
- b) atunci când adoptatorul precedent a decedat;
- c) atunci când adopția precedentă a fost anulată;
- d) atunci când adopția precedentă a încetat sau încetează în acest mod;

¹¹ Art. 2 din Legea nr. 138/2011 pentru ratificarea Convenției europene revizuite în materia adopției de copii: „Potrivit art. 27 alin. (1) din convenție, România declară că nu va aplica dispozițiile art. 7 alin. (1) lit. a) pct. (ii) potrivit cărora este permisă adopția unui copil de către două persoane de sex diferit care au încheiat un parteneriat înregistrat”.

e) atunci când noua adopție este justificată de motive grave și când legislația nu permite încetarea adopției precedente.

ARTICOLUL 9 – VÂRSTA MINIMĂ A ADOPTATORULUI

1. Un copil poate fi adoptat numai dacă adoptatorul a atins vârsta minimă prevăzută de legislație în acest scop, această vârstă minimă neputând fi mai mică de 18 ani, nici mai mare de 30 de ani. Trebuie să existe o diferență de vârstă corespunzătoare între adoptator și copil, respectându-se interesul superior al copilului, de preferat o diferență de cel puțin 16 ani.

2. Cu toate acestea, legislația poate să prevadă posibilitatea de derogare de la condiția vârstei minime sau de la diferența de vârstă, având în vedere interesul superior al copilului:

- a) în cazul în care adoptatorul este soțul sau partenerul înregistrat al tatălui sau al mamei; sau
- b) în circumstanțe excepționale.

ARTICOLUL 10 – ANCHETE PREALABILE

1. Autoritatea competentă încuviințează adopția numai după ce au fost realizate anchetele corespunzătoare cu privire la adoptator, la copil și la familia acestuia. Pe durata acestor anchete și ulterior, datele pot fi colectate, procesate și comunicate numai în conformitate cu reglementările privind confidențialitatea profesională și protecția datelor cu caracter personal.

2. Anchetele, în măsura corespunzătoare fiecărui caz în parte, se referă, pe cât posibil și printre altele, la următoarele aspecte:

- a) personalitatea, starea de sănătate și mediul social al adoptatorului, situația familială a acestuia și condițiile de locuit, precum și aptitudinea sa de creștere a unui copil;
- b) motivele pentru care adoptatorul dorește să adopte copilul;
- c) motivele pentru care, atunci când numai unul dintre cei doi soți sau parteneri înregistrați dorește să adopte copilul, celălalt soț/partener nu se asociază la cerere;
- d) potrivirea reciprocă dintre copil și adoptator și perioada pentru care copilul a fost încredințat în grija sa;
- e) personalitatea, starea de sănătate și mediul social al copilului, precum și, sub rezerva limitărilor legale, mediul familial și statutul civil al acestuia;
- f) originile etnice, religioase și culturale ale adoptatorului și ale copilului.

3. Aceste anchete sunt încredințate spre efectuare unei persoane

sau unui organism recunoscut sau autorizat în acest scop prin legislație sau de către o autoritate competentă. Acestea sunt, în măsura în care este posibil, efectuate de către asistenți sociali calificați în acest domeniu, ca rezultat al formării sau al experienței acestora.

4. Dispozițiile acestui articol nu aduc atingere competenței sau obligației autorității competente de a obține toate informațiile sau probele care intră sau nu în domeniul de aplicare a acestor anchete, și pe care acesta le consideră ca fiind utile.

5. Ancheta referitoare la aptitudinea de a adopta și la eligibilitatea adoptatorului, la situația și motivația persoanelor în cauză și la oportunitatea plasamentului copilului se efectuează înainte ca acesta să fie încredințat în grija viitorului adoptator în vederea adopției.

ARTICOLUL 11 – EFECTELE ADOPTIEI

1. Prin adopție, copilul devine membru cu drepturi depline al familiei adoptatorului/adoptatorilor și are în raport cu adoptatorul/adoptatorii și familia acestuia/acestora, aceleași drepturi și obligații ca și copilul adoptatorului/adoptatorilor a cărui filiație este legal stabilită. Adoptatorul/adoptatorii își asumă responsabilitatea parentală față de copil. Adopția pune capăt legăturii juridice existente între copil și tatăl, mama și familia de origine.

2. Cu toate acestea, soțul sau partenerul, înregistrat sau nu, al adoptatorului își păstrează drepturile și obligațiile față de copilul adoptat, dacă acesta este copilul său, cu excepția cazului în care legislația nu prevede altfel.

3. În ceea ce privește încetarea legăturii juridice existente între copil și familia sa de origine, statele părți pot să prevadă excepții cu privire la unele aspecte cum ar fi numele de familie al copilului, impedimentele la căsătorie sau la încheierea unui parteneriat înregistrat.

4. Statele părți pot să prevadă dispoziții referitoare la alte forme de adopție, cu efecte mai puțin extinse decât cele menționate la alineatele precedente ale prezentului articol.

ARTICOLUL 12 – CETĂȚENIA COPILULUI ADOPTAT

1. Statele părți facilitează dobândirea cetățeniei acestora de către copilul adoptat de unul dintre resortisanții lor.

2. Pierderea cetățeniei care poate rezulta în urma adopției este condiționată de deținerea sau dobândirea unei alte cetățenii.

ARTICOLUL 13 – INTERZICEREA RESTRICȚIILOR

1. Numărul de copii care pot fi adoptați de către același adoptator nu este limitat prin legislație.

2. Nu se va interzice prin legislație unei persoane să adopte un copil pe motiv că aceasta are sau ar putea să aibă un copil.

ARTICOLUL 14 – REVOCAREA ȘI ANULAREA UNEI ADOPTĂRII

1. O adopție poate fi revocată sau anulată numai prin decizia autorității competente. Interesul superior al copilului trebuie să primeze întotdeauna asupra oricărui alt considerent.

2. Înainte de atingerea de către copil a vârstei majoratului, revocarea adopției nu poate să intervină decât pentru motive grave, prevăzute de legislație.

3. Cererea de anulare trebuie să fie depusă în termenul stabilit prin legislație.

ARTICOLUL 15 – SOLICITAREA DE INFORMAȚII DINTR-UN ALT STAT PARTE

Atunci când ancheta efectuată în conformitate cu articolele 4 și 10 din prezenta convenție se raportează la o persoană care are reședința sau a avut reședința pe teritoriul unui alt stat parte, acel stat parte, în cazul în care primește o cerere de solicitare de informații, depune toate eforturile pentru a asigura furnizarea informațiilor solicitate cu promptitudine. Fiecare stat desemnează o autoritate națională căreia să i se adreseze o solicitare de informații.

ARTICOLUL 16 – PROCEDURI DE STABILIRE A FILIAȚIEI

În cazul în care o procedură de stabilire a paternității sau, atunci când există, o procedură de stabilire a maternității a fost inițiată de către tatăl sau mama biologic/ă prezumat/ă, procedura de adopție este, după caz, suspendată până la obținerea rezultatelor procedurii de stabilire a filiației. Autoritățile competente acționează cu celeritate în cadrul procedurii de stabilire a filiației.

ARTICOLUL 17 – INTERZICEREA CÂȘTIGULUI MATERIAL NECUVENTIT

Nicio persoană nu poate obține un avantaj financiar sau de altă

natură dintr-o activitate legată de adopția unui copil.

ARTICOLUL 18 – DISPOZIȚII MAI FAVORABILE

Statele părți au în continuare posibilitatea de a adopta dispoziții mai favorabile pentru copilul adoptat.

ARTICOLUL 19 – PERIOADA DE PROBĂ

Statele părți au libertatea de a impune încredințarea copilului în grija adoptatorului pentru o perioadă îndeajuns de lungă înainte de încuviințarea adopției pentru ca autoritatea competentă să poată aprecia în mod rezonabil relațiile care s-ar stabili între aceștia în cazul în care adopția ar fi încuviințată. În această privință, interesul superior al copilului trebuie să primeze asupra oricărui alt considerent.

ARTICOLUL 20 – CONSILIEREA ȘI SERVICIILE POST-ADOPTIE

Autoritățile publice asigură promovarea și funcționarea corespunzătoare a serviciilor de consiliere și post-adopție pentru a sprijini și a îndruma viitorii adoptatori, adoptatorii și copiii adoptați.

ARTICOLUL 21 – FORMAREA

Statele părți se asigură că asistenții sociali care se ocupă de adopție beneficiază de formarea profesională corespunzătoare cu privire la aspectele sociale și juridice ale adopției.

ARTICOLUL 22 – ACCESUL LA INFORMAȚII ȘI DIVULGAREA ACESTORA

1. Pot fi adoptate dispoziții pentru ca o adopție să poată avea loc, după caz, fără ca identitatea adoptatorului să fie dezvăluită familiei de origine a copilului.

2. Se adoptă dispoziții care să impună sau să autorizeze desfășurarea procedurii de adopție cu ușile închise.

3. Copilul adoptat are acces la informațiile deținute de către autoritățile competente cu privire la originile sale. Atunci când părinții săi biologici au dreptul de a nu-și divulga identitatea, o autoritate competentă trebuie să aibă posibilitatea, în măsura în care legislația o permite, să stabilească dacă este cazul să se renunțe la acest drept și să se divulge informațiile privind identitatea, luând în considerare circumstanțele și

drepturile copilului și ale părinților săi biologici. Copilul adoptat, care nu a ajuns la vârsta majoratului, poate fi consiliat în mod adecvat.

4. Adoptatorul și copilul adoptat pot obține documente care să conțină extrase din registrele publice și care să ateste data și locul nașterii copilului adoptat, dar care să nu dezvăluie în mod expres adopția sau identitatea părinților săi biologici. Statele părți pot alege să nu aplice această dispoziție în cazul celorlalte forme de adopție menționate la articolul 11 alineatul (4) din prezenta convenție.

5. Având în vedere dreptul unei persoane de a-și cunoaște identitatea și originile, informațiile relevante referitoare la adopție sunt colectate și păstrate timp de cel puțin 50 de ani după ce adopția devine definitivă.

6. Registrele publice se păstrează și, în orice caz, conținutul acestora se reproduce pentru a preveni astfel ca persoanele care nu au un interes legitim să poată lua la cunoștință de adopția unei persoane sau, în cazul în care această informație a fost divulgată, să poată lua la cunoștință de identitatea părinților biologici ai acesteia.

PARTEA III **Clauze finale**

ARTICOLUL 23 – EFECTELE CONVENȚIEI

1. Prezenta convenție înlocuiește, în ceea ce privește statele părți, Convenția europeană în materia adopției de copii, care a fost deschisă spre semnare la 24 aprilie 1967.

2. În relațiile dintre o parte la prezenta convenție și o altă parte la convenția din 1967 care nu a ratificat prezenta convenție, articolul 14 din Convenția din 1967 se aplică în continuare.

ARTICOLUL 24 – SEMNAREA, RATIFICAREA ȘI INTRAREA ÎN VIGOARE

1. Prezenta convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei și statelor nemembre care au participat la elaborarea sa.

2. Convenția este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la

Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezenta convenție intră în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării perioadei de trei luni de la data la care trei semnatori și-au exprimat consimțământul de a fi parte la convenție în conformitate cu dispozițiile alineatului (2) din prezentul articol.

4. În ceea ce privește orice stat menționat la alineatul (1), care ulterior își exprimă consimțământul de a fi parte la convenție, aceasta intră în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării perioadei de trei luni de la data depunerii instrumentelor sale de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 25 – ADERAREA

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei poate, după consultarea părților, să invite orice stat nemembru al Consiliului Europei, care nu a participat la elaborarea convenției, să adere la aceasta printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută la articolul 20.d din Statutul Consiliului Europei, și cu unanimitate de voturi ale reprezentanților statelor părți care au dreptul de a participa la Comitetul de Miniștri.

2. În ceea ce privește statul aderent, convenția intră în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 26 – APLICAREA TERITORIALĂ

1. Orice stat poate, la momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile cărora li se aplică prezenta convenție.

2. Orice stat parte poate, la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă domeniul de aplicare a prezentei convenții asupra oricărui alt teritoriu specificat în declarație și pentru ale cărui relații internaționale este răspunzător sau în numele căruia este autorizat să își asume angajamente. În ceea ce privește acest teritoriu, convenția intră în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării perioadei de trei luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în temeiul celor două alineate precedente, poate fi retrasă, în ceea ce privește teritoriul specificat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea produce efecte din prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni după data primirii acestei notificări de către Secretarul General.

ARTICOLUL 27 – REZERVE

1. Nu se admite nicio rezervă la prezenta convenție cu excepția celor referitoare la dispozițiile articolului 5 alineatul (1) litera (b), ale articolului 7 alineatul (1) litera (a) punctul (ii) și alineatul (1) litera (b) și ale articolului 22 alineatul (3).

2. Orice rezervă formulată de către un stat în temeiul alineatului (1), este exprimată la momentul semnării sau al depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

3. Orice stat poate retrage în totalitate sau parțial o rezervă pe care a formulat-o în conformitate cu alineatul (1) prin intermediul unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei, care produce efecte de la data primirii.

ARTICOLUL 28 – NOTIFICAREA AUTORITĂȚILOR COMPETENTE

Fiecare stat parte notifică Secretarului General al Consiliului Europei numele și adresa autorității căreia i se pot adresa cererile formulate în temeiul articolului 15.

ARTICOLUL 29 – DENUNȚARE

1. Orice stat parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta convenție prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea produce efecte din prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

ARTICOLUL 30 – NOTIFICĂRI

Secretarul General al Consiliului Europei notifică statelor membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei convenții, oricărui stat parte și oricărui stat invitat să adere la convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții, în conformitate cu articolul 24 din aceasta;
- d) orice notificare primită în conformitate cu dispozițiile articolului 2;

- e) orice declarație primită în conformitate cu dispozițiile articolului 7 alineatul (2) și ale articolului 26 alineatele (2) și (3);
- f) orice rezervă și retragere de rezerve efectuate în conformitate cu dispozițiile articolului 27;
- g) orice notificare primită în conformitate cu dispozițiile articolului 28;
- h) orice notificare primită în conformitate cu dispozițiile articolului 29 și data la care denunțarea produce efecte;
- i) orice alt act, notificare sau comunicare referitoare la prezenta convenție.

Drept care, subsemnații, autorizați corespunzător în acest scop, au semnat prezenta convenție.

CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND LUPTA ÎMPOTRIVA TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi;

Considerând că traficul de ființe umane constituie o violare a drepturilor omului și o atingere adusă demnității și integrității ființei umane;

Considerând că traficul de ființe umane poate conduce la o situație de sclavie pentru victime;

Considerând că respectarea drepturilor victimelor, protecția acestora, precum și lupta împotriva traficului de ființe umane trebuie să reprezinte obiective primordiale;

Considerând că orice acțiune sau inițiativă în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane trebuie să fie nediscriminatorie și să ia în considerare egalitatea dintre femei și bărbați, precum și o abordare bazată pe drepturile copilului;

Reamintind declarațiile miniștrilor afacerilor externe ai statelor membre de la cea de-a 112-a (14 și 15 mai 2003) și 114-a (12 și 13 mai 2004) Sesiune a Comitetului de Miniștri, făcând apel la o acțiune întărită a Consiliului Europei în domeniul traficului de ființe umane;

Având în vedere Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950) și protocoalele sale;

Având în vedere următoarele recomandări ale Comitetului de Miniștri către statele Consiliului Europei: Recomandarea nr. R (91) privind exploatarea sexuală, pornografia, prostituția, precum și traficul de copii și de tineri adulți; Recomandarea nr. (97) 13 privind intimidarea martorilor și drepturile apărării; Recomandarea nr. R (2000) 11 privind lupta împotriva traficului de ființe umane în scopul exploatării sexuale; Recomandarea Rec (2001) 16 privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale; Recomandarea Rec (2002) 5 privind protecția femeilor împotriva violenței;

Având în vedere următoarele recomandări ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei: Recomandarea 1.325 (1997) privind traficul de femei și prostituția forțată în statele membre ale Consiliului Europei; Recomandarea 1.450 (2000) privind violența împotriva femeilor în Europa;

* Adoptată la Strasbourg la 3 mai 2005. Ratificată de România și publicată în M. Of., I, nr. 622 din 19 iulie 2006.

Recomandarea 1.545 (2002) privind campania împotriva traficului de femei; Recomandarea 1.610 (2003) privind migrația în legătură cu traficul de femei și prostituție; Recomandarea 1.611 (2003) privind traficul de organe în Europa; Recomandarea 1.663 (2004) privind sclavia domestică: aservirea, persoane au pair și soții cumpărate prin corespondență;

Având în vedere Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene din 19 iulie 2002 privind lupta împotriva traficului de ființe umane; Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale și Directiva Consiliului Uniunii Europene din 29 aprilie 2004 privind titlul de ședere eliberat cetățenilor statelor terțe, care sunt victime ale traficului de ființe umane sau care au făcut obiectul unei acțiuni de facilitare a migrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente;

Ținând cont de Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și de Protocolul la aceasta privind prevenirea, reprimarea și sancționarea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, în scopul consolidării protecției asigurate de aceste instrumente și dezvoltării normelor enunțate de ele;

Ținând cont de celelalte instrumente juridice internaționale relevante în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane;

Ținând cont de necesitatea de a elabora un instrument juridic internațional global care să se concentreze pe drepturile fundamentale ale victimelor traficului și să stabilească un mecanism specific de monitorizare,

Au convenit următoarele:

CAPITOLUL I

Obiective, domeniu de aplicare, principiul nediscriminării și definiții

ARTICOLUL 1

Obiectivele Convenției

1. Obiectivele prezentei convenții sunt:

a) prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, garantând egalitatea dintre femei și bărbați;

b) protecția drepturilor fundamentale ale victimelor traficului, realizarea unui cadru complet de protecție și asistență a victimelor și martorilor, garantând egalitatea dintre femei și bărbați, precum și asigurarea de anchete și urmăriri eficiente;

c) promovarea cooperării internaționale în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane.

2. Pentru a asigura o aplicare eficientă a dispozițiilor sale de către părți, prezenta convenție stabilește un mecanism specific de monitorizare.

ARTICOLUL 2

Domeniul de aplicare

Prezenta convenție se aplică tuturor formelor de trafic de ființe umane, celor naționale sau transnaționale, cu sau fără legătură cu criminalitatea organizată.

ARTICOLUL 3

Principiul nediscriminării

Aplicarea prevederilor prezentei convenții de către părți, în special cele privind măsurile de protecție și promovare a drepturilor victimelor, trebuie asigurată fără nicio discriminare bazată pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională ori socială, apartenență la o minoritate națională, avere, locul nașterii sau orice altă situație.

ARTICOLUL 4

Definiții

Pentru scopurile prezentei convenții:

a) expresia trafic de ființe umane desemnează recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea persoanelor, prin amenințarea cu ori prin utilizarea forței sau a altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate ori de o situație de vulnerabilitate sau prin oferirea ori acceptarea de plăți sau de avantaje pentru obținerea consimțământului unei persoane având autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării. Exploatarea cuprinde cel puțin exploatarea prostituției celorlalți sau alte forme de exploatare sexuală, munca ori serviciile forțate, sclavia sau practicile similare acesteia, aservirea ori prelevarea de organe;

b) consimțământul unei victime a traficului de ființe umane la exploatarea enunțată la lit. a) nu prezintă relevanță atunci când a fost utilizat unul dintre mijloacele enunțate la lit. a);

c) recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea unui copil în scopul exploatării se consideră trafic de ființe umane, chiar dacă nu implică niciunul dintre mijloacele enunțate la lit. a);

d) termenul copil desemnează orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani;

e) termenul victimă desemnează orice persoană fizică care este supusă traficului de ființe umane, astfel cum acesta este definit în prezentul articol.

CAPITOLUL II

Prevenirea, cooperarea și alte măsuri

ARTICOLUL 5

Prevenirea traficului de ființe umane

1. Fiecare parte va lua măsuri pentru stabilirea și întărirea coordonării pe plan național dintre diferite organisme cu atribuții în prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane.

2. Fiecare parte va stabili și/sau va susține politici și programe eficiente în vederea prevenirii traficului de ființe umane, prin mijloace cum ar fi: cercetări, campanii de informare, sensibilizare și educare, inițiative sociale și economice și programe de pregătire, destinate în special persoanelor vulnerabile la trafic și profesioniștilor implicați în combaterea traficului de ființe umane.

3. Fiecare parte va promova o abordare bazată pe drepturile fundamentale ale omului și va recurge la o abordare integrată a egalității dintre bărbați și femei, precum și la o abordare axată pe respectarea copiilor, în dezvoltarea, aplicarea și evaluarea tuturor politicilor și programelor prevăzute la paragraful 2.

4. Fiecare parte va lua măsurile corespunzătoare care sunt necesare pentru a asigura legalitatea migrațiilor, în special prin transmiterea, prin intermediul autorităților competente, a informațiilor exacte privind condițiile care permit intrarea și șederea legală pe teritoriul acesteia.

5. Fiecare parte va lua măsuri specifice în scopul reducerii vulnerabilității copiilor față de trafic, în special prin crearea unui mediu protector pentru aceștia.

6. Măsurile stabilite în conformitate cu prezentul articol vor implica, unde este cazul, organizațiile neguvernamentale, alte organizații competente și reprezentanți ai societății civile angajați în prevenirea traficului de ființe umane, în protecția sau în asistarea victimelor.

ARTICOLUL 6

Măsurile pentru descurajarea cererii

Pentru a descuraja cererea care favorizează toate formele de exploatare a persoanelor, în special a femeilor și copiilor, care conduc la trafic, fiecare parte va adopta ori va dezvolta cadrul juridic, administrativ, educativ, social, cultural sau de orice altă natură, inclusiv:

- a) cercetări privind cele mai bune practici, metode și strategii;
- b) măsuri de sensibilizare a opiniei publice asupra răspunderii și

rolului important al mass-media și al societății civile pentru identificarea cererii drept una dintre cauzele de bază ale traficului de ființe umane;

c) campanii de informare pentru grupuri-țintă, care să implice în mod corespunzător, printre altele, autoritățile publice și factorii de decizie politici;

d) măsuri preventive, incluzând programe educative destinate fetelor și băieților pe perioada școlarizării acestora, care să sublinieze caracterul inacceptabil al discriminării bazate pe sex și consecințele ei negative, importanța egalității dintre femei și bărbați, precum și demnitatea și integritatea fiecărei ființe umane.

ARTICOLUL 7

Măsuri privind frontiera

1. Fără a aduce prejudicii angajamentelor internaționale privind libera circulație a persoanelor, părțile vor întări, în măsura posibilului, controalele la frontieră necesare pentru prevenirea și descoperirea traficului de ființe umane.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru prevenirea, în măsura posibilului, a utilizării mijloacelor de transport de către transportatorii comerciali pentru comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție.

3. Când este cazul și fără a prejudicia convențiile internaționale aplicabile, aceste măsuri vor prevedea obligația transportatorilor comerciali, inclusiv a oricărei companii de transport, proprietarului sau operatorului oricărui mijloc de transport, de a verifica dacă toți pasagerii sunt în posesia documentelor de călătorie solicitate pentru intrarea în statul de destinație.

4. Fiecare parte va lua măsurile necesare, în conformitate cu dreptul intern, pentru a prevedea sancțiuni în cazul nerespectării obligației prevăzute la paragraful 3.

5. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a permite, în conformitate cu dreptul său intern, refuzarea intrării sau revocarea vizei persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție.

6. Părțile vor întări cooperarea dintre serviciile de control la frontieră, în special prin stabilirea și menținerea căilor de comunicare directe.

ARTICOLUL 8

Securitatea și controlul documentelor

Fiecare parte va adopta măsurile necesare:

a) pentru a se asigura că documentele de călătorie sau de identitate pe care le eliberează sunt de o calitate care nu permite cu ușurință folosirea improprie, falsificarea, modificarea, reproducerea ori emiterea ilegală a acestora; și

b) pentru asigurarea integrității și securității documentelor de călătorie sau de identitate eliberate de aceasta sau în numele său și pentru împiedicarea creării și eliberării ilegale a acestora.

ARTICOLUL 9

Legitimitatea și valabilitatea documentelor

La cererea celeilalte părți, fiecare parte va verifica, în conformitate cu dreptul intern și într-un termen rezonabil, legitimitatea și valabilitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate ori presupuse că ar fi fost emise în numele său și care sunt suspectate de a fi utilizate pentru traficul cu ființe umane.

CAPITOLUL III

Măsuri pentru protecția și promovarea drepturilor victimelor, cu garantarea egalității între femei și bărbați

ARTICOLUL 10

Identificarea victimelor

1. Fiecare parte se va asigura că autoritățile sale competente dispun de persoane pregătite și calificate în prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane și în identificarea și sprijinirea victimelor, în special a copiilor, precum și că autoritățile competente implicate colaborează între ele și cu organizațiile de asistență relevante, pentru a permite identificarea victimelor printr-o procedură care să aibă în vedere situația specială a femeilor și copiilor victime și, atunci când este cazul, eliberarea de permise de ședere în condițiile art. 14.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru identificarea victimelor, atunci când este cazul, în colaborare cu alte părți și organizații de asistență. Fiecare parte se va asigura că, dacă autoritățile competente consideră că există motive temeinice pentru a crede că o persoană a fost victimă a traficului de persoane, aceasta să nu fie îndepărtată de pe teritoriul său până la finalizarea, de către autoritățile competente, a procedurii de identificare în calitate de victimă a infracțiunii prevăzute la art. 18 și că aceasta va beneficia de asistența prevăzută la art. 12 paragrafele 1 și 2.

3. În caz de incertitudine asupra vârstei victimei și când există

motive de a crede că victima este copil, pe perioada de verificare a vârstei, se prezumă că aceasta este copil și i se acordă măsuri de protecție specifice.

4. Din momentul în care un copil neînsoțit este identificat ca victimă, fiecare parte:

a) va prevedea reprezentarea sa de către un tutore legal, o organizație sau o autoritate care acționează în conformitate cu interesul superior al copilului;

b) va lua măsurile necesare pentru stabilirea identității și naționalității sale;

c) va depune toate eforturile pentru identificarea familiei atunci când este în interesul superior al copilului.

ARTICOLUL 11

Protecția vieții private

1. Fiecare parte va proteja viața privată și identitatea victimelor. Datele cu caracter personal în legătură cu acestea vor fi înregistrate și utilizate în condițiile prevederilor Convenției pentru protecția persoanelor cu privire la procesarea automatizată a datelor cu caracter personal (Seria Tratatelor europene nr. 108).

2. În special, fiecare parte va adopta măsuri pentru a se asigura că identitatea sau elementele care permit identificarea unui copil victimă a traficului să nu fie făcute publice prin mass-media ori prin alte mijloace, în afară de circumstanțe excepționale care să permită găsirea membrilor familiei copilului sau a asigura bunăstarea și protecția acestuia.

3. Cu respectarea art. 10 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, așa cum este interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, fiecare parte va avea în vedere adoptarea de măsuri pentru a încuraja mass-media să apere viața privată și identitatea victimelor, prin autoreglementare ori prin intermediul măsurilor de reglementare sau de coreglementare.

ARTICOLUL 12

Asistența victimelor

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asista victimele în reabilitarea fizică, psihologică și socială. O astfel de asistență va include cel puțin:

a) condiții de viață care să poată asigura subzistența lor, prin măsuri precum cazare corespunzătoare și sigură, asistența psihologică și materială;

b) accesul la îngrijiri medicale de urgență;

c) servicii de traducere și interpretare, dacă este cazul;

d) consiliere și informații privind, în special, drepturile prevăzute de lege pentru ei și serviciile ce le sunt puse la dispoziție, într-o limbă pe care acestea o pot înțelege;

e) asistență care să permită ca drepturile și interesele lor să fie prezentate și luate în considerare în etapele procedurii penale desfășurate împotriva autorilor de infracțiuni;

f) accesul la educație pentru copii.

2. Fiecare parte va lua în considerare necesitățile în domeniul securității și protecției victimelor.

3. În plus, fiecare parte va asigura asistența medicală necesară sau orice alt tip de asistență victimelor care au reședința legală pe teritoriul său și care nu dispun de resurse adecvate și au nevoie de ele.

4. Fiecare parte va adopta regulile prin care victimelor cu reședința legală pe teritoriul său le este permis accesul la piața muncii, la pregătire profesională și la învățământ.

5. Dacă este cazul și în condițiile prevăzute în dreptul intern, fiecare parte va lua măsuri pentru a coopera cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații competente sau reprezentanți ai societății civile care oferă asistență victimelor.

6. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a se asigura că asistența acordată unei victime nu este condiționată de dorința acesteia de a fi martor.

7. Pentru aplicarea dispozițiilor prevăzute în prezentul articol, fiecare parte se va asigura că serviciile sunt furnizate cu acordul și cu informarea victimelor, luând în considerare nevoile specifice ale persoanelor vulnerabile și drepturile copiilor privind cazarea, educația și îngrijirile medicale potrivite.

ARTICOLUL 13

Termenul de recuperare și de reflecție

1. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern un termen de recuperare și de reflecție de cel puțin 30 de zile, atunci când există motive temeinice de a crede că persoana în cauză este o victimă. Acest termen trebuie să aibă o durată suficientă pentru a permite persoanei în cauză să se recupereze, să evite influența traficantilor și/ sau să ia o decizie în cunoștință de cauză privind cooperarea cu autoritățile competente. Pe durata acestui termen nicio măsură de expulzare nu va putea fi pusă în aplicare în privința sa. Această prevedere nu afectează activitățile realizate de autoritățile competente în fiecare dintre etapele procedurii naționale relevante, în special pe durata anchetei și urmăririi penale. Pe durata acestui termen, părțile vor acorda persoanei în cauză dreptul de ședere pe teritoriul lor.

2. Pe durata acestui termen, persoanele vizate la paragraful 1 au dreptul de a beneficia de măsurile prevăzute la art. 12 paragrafele 1 și 2.

3. Părțile nu sunt obligate să respecte acest termen pentru motive de ordine publică sau dacă se descoperă că statutul de victimă a fost invocat în mod nejustificat.

ARTICOLUL 14

Permisul de ședere

1. Fiecare parte va elibera victimelor un permis de ședere reînnoibil fie în una dintre următoarele ipoteze, fie în ambele:

a) autoritatea competentă consideră că șederea lor este necesară datorită situației lor personale;

b) autoritatea competentă consideră că șederea lor este necesară datorită cooperării cu autoritățile competente în cadrul unei anchete sau proceduri penale.

2. Atunci când legislația o impune, permisul de ședere al victimelor copii va fi eliberat în conformitate cu interesul superior al acestora și, dacă este cazul, prelungit în aceleași condiții.

3. Neprelungirea sau retragerea unui permis de ședere este supusă condițiilor prevăzute în dreptul intern al părții.

4. Dacă o victimă depune o cerere pentru un permis de ședere de altă categorie, partea în cauză va lua în considerare faptul că victima a beneficiat sau beneficiază de un permis de ședere obținut în baza paragrafului 1.

5. Având în vedere obligațiile părților prevăzute la art. 40, fiecare parte se va asigura că acordarea unui permis, potrivit prezentei dispoziții, nu va afecta dreptul de a solicita și de a beneficia de azil.

ARTICOLUL 15

Compensații și recurs

1. Fiecare parte va garanta victimelor, de la primul contact cu autoritățile competente, accesul la informații privind procedurile judiciare și administrative relevante într-o limbă pe care acestea o pot înțelege.

2. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern dreptul de a fi asistat de un apărător și dreptul la asistență juridică gratuită pentru victime, în condițiile prevăzute de dreptul intern.

3. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern dreptul victimelor de a fi compensate de către autorii infracțiunilor.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura garantarea compensării victimelor, în condițiile prevăzute de dreptul intern, de exemplu, prin stabilirea unui fond pentru compensarea victimelor sau a altor măsuri ori programe destinate asistenței

și integrării sociale a victimelor, care ar putea fi finanțate prin sumele provenite din aplicarea măsurilor prevăzute la art. 23.

ARTICOLUL 16

Repatrierea și returnarea victimelor

1. Partea al cărei cetățean este victima sau în care aceasta avea dreptul de ședere cu titlu permanent în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare va facilita și va accepta, ținând cont de drepturile, securitatea și demnitatea persoanei, returnarea acesteia fără întârziere nejustificată sau neîntemeiată.

2. Atunci când o parte returnează o victimă în alt stat, această returnare va fi efectuată ținându-se cont de drepturile, securitatea și demnitatea persoanei, precum și de stadiul oricărei proceduri judiciare legate de faptul că este victimă și va fi, de preferință, voluntară.

3. La cererea părții primitoare, partea solicitată va verifica dacă persoana este cetățeanul său sau dacă avea drept de ședere cu titlu permanent pe teritoriul ei în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare.

4. Pentru a facilita returnarea unei victime care nu posedă documentele adecvate, partea al cărei cetățean este această persoană sau în care aceasta avea drept de ședere cu titlu permanent în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare va accepta să elibereze, la cererea părții primitoare, documentele de călătorie sau orice altă autorizație necesară pentru a permite persoanei să călătorească și să reîntre pe teritoriul său.

5. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili programe de repatriere cu participarea instituțiilor naționale sau internaționale și a organizațiilor neguvernamentale implicate. Aceste programe vor avea ca scop evitarea revictimizării. Fiecare parte va depune toate eforturile pentru a favoriza reintegrarea victimelor în societatea statului de întoarcere, inclusiv reintegrarea în sistemul educativ și pe piața muncii, în special prin dobândirea și perfecționarea competențelor profesionale. În ceea ce privește copiii, aceste programe ar trebui să includă exercitarea dreptului la educație, precum și măsurile destinate să le asigure îngrijirea ori primirea adecvată de către familia lor sau de structurile de protecție corespunzătoare.

6. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru punerea la dispoziția victimelor, după caz în colaborare cu orice parte implicată, a informațiilor de contact privind structurile care le pot asista în țara unde aceste victime sunt returnate sau repatriate, cum ar fi autoritățile de aplicare a legii, organizațiile neguvernamentale, juriștii în măsură de a-i consilia și organisme de asistență socială.

7. Copiii victime nu vor fi repatriați într-un stat dacă, urmare unei

evaluări privind riscul și securitatea, există indicii că returnarea nu este în interesul superior al copilului.

ARTICOLUL 17

Egalitatea între femei și bărbați

Atunci când va aplica măsurile prevăzute în prezentul capitol, fiecare parte va urmări promovarea egalității între femei și bărbați și va adopta o abordare de integrare a egalității de gen în dezvoltarea, aplicarea și evaluarea acestor măsuri.

CAPITOLUL IV

Dreptul penal material

ARTICOLUL 18

Incriminarea traficului de ființe umane

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune faptele enunțate la art. 4, dacă au fost comise cu intenție.

ARTICOLUL 19

Incriminarea utilizării serviciilor unei victime

Fiecare parte va evalua posibilitatea adoptării unor măsuri legislative și a altor măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune, în conformitate cu dreptul intern, utilizarea serviciilor care fac obiectul exploatării prevăzute la art. 4 lit. a), având cunoștință de faptul că persoana în cauză este victimă a traficului de ființe umane.

ARTICOLUL 20

Incriminarea faptelor privind documentele de călătorie sau de identitate

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune următoarele fapte, atunci când acestea au fost comise cu intenție în scopul de a permite traficul de ființe umane:

a) confecționarea unui document de călătorie sau de identitate falsificat;

- b) procurarea sau furnizarea unui astfel de document;
- c) reținerea, sustragerea, ascunderea, deteriorarea ori distrugerea unui document de călătorie sau de identitate al unei alte persoane.

ARTICOLUL 21

Tentativa și complicitatea

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune orice formă de complicitate comisă intenționat pentru săvârșirea uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18 și 20.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune orice formă de tentativă intenționată de comitere a uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18 și art. 20 lit. a).

ARTICOLUL 22

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanelor juridice pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, atunci când sunt comise în numele acestora de către orice persoană fizică, care acționează fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul acesteia, în baza:

- a) unei puteri de reprezentare a persoanei juridice;
- b) unei autorități de a decide în numele persoanei juridice;
- c) unei autorități de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

2. Cu excepția cazurilor deja prevăzute la paragraful 1, fiecare parte va lua măsurile necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanei juridice, atunci când absența supravegherii sau controlului din partea persoanei fizice prevăzute la paragraful 1 a făcut posibilă comiterea unei infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta convenție, în interesul persoanei juridice, de către o persoană fizică care se află sub autoritatea acesteia.

3. În funcție de principiile juridice ale părții, răspunderea persoanei juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

4. Această răspundere va fi stabilită fără a afecta răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunea.

ARTICOLUL 23

Sancțiuni și măsuri

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a institui sancțiuni efective, proporționale și preventive pentru infracțiunile stabilite în aplicarea art. 18-21. Acestea vor cuprinde, pentru infracțiunile stabilite conform art. 18 comise de persoane fizice, sancțiuni privative de libertate care pot conduce la extradare.

2. Fiecare parte va veghea ca persoanele juridice responsabile potrivit art. 22 să facă obiectul sancțiunilor sau măsurilor penale ori de altă natură, efective, proporționale și preventive, inclusiv al sancțiunilor pecuniare.

3. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a-i permite confiscarea sau privarea de mijloacele ori produsele infracțiunilor stabilite în baza art. 18 și art. 20 lit. a) sau a bunurilor a căror valoare corespunde acestor produse.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a permite închiderea temporară sau definitivă a oricărui local utilizat pentru comiterea traficului de ființe umane, fără a încălca drepturile terților de bună-credință, ori pentru a interzice autorului acestei infracțiuni, cu titlu temporar sau definitiv, desfășurarea activității cu ocazia căreia infracțiunea a fost comisă.

ARTICOLUL 24

Circumstanțe agravante

Fiecare parte va lua măsurile necesare ca următoarele împrejurări să fie considerate circumstanțe agravante în determinarea sancțiunii aplicate infracțiunilor stabilite conform art. 18:

- a) infracțiunea a pus în pericol viața victimei în mod deliberat sau prin neglijență gravă;
- b) infracțiunea a fost comisă împotriva unui copil;
- c) infracțiunea a fost comisă de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu;
- d) infracțiunea a fost comisă în cadrul unei rețele de crimă organizată.

ARTICOLUL 25

Condamnări anterioare

Fiecare parte va adopta măsurile legislative, precum și de altă natură, pentru a prevedea posibilitatea de a lua în considerare cu ocazia

individualizării pedepsei condamnările definitive pronunțate pe teritoriul altei părți pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

ARTICOLUL 26

Dispoziția de nesancționare

Fiecare parte va prevedea, potrivit principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, posibilitatea de a nu impune sancțiuni victimelor pentru că acestea au luat parte la activități ilegale atunci când au fost constrânse.

CAPITOLUL V

Investigări, urmăriri și drept procedural

ARTICOLUL 27

Plângeri ex parte și ex officio

1. Fiecare parte se va asigura că investigațiile sau urmăririle pentru infracțiunile stabilite conform prezentei convenții nu necesită depunerea unei declarații ori plângerea unei victime, cel puțin atunci când infracțiunea a fost comisă, total sau parțial, pe teritoriul său.

2. Fiecare parte va veghea ca victimele unei infracțiuni comise pe teritoriul unei părți, alta decât cea în care acestea își au reședința, să poată depune plângere la autoritățile competente ale statului lor de reședință. Autoritatea competentă la care a fost depusă plângerea, în măsura în care plângerea nu este de competența sa, o va transmite fără întârziere autorității competente a părții pe teritoriul căreia a fost comisă infracțiunea. Această plângere va fi soluționată potrivit dreptului intern al părții unde a fost comisă infracțiunea.

3. Fiecare parte va asigura, prin măsuri legislative sau de altă natură și cu respectarea condițiilor prevăzute de dreptul său intern, pentru grupurile, fundațiile, asociațiile ori organizațiile neguvernamentale care au ca obiectiv lupta împotriva traficului de ființe umane sau protecția drepturilor omului, posibilitatea de a asista și/sau de a sprijini victima care consimte în acest sens pe durata procedurilor penale privind infracțiunea stabilită conform art. 18.

ARTICOLUL 28

Protecția victimelor, martorilor și persoanelor care colaborează cu autoritățile judiciare

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea unei protecții efective și adecvate față de posibilele represalii sau intimidări, mai ales pe durata investigațiilor și a urmărilor împotriva autorilor și după finalizarea acestora:

- a) pentru victime;
- b) atunci când este necesar, pentru persoanele care furnizează informații privind infracțiunile stabilite în baza art. 18 sau care colaborează într-un alt mod cu autoritățile însărcinate cu investigarea și urmărirea;
- c) pentru martorii care depun mărturie privind infracțiunile stabilite în baza art. 18;
- d) dacă este necesar, pentru membrii familiei persoanelor vizate la lit. a) și c).

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura și oferi diverse tipuri de protecție. Asemenea măsuri pot include protecția fizică, atribuirea unui nou loc de reședință, schimbarea identității și sprijinul pentru obținerea unui loc de muncă.

3. Orice copil victimă va beneficia de măsurile de protecție speciale ținând cont de interesul superior al acestuia.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura, dacă este necesar, protecția adecvată față de posibilele represalii sau intimidări, mai ales pe durata investigațiilor și a urmărilor împotriva autorilor și după finalizarea acestora, pentru membrii grupurilor, fundațiilor, asociațiilor sau organizațiilor neguvernamentale care desfășoară activitățile enunțate la art. 27 paragraful 3.

5. Fiecare parte va avea în vedere încheierea de acorduri sau înțelegeri cu alte state pentru aplicarea prezentului articol.

ARTICOLUL 29

Autoritățile specializate și structurile de coordonare

1. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru specializarea unor persoane sau structuri în lupta împotriva traficului de ființe umane și în protecția victimelor. Aceste persoane sau structuri vor dispune de independența necesară, în conformitate cu principiile fundamentale ale sistemului juridic al acestei părți, pentru a fi în măsură să-și îndeplinească atribuțiile cu eficiență și nu vor fi supuse presiunilor ilegale. Persoanele menționate sau personalul structurilor menționate trebuie să dispună de pregătire și de resurse financiare adaptate atribuțiilor pe care le îndeplinesc.

2. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru asigurarea coordonării politicii și a activității serviciilor administrației sale și a altor organisme publice care luptă împotriva traficului de ființe umane, dacă este necesar, prin înființarea unor structuri de coordonare.

3. Fiecare parte va asigura sau va întări formarea funcționarilor responsabili cu prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane, inclusiv formarea în domeniul drepturilor omului. Pregătirea va putea fi adaptată la diferitele servicii și va fi axată, după caz, pe metodele utilizate pentru împiedicarea traficului, urmărirea autorilor și protecția drepturilor victimelor, inclusiv protecția victimelor față de traficanți.

4. Fiecare parte va avea în vedere numirea unor raportori naționali sau a unor alte mecanisme cu atribuții de monitorizare a activităților de luptă împotriva traficului de ființe umane desfășurate de instituțiile statului și cu îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația națională.

ARTICOLUL 30 **Procedurile judiciare**

În conformitate cu Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special art. 6, fiecare parte va adopta acele măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru a garanta în cursul procedurilor judiciare:

a) protecția vieții private a victimelor și, dacă este cazul, a identității acestora;

b) siguranța victimelor și protecția împotriva intimidării,

în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul intern și, în cazul victimelor copii, printr-o grijă specială acordată nevoilor copiilor și prin asigurarea dreptului lor la măsuri speciale de protecție.

ARTICOLUL 31 **Jurisdicția**

1. Fiecare parte va adopta acele măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție, când infracțiunea este comisă:

a) pe teritoriul său; sau

b) la bordul unei nave sub pavilionul acestei părți; sau

c) la bordul unei aeronave înmatriculate în conformitate cu dreptul acestei părți; sau

d) de către unul dintre cetățenii săi sau de către un apatrid care are reședința pe teritoriul său, dacă infracțiunea este pedepsită conform

dreptului penal aplicabil acolo unde a fost comisă ori dacă infracțiunea este comisă în afara jurisdicției teritoriale a oricărui stat;

e) împotriva unuia dintre cetățenii săi.

2. Fiecare parte poate, la momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica sau de a aplica numai în cazuri ori în condiții specifice regulile de jurisdicție stipulate în paragraful 1 lit. d) și e) al acestui articol sau al oricărei părți a acestora.

3. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra infracțiunilor la care se face referire în prezenta convenție, în cazurile în care presupusul autor este prezent pe teritoriul său și nu poate fi extrădat către o altă parte doar pe baza cetățeniei acestuia, în urma unei cereri de extrădare.

4. Când mai multe părți invocă jurisdicția asupra unei presupuse infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta convenție, părțile implicate se vor consulta, dacă este cazul, pentru a determina jurisdicția corespunzătoare pentru urmărirea infracțiunii.

5. Fără a aduce atingere normelor generale de drept internațional, prezenta convenție nu exclude nicio jurisdicție penală exercitată de o parte în conformitate cu dreptul intern.

CAPITOLUL VI

Cooperarea internațională și cooperarea cu societatea civilă

ARTICOLUL 32

Principii generale și măsuri de cooperare internațională

Părțile vor coopera între ele, în conformitate cu prevederile prezentei convenții și prin aplicarea instrumentelor regionale și internaționale relevante, aranjamentelor agreeate în baza legilor interne uniforme sau reciproce și a dreptului lor intern, în cea mai largă măsură posibilă, în scopul:

- prevenirii și combaterii traficului de ființe umane;
- protejării și acordării de asistență victimelor;
- investigării sau desfășurării procedurilor privind infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta convenție.

ARTICOLUL 33

Măsuri privind persoanele dispărute sau aflate în pericol

†

1. Dacă o parte, pe baza informațiilor de care dispune, are motive

temeinice să creadă că viața, libertatea sau integritatea fizică a unei persoane la care se referă art. 28 paragraful 1 se află în pericol iminent direct pe teritoriul unei alte părți, într-o asemenea situație de urgență, partea care are informațiile le va transmite, fără întârziere, celeilalte părți pentru a lua măsurile de protecție corespunzătoare.

2. Părțile la prezenta convenție pot decide să-și întărească cooperarea în ceea ce privește căutarea persoanelor dispărute, în special a copiilor dispăruți, dacă informațiile disponibile le determină să creadă că acestea/aceștia sunt victime ale traficului de ființe umane. În acest scop, părțile pot încheia între ele tratate bilaterale sau multilaterale.

ARTICOLUL 34

Informații

1. Partea solicitată va informa de îndată partea solicitantă asupra rezultatului final al acțiunii întreprinse în baza prezentului capitol. De asemenea, partea solicitată va informa de îndată partea solicitantă asupra oricăror circumstanțe care fac imposibilă îndeplinirea acțiunii respective sau care o pot întârzia în mod semnificativ.

2. O parte poate, cu respectarea dreptului său intern, fără o solicitare prealabilă, să comunice celeilalte părți informațiile obținute în cadrul propriilor investigații, când consideră că dezvăluirea unor asemenea informații poate ajuta partea destinatară în inițierea și desfășurarea investigațiilor și procedurilor judiciare privind infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta convenție sau pot conduce la o solicitare de cooperare formulată de această parte în baza prezentului capitol.

3. Înaintea comunicării unor asemenea informații, partea care le oferă poate solicita păstrarea confidențialității acestora sau utilizarea lor cu anumite condiții. Dacă partea destinatară nu poate respecta o asemenea solicitare, va informa cealaltă parte, care va trebui să decidă atunci ce informații pot fi totuși furnizate. Dacă partea primitoare acceptă informațiile cu condițiile prevăzute, atunci va fi obligată să le respecte.

4. Toate informațiile solicitate cu privire la art. 13, 14 și 16 și care sunt necesare pentru acordarea drepturilor prevăzute de acestea vor fi transmise fără întârziere la solicitarea părții interesate, cu respectarea art. 11.

ARTICOLUL 35

Cooperarea cu societatea civilă

Fiecare parte va încuraja autoritățile statului și oficialii publici să

coopereze cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații relevante și cu membrii societății civile, în stabilirea unor parteneriate strategice pentru îndeplinirea obiectivelor prezentei convenții.

CAPITOLUL VII **Mecanismul de monitorizare**

ARTICOLUL 36

Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane

1. Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane (denumit în continuare GRETA) va monitoriza aplicarea prezentei convenții de către părți.

2. GRETA va fi compus din minimum 10 membri și maximum 15 membri, luând în considerare menținerea echilibrului geografic și de gen, precum și expertiza multidisciplinară. Aceștia vor fi aleși de Comitetul părților pentru un mandat de 4 ani, reînnoibil o singură dată, dintre cetățenii statelor părți la prezenta convenție.

3. Alegerea membrilor GRETA va fi bazată pe următoarele principii:

a) aceștia vor fi selectați dintre persoanele cu un înalt profil moral, cu o competență recunoscută în domeniul drepturilor omului, asistării și protecției victimelor și luptei împotriva traficului de ființe umane sau care au experiență profesională în domeniile acoperite de prezenta convenție;

b) aceștia își vor desfășura activitatea în nume propriu, vor fi independenți și imparțiali în exercitarea funcțiilor lor și vor fi disponibili să își îndeplinească sarcinile într-o manieră eficientă;

c) nu vor exista 2 membri GRETA cu cetățenia aceluiași stat;

d) aceștia vor reprezenta principalele sisteme de drept.

4. Procedura de alegere a membrilor GRETA va fi decisă de Comitetul de Miniștri, după consultarea și obținerea acordului unanim al părților la prezenta convenție, în termen de un an de la intrarea în vigoare a convenției. GRETA va adopta propriile reguli de procedură.

ARTICOLUL 37 **Comitetul părților**

1. Comitetul părților va fi compus din reprezentanții statelor părți la prezenta convenție în cadrul Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei și din reprezentanții părților la convenție, care nu sunt membri ai Consiliului Europei.

2. Comitetul părților va fi convocat de secretarul general al Consiliului Europei. Prima reuniune va fi organizată în termen de un an de

la intrarea în vigoare a prezentei convenții, pentru a alege membrii GRETA. Comitetul părților se va reuni ulterior ori de câte ori o treime din numărul părților, președintele GRETA sau secretarul general solicită aceasta.

3. Comitetul părților va adopta propriile reguli de procedură.

ARTICOLUL 38

Procedura

1. Procedura de evaluare va privi părțile la convenție și va fi împărțită în runde, a căror durată este stabilită de GRETA. La începutul fiecărei runde, GRETA va selecta prevederile specifice pe care se va baza procedura de evaluare.

2. GRETA va stabili cele mai potrivite mijloace pentru desfășurarea acestei evaluări. GRETA poate în special să adopte un chestionar pentru fiecare rundă de evaluare, care poate servi ca bază pentru evaluarea aplicării de către părți a prezentei convenții. Un asemenea chestionar va fi adresat tuturor părților. Părțile vor răspunde la chestionar, precum și la alte solicitări de informații formulate de GRETA.

3. GRETA poate solicita informații de la societatea civilă.

4. GRETA poate organiza în subsidiar vizite de țară în cooperare cu autoritățile naționale și cu persoana de contact stabilită de acestea din urmă și, dacă este necesar, cu sprijinul experților naționali independenți. În timpul acestor vizite GRETA va fi asistată de specialiști în domenii specifice.

5. GRETA va pregăti un proiect de raport, conținând analiza sa asupra aplicării prevederilor pe care se bazează evaluarea, precum și sugestiile și propunerile sale privind modul în care partea în cauză poate soluționa problemele identificate. Proiectul de raport va fi transmis pentru comentarii către partea care este evaluată. Comentariile acesteia vor fi luate în considerare de GRETA la redactarea raportului său.

6. Pe această bază, GRETA va adopta raportul și concluziile sale privind măsurile adoptate de partea în cauză pentru aplicarea prevederilor prezentei convenții. Acest raport și concluziile vor fi transmise părții în cauză și Comitetului părților. Raportul și concluziile GRETA vor fi făcute publice de la adoptarea lor, împreună cu eventualele comentarii ale părții implicate.

7. Fără a aduce atingere procedurii stabilite în paragrafele 1-6, Comitetul părților poate adopta, pe baza raportului și concluziilor GRETA, recomandări adresate acestei părți: a) privind măsurile care trebuie luate pentru aplicarea concluziilor GRETA, stabilind, dacă este necesar, o dată pentru transmiterea de informații privind aplicarea acestora; și b) având ca obiectiv promovarea cooperării cu acea parte pentru o aplicare corespunzătoare a prezentei convenții.

CAPITOLUL VIII

Relația cu alte instrumente internaționale

ARTICOLUL 39

Relația cu Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate

Prezenta convenție nu va afecta drepturile și obligațiile care rezultă din prevederile Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, și are ca scop întărirea protecției acordate de acesta și dezvoltarea standardelor prevăzute de acesta.

ARTICOLUL 40

Relația cu alte instrumente internaționale

1. Prezenta convenție nu va afecta drepturile și obligațiile rezultând din alte instrumente internaționale la care părțile la prezenta convenție sunt părți sau vor deveni părți și care conțin prevederi în domenii acoperite de prezenta convenție și care asigură o mai mare protecție și asistență pentru victimele traficului.

2. Părțile la prezenta convenție pot încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale în domenii acoperite de prezenta convenție, în scopul suplimentării și întăririi prevederilor sale ori pentru a facilita aplicarea principiilor consacrate prin aceasta.

3. Părțile care sunt membre ale Uniunii Europene vor aplica, în relațiile lor reciproce, regulile comunitare și ale Uniunii Europene, în măsura în care există reguli comunitare sau ale Uniunii Europene guvernând un aspect particular și aplicabile unui caz specific, fără a aduce atingere obiectivului și domeniului de aplicare a prezentei convenții și fără a afecta aplicarea sa integrală în relațiile cu alte părți.

4. Nicio dispoziție în prezenta convenție nu va afecta drepturile, obligațiile și responsabilitățile statelor și indivizilor decurgând din dreptul internațional, inclusiv dreptul internațional umanitar și dreptul internațional al drepturilor omului, și, în special, unde este cazul, Convenția din 1951 și Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților, precum și principiul nereturnării prevăzute de acestea.

CAPITOLUL IX **Modificarea convenției**

ARTICOLUL 41 **Amendamente**

1. Orice propunere pentru modificarea prezentei convenții, prezentată de o parte, va fi comunicată secretarului general al Consiliului Europei și înaintată de acesta statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat invitat să semneze această convenție în conformitate cu prevederile art. 42 și oricărui stat invitat să adere la această convenție în conformitate cu art. 43.

2. Orice amendament propus de o parte va fi comunicat către GRETA, care va prezenta Comitetului de Miniștri avizul său asupra modificării propuse.

3. Comitetul de Miniștri va analiza amendamentul propus și avizul prezentat de GRETA și, după consultarea statelor părți la prezenta convenție și obținerea acordului lor unanim, poate adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul de Miniștri în conformitate cu paragraful 3 va fi înaintat părților în vederea acceptării.

5. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 3 va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de o lună de la data la care toate părțile au informat secretarul general că l-au acceptat.

CAPITOLUL X **Clauze finale**

ARTICOLUL 42 **Semnarea și intrarea în vigoare**

1. Prezenta convenție va fi deschisă spre semnare pentru statele membre ale Consiliului Europei, statele nemembre care au participat la elaborarea sa și Comunitatea Europeană.

2. Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 10 semnatori, incluzând cel puțin 8 state membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul de a fi legați de convenție, în conformitate cu prevederile

paragrafului 2.

4. Dacă orice stat menționat în paragraful 1 sau Comunitatea Europeană își exprimă ulterior consimțământul să fie legat de convenție, aceasta va intra în vigoare în ceea ce îl privește în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 43

Aderarea la convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, după consultarea părților la această convenție și obținerea acordului lor unanim, poate invita orice stat nemembru al Consiliului Europei, care nu a participat la elaborarea convenției, să adere la prezenta convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută de art. 20 d din Statutul Consiliului Europei și cu votul unanim al reprezentanților statelor contractante care au dreptul să fie reprezentate în Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care aderă, prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 44

Aplicare teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, să precizeze teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica prezenta convenție.

2. Orice parte poate, la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții la orice alt teritoriu precizat în declarație, pentru ale cărui relații internaționale este responsabil sau pentru care este autorizat să își asume obligații. Cu privire la un asemenea teritoriu, prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii unei asemenea declarații de către secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație formulată în temeiul paragrafelor 1 și 2 poate fi retrasă, cu privire la orice teritoriu menționat într-o asemenea declarație, printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei

perioade de 3 luni de la primirea unei asemenea notificări de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 45

Rezerve

Nicio rezervă nu poate fi formulată cu privire la oricare prevedere a prezentei convenții, cu excepția rezervei prevăzute de art. 31 paragraful 2.

ARTICOLUL 46

Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta convenție printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei.

2. O asemenea denunțare va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 47

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat invitat să semneze prezenta convenție în conformitate cu prevederile art. 42 și oricărui stat invitat să adere la prezenta convenție în conformitate cu prevederile art. 43:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții în conformitate cu art. 42 și 43;
- d) orice amendament adoptat în conformitate cu art. 41 și data la care un asemenea amendament intră în vigoare;
- e) orice denunțare formulată în temeiul prevederilor art. 46;
- f) orice alt act, notificare sau comunicare privind prezenta convenție;
- g) orice rezervă formulată în baza art. 45.

Drept care, subsemnații, împuterniciți în acest scop, am semnat prezenta convenție.

Încheiată la Varșovia la 16 mai 2005, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depozitat în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului

Europei va transmite copii certificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei convenții, Comunității Europene și oricărui stat invitat să adere la prezenta convenție.

CONVENȚIA ASUPRA RELAȚIILOR PERSONALE CARE PRIVESC COPIII*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și ceilalți semnatori ai Convenției asupra relațiilor personale care privesc copiii, denumită în continuare Convenție,

Având în vedere dispozițiile Convenției europene asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materie de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor, adoptată la 20 mai 1980 (STE nr. 105),

Având în vedere dispozițiile Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii și ale Convenției de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării cu privire la răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor,

Având în vedere dispozițiile Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1347/2000 din 29 mai 2000 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești asupra copiilor ambilor soți,

Recunoscând că, așa cum a fost prevăzut în diferite instrumente juridice internaționale ale Consiliului Europei, precum și în art. 3 al Convenției Națiunilor Unite privind drepturile copilului, adoptată la 20 noiembrie 1989, interesul superior al copilului este un considerent primordial,

Fiind conștiente de necesitatea de a adopta noi reglementări pentru ocrotirea relațiilor personale dintre copii și părinții lor, precum și cu alte persoane care au legături de familie cu copiii, conform protecției asigurate de art. 8 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată la 4 noiembrie 1950 (STE nr. 5),

Având în vedere art. 9 al Convenției Națiunilor Unite privind drepturile copilului, care prevede dreptul copilului separat de unul sau de ambii săi părinți de a întreține relații personale și contacte directe regulate cu ambii părinți, exceptând situațiile când acestea sunt contrare interesului superior al copilului,

Având în vedere dispozițiile alin. 2 al art. 10 din Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului, care prevede dreptul copilului ai cărui părinți locuiesc în state diferite de a întreține în mod regulat relații personale și contacte directe cu cei 2 părinți ai săi, cu excepția unor

*Adoptată la Strasbourg la 15 mai 2003. Ratificată de România prin Legea 87 din 03 aprilie 2007, publicată în M. Of., I, nr. 257 din 17 aprilie 2007.

circumstanțe excepționale,

Conștient de oportunitatea de a recunoaște nu numai părinții, ci și copiii drept titulari de drepturi,

Convenind, în consecință, să înlocuiască noțiunea de „drept de vizită privind copiii” cu aceea de „relații personale privind copiii”;

Având în vedere dispozițiile Convenției europene privind exercitarea drepturilor copiilor (STE nr. 160) și dorința de promovare a măsurilor care să-i poată ajuta pe copii în cadrul problemelor privind relațiile personale cu părinții și cu alte persoane care au legături de familie cu copiii,

Fiind de acord să recunoască nevoia copiilor de a întreține relații personale nu numai cu cei 2 părinți ai lor, ci și cu anumite alte persoane care au legături de familie cu copiii și importanța pentru părinți și pentru aceste alte persoane de a rămâne în contact cu copiii, sub rezerva protejării interesului superior al copiilor,

Constatând necesitatea promovării adoptării de către state a unor principii comune în ceea ce privește relațiile personale privind copiii, în special pentru a facilita aplicarea instrumentelor internaționale în acest domeniu,

Realizând că mecanismele instituite pentru punerea în executare a hotărârilor judecătorești străine în ceea ce privește relațiile personale privind copiii au mai multe șanse de a da rezultate satisfăcătoare atunci când principiile pe care se întemeiază aceste hotărâri străine sunt similare principiilor în vigoare în statul care le pune în executare,

Recunoscând necesitatea, atunci când copiii și părinții sau celelalte persoane având legături de familie cu copiii trăiesc în state diferite, de a încuraja autoritățile judiciare să permită mai des vizitele transfrontaliere și de a crește astfel încrederea tuturor celor interesați în faptul că acei copii vor fi înapoiți la terminarea acestor vizite,

Constatând că măsurile de ocrotire eficiente și garanțiile suplimentare sunt mai potrivite pentru a asigura înapoierea copiilor, în special la terminarea vizitelor transfrontaliere,

Constatând că este necesar un instrument internațional suplimentar pentru a furniza soluții, mai ales în materie de relații personale transfrontaliere privind copiii,

În dorința de a stabili o cooperare între toate autoritățile centrale și toate celelalte organe competente, pentru a promova și a ameliora relațiile personale dintre copii și părinții lor, precum și cu celelalte persoane care au legături de familie cu acești copii și, în special, pentru a promova cooperarea judiciară în cauzele privind relațiile personale transfrontaliere,

Au convenit următoarele:

CAPITOLUL I Scopul Convenției și definiții

ARTICOLUL 1 Scopul Convenției

Prezenta convenție are ca scop:

- a) să stabilească principiile generale care trebuie să se aplice hotărârilor privind relațiile personale;
- b) să stabilească măsurile asigurătorii și garanțiile adecvate pentru a asigura exercitarea normală a relațiilor personale și înapoierea imediată a copiilor la terminarea perioadei de vizită;
- c) să instaureze o cooperare între autoritățile centrale, autoritățile judiciare și alte organisme în scopul de a promova și a ameliora relațiile personale dintre copii și părinții lor, precum și cu celelalte persoane care au legături de familie cu ei.

ARTICOLUL 2 Definiții

În sensul prezentei convenții, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) relații personale:
 - (i) șederea copilului, limitată în timp, la o persoană menționată la art. 4 sau 5, cu care copilul nu locuiește de obicei, sau întâlnirea dintre copil și acea persoană;
 - (ii) orice forme de comunicare între copil și acea persoană;
 - (iii) furnizarea oricăror informații cu privire la copil către acea persoană sau invers;
- b) hotărâre privind relațiile personale - o hotărâre a unei autorități judiciare privind relațiile personale, inclusiv o învoială privind relațiile personale, care a fost confirmată de o autoritate judiciară competentă sau care îmbracă forma unui act autentic înregistrat și executoriu;
- c) copil - o persoană care are vârsta mai mică de 18 ani, cu privire la care o hotărâre referitoare la relațiile personale poate fi pronunțată sau executată într-un stat parte;
- d) legături de familie - relații strânse, precum cele existente între un copil și bunicii săi sau frații și surorile sale, care decurg de drept sau dintr-o relație de familie de fapt;
- e) autoritate judiciară - o instanță judecătorească sau o autoritate administrativă care are competențe echivalente.

CAPITOLUL II

Principii generale aplicabile hotărârilor privind relațiile personale

ARTICOLUL 3

Aplicarea principiilor

Statele părți adoptă măsuri legislative și alte măsuri care se vădesc necesare pentru a se asigura că principiile conținute în acest capitol sunt aplicate de către autoritățile judiciare, atunci când pronunță, modifică, suspendă sau revocă hotărâri privind relațiile personale.

ARTICOLUL 4

Relații personale între un copil și părinții săi

1. Copilul și părinții săi au dreptul de a obține și de a întreține relații personale constante.
2. Aceste relații personale nu pot fi restrânse sau excluse decât atunci când acest lucru este necesar în interesul superior al copilului.
3. Atunci când nu este în interesul superior al copilului să întrețină relații personale nesupravegheate cu unul dintre cei 2 părinți ai săi, se ia în considerare posibilitatea de întreținere a unor relații personale sub supraveghere sau a altor forme de relații personale cu acest părinte.

ARTICOLUL 5

Relații personale între un copil și alte persoane decât părinții

1. Sub rezerva interesului superior al copilului, pot fi instituite relații personale între copil și alte persoane decât părinții săi, care au cu acesta legături de familie.
2. Statele părți sunt libere să extindă această dispoziție și la alte persoane decât cele menționate la alin. 1, iar acolo unde s-a făcut acest lucru statele părți pot decide în mod liber ce tip de relație personală se aplică, așa cum este definită la art. 2 lit. a).

ARTICOLUL 6

Dreptul copilului de a fi informat, consultat și de a-și exprima opinia

1. Un copil considerat conform dreptului intern că are suficient discernământ are dreptul, exceptând cazul în care ar fi în mod evident

contrar interesului său superior:

- să primească orice informație relevantă;
- să fie consultat;
- să își exprime opinia.

2. Opiniilor și dorințelor, precum și sentimentelor constatate trebuie să li se acorde atenția cuvenită.

ARTICOLUL 7

Soluționarea litigiilor în materia relațiilor personale

Atunci când sunt soluționate litigii în materie de relații personale, autoritățile judiciare iau toate măsurile adecvate:

a) pentru a se asigura că cei 2 părinți sunt informați despre importanța pe care o au pentru copil și pentru fiecare dintre ei stabilirea și întreținerea de relații personale regulate cu copilul lor;

b) pentru a-i încuraja pe părinți și pe celelalte persoane care au legături de familie cu copilul să ajungă la învoieli pe cale amiabilă în ceea ce privește relațiile personale cu acesta, în special prin recurgerea la medierea familială și la alte metode de soluționare a conflictelor;

c) înainte de a lua o hotărâre, să se asigure că dispun de informații suficiente, în special din partea titularilor răspunderii părintești, pentru a decide în interesul superior al copilului și, atunci când este cazul, să obțină informații suplimentare de la alte organisme sau persoane relevante.

ARTICOLUL 8

Învoieli cu privire la relațiile personale

1. Statele părți încurajează părinții și celelalte persoane care au legături de familie cu copilul, prin mijloacele pe care le consideră potrivite, să respecte principiile enunțate în art. 4-7, atunci când încheie sau modifică o învoială cu privire la relațiile personale cu un copil. Aceste învoieli ar trebui să fie încheiate, de preferință, în scris.

2. La cerere, autoritățile judiciare, cu excepția existenței unei dispoziții contrare în dreptul intern, încuviințează o învoială cu privire la relațiile personale cu un copil, cu condiția ca această învoială să nu contravină interesului superior al copilului.

ARTICOLUL 9

Punerea în executare a hotărârilor privind relațiile personale

Statele părți iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că hotărârile privind relațiile personale sunt puse în executare.

ARTICOLUL 10

Măsuri asigurătorii și garanții ce trebuie luate cu privire la relațiile personale

1. Fiecare stat parte prevede și promovează folosirea de măsuri asigurătorii și de garanții. El comunică secretarului general al Consiliului Europei, prin intermediul autorităților sale centrale, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a Convenției pentru acest stat parte, cel puțin 3 categorii de măsuri asigurătorii și garanții existente în dreptul său intern, în plus față de măsurile asigurătorii și de garanțiile prevăzute la art. 4 alin. 3 și la art. 14 alin. 1 lit. b) din Convenție. Schimbările privind măsurile asigurătorii și garanțiile existente se comunică cât mai curând posibil.

2. Atunci când circumstanțele cazului o cer, autoritățile judiciare pot oricând să subordoneze o hotărâre privind relațiile personale unor măsuri asigurătorii și unor garanții, în scopul de a asigura atât punerea în executare a hotărârii, cât și înapoierea copilului la locul în care el locuiește în mod obișnuit, la terminarea perioadei de vizită, ori împiedicarea unei deplasări ilicite a acestuia.

a) Măsurile asigurătorii și garanțiile pentru asigurarea punerii în executare a hotărârii pot include în special:

- supravegherea relațiilor personale;
- obligația pentru o persoană de a suporta cheltuielile de transport și de cazare pentru copil și, dacă se impune, pentru oricare altă persoană care îl însoțește;
- depunerea unei garanții de către persoana la care copilul locuiește în mod obișnuit, în scopul de a se asigura faptul că persoana care solicită relațiile personale nu este împiedicată să aibă astfel de relații;
- o amendă impusă persoanei cu care copilul locuiește de obicei, în cazul în care această persoană ar refuza să se conformeze hotărârii privind relațiile personale.

b) Măsurile asigurătorii și garanțiile care au drept scop să asigure înapoierea copilului sau să prevină o deplasare ilicită a acestuia pot cuprinde în special:

- depunerea pașaportului sau a unui alt act de identitate și, dacă este necesar, prezentarea unui document din care să rezulte că persoana care solicită relații personale a notificat această depunere, pe durata vizitei, autorității consulare competente;
- garanții financiare;
- garanții reale asupra bunurilor;
- angajamente sau obligații acceptate față de instanțe;
- obligația, pentru persoana care întreține relații personale cu copilul, să se prezinte periodic cu copilul în fața unui organ competent, de exemplu,

serviciul pentru protecția tinerilor sau un post de poliție din raza locului unde relațiile personale se exercită;

- obligația, pentru persoana care solicită relații personale, de a prezenta un document care este emis de statul în care relațiile trebuie să se exercite, care să ateste recunoașterea și caracterul executoriu al unei hotărâri privind încredințarea sau relațiile personale ori ambele, înainte de pronunțarea hotărârii solicitate sau înainte de exercitarea relațiilor;

- impunerea unor condiții în raport cu locul în care relațiile personale urmează să se exercite și, dacă este necesar, înregistrarea, într-un sistem de informații național sau transfrontalier, a unei interdicții care împiedică copilul să părăsească statul în care relațiile personale trebuie să aibă loc.

3. Orice astfel de măsuri asigurătorii și garanții sunt exprimate în formă scrisă sau sunt probate printr-un înscris și fac parte din hotărârea privind relațiile personale ori din învoiala încuviințată.

4. Dacă măsurile asigurătorii sau garanțiile urmează să fie puse în aplicare într-un alt stat parte, autoritatea judiciară dispune de preferință acele măsuri asigurătorii și acele garanții susceptibile să fie executate în acel stat parte.

CAPITOLUL III

Măsuri pentru promovarea și îmbunătățirea relațiilor personale transfrontaliere

ARTICOLUL 11

Autoritățile centrale

1. Fiecare stat parte desemnează o autoritate centrală care să exercite funcțiile prevăzute de prezenta convenție, în cazul relațiilor personale transfrontaliere.

2. Statele federale, un stat în care sunt în vigoare mai multe sisteme de drept sau statele care au unități teritoriale autonome sunt libere să desemneze mai mult de o autoritate centrală și să precizeze competența teritorială sau personală a acestora. Acolo unde un stat a desemnat mai mult de o autoritate centrală, acesta specifică autoritatea centrală căreia îi poate fi adresată orice comunicare în vederea transmiterii către autoritatea centrală competentă din cadrul acestui stat.

3. Orice desemnare efectuată conform prezentului articol se notifică secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 12

Obligațiile autorităților centrale

Autoritățile centrale din statele părți:

a) cooperează între ele și promovează cooperarea între autoritățile lor competente, inclusiv autoritățile judiciare, pentru îndeplinirea obiectivelor Convenției. Ele acționează cu toată diligența necesară;

b) în vederea facilitării punerii în aplicare a prezentei Convenții, comunică reciproc, la cerere, informații în legătură cu legislația lor internă privind răspunderea părintească, inclusiv privind relațiile personale, precum și orice altă informație mai detaliată în legătură cu măsurile asigurătorii și cu garanțiile, altele decât cele prevăzute deja, conform art. 10 alin. 1, și serviciile lor disponibile (inclusiv servicii juridice, finanțate de sectorul public sau într-un alt mod), precum și eventualele schimbări intervenite în legislația și în serviciile în materie;

c) iau toate măsurile adecvate pentru a descoperi locul în care se află copilul;

d) asigură transmiterea de cereri de informații emanând de la autoritățile competente și privind aspecte de drept sau de fapt în legătură cu procedurile aflate în curs;

e) se informează reciproc în legătură cu dificultățile care pot să apară cu ocazia aplicării Convenției și fac tot posibilul în vederea înlăturării obstacolelor în aplicarea acesteia.

ARTICOLUL 13

Cooperarea internațională

1. Acționând în cadrul competențelor lor respective, autoritățile judiciare, autoritățile centrale, serviciile sociale și alte organe ale statelor părți interesate cooperează în procedurile privind relațiile personale transfrontaliere.

2. În special autoritățile centrale trebuie să sprijine autoritățile judiciare din statele părți să comunice reciproc și să obțină informațiile și sprijinul necesar pentru a le permite să ducă la îndeplinire scopurile prezentei convenții.

3. În prezența unui caz transfrontalier, autoritățile centrale asistă copiii, părinții și alte persoane care întrețin legături de familie cu copilul, în special, în vederea inițierii unor proceduri privind relațiile personale transfrontaliere.

ARTICOLUL 14

Recunoașterea și executarea hotărârilor privind relațiile personale transfrontaliere

1. Statele părți trebuie să prevadă, dacă este cazul, în conformitate cu tratatele internaționale relevante:

a) un sistem de recunoaștere și de executare a hotărârilor pronunțate în alte state părți privind relațiile personale și dreptul de încredințare;

b) o procedură prin care hotărârile referitoare la relațiile personale și la dreptul de încredințare pronunțate într-un alt stat parte pot fi recunoscute și declarate executorii înainte de exercitarea relațiilor personale în statul solicitat.

2. Dacă un stat parte subordonează recunoașterea și/sau executarea unei hotărâri străine de existența unui tratat sau a reciprocității, se va putea considera prezenta convenție ca temei juridic pentru recunoașterea și/sau executarea unei hotărâri străine privind relațiile personale.

ARTICOLUL 15

Modalitățile de punere în executare a hotărârilor privind relațiile personale transfrontaliere

Autoritatea judiciară a statului parte în care trebuie să fie pusă în executare o hotărâre pronunțată într-un alt stat parte în legătură cu relațiile personale transfrontaliere poate, atunci când recunoaște sau declară executorie o astfel de hotărâre ori într-un stadiu ulterior, să stabilească sau să adapteze modalitățile de punere în executare a acesteia, precum și măsurile asigurătorii și garanțiile aferente acestei hotărâri, dacă acest lucru este necesar pentru facilitarea exercitării acestor relații, sub rezerva ca elementele esențiale ale hotărârii să fie respectate și ținând cont, în special, de orice schimbare a împrejurărilor și a învoielilor făcute de cei interesați. În niciun caz hotărârea nu poate face obiectul unui examen de fond.

ARTICOLUL 16

Înapoierea unui copil

1. Atunci când la sfârșitul unei perioade de relații personale transfrontaliere întemeiate pe o hotărâre privind relațiile personale înapoierea copilului nu s-a efectuat, autoritățile competente trebuie să asigure, la cerere, înapoierea imediată a acestuia, aplicând dacă este cazul dispozițiile incidente ale instrumentelor internaționale, dispozițiile de drept național și, dacă este potrivit, să pună în aplicare măsurile asigurătorii și garanțiile prevăzute eventual de hotărârea privind relațiile personale.

2. O hotărâre privind înapoierea copilului va fi pronunțată, în măsura în care este posibil, în termen de 6 săptămâni de la data cererii privind înapoierea acestuia.

ARTICOLUL 17

Cheltuieli

Cu excepția cheltuielilor de repatriere, fiecare stat parte se angajează să nu pretindă solicitantului nicio plată pentru orice măsură luată în numele său în virtutea prezentei convenții de către autoritatea centrală a acestui stat.

ARTICOLUL 18

Cerințe privitoare la limbă

1. Sub rezerva acordurilor speciale încheiate între autoritățile centrale implicate:

a) comunicările adresate autorității centrale a statului solicitat sunt redactate în limba oficială sau în una dintre limbile oficiale ale acestui stat ori sunt însoțite de o traducere în această limbă;

b) autoritatea centrală a statului solicitat trebuie totuși să accepte comunicările redactate în limba franceză sau în limba engleză ori însoțite de o traducere în una dintre aceste limbi.

2. Comunicările care provin de la autoritatea centrală a statului solicitat, inclusiv rezultatele anchetelor efectuate, pot fi redactate în limba oficială sau în una dintre limbile oficiale ale acestui stat ori în limba franceză sau în limba engleză.

3. Totuși, un stat parte poate, prin declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să se opună utilizării fie a limbii franceze, fie a limbii engleze, conform alin. 1 și 2, în orice cerere, comunicare sau alt document adresată/adresat autorităților sale centrale.

CAPITOLUL IV

Relația cu alte instrumente

ARTICOLUL 19

Relațiile cu Convenția europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materia de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor

Alin. 2 și 3 ale art. 11 din Convenția europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materie de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor, din 20 mai 1980 (STE no. 105), nu se aplică

relațiilor dintre statele părți care sunt de asemenea state părți ale prezentei convenții.

ARTICOLUL 20

Relațiile cu alte instrumente

1. Prezenta convenție nu afectează celelalte instrumente internaționale la care statele părți ale Convenției sunt părți sau vor deveni părți și care conțin dispoziții privind domeniile reglementate de prezenta convenție. În special, prezenta convenție nu aduce atingere aplicării următoarelor instrumente juridice:

a) Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind competența autorităților și legea aplicabilă în domeniul protecției minorilor;

b) Convenția europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materia de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor, din 20 mai 1980, sub rezerva dispozițiilor art. 19;

c) Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii;

d) Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor.

2. Nicio dispoziție a prezentei convenții nu poate să împiedice părțile să încheie acorduri internaționale care să completeze sau să dezvolte dispozițiile Convenției sau care să extindă câmpul de aplicare al acestora.

3. În relațiile lor reciproce, statele părți care sunt membre ale Comunității Europene aplică regulile Comunității Europene și, prin urmare, nu aplică regulile care decurg din prezenta convenție decât în măsura în care nu există nicio regulă comunitară care reglementează materia în cauză.

CAPITOLUL V

Amendamente la Convenție

ARTICOLUL 21

Amendamente

1. Orice amendament la prezenta convenție propus de o parte se comunică secretarului general al Consiliului Europei și se transmite de către acesta din urmă statelor membre ale Consiliului Europei sau oricărui alt stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene sau oricărui stat invitat să semneze prezenta convenție conform dispozițiilor art. 22, precum și oricărui stat care a fost invitat să adere la prezenta convenție conform dispozițiilor art. 23.

2. Orice amendament propus de o parte se comunică Comitetului European de Cooperare Juridică (CDCJ), care transmite Comitetului de Miniștri opinia sa cu privire la amendamentul propus.

3. Comitetul de Miniștri examinează amendamentul propus, iar opinia sa cu privire la acesta se transmite către CDCJ, urmând ca după consultarea părților Convenției care nu sunt membre ale Consiliului Europei să poată adopta acest amendament.

4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul de Miniștri conform alin. 3 va fi comunicat părților, în vederea acceptării sale.

5. Orice amendament adoptat conform paragrafului 3 va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data la care toate părțile îl vor fi informat pe secretarul general al Consiliului Europei cu privire la acceptul lor.

CAPITOLUL VI

Clauze finale

ARTICOLUL 22

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea sa, precum și Comunității Europene.

2. Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 3 state, dintre care cel puțin două state membre ale Consiliului Europei, își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, conform dispozițiilor alin. 2.

4. În raport de un stat menționat la alin. 1 sau de Comunitatea Europeană, care își exprimă ulterior consimțământul de a fi legat prin Convenție, aceasta va intra în vigoare la expirarea unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 23

Aderarea la Convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei poate, după consultarea părților, să invite orice stat nemembru al Consiliului Europei, care nu a participat la elaborarea Convenției, să adere la prezenta convenție printr-o decizie luată

cu majoritatea prevăzută la art. 20(d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea de voturi a reprezentanților statelor contractante care au dreptul de a face parte din Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care aderă, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 24

Aplicarea teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană poate, la momentul semnării sau la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să specifice care vor fi teritoriile asupra cărora se va aplica prezenta convenție.

2. Orice stat poate, în orice alt moment ulterior, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții asupra oricărui alt teritoriu specificat în această declarație și pentru ale cărui relații internaționale este răspunzător sau în numele căruia este autorizat să-și asume angajamente. Convenția va intra în vigoare pentru acest teritoriu în prima zi din luna următoare expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două alineate precedente va putea, cu privire la orice teritoriu specificat în această declarație, să fie retrasă prin notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Această retragere va intra în vigoare în prima zi din luna următoare expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 25

Rezerve

Nu se admite nicio rezervă la dispozițiile prezentei convenții.

ARTICOLUL 26

Denunțare

1. Orice parte poate oricând să denunțe prezenta convenție trimițând o notificare secretarului general al Consiliului Europei.

2. Această denunțare va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de

către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 27

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat care a fost invitat să semneze prezenta convenție conform art. 22 și oricărui stat invitat să adere la Convenție conform art. 23:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții, conform art. 22 și 23;
- d) orice amendament adoptat conform art. 21, precum și data intrării în vigoare a numitului amendament;
- e) orice declarație formulată în virtutea dispozițiilor art. 18;
- f) orice denunțare făcută potrivit dispozițiilor art. 26;
- g) orice alt act, orice altă notificare sau comunicare, în special în conformitate cu art. 10 și 11 din prezenta convenție.

Drept care, subsemnații, legal împuterniciți, am semnat prezenta convenție.

Întocmită la Strasbourg la 15 mai 2003, în limbile franceză și engleză, cele două texte având valoare egală, într-un singur exemplar, care va fi depus în Arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie certificată conformă fiecăruia din statele membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei convenții, Comunității Europene și oricărui stat invitat să adere la prezenta convenție.

CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PENTRU PROTECȚIA COPILOR ÎMPOTRIVA EXPLOATĂRII SEXUALE ȘI A ABUZURILOR SEXUALE*

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și alți semnatori ai prezentei convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă unitate între membrii săi,

Considerând că orice copil are dreptul, din partea familiei, a societății și a statului, la măsurile de protecție decurgând din condiția sa de minor,

Constatând că exploatarea sexuală a copiilor, în special sub forma pornografiei infantile și a prostituției, precum și toate formele de abuz sexual asupra copiilor, inclusiv faptele comise în străinătate, pun în pericol grav sănătatea și dezvoltarea psihosocială a copilului,

Constatând că exploatarea sexuală și abuzurile sexuale comise asupra copiilor au luat proporții îngrijorătoare la nivel atât național, cât și internațional, în special prin utilizarea tot mai extinsă a tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) atât de către copii, cât și de către autorii de infracțiuni și că prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale asupra copiilor necesită cooperare internațională,

Considerând că bunăstarea și interesul superior ale copilului sunt valori fundamentale împărtășite de toate statele membre, care trebuie promovate fără niciun fel de discriminare,

Reamintind Planul de acțiune adoptat în cadrul celei de-a treia Reuniuni la vârf a șefilor de stat și de guvern din cadrul Consiliului Europei (Varșovia, 16-17 mai 2005), care preconiza elaborarea de măsuri menite să stopeze exploatarea sexuală a copiilor,

Reamintind, în special, Recomandarea nr. R (91) 11 a Comitetului de Miniștri referitoare la exploatarea sexuală, pornografia, prostituția și traficul de copii și tineri, Recomandarea Rec(2001)16 privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și Convenția privind criminalitatea informatică (ETS nr. 185), în special art. 9 din aceasta, precum și Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane (ETS nr. 197),

Având în vedere Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950, ETS nr. 5), Carta socială europeană revizuită (1996, ETS nr. 163), Convenția europeană privind drepturile

* Adoptată la Lanzarote la 25 octombrie 2007. Ratificată prin Legea nr. 252/2010, publicată în M. Of., I, nr. 885 din 29 decembrie 2010.

copiilor (1996, ETS nr. 160),

Ținând cont de Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și, în special, de art. 34 din aceasta, de Protocolul facultativ privind vânzarea de copii, prostituția infantilă și pornografia infantilă, precum și de Protocolul adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității organizate transnaționale, vizând prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special femei și copii, precum și de Convenția Organizației Internaționale a Muncii privind interzicerea celor mai grele forme de muncă infantilă și acțiunea imediată în vederea eliminării acestora,

Având în vedere Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene cu privire la combaterea exploatării sexuale a copiilor și a pedopornografiei (2004/68/JAI), Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene privind statutul victimelor în procesele penale (2001/220/JAI) și Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene referitoare la lupta împotriva traficului de ființe umane (2002/629/JAI),

Luând în considerare și alte instrumente juridice și programe internaționale pertinente în acest domeniu, cu deosebire Declarația și Programul de acțiune de la Stockholm, adoptate în cadrul primului Congres mondial împotriva exploatării sexuale a copiilor în scop comercial (27-31 august 1996), Angajamentul mondial de la Yokohama, adoptat în cadrul celui de-al doilea Congres mondial împotriva exploatării sexuale a copiilor în scop comercial (17-20 decembrie 2001), Angajamentul și Planul de acțiune de la Budapesta, adoptate în cadrul Conferinței pregătitoare a celui de-al doilea Congres mondial împotriva exploatării sexuale a copiilor în scop comercial (20-21 noiembrie 2001), Rezoluția Adunării Generale a Națiunilor Unite S-27/2 "O lume demnă pentru copii" și Programul trienal "Construirea unei Europe cu și pentru copii", adoptat în urma celei de-a treia Reuniuni la vârf a șefilor de stat și de guvern și lansat de către Conferința de la Monaco (4-5 aprilie 2006),

Fiind hotărâte să contribuie efectiv la realizarea scopului comun al protejării copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, indiferent de autori, și să asigure asistență victimelor,

Ținând cont de necesitatea de a elabora un instrument internațional cuprinzător axat pe aspecte de prevenție, protecție și de drept penal ale luptei împotriva tuturor formelor de exploatare sexuală și de abuz sexual împotriva copiilor și pe înființarea unui mecanism special de monitorizare, au convenit următoarele:

CAPITOLUL I
Scopul, principiul nediscriminării și definiții

ARTICOLUL 1
Scopul

1. Scopurile prezentei convenții sunt:

- a) prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor;
- b) protejarea drepturilor copiilor care sunt victime ale exploatării sexuale și ale abuzurilor sexuale;
- c) promovarea cooperării la nivel național și internațional împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor.

2. Pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a prevederilor sale de către părți, prezenta convenție instituie un mecanism special de monitorizare.

ARTICOLUL 2
Principiul nediscriminării

Punerea în aplicare a prevederilor prezentei convenții de către părți, în special a beneficiului măsurilor vizând protecția drepturilor victimelor, trebuie asigurată fără nicio discriminare bazată pe motive de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice ori de altă natură, naționalitate sau origine socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere, orientare sexuală, stare de sănătate, existența unui handicap sau orice altă situație.

ARTICOLUL 3
Definiții

În sensul prezentei convenții:

- a) prin termenul copil se înțelege orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani;
- b) expresia exploatare și abuz sexual asupra copiilor include comportamentele prevăzute la art. 18-23;
- c) prin victimă se înțelege orice copil victimă a exploatării sexuale sau a abuzurilor sexuale.

CAPITOLUL II

Măsurile de prevenire

ARTICOLUL 4

Principii

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a preveni orice formă de exploatare sexuală și de abuz sexual asupra copiilor și pentru protecția acestora.

ARTICOLUL 5

Recrutarea, pregătirea profesională și creșterea gradului de conștientizare a persoanelor care lucrează cu copiii

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a încuraja conștientizarea referitoare la protecția și drepturile copiilor în rândul persoanelor care lucrează în mod regulat cu copiii în sectoarele învățământ, sanitar, protecție socială, justiție, forțe de ordine, precum și în domeniile sportiv, cultural și divertisment.
2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că persoanele prevăzute la paragraful 1 au cunoștințe adecvate privind exploatarea sexuală a copiilor și abuzurile sexuale comise asupra acestora, mijloacele pentru a le identifica și posibilitatea menționată la art. 12 paragraful 1.
3. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare, în conformitate cu dreptul său intern, pentru a se asigura, prin condițiile impuse candidaților la ocuparea acelor profesii care implică, în mod regulat, contactul cu copiii, că aceștia nu au fost condamnați pentru fapte de exploatare sau de abuz sexual asupra copiilor.

ARTICOLUL 6

Educația pentru copii

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că toți copiii primesc, în cadrul învățământului primar și secundar, informații cu privire la riscurile exploatării sexuale și abuzurilor sexuale, precum și cu privire la mijloacele prin care se pot apăra, în funcție de nivelul lor de dezvoltare. Aceste informații, asigurate, după caz, în colaborare cu părinții, vor fi furnizate în contextul unei informări mai generale asupra sexualității și vor acorda o atenție specială situațiilor de

risc, în special celor care implică folosirea noilor tehnologii ale informației și comunicațiilor.

ARTICOLUL 7

Programe sau măsuri de intervenție preventivă

Fiecare parte se va asigura că persoanele care au temerea că ar putea săvârși oricare dintre infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție pot avea acces, după caz, la programe sau măsuri eficiente de intervenție menite să evalueze și să prevină riscul comiterii infracțiunilor.

ARTICOLUL 8

Măsuri ce vizează publicul larg

1. Fiecare parte va promova sau organiza campanii de conștientizare adresate publicului larg cu privire la fenomenul exploatării sexuale și abuzurilor sexuale asupra copiilor și privind măsurile preventive ce pot fi luate.
2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a preveni sau a interzice răspândirea de materiale publicitare pentru infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție.

ARTICOLUL 9

Participarea copiilor, a sectorului privat, a mass-mediei și a societății civile

1. Fiecare parte va încuraja participarea copiilor, în conformitate cu nivelul lor de dezvoltare, la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor, programelor sau altor inițiative legate de lupta împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale asupra copiilor.
2. Fiecare parte va încuraja sectorul privat, în special sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor, industria turismului și a transportului, sectoarele bancare și financiare, precum și societatea civilă să participe la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor de prevenire a exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale asupra copiilor și să pună în aplicare norme interne prin autoreglementare sau prin colaborare în materia reglementării.
3. Fiecare parte va încuraja mass-media să furnizeze informații corespunzătoare privind toate aspectele exploatării și abuzului sexual comise asupra copiilor, cu respectarea independenței mass-mediei și a libertății presei.
4. Fiecare parte va încuraja finanțarea, după caz, inclusiv prin crearea de fonduri, a unor proiecte și programe desfășurate de către societatea civilă și

menite să prevină și să îi apere pe copiii de exploatarea sexuală și de abuzuri sexuale.

CAPITOLUL III **Autoritățile specializate și structuri de coordonare**

ARTICOLUL 10 **Măsurile naționale de coordonare și colaborare**

1. Fiecare parte va lua măsurile necesare pentru a se asigura coordonarea la nivel național sau local dintre diferitele autorități cu competențe în domeniul protecției copiilor, al prevenirii și luptei împotriva exploatării și abuzurilor sexuale comise asupra acestora, în special în sectorul învățământului și al sănătății, al serviciilor sociale, forțelor de ordine și al autorităților judiciare.
2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru înființarea sau desemnarea:
 - a) unor instituții naționale sau locale independente care să promoveze și să apere drepturile copilului, asigurându-le resursele și stabilindu-le responsabilitățile specifice;
 - b) unor mecanisme sau centre de colectare a datelor, la nivel național ori local și în colaborare cu societatea civilă, cu scopul observării și evaluării fenomenului exploatării sexuale și al abuzurilor sexuale comise asupra copiilor, cu respectarea cerințelor de protecție a datelor cu caracter personal.
3. Fiecare parte va încuraja cooperarea dintre autoritățile publice competente, societatea civilă și sectorul privat pentru o mai bună prevenire și combatere a exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor.

CAPITOLUL IV **Măsurile de protecție și asistență pentru victime**

ARTICOLUL 11 **Principii**

1. Fiecare parte va stabili programe sociale eficiente și va înființa structuri multidisciplinare care să asigure sprijinul necesar pentru victime, pentru părinții și rudele apropiate ale acestora și pentru orice persoană care răspunde de îngrijirea lor.
2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că, atunci când vârsta victimei nu este cunoscută cu

certitudine și există motive să se creadă că este vorba despre un copil, măsurile de protecție și asistență care sunt prevăzute pentru copii vor fi acordate victimei (el sau ea) până la determinarea vârstei sale.

ARTICOLUL 12

Raportarea suspiciunilor de exploatare sau de abuzuri sexuale

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că regulile de confidențialitate impuse de dreptul intern anumitor practicieni care sunt solicitați să lucreze cu copiii nu constituie un obstacol pentru posibilitatea acestora de a semnaliza serviciilor de protecție a copilului orice situație în care există motive rezonabile să creadă că un copil este victima exploatării sau a abuzului sexual.
2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a încuraja orice persoană care, cu bună-credință, cunoaște sau are bănuieli despre existența exploatării sexuale sau a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor să sesizeze serviciile competente.

ARTICOLUL 13

Linii de asistență

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a încuraja și sprijini înființarea de servicii de comunicare, cum ar fi posturi telefonice sau de internet care să permită consilierea solicitanților, chiar confidențial sau cu respectarea anonimatului acestora.

ARTICOLUL 14

Asistența pentru victime

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura asistență victimelor, pe termen scurt și lung, în vederea recuperării fizice și psihosociale a acestora. Măsurile luate în aplicarea prezentului paragraf trebuie să aibă în vedere opiniile, nevoile și preocupările copilului.
2. Fiecare parte va lua măsuri, în condițiile prevăzute de dreptul său intern, în vederea cooperării cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații competente sau cu alte structuri ale societății civile care acordă asistență victimelor.
3. Dacă părinții sau persoanele în a căror îngrijire se află copilul sunt implicate în exploatarea sexuală sau în abuzuri sexuale comise asupra

acestui, procedurile de intervenție adoptate în aplicarea art. 11 paragraful 1 vor include:

- posibilitatea îndepărtării autorului prezumat al faptei;
- posibilitatea retragerii victimei din mediul său familial. Condițiile și durata acestei separări se stabilesc în conformitate cu interesul superior al copilului.

4. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că persoanele apropiate victimei pot beneficia, dacă este cazul, de asistență terapeutică, în special de asistență psihologică de urgență.

CAPITOLUL V

Programele sau măsurile de intervenție

ARTICOLUL 15

Principii generale

1. Fiecare parte va asigura sau promova, în conformitate cu dreptul său intern, programe ori măsuri eficiente de intervenție pentru persoanele prevăzute la art. 16 paragrafele 1 și 2, în vederea prevenirii și reducerii la minimum a riscurilor de repetare a infracțiunilor de natură sexuală comise asupra copiilor. Aceste programe sau măsuri trebuie să fie accesibile în orice etapă a procesului, în mediul carceral și în libertate, în condițiile prevăzute de dreptul intern.

2. Fiecare parte va asigura sau promova, în conformitate cu dreptul său intern, dezvoltarea de parteneriate ori de alte forme de cooperare între autoritățile competente, în special între serviciile de sănătate și cele sociale, și autoritățile judiciare și alte organe care răspund de monitorizarea persoanelor prevăzute la art. 16 paragrafele 1 și 2.

3. Fiecare parte va prevedea, în conformitate cu dreptul său intern, efectuarea unei evaluări a gradului de pericol și de risc posibil de repetare a infracțiunilor prevăzute în conformitate cu prezenta convenție de către persoanele prevăzute la art. 16 paragrafele 1 și 2, cu scopul identificării programelor sau măsurilor adecvate.

4. Fiecare parte va prevedea, în conformitate cu dreptul său intern, efectuarea unei evaluări a eficienței programelor și măsurilor puse în aplicare.

ARTICOLUL 16

Beneficiarii programelor și ai măsurilor de intervenție

1. Fiecare parte se va asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că persoanele care sunt urmărite pentru oricare dintre infracțiunile prevăzute în

conformitate cu prezenta convenție pot avea acces la programele sau măsurile menționate la art. 15 paragraful 1, în condiții care nu aduc prejudicii și care nu sunt contrare drepturilor la apărare și cerințelor unui proces echitabil și imparțial, în special cu respectarea regulilor ce guvernează principiul prezumției de nevinovăție.

2. Fiecare parte se va asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că persoanele condamnate pentru oricare dintre infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție pot avea acces la programele sau măsurile prevăzute la art. 15 paragraful 1.

3. Fiecare parte se va asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că programele sau măsurile de intervenție sunt aplicate ori adaptate pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale copiilor care au comis infracțiuni de natură sexuală, inclusiv celor ale copiilor care nu au împlinit încă vârsta răspunderii penale, în scopul soluționării problemelor lor de comportament sexual.

ARTICOLUL 17

Informarea și consimțământul

1. Fiecare parte se va asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că persoanele prevăzute la art. 16 și cărora li s-au propus programe sau măsuri de intervenție sunt pe deplin informate referitor la motivele pentru care li s-a făcut propunerea și că ele consimt să beneficieze de programul ori de măsura respectivă în deplină cunoștință de cauză.

2. Fiecare parte se va asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că persoanele cărora li s-au propus programe sau măsuri de intervenție le pot refuza, iar în cazul persoanelor condamnate, că acestea sunt informate cu privire la consecințele posibile ale unui eventual refuz.

CAPITOLUL VI

Dreptul penal material

ARTICOLUL 18

Abuzuri sexuale

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura de incriminarea următoarelor fapte comise cu intenție:

a) activități sexuale cu un copil care, potrivit prevederilor în vigoare ale dreptului național, nu a împlinit vârsta legală pentru viața sexuală;

b) activități sexuale cu un copil dacă:

- se folosesc constrângerea, forța ori amenințările; sau

- se abuzează de o poziție recunoscută ca fiind de încredere, de autoritate sau de influență asupra copilului, inclusiv în cadrul familiei; sau

- se abuzează de o situație de vulnerabilitate deosebită a copilului, mai ales datorită unui handicap psihic sau fizic ori datorită unei situații de dependență.

2. În scopul aplicării paragrafului 1, fiecare parte va decide vârsta până la care este interzisă desfășurarea de activități sexuale cu un copil.

3. Prevederile paragrafului 1 lit. a) nu se aplică activităților sexuale consimțite între minori.

ARTICOLUL 19

Infrațiuni referitoare la prostituția infantilă

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura de incriminarea următoarelor fapte comise cu intenție:

a) recrutarea unui copil pentru a practica prostituția sau determinarea unui copil să participe la prostituție;

b) constrângerea unui copil să se prostitueze sau obținerea unui profit din această activitate ori exploatarea în altă manieră a unui copil în asemenea scopuri;

c) recurgerea la prostituția infantilă.

2. În sensul prezentului articol, sintagma prostituție infantilă desemnează faptul de a folosi un copil pentru activități sexuale atunci când se oferă ori se promet sume de bani sau orice altă formă de remunerație ori de răsplată, indiferent dacă această plată, promisiune sau răsplată se oferă copilului ori unei terțe persoane.

ARTICOLUL 20

Infrațiuni referitoare la pornografia infantilă

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru incriminarea următoarelor fapte comise cu intenție și fără drept:

a) producția de pornografie infantilă;

b) oferirea sau punerea la dispoziție a pornografiei infantile;

c) distribuirea sau transmiterea pornografiei infantile;

d) procurarea de pornografie infantilă pentru sine sau pentru altul;

e) deținerea de pornografie infantilă;

f) obținerea accesului cu bună știință, prin intermediul tehnologiei informației și comunicațiilor, la pornografia infantilă.

2. În sensul prezentului articol, sintagma pornografie infantilă desemnează orice material care înfățișează, în manieră vizuală, un copil care desfășoară un comportament sexual explicit, real ori simulat, sau orice reprezentare a

organelor sexuale ale unui copil, în principal pentru scopuri sexuale.

3. Fiecare parte își poate rezerva dreptul de a nu aplica, integral sau parțial, prevederile paragrafului 1 lit. a) și e) în ceea ce privește producția și deținerea:

- de materiale pornografice ce constau exclusiv în reprezentări simulate sau imagini realiste ale unui copil inexistent;

- de materiale pornografice care implică copiii care au împlinit vârsta prevăzută în aplicarea art. 18 paragraful 2, dacă aceste imagini sunt produse și deținute de către aceștia cu consimțământul lor și numai pentru a fi folosite de către aceștia în intimitate.

4. Fiecare parte își poate rezerva dreptul de a nu aplica, integral sau parțial, prevederile paragrafului 1 lit. f).

ARTICOLUL 21

Infrațiunile legate de participarea unui copil la spectacole pornografice

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a incrimina următoarele fapte comise cu intenție:

a) recrutarea unui copil în vederea participării la spectacole pornografice sau favorizarea participării unui copil la asemenea spectacole;

b) constrângerea unui copil să participe la spectacole pornografice sau obținerea unui profit din această activitate ori exploatarea în altă manieră a unui copil în asemenea scopuri;

c) faptul de a asista, în cunoștință de cauză, la spectacole pornografice care implică participarea copiilor.

2. Fiecare parte își poate rezerva dreptul de a limita aplicarea paragrafului 1 lit. c) la cazurile în care copiii au fost recrutați sau constrânși în conformitate cu paragraful 1 lit. a) sau b).

ARTICOLUL 22

Coruperea copiilor

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru incriminarea faptei de a determina cu intenție, în scopuri sexuale, un copil care nu a împlinit vârsta prevăzută de art. 18 paragraful 2 să asiste la comiterea unui abuz sexual sau la desfășurarea de activități sexuale, chiar dacă nu este obligat să participe la acestea.

ARTICOLUL 23

Acostarea copiilor în scopuri sexuale

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a incrimina propunerea făcută cu intenție de către un adult, prin intermediul tehnologiilor de comunicare și informare, pentru a întâlni un copil care nu a împlinit vârsta prevăzută de art. 18 paragraful 2, în scopul comiterii asupra acestuia a oricărei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 18 paragraful 1 lit. a) sau la art. 20 paragraful 1 lit. a), dacă propunerea a fost urmată de fapte materiale care conduc la o asemenea întâlnire.

ARTICOLUL 24

Complicitatea și tentativa

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a incrimina, atunci când este săvârșită cu intenție, complicitatea la comiterea oricăreia dintre infracțiunile prevăzute în prezenta convenție.
2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a prevedea ca infracțiune, atunci când este săvârșită cu intenție, tentativa de comitere a infracțiunilor prevăzute în prezenta convenție.
3. Fiecare parte își poate rezerva dreptul de a nu aplica, integral sau în parte, prevederile paragrafului 2 în legătură cu infracțiunile prevăzute la art. 20 paragraful 1 lit. b), d), e) și f), art. 21 paragraful 1 lit. c), art. 22 și art. 23.

ARTICOLUL 25

Competența

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a-și stabili competența în legătură cu orice infracțiune prevăzută în conformitate cu prezenta convenție, atunci când infracțiunea este comisă:
 - a) pe teritoriul său; sau
 - b) la bordul unei nave aflate sub pavilionul părții respective; sau
 - c) la bordul unei aeronave înregistrate conform legilor părții respective; sau
 - d) de către unul dintre cetățenii săi; sau
 - e) de către o persoană care își are reședința obișnuită pe teritoriul său.
2. Fiecare parte se va strădui să ia măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a-și stabili competența în legătură cu orice infracțiune prevăzută în conformitate cu prezenta convenție atunci când aceasta este comisă împotriva unuia dintre cetățenii săi sau împotriva unei persoane care își are reședința obișnuită pe teritoriul său.
3. Fiecare parte poate, la momentul semnării sau la depunerea

instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, prin intermediul unei declarații adresate secretarului general al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica ori de a aplica numai în anumite cazuri sau cu anumite condiții regulile de competență prevăzute la paragraful 1 lit. e) din prezentul articol.

4. În vederea urmăririi infracțiunilor prevăzute la art. 18, 19, art. 20 paragraful 1 lit. a) și art. 21 paragraful 1 lit. a) și b), fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că competența sa în ceea ce privește prevederile paragrafului 1 lit. d) nu este supusă condiției ca faptele să fie incriminate la locul comiterii lor.

5. Fiecare parte poate, la momentul semnării sau la depunerea instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, prin intermediul unei declarații adresate secretarului general al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a limita aplicarea prevederilor paragrafului 4 din prezentul articol, în ceea ce privește infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18 paragraful 1 lit. b) pct. 2 și 3, la cazurile în care cetățeanul său își are reședința obișnuită pe teritoriul său.

6. În vederea urmăririi infracțiunilor stabilite în conformitate cu art. 18, 19, art. 20 paragraful 1 lit. a) și art. 21, fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru ca stabilirea competenței sale în ceea ce privește paragraful 1 lit. d) și e) să nu fie supusă condiției ca urmărirea să fie precedată de o plângere din partea victimei sau de un denunț efectuată/efectuat de către statul pe teritoriul căruia a fost comisă infracțiunea.

7. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a-și stabili competența cu privire la infracțiunile prevăzute în prezenta convenție, în cazurile în care autorul prezumat se află pe teritoriul său și nu poate fi extrădat către o altă parte din motive de cetățenie.

8. Dacă mai multe părți se consideră competente cu privire la o infracțiune presupusă a fi stabilită în conformitate cu prezenta convenție, părțile implicate se consultă, după caz, în vederea stabilirii celei mai adecvate competențe pentru urmărirea infracțiunii respective.

9. Fără a afecta normele generale de drept internațional, prezenta convenție nu exclude nicio competență penală exercitată de către o parte în conformitate cu dreptul său intern.

ARTICOLUL 26

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru ca persoana juridică să poată fi trasă la răspundere pentru

infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție, atunci când au fost comise în beneficiul său de către orice persoană fizică care a acționat fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul persoanei juridice, în baza:

- a) împuternicirii de reprezentare a persoanei juridice;
- b) autorității de a lua decizii în numele persoanei juridice;
- c) autorității de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

2. În afară de cazurile prevăzute la paragraful 1, fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că persoana juridică poate răspunde pentru cazul în care lipsa de supraveghere ori control din partea unei persoane fizice dintre cele menționate la paragraful 1 a făcut posibilă comiterea unei infracțiuni prevăzute în conformitate cu prezenta convenție, în folosul acelei persoane juridice, de către o persoană fizică ce acționa sub autoritatea persoanei juridice.

3. În conformitate cu normele juridice ale părții, răspunderea persoanei juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

4. Această răspundere nu afectează răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunea.

ARTICOLUL 27

Sanțiuni și măsuri

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru ca infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție să fie pedepsite cu sancțiuni efective, proporționale și descurajante, ținând seama de gravitatea lor. Aceste sancțiuni vor include pedepse privative de libertate care pot face obiectul unei proceduri de extrădare.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru ca persoanele juridice răspunzătoare potrivit art. 26 să fie pasibile de sancțiuni efective, proporționale și descurajante, care includ amenzi penale sau nepenale și alte măsuri, în special:

- a) excluderea de la un beneficiu sau ajutor public;
- b) interzicerea temporară sau permanentă a desfășurării de activități comerciale;
- c) punerea sub supraveghere judiciară;
- d) o dispoziție judiciară privind dizolvarea.

3. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru:

a) a permite reținerea și confiscarea:

- bunurilor, documentelor și altor instrumente folosite pentru săvârșirea sau care au facilitat săvârșirea infracțiunilor prevăzute în conformitate cu prezenta convenție;

- produselor infracțiunilor sau a contravalorii acestora;
- b) a permite închiderea temporară sau permanentă a oricărei unități folosite pentru săvârșirea oricăreia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta convenție, fără a afecta drepturile terților de bună-credință, sau a interzice temporar ori permanent ca făptașul să mai exercite profesia sau activitatea voluntară care implică contactul cu copiii și în cadrul căreia s-a săvârșit infracțiunea.
- 4. Fiecare parte poate adopta și alte măsuri în legătură cu autorii de infracțiuni, cum ar fi decăderea acestora din drepturile părintești sau monitorizarea ori supravegherea persoanelor condamnate.
- 5. Fiecare parte poate prevedea că produsele infracțiunii sau bunurile confiscate potrivit prevederilor prezentului articol pot fi transferate într-un fond special pentru finanțarea programelor de prevenire și asistență pentru victimele oricăror infracțiuni dintre cele prevăzute în conformitate cu prezenta convenție.

ARTICOLUL 28

Circumstanțele agravante

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că următoarele împrejurări, în măsura în care nu fac deja parte din elementele constitutive ale infracțiunii, pot, în conformitate cu prevederile dreptului intern, să fie luate în considerare ca circumstanțe agravante la stabilirea sancțiunilor pentru infracțiunile prevăzute în prezenta convenție:

- a) infracțiunea a adus o atingere gravă sănătății fizice sau psihice a victimei;
- b) infracțiunea a fost precedată ori însoțită de acte de tortură sau de violență gravă;
- c) infracțiunea a fost comisă asupra unei victime deosebit de vulnerabile;
- d) infracțiunea a fost comisă de către un membru al familiei, de către o persoană care locuia împreună cu copilul sau de către o persoană care a abuzat de autoritatea sa;
- e) infracțiunea a fost comisă de către mai multe persoane ce au acționat împreună;
- f) infracțiunea a fost comisă în cadrul unui grup infracțional organizat;
- g) autorul a mai fost condamnat pentru infracțiuni de aceeași natură.

ARTICOLUL 29

Condamnările anterioare

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a prevedea posibilitatea luării în considerare, la stabilirea pedepsei, a

condamnărilor definitive pronunțate de către altă parte la prezenta convenție în legătură cu infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție.

CAPITOLUL VII Cercetarea, urmărirea și dreptul procedural

ARTICOLUL 30 Principii

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că cercetările și procedurile penale se desfășoară în interesul superior al copilului și cu respectarea drepturilor acestuia.
2. Fiecare parte va adopta o abordare protectoare față de victime, asigurându-se că cercetările și procesele penale nu agravează trauma trăită de copil și că răspunsul justiției penale este urmat de acordarea de asistență, dacă este cazul.
3. Fiecare parte se va asigura că cercetările și procesele penale sunt soluționate cu prioritate și se desfășoară fără întârzieri nejustificate.
4. Fiecare parte se va asigura că măsurile adoptate în conformitate cu prezentul capitol nu afectează dreptul la apărare și exigențele unui proces echitabil și imparțial, în conformitate cu art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.
5. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare, în conformitate cu principiile fundamentale ale dreptului său intern:
 - pentru a garanta cercetarea și urmărirea eficientă a infracțiunilor prevăzute în prezenta convenție, stipulând, acolo unde este cazul, posibilitatea desfășurării de anchete sub acoperire;
 - pentru a permite organelor sau serviciilor de cercetare să identifice victimele infracțiunilor stabilite în conformitate cu art. 20, în special prin analiza materialelor de pornografie infantilă, cum ar fi fotografiile și înregistrările audiovizuale transmise sau puse la dispoziție prin folosirea tehnologiilor informației și comunicațiilor.

ARTICOLUL 31 Măsuri generale de protecție

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a apăra drepturile și interesele victimelor, cu deosebire ale martorilor, pe parcursul tuturor etapelor cercetării și procesului penal, în special prin:
 - a) informarea lor cu privire la drepturile pe care le au și la serviciile care le stau la dispoziție și, cu excepția cazului în care nu doresc să primească

asemenea informații, cu privire la modul în care este examinată plângerea lor, la acuzațiile formulate, la evoluția generală a cercetărilor sau a procesului și la rolul lor în cadrul acestora, precum și cu privire la soluția pronunțată în cauza lor;

b) asigurarea, cel puțin în cazurile în care victimele și familiile lor ar putea fi în pericol, că acestea vor putea fi informate, dacă este necesar, atunci când persoana urmărită sau condamnată este pusă în libertate temporar ori definitiv;

c) acordarea permisiunii victimelor, într-o manieră conformă cu regulile procedurale ale dreptului intern, de a fi ascultate, de a furniza dovezi și de a alege modul de prezentare și examinare a opiniilor, nevoilor și preocupărilor lor, direct sau prin intermediar;

d) asigurarea de servicii de asistență adecvate pentru victime, pentru ca drepturile și interesele lor să fie prezentate și luate în considerare în mod corespunzător;

e) protejarea vieții private, a identității și a imaginii victimelor, prin luarea de măsuri în conformitate cu dreptul intern, în vederea prevenirii răspândirii în public a oricăror informații care ar putea duce la identificarea lor;

f) garantarea siguranței victimelor, precum și a familiilor și a martorilor care depun mărturie în favoarea victimelor, împotriva intimidării, răzbunării și a unei noi victimizări;

g) asigurarea evitării contactului dintre victime și infractori în sediile instanțelor și ale autorităților de anchetă, cu excepția cazului în care autoritățile competente stabilesc altfel în interesul superior al copilului sau atunci când cercetările ori procesul necesită acest contact.

2. Fiecare parte va garanta victimelor, încă de la primul contact cu autoritățile competente, accesul la informații privind procedurile judiciare și administrative pertinente.

3. Fiecare parte se va asigura că victimele au acces gratuit, dacă acest lucru se justifică, la asistență juridică, atunci când este posibil ca ele să aibă calitatea de părți la procesul penal.

4. Fiecare parte va prevedea posibilitatea ca autoritățile judiciare să desemneze un reprezentant special pentru victimă atunci când, conform dreptului intern, aceasta poate avea calitatea de parte în procedura judiciară, iar deținătorii răspunderii părintești nu pot reprezenta copilul în proces din pricina unui conflict de interese existent între ei și victimă.

5. Fiecare parte va prevedea, prin intermediul unor măsuri legislative sau de altă natură, în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul intern, posibilitatea ca grupurile, fundațiile, asociațiile sau organizațiile guvernamentale ori neguvernamentale să acorde asistență și/sau sprijin victimelor, cu consimțământul acestora, pe parcursul proceselor penale referitoare la infracțiuni prevăzute în conformitate cu prezenta convenție.

6. Fiecare parte se va asigura că informațiile furnizate victimelor în conformitate cu prevederile prezentului articol vor fi într-o manieră adaptată vârstei lor și gradului lor de maturitate și într-o limbă pe care acestea o înțeleg.

ARTICOLUL 32

Inițierea procedurii

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că cercetarea ori urmărirea infracțiunilor prevăzute în conformitate cu prezenta convenție nu este condiționată de existența unei plângeri sau acuzații formulate de către victimă și că procesul poate continua chiar dacă victima și-a retras declarațiile.

ARTICOLUL 33

Prescripția

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că termenul de prescripție pentru inițierea procedurilor în legătură cu infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18, art. 19 paragraful 1 lit. a) și b) și art. 21 paragraful 1 lit. a) și b) continuă pe o perioadă de timp suficientă pentru a permite demararea eficientă a urmăririi după ce victima a împlinit vârsta majoratului și că este proporțională cu gravitatea infracțiunii respective.

ARTICOLUL 34

Cercetările

1. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele, unitățile sau serviciile care răspund de efectuarea cercetărilor sunt specializate în domeniul combaterii exploatarii sexuale și a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor ori că persoanele respective sunt pregătite profesional în acest scop. Unitățile sau serviciile trebuie să beneficieze de resurse financiare adecvate.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că incertitudinea în legătură cu vârsta reală a victimei nu împiedică inițierea procesului penal.

ARTICOLUL 35

Audierile copilului

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare

pentru a se asigura că:

- a) audierile copilului au loc fără întârzieri nejustificate după ce faptele au fost sesizate autorităților competente;
 - b) interviurile cu copilul au loc, dacă este necesar, în spații concepute sau amenajate în acest scop;
 - c) audierile copilului sunt desfășurate de către profesioniști pregătiți anume pentru aceasta;
 - d) aceleași persoane, dacă este posibil și adecvat, desfășoară toate audierile cu copilul;
 - e) numărul audierilor este cât mai limitat posibil, menținându-se în limitele minime necesare pentru scopurile procesului penal;
 - f) copilul poate fi însoțit de către reprezentantul său legal ori, dacă este adecvat, de către un adult ales de către copil, cu excepția cazului în care o decizie motivată prevede contrariul în legătură cu persoana respectivă.
2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că toate audierile victimei ori, după caz, ale unui martor care este copil pot fi înregistrate video și că aceste înregistrări pot fi acceptate ca probe în instanță, în conformitate cu regulile prevăzute de dreptul său intern.
3. Dacă vârsta victimei este incertă și există motive să se creadă că este vorba despre un copil, măsurile prevăzute la paragrafele 1 și 2 se aplică până la confirmarea vârstei acesteia.

ARTICOLUL 36

Procedura judiciară

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare, în conformitate cu normele interne care reglementează autonomia profesiilor juridice, pentru a se asigura că toate persoanele implicate în derularea procedurii și, în special, judecătorii, procurorii și avocații beneficiază de pregătire profesională în materia drepturilor copilului, a combaterii exploataării sexuale și a abuzurilor sexuale asupra copiilor.
2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că:
 - a) judecătorul poate dispune desfășurarea ședinței de judecată cu ușile închise;
 - b) victima poate fi audiată fără a fi prezentă în sala de judecată, în special prin folosirea tehnologiilor de comunicații adecvate.

CAPITOLUL VIII **Înregistrarea și stocarea datelor**

ARTICOLUL 37 **Înregistrarea și stocarea datelor naționale privind infractorii condamnați**

1. În scopul prevenirii și reprimării infracțiunilor prevăzute în conformitate cu prezenta convenție, fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru colectarea și stocarea, în conformitate cu prevederile în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal și cu alte reguli și garanții adecvate prevăzute de dreptul intern, de date referitoare la identitatea și profilul genetic (ADN) ale persoanelor condamnate pentru infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție.
2. La momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, fiecare parte va comunica secretarului general al Consiliului Europei denumirea și adresa unei singure autorități naționale care răspunde de implementarea prevederilor paragrafului 1.
3. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că informațiile menționate la paragraful 1 pot fi transmise autorității competente a unei alte părți, în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul său intern și cu instrumentele internaționale în materie.

CAPITOLUL IX Cooperarea internațională

ARTICOLUL 38 **Principii generale și măsuri de cooperare internațională**

1. Părțile vor coopera, în conformitate cu prevederile prezentei convenții, și prin aplicarea instrumentelor pertinente aplicabile la nivel internațional și regional, a aranjamentelor încheiate în baza legislației uniforme sau pe bază de reciprocitate și a legilor interne, în cea mai mare măsură posibilă, în vederea:
 - a) prevenirii și combaterii exploatării sexuale a copiilor și a abuzurilor sexuale comise asupra acestora;
 - b) protejării și asigurării de asistență victimelor;
 - c) desfășurării cercetărilor sau proceselor având ca obiect infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție.
2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că victimele unei infracțiuni prevăzute în conformitate cu prezenta convenție, aflate pe teritoriul unei alte părți decât cea în care își

au reședința, pot formula plângere la autoritățile competente din statul lor de reședință.

3. Dacă o parte care condiționează asistența judiciară reciprocă în materie penală sau extrădarea de existența unui tratat primește o cerere de asistență judiciară ori de extrădare din partea unei părți cu care nu a încheiat un astfel de tratat poate considera prezenta convenție drept bază juridică pentru acordarea asistenței judiciare în materie penală sau a extrădării în legătură cu infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție.

4. Fiecare parte se va strădui să integreze, dacă este cazul, prevenirea și lupta împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor în programe de asistență pentru dezvoltare furnizate unor țerte state.

CAPITOLUL X **Mecanismul de monitorizare**

ARTICOLUL 39 **Comitetul părților**

1. Comitetul părților se compune din reprezentanți ai părților la prezenta convenție.
2. Comitetul părților va fi convocat de către secretarul general al Consiliului Europei. Prima sa reuniune va avea loc în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei convenții pentru cea de-a zecea parte semnatară care a ratificat-o. Ulterior, acesta se va reuni la solicitarea a cel puțin o treime dintre părți sau a secretarului general.
3. Comitetul părților își adoptă propriile reguli de procedură.

ARTICOLUL 40 **Alți reprezentanți**

1. Adunarea parlamentară a Consiliului Europei, Comisarul pentru Drepturile Omului, Comitetul European pe Probleme Penale (CDPC), precum și alte comitete interguvernamentale competente ale Consiliului Europei vor numi fiecare câte un reprezentant în Comitetul părților.
2. Comitetul de Miniștri poate invita și alte organe ale Consiliului Europei să numească un reprezentant în Comitetul părților, după consultarea cu acesta.
3. Reprezentanții societății civile și, în special, ai organizațiilor neguvernamentale pot fi admiși în calitate de observatori în Comitetul părților, potrivit procedurii stabilite de regulile Consiliului Europei.
4. Reprezentanții numiți potrivit prevederilor paragrafelor 1-3 vor participa la reuniunile Comitetului părților fără a avea drept de vot.

ARTICOLUL 41

Atribuțiile Comitetului părților

1. Comitetul părților va monitoriza implementarea prezentei convenții. Regulile de procedură ale Comitetului părților trebuie să stabilească procedura de evaluare a implementării prezentei convenții.
2. Comitetul părților va facilita colectarea, analiza și schimbul de informații, experiență și bune practici între state, spre îmbunătățirea capacității lor de prevenire și combatere a exploatării sexuale a copiilor și a abuzurilor sexuale comise asupra acestora.
3. Comitetul părților mai are, după caz, următoarele atribuții:
 - a) facilitează sau îmbunătățește folosirea și implementarea eficientă a prezentei convenții, inclusiv identificarea oricăror probleme și a efectelor oricărei declarații sau rezerve formulate conform prezentei convenții;
 - b) își exprimă opinia asupra oricărei chestiuni legate de aplicarea prezentei convenții și facilitează schimbul de informații asupra progreselor juridice, de politici sau tehnologice importante.
4. În îndeplinirea atribuțiilor sale prevăzute de prezentul articol, Comitetul părților va fi asistat de către Secretariatul Consiliului Europei.
5. Comitetul European pe Probleme Penale (CDPC) va fi informat periodic despre activitățile menționate la paragrafele 1, 2 și 3.

CAPITOLUL XI

Relația cu alte instrumente internaționale

ARTICOLUL 42

Relația cu Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și cu Protocolul facultativ la aceasta, referitor la vânzarea de copii, prostituția infantilă și pornografia infantilă

Prezenta convenție nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor decurgând din prevederile Convenției Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și ale Protocolului facultativ la aceasta, referitor la vânzarea de copii, prostituția infantilă și pornografia infantilă, și este menită să sporească protecția acordată de către aceste prevederi și să dezvolte și să completeze standardele cuprinse în acestea.

ARTICOLUL 43

Relația cu alte instrumente internaționale

1. Prezenta convenție nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care decurg din alte instrumente internaționale la care părțile la prezenta convenție sunt părți sau vor deveni părți și care conțin prevederi legate de chestiunile guvernate de prezenta convenție și asigură mai multă protecție și asistență pentru copiii care sunt victime ale exploatării sau abuzurilor sexuale.
2. Părțile la prezenta convenție pot încheia acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la problemele reglementate de prezenta convenție, în scopul completării ori consolidării prevederilor sale sau facilitării aplicării principiilor pe care le consacără.
3. Părțile care sunt membre ale Uniunii Europene vor aplica în relațiile dintre ele regulile comunitare și cele ale Uniunii Europene, în măsura în care există reguli comunitare sau ale Uniunii Europene, care guvernează subiectul vizat și sunt aplicabile în speță, fără a afecta obiectul și scopul prezentei convenții și fără a afecta aplicarea sa integrală cu alte părți.

CAPITOLUL XII

Modificări ale convenției

ARTICOLUL 44

Modificările

1. Orice propunere de modificare a prezentei convenții prezentată de către o parte se comunică secretarului general al Consiliului Europei, care o înaintează statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui alt stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat invitat să semneze prezenta convenție potrivit prevederilor art. 45 paragraful 1 și oricărui stat invitat să adere la prezenta convenție potrivit prevederilor art. 46 paragraful 1.
2. Orice modificare propusă de către o parte se comunică Comitetului European pe Probleme Penale (CDPC), opinia acestuia asupra modificării propuse fiind depusă apoi la Comitetul de Miniștri.
3. Comitetul de Miniștri examinează modificarea propusă și opinia depusă de către CDPC și, după consultarea cu părțile la prezenta convenție care nu sunt membre, poate adopta modificarea.
4. Textul oricărei modificări adoptate de către Comitetul de Miniștri în conformitate cu paragraful 3 din prezentul articol se înaintează părților spre acceptare.
5. Orice modificare adoptată potrivit paragrafului 3 din prezentul articol

intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de o lună de la data la care toate părțile au informat secretarul general despre acceptarea acesteia.

CAPITOLUL XIII **Clauze finale**

ARTICOLUL 45 **Semnarea și intrarea în vigoare**

1. Prezenta convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, statelor care nu sunt membre și care au participat la elaborarea acesteia, precum și Comunității Europene.
2. Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare se depun la secretarul general al Consiliului Europei.
3. Prezenta convenție intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data la care 5 state semnatare, dintre care cel puțin 3 state membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul în legătură cu obligativitatea prevederilor prezentei convenții în conformitate cu prevederile paragrafului precedent.
4. Pentru orice stat menționat la paragraful 1 sau Comunitatea Europeană care își exprimă ulterior consimțământul în legătură cu obligativitatea prevederilor acesteia, prezenta convenție intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 46 **Aderarea la convenție**

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, după consultarea cu părțile la prezenta convenție și după ce a obținut consimțământul unanim al acestora, poate invita orice stat care nu este membru al Consiliului Europei și care nu a participat la elaborarea prezentei convenții să adere la prezenta convenție, prin intermediul unei decizii adoptate de către majoritatea prevăzută la art. 20 lit. d) din Statutul Consiliului Europei și prin votul unanim al reprezentanților statelor contractante care au dreptul de a face parte din Comitetul de Miniștri.
2. Pentru orice stat care aderă la prezenta convenție, aceasta intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data

depunerii instrumentului său de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 47

Aplicarea teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană poate, fie la momentul semnării, fie la cel al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să precizeze teritoriul ori teritoriile cărora urmează să li se aplice prezenta convenție.
2. Orice parte poate, la orice dată ulterioară, prin intermediul unei declarații adresate secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții la orice alt teritoriu precizat în declarație ale cărui relații internaționale și le asumă sau în numele căruia este împuternicită să facă angajamente. Pentru un asemenea teritoriu, prezenta convenție intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data primirii declarației de către secretarul general.
3. Orice declarație făcută potrivit paragrafelor 1 și 2 poate fi retrasă, în legătură cu oricare teritoriu precizat în aceasta, prin intermediul unei notificări adresate secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea începe să producă efecte în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data primirii notificării respective de către secretarul general.

ARTICOLUL 48

Rezervele

Nu se admite nicio rezervă referitoare la prevederile prezentei convenții, cu excepția celor prevăzute în mod expres. Orice rezervă poate fi retrasă în orice moment.

ARTICOLUL 49

Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta convenție prin intermediul unei notificări adresate secretarului general al Consiliului Europei.
2. Denunțarea produce efecte începând cu prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data primirii notificării respective de către secretarul general.

ARTICOLUL 50

Notificarea

Secretarul general al Consiliului Europei notifică statele membre ale Consiliului Europei, orice stat semnatar, orice stat parte, Comunitatea Europeană, orice stat invitat să semneze prezenta convenție potrivit prevederilor art. 45 și orice stat invitat să adere la prezenta convenție potrivit prevederilor art. 46 în legătură cu:

- a) orice semnare a prezentei convenții;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată a intrării în vigoare a prezentei convenții în conformitate cu art. 45 și 46;
- d) orice modificare adoptată potrivit prevederilor art. 44 și data la care modificarea respectivă intră în vigoare;
- e) orice denunțare formulată potrivit prevederilor art. 49;
- f) orice alt act, notificare sau comunicare referitoare la prezenta convenție;
- g) orice rezervă formulată potrivit art. 48.

Drept care subsemnații, fiind împuterniciți în mod corespunzător, au semnat prezenta convenție.

LINIILE DIRECTOARE ALE COMITETULUI DE MINIȘTRI AL CONSILIULUI EUROPEI PRIVITOARE LA O JUSTIȚIE PRIETENOASĂ CU COPIII*

Preambul

Comitetul de Miniștri,

Având în vedere că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă unitate între statele membre, promovând în special adoptarea unor norme comune în domeniul juridic;

Având în vedere necesitatea de a asigura eficiența punerii în aplicare a standardelor existente obligatorii universale și europene privind apărarea și promovarea drepturilor copilului, incluzând în special:

- Convenția Națiunilor Unite din anul 1951 privind statutul refugiaților;
- Pactul internațional din anul 1966 privind drepturile civile și politice
- Pactul internațional din 1966 privind drepturile economice, sociale și culturale;
- Convenția din anul 1989 a Națiunilor Unite privind drepturile copilului;
- Convenția Națiunilor Unite din anul 2006 privind drepturile persoanelor cu dizabilități;
- Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950, ETS No. 5) (denumit în continuare "CEDO");
- Convenția europeană privind exercitarea a Drepturilor Copiilor (1996, ETS No. 160);
- Carta socială europeană revizuită (1996, ETS 163);
- Convenția Consiliului Europei privind legăturile personale cu privire la copiii (2003, ETS 192);
- Convenția Consiliul Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (2007, CETS nr. 201);
- Convenția europeană privitoare la adopția de copii (revizuită) (2008, CETS nr. 202);

Având în vedere că, așa cum sunt garantate în conformitate cu CEDO și în cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul oricărei persoane de a avea acces la justiție și la un proces echitabil - în toate componentele sale (inclusiv, în special, a dreptului de a fi informat, dreptul de a fi ascultat, dreptul la apărare juridică, precum și dreptul de a fi

* Adoptată de Comitetul de Miniștri la 17 noiembrie 2010 la a 1098-a reuniune a Delegațiilor Miniștrilor

reprezentat) - este necesară într-o societate democratică și se aplică în mod egal pentru copii, ținând totuși seama de capacitatea acestora de a-și forma propriile opinii;

După analizarea jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului, a unor decizii, rapoarte sau alte documente ale Consiliului Europei, a altor instituții și organe, inclusiv recomandările Comitetului European pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (CPT), precum și declarațiile și opiniile juridice ale Comisarului pentru Drepturile Omului din Consiliul Europei și diversele recomandări ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei;

Luând act de diverse recomandări ale Comitetului de Miniștri către statele membre în domeniul drepturilor copilului, inclusiv Recomandarea Rec(2003)5 cu privire la măsurile de detenție a solicitanților de azil, Recomandarea Rec(2003)20 privind măsurile de abordare a delincvenței juvenile și rolul justiției juvenile, Recomandarea Rec (2005) 5 cu privire la drepturile copiilor care trăiesc în instituții de tip rezidențial, Recomandarea Rec(2006)2 privind Regulile penitenciare europene, Recomandarea CM/Rec(2008)11 cu privire la normele europene pentru delincvenții minori obiectul unor sancțiuni sau măsuri, și Recomandarea CM/Rec(2009)10 privind Liniile Directoare privind strategiile naționale integrate pentru protecția copiilor împotriva violenței;

Reamintind Rezoluția nr. 2 cu privire la Justiția Favorabilă Copiilor, adoptată la a 28-a Conferință a Miniștrilor europeni de Justiție (Lanzarote, octombrie 2007);

Având în vedere importanța protejării drepturilor copilului prin instrumente ale ONU, cum ar fi:

- Regulile standard minimale ale Națiunilor Unite pentru administrarea justiției juvenile ("Regulile de la Beijing", 1985);

- Regulile Națiunilor Unite pentru protecția minorilor privați de libertate ("Regulile de la Havana", 1990);

- Liniile directoare ale Națiunilor Unite pentru prevenirea delincvenței juvenile ("Principiile de la Riyadh", 1990);

- Liniile directoare ale Națiunilor Unite privind Justiția în cazurile care implică copii ca victime sau ca martori ai infracțiunilor (ECOSOC Res 2005/20, 2005);

- Nota de orientare a Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite : abordarea ONU față de justiția pentru copii (2008);

- Liniile directoare ale Națiunilor Unite pentru utilizare adecvată și condițiile de îngrijire alternativă pentru copii (2009);

- Principiile referitoare la statutul și funcționarea instituțiilor naționale pentru protecția și promovarea Drepturilor Omului ("Principiile de la Paris");

Reamintind necesitatea de a garanta punerea în aplicare efectivă a normelor existente cu caracter obligatoriu privind drepturile copilului, fără a împiedica statele membre să introducă sau să aplice standarde mai ridicate sau mai multe măsuri favorabile;

Făcând trimitere la Programul Consiliului Europei "Construirea unei Europe cu și pentru copii"

Luând notă de progresele înregistrate în statele membre în ce privește implementarea unei justiții favorabile copiilor;

Constatând, cu toate acestea, că există obstacole pentru copii în sistemul de justiție, cum ar fi, printre altele, că dreptul legal de acces la justiție este după caz inexistent, parțial sau condiționat, diversitatea și complexitatea procedurilor, discriminări datorate unor diverse motive;

Reamintind necesitatea de a preveni posibila victimizare secundară a copiilor de către sistemul judiciar în cadrul procedurilor care îi implică sau care îi afectează pe copii;

Invitând statele membre să analizeze lacunele și problemele existente și să identifice zonele în care ar putea fi introduse principiile de justiție favorabilă copiilor;

Luând act de punctele de vedere și opiniile copiilor consultați din statele membre ale Consiliului Europei;

Constatând că scopul acestor linii directoare este de a contribui la identificarea căilor de acțiune practice care pot remedia deficiențele existente în legislație și în practică;

Adoptă următoarele linii directoare pentru a servi ca un instrument practic pentru statele membre în adaptarea sistemelor lor judiciare și extrajudiciare la drepturile specifice, interesele și nevoile copiilor și invită statele membre să se asigure că acestea sunt difuzate pe scară largă între toate autoritățile responsabile pentru sau implicate în drepturile copiilor în justiție.

I. Domeniul de aplicare și scopul

1. Liniile directoare tratează problema poziției și a rolului, precum și punctele de vedere, drepturile și nevoile copilului în cadrul procedurilor judiciare, precum și în diferitele alternative la astfel de proceduri.

2. Liniile directoare ar trebui să se aplice pentru toate situațiile în care copiii s-ar putea afla, pentru orice motiv și în orice calitate, atunci când vin în contact cu orice organism competent sau serviciu implicat în punerea în aplicare a legii penale, civile sau administrative.

3. Orientările urmăresc să se asigure că, în orice astfel de proceduri, toate drepturile copiilor, printre care dreptul la informare, la reprezentare, la participare și la protecție, sunt respectate pe deplin cu luarea în considerare

a nivelului al copilului, precum și a circumstanțelor cauzei. Respectarea drepturilor copiilor nu ar trebui să pericliteze drepturile altor părți implicate.

II. Definiții

În sensul acestor linii directoare în materie de justiție favorabilă copiilor (denumite în continuare "liniile directoare"):

a. "Copil" este orice persoană cu vârsta sub 18 ani;

b. "Părinte" este o persoană (sau mai multe) cu răspundere parentală, în conformitate cu legislația națională. În cazul în care părintele (părinții) este absent (sunt absenți) sau nu mai deține (dețin) răspundere parentală, acest rol poate fi îndeplinit de un tutore sau un reprezentant legal desemnat ;

c. "Justiție favorabilă copiilor" se referă la sistemele de justiție care garantează respectarea și punerea în aplicare efectivă a tuturor drepturilor copiilor la cel mai înalt nivel posibil, ținând seama de principiile enumerate mai jos și ținând seama de nivelul de maturitate și de înțelegere al copilului și de circumstanțele cazului. Trebuie să fie o justiție accesibilă, adecvată vârstei copilului, rapidă, activă, adaptată și axată pe nevoile și drepturile copilului, ce respectă drepturile copilului, inclusiv dreptul la un proces echitabil, dreptul de a participa la proceduri și de a le înțelege , dreptul la respectarea vieții private și de familie și dreptul la integritate și demnitate.

III. Principii fundamentale

1. Liniile directoare se bazează pe principiile consacrate existente în instrumentele menționate în preambul, precum și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

2. Aceste principii sunt dezvoltate în continuare în următoarele secțiuni și ar trebui să se aplice la toate capitolele din aceste linii directoare.

A. Participarea

1. Dreptul tuturor copiilor de a fi informați cu privire la drepturile lor, de a le fi acordate mijloace adecvate pentru accesul la justiție și de a fi consultați și ascultați în cadrul procedurilor care îi implică sau care îi afectează, ar trebui să fie respectate. Aceasta include luarea în considerare a opiniilor copiilor, ținând seama de maturitatea lor și de orice dificultăți de comunicare pe care le-ar putea avea, pentru a face ca participarea acestora să fie semnificativă.

2. Copiii ar trebui să fie considerați și tratați ca purtători pe deplin ai drepturilor lor și ar trebui să-și poată exercita toate drepturile lor într-un mod care să țină seama de capacitatea acestora de a-și forma propriile lor

puncte de vedere, precum și de împrejurările cauzei.

B. Interesul superior al copilului

1. Statele membre ar trebui să garanteze punerea în aplicare efectivă a dreptului copiilor ca interesul lor să fie considerat prioritar în toate problemele care îi implică sau care îi afectează.

2. În evaluarea interesului superior al copiilor implicați sau afectați colateral

a. punctele lor de vedere și opiniile lor ar trebui să primească atenția cuvenită;

b. toate celelalte drepturi ale copilului, cum ar fi dreptul la demnitate, libertate și egalitate de tratament ar trebui să fie respectate în orice moment;

c. toate autoritățile relevante ar trebui să adopte o abordare cuprinzătoare, astfel încât să țină seama de toate interesele în joc, inclusiv și bunăstarea fizică și psihologică și interesele juridice, sociale și economice ale copilului.

3. Interesele superioare ale tuturor copiilor implicați în aceeași procedură sau de caz ar trebui să fie evaluat separat și echilibrată cu vederea promovării unei apropieri de eventualele interese conflictuale ale copiilor.

4. În timp ce autoritățile judiciare au competența și responsabilitatea pentru luarea deciziilor finale, statele membre ar trebui să facă, acolo unde e necesar, eforturi concertate pentru a stabili abordări multidisciplinare cu obiectivul de a evalua cele mai bune interese ale copilului în procedurile care îi implică.

C. Demnitate

1. Copiii ar trebui să fie tratați cu grijă, sensibilitate, corectitudine și respect în orice procedură sau caz, cu o atenție specială pentru situația lor personală, bunăstarea și nevoile specifice, precum și cu respectarea deplină a integrității lor fizice și psihologice. Acest tratament trebuie să le fie aplicat, în orice fel ar veni ei în contact cu proceduri judiciare sau non-judiciare ori alte intervenții, și indiferent de statutul lor juridic sau de capacitate, în orice procedură sau caz.

2. Copiii nu vor fi supuși torturii sau unor tratamente inumane sau degradante

D. Protecția împotriva discriminării

1. Drepturile copiilor trebuie să fie asigurate fără vreo discriminare de orice fel, cum ar fi sex, rasă, culoare sau origine etnică, vârstă, limbă,

religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională sau socială, socio-economică, statutul părinților, asocierea cu o minoritate națională, proprietate, naștere, orientare sexuală, identitate de gen sau alt criteriu.

2. Pentru copiii mai vulnerabili poate fi necesar să fie acordată protecție și asistență specifică, cum ar fi pentru copiii emigranți, refugiați, copiii care solicită azil, copiii neînsoțiți, copiii cu dizabilități, copiii fără adăpost copiii străzii, copiii romi, și copiii din instituțiile rezidențiale.

E Statul de drept

1. Principiul statului de drept ar trebui să se aplice în totalitate copiilor așa cum se aplică pentru adulți.

2. Elementele de proces echitabil, cum ar fi principiul legalității și proporționalității, prezumția de nevinovăție, dreptul la un proces echitabil, dreptul la consiliere juridică, dreptul de acces la instanțele judecătorești și dreptul la recurs, ar trebui să fie garantat pentru copii așa cum sunt și pentru adulți și nu trebuie să fie minimizat sau refuzat sub pretextul interesului superior al copilului. Aceasta se aplică tuturor procedurilor judiciare, non-judiciare sau administrative.

3. Copiii ar trebui să aibă drept de acces la mecanisme adecvate, independente și eficiente pentru a-și face auzite plângerile

IV. Justiția favorabilă copiilor înainte, în timpul și după procedurile juridice

A. Elemente generale ale justiției favorabile copilului

1. Informare și consiliere

1. De la prima interacțiune a lor cu sistemul de justiție sau de alte autorități competente (cum ar fi poliție, servicii de imigrare, educație, sociale sau medicale) și pe parcursul acestui proces, copiii și părinții lor ar trebui să fie informați prompt și adecvat, *inter alia*:

a. drepturile lor, în special drepturile specifice pe care copiii le au cu privire la procedurile judiciare sau non-judiciare în care sunt sau ar putea fi implicați, precum și instrumentele disponibile pentru a remedia posibile încălcări ale drepturilor lor, inclusiv posibilitatea de a recurge la o procedură judiciară sau non-judiciară o sau la alte intervenții. Aceasta poate include informații cu privire la durata probabilă a procedurilor, posibilitățile de atac și la mecanismele independente de reclamații;

b. sistemul și procedurile implicate, luând în considerare poziția anume pe care copilul o va avea și rolul pe care îl poate juca, precum și diferitele etape procedurale;

c. mecanismele existente pentru sprijinul copilului atunci când participă la procedurile judiciare sau non-judiciare ;

d. oportunitatea și posibilele consecințe ale unei proceduri în instanță sau în afara instanței;

e. dacă este cazul, taxele sau informarea despre felul în care s-a dat curs plângerii lor;

f. timpul și locul unde se desfășoară procedurile judiciare și orice alte evenimente relevante, ca de exemplu audierile, în cazul în care acestea implică personal copilul;

g. evoluția generală și rezultatul procedurii sau intervenției;

h. posibilitatea apelării la măsuri de protecție;

i. mecanismele existente de examinare a deciziilor care afectează copilul

j. de oportunitățile existente pentru a obține despăgubiri din partea autorului infracțiunii sau de la stat prin intermediul procesului de justiție, prin acțiunea civilă alternativă sau prin alte procese;

k. disponibilitatea de servicii (de sănătate, psihologice, sociale, de interpretare și traducere etc.) sau organizații care pot oferi sprijin, precum și mijloacele de accesare a serviciilor, împreună cu sprijin financiar de urgență, dacă este cazul;

l. orice aranjamente speciale disponibile în scopul de a proteja cât mai bine posibil bine interesele lor superioare, dacă aceștia sunt rezidenți într-un alt stat.

2. Informațiile și consilierea ar trebui să fie oferite copiilor într-un mod adaptat la vârsta și maturitatea lor, într-o limbă pe care o pot înțelege și care este de adaptată la genul și cultura copilului.

3. Ca regulă, atât părinții cât și reprezentanții legali ai copilului, ar trebui să primească informațiile în mod direct. Furnizarea de informații către părinți nu ar trebui înlocuiască comunicarea informațiilor către copil.

4. Trebuie să fie disponibile și distribuite pe scară largă materiale care să conțină informații juridice relevante într-o formă de prezentare accesibilă copiilor, de asemenea trebuie să se înființeze servicii speciale de informare pentru copii cum ar fi site-urile de specialitate și serviciile telefonice de asistență
5. Informațiile cu privire la orice acuzații împotriva copilului trebuie să fie furnizate imediat și direct după ce acuzațiile sunt aduse. Aceste informații ar trebui să se acorde atât copilului, cât și părinților în așa fel încât ei să înțeleagă exact acuzația precum și consecințele posibile.

2. Protecția vieții private și a vieții de familie

6. Intimitatea și datele personale ale copiilor care sunt sau au fost implicați în proceduri judiciare sau non-judiciare sau alte intervenții ar trebui să fie protejate în conformitate cu legislația națională. Acest lucru, în

general, implică faptul că nici o informație sau date cu caracter personal nu poate fi pusă la dispoziție sau publicată, în special în mass-media, dacă ar putea dezvălui sau permite indirect divulgarea identității copilului, inclusiv imagini, descrieri detaliate ale copilului sau ale familiei copilului, numele sau adresele, înregistrări audio și video, etc.

6. Intimitatea și datele personale ale copiilor care sunt sau au fost implicați în proceduri judiciare sau non-judiciare sau alte intervenții ar trebui să fie protejate în conformitate cu legislația națională. Acest lucru, în general, implică faptul că nici o informație sau date cu caracter personal nu poate fi pusă la dispoziție sau publicată, în special în mass-media, dacă ar putea dezvălui sau permite indirect divulgarea identității copilului, inclusiv imagini, descrieri detaliate ale copilului sau ale familiei copilului, numele sau adresele, înregistrări audio și video, etc.

7. Statele membre ar trebui să împiedice încălcările drepturilor de confidențialitate, menționate în linia directoare 6. de mai sus, de către mass-media prin măsuri legislative sau prin monitorizarea auto-reglementării de către mass-media.

8. Statele membre ar trebui să permită doar un acces limitat la toate înregistrările sau documentele care conțin date cu caracter personal și sensibil despre copii, în special în cadrul unei proceduri care îi implică. Dacă transferul de date cu caracter personal și sensibil este necesar, cu luarea în considerare a interesului superior al copilului, statele membre ar trebui să reglementeze acest transfer în conformitate cu legislația corespunzătoare privind protecția datelor.

9. Ori de câte ori copiii sunt audiați sau dau probe în proceduri judiciare sau non-judiciare ori în alte intervenții, acolo unde este cazul acest lucru ar trebui să aibă loc de preferință în camera de consiliu. Ca regulă, doar cei direct implicați ar trebui să fie prezenți, cu condiția ca aceștia să nu obstrucționeze copii în a da declarația

10. Profesioniștii care lucrează cu și pentru copii ar trebui să respecte reguli stricte de confidențialitate, cu excepția cazului în care există riscul de a face rău copilului.

3. Siguranță (măsuri speciale de prevenire)

11. În toate procedurile judiciare și non-judiciare sau intervențiile de altă natură, copiii ar trebui să fie protejați de prejudicii, inclusiv de intimidare, represalii și victimizarea secundară

12. Profesioniștii care lucrează cu și pentru copii ar trebui, dacă este necesar, să fie supuși verificărilor periodice, în conformitate cu legislația națională și fără a aduce atingere independenței sistemului judiciar, pentru a

se asigura capacitatea lor de a lucra cu copii.

13. Ar trebui să se aplice măsuri speciale de precauție pentru copii atunci când autorul prezumat este un părinte, un membru al familiei sau un tutore.

4. Formarea profesioniștilor

14. Toți profesioniștii care lucrează cu și pentru copii ar trebui să beneficieze de formare interdisciplinară cu privire la drepturile și nevoile copiilor din diferite grupe de vârstă , precum și pe proceduri care sunt adaptate nevoilor acestora.

15. Profesioniștii care au contact direct cu copii ar trebui să fie, de asemenea, instruiți în comunicarea cu aceștia la toate vârstele și etapele de dezvoltare, precum și cu copiii aflați în stări speciale de vulnerabilitate.

5. Abordare multidisciplinară

16. Respectând pe deplin dreptul copilului la viața privată și de familie, trebuie încurajată o cooperare strânsă între diferiții profesioniști implicați pentru a obține o înțelegere globală a copilului, precum și o evaluare a lui/ei din punct de vedere legal, psihologic, social, emoțional , fizic și cognitiv.

17. Trebuie să fie stabilit un cadru comun de evaluare pentru profesioniștii care lucrează cu sau pentru copii (cum ar fi avocați, psihologi, medici, polițiști, ofițeri de imigrație, asistenți sociali și mediatori) în cadrul procedurilor sau intervențiilor care implică sau afectează copiii pentru a asigura orice sprijin necesar celor care iau decizii, astfel încât să le permită să servească cât mai bine interesele copiilor în respectivul caz.

18. În timp ce se pune în aplicare abordarea multidisciplinară, normele profesionale privind confidențialitatea trebuie să fie respectate.

6. Privarea de libertate

19. Orice formă de privare de libertate a copiilor trebuie să fie o măsură de ultimă instanță și să fie pentru cea mai scurtă perioadă de timp adecvată.

20. Când privarea de libertate este impusă, copiii ar trebui, ca regulă, să fie deținuți separat de adulți. Când copiii sunt deținuți împreună cu adulți, acest lucru ar trebui să fie pentru motive excepționale și exclusiv pe baza interesului superior al copilului. În toate situațiile, copiii trebuie să fie deținuți în spații adaptate la nevoile lor

21. Având în vedere vulnerabilitatea copiilor privați de libertate, importanța legăturilor de familie și necesitatea de a promova reintegrarea în societate, autoritățile competente ar trebui să asigure respectarea și să sprijine activ îndeplinirea drepturilor copilului, astfel cum este prevăzut în

instrumentele universale și europene. În plus față de alte drepturi, copii trebuie să aibă în special dreptul de a:

a. menține contactul constant și semnificativ cu părinții, familia și prietenii prin vizite și corespondență, cu excepția cazului când restricțiile sunt necesare în interesul justiției și interesul superior al copilului. Restricțiile privind acest drept nu trebuie folosite pe post de pedeapsă;

b. primi educație corespunzătoare, orientare și formare profesională, asistență medicală, și se bucură de libertatea de gândire, conștiință și religie și de acces la agrement, inclusiv educație fizică și sport;

c. beneficia de programe care pregătesc copiii încă din timpul detenției pentru întoarcerea în comunitățile lor, cu atenție sporită acordată acestora în ceea ce privește nevoile lor emoționale și fizice, relațiile lor de familie, locuința, școlarizarea, șansele de angajare și statutul socio-economic.

22. Privarea de libertate a minorilor neînsoțiți, inclusiv a celor care solicită azil sau a copiilor separați nu trebuie să fie motivată sau bazată doar pe lipsa statutului de rezident.

B. Justiție favorabilă copilului înaintea demarării procedurilor judiciare

23. Vârsta minimă de răspundere penală nu trebuie să fie prea scăzută și trebuie să fie stabilită prin lege.

24. Alternativele la procedurile judiciare, cum ar fi medierea, diversiunea (mecanismelor judiciare) și soluțiile alternative de rezolvare a litigiilor ar trebui să fie încurajate ori de câte ori acestea pot servi cel interesul superior al copilului. Utilizarea preliminară al acestor alternative nu trebuie să constituie un obstacol în calea accesului copilului la justiție

25. Copiii trebuie să fie bine informați și consultați cu privire la posibilitatea de a recurge la orice procedură de instanță sau la proceduri alternative în afara instanței. Aceste informații trebuie să explicate și de asemenea trebuie explicate consecințele posibile ale fiecărei opțiuni. Pe baza informațiilor adecvate, atât juridice și de alt fel, trebuie să existe posibilitatea de a opta între procedurile judiciare și procedurile alternative ori de câte ori este posibil. Copiii trebuie să aibă posibilitatea de a obține consiliere juridică și alte forme de asistență pentru a determina cât de potrivite și acceptabile ar fi alternativele propuse. În luarea acestei decizii, trebuie să se țină seama de punctul de vedere al copilului.

26. Alternativele la procedurile judiciare trebuie să garanteze un nivel echivalent de garanții juridice. Respectarea drepturilor copiilor așa cum se descrie în aceste linii directoare și în toate instrumentele juridice relevante privind drepturile copilului trebuie să fie garantată în aceeași măsură în procedurile din instanță și din afara instanței.

C. Copiii și poliția

27. Poliția trebuie să respecte drepturile și demnitatea personală a tuturor copiilor și să țină cont de vulnerabilitatea lor, adică să țină cont de vârsta și maturitatea lor, precum și orice nevoi speciale ale celor care ar putea fi supuși unei dizabilități fizice sau mentale sau care au dificultăți de comunicare.

28. Ori de câte ori un copil este reținut de către poliție, copilul ar trebui să fie informat într-un mod și într-un limbaj care este adecvat vârstei sale și nivelului său de înțelegere asupra motivului pentru care el sau ea a fost luat în custodie. Copiilor trebuie să li se asigure acces la un avocat și să li se ofere posibilitatea de a-și contacta părinții sau o persoană în care au încredere.

29. Cu excepția unor circumstanțe excepționale, părintele/părinții trebuie să fie informat/ți cu privire la prezența copilului la secția de poliție, să i/li se dea detalii cu privire la motivul pentru care copilul a fost luat în custodie și să fie invitați la secție.

30. Un copil care a fost luat în custodie nu ar trebui să fie chestionat în legătură cu vreun comportament criminal, sau să i se solicite să facă sau să semneze vreo declarație cu privire la o astfel de implicare altfel decât în prezența unui avocat sau a unuia dintre părinții săi sau, în cazul în care nici un părinte nu este disponibil, a unei alte persoane în care copilul are încredere. Părintele sau cealaltă persoană menționată poate fi exclus/ă dacă este suspectat/ă de implicare în comportament criminal sau dacă manifestă un comportament care obstrucționează justiția.

31. Poliția trebuie să se asigure că, pe cât posibil, nici un copil aflat în custodia ei nu este deținut împreună cu adulții.

32. Autoritățile trebuie să se asigure că copiii aflați în custodia poliției sunt deținuți în condiții care sunt sigure și adecvate nevoilor lor.

D. Justiție favorabilă copiilor pe parcursul procedurilor judiciare

1. Accesul la instanță și la procesul judiciar

34. Ca purtători de drepturi, copiii trebuie să aibă posibilitatea de a recurge la căi de atac prin care să-și exercite drepturile în mod efectiv sau să reacționeze în fața încălcărilor ale drepturilor lor. Legislația națională trebuie să faciliteze, acolo unde este cazul, accesul la un tribunal pentru copii care să aibă o suficientă înțelegere a drepturilor acestora, precum și

dreptul de a lua măsuri care să protejeze acestor drepturi, bazându-se pe o expertiză juridică adecvată.

35. Orice obstacole în calea accesului la justiție, cum ar fi costul procedurilor sau lipsa de asistență juridică, trebuie eliminate

36. În anumite cazuri de infracțiuni specifice săvârșite împotriva copiilor, sau în anumite aspecte de drept civil sau al familiei, accesul la justiție ar trebui să fie acordat și după ce copilul a ajuns la vârsta majoratului, atât timp cât se consideră necesar când este necesar. Statele membre sunt încurajate să revizuiască condițiile de prescripție

2. Consiliere juridică și reprezentare

37. Copiii trebuie să aibă dreptul la propriul avocat și la reprezentare, în nume propriu, în cadrul unei proceduri în cazul unde este sau ar putea apărea un conflict de interese între copil și părinți sau alte părți implicate.

38. Copiii ar trebui să aibă acces la asistență juridică gratuită, în aceleași condiții sau în condiții mai indulgente decât adulții

39. Avocații care reprezintă copiii trebuie să fie instruiți specific și să cunoască drepturile copilului și problemele legate de acestea, să fie formați în mod continuu în profunzime și să poată comunica cu copiii la nivelul lor de înțelegere.

40. Copiii ar trebui să fie considerați ca fiind clienți de sine stătători, cu propriile lor drepturi iar avocații care reprezintă copii trebuie să transmită mai departe opinia acestora

41. Avocații trebuie să ofere copilului toate informațiile și explicațiile necesare cu privire la consecințele posibile ale punctului de vedere al copilului și/sau ale opiniilor sale

42. În cazurile în care există conflicte de interese între părinți și copii, autoritatea competentă trebuie să desemneze fie un tutore ad litem fie un alt reprezentant independent care să așeze punctele de vedere și interesul superior al copilului.

43. Reprezentare adecvată și dreptul de a fi reprezentat independent de părinți trebuie să fie garantat, în special în cadrul unei proceduri în care părinții sau alți membri de familie sunt bănuți a fi infractori.

3. Dreptul de a fi ascultat și de a-și exprima opiniile

44. Judecătorii trebuie să respecte dreptul copiilor de a fi audiați în toate chestiunile care îi afectează sau cel puțin de a fi ascultați atunci când se consideră că au o înțelegere suficientă a problemelor în cauză. Mijloacele folosite în acest scop ar trebui să fie adaptate la nivelul de înțelegere și capacitatea de a comunica a copilului și să ia în considerare circumstanțele

cazului. Copiii ar trebui să fie consultați cu privire la modul în care doresc să fie audiați

45. Punctul de vedere al copilului și opiniile sale trebuie să fie luate în seamă în conformitate cu vârsta lui sau a ei și în funcție de maturitate

46. Dreptul de a fi ascultat este un drept al copilului și nu o datorie a copilului.

47. Unui copil nu trebuie să i se refuze audierea numai pe baza vârstei. Ori de câte ori un copil ia inițiativa de a fi audiat într-un caz care îl sau o afectează, judecătorul nu trebuie, în afară de cazul în care este în interesul superior al copilului, să refuze să audieze copilul și trebuie să asculte punctul de vedere și opiniile sale în chestiunile legate de el sau ea în respectivul caz.

48. Copiilor trebuie să li se furnizeze toate informațiile necesare cu privire la cum să utilizeze eficient dreptul de a fi audiat. În orice caz, trebuie să li se explice că dreptul lor de a fi audiați și de a avea opiniile lor luate în considerare e posibil să nu schimbe în mod necesar decizia finală

49. Sentințele și hotărârile judecătorești care afectează copiii ar trebui să fie motivate corespunzător și explicate copiilor într-un limbaj care aceștia îl pot înțelege, în special deciziile în care punctul de vedere al copilului și opiniile sale nu au fost urmate.

4. Evitarea întârzierilor nejustificate

50. În toate procedurile care implică copiii, trebuie aplicat principiul de urgență pentru a oferi un răspuns rapid și pentru a proteja interesul superior al copilului, respectând în același timp statul de drept.

51. În cazurile de dreptul familiei (de exemplu filiație, custodie, răpire parentală), instanțele ar trebui să exercite diligență excepțională, pentru a evita orice risc de consecințe negative asupra relațiilor de familie

52. Atunci când este necesar, autoritățile judiciare ar trebui să ia în considerare posibilitatea de a adopta decizii provizorii sau hotărâri preliminare care să fie monitorizate o anumită perioadă de timp și revăzute ulterior.

53. Respectând legea, autoritățile judiciare trebuie să aibă posibilitatea de a adopta decizii care sunt imediat executorii, în cazurile în care acest lucru ar fi în interesul superior al copilului.

5. Organizarea procedurilor, mediul prietenos pentru copii și limbaj prietenos pentru copii

54. În toate procedurile, copiii trebuie să fie tratați în conformitate cu vârsta lor, nevoile lor speciale, maturitatea și nivelul lor de înțelegere, și

având în vedere orice dificultăți de comunicare care le-ar putea avea. Cazurile care implică copii ar trebui să fie abordate într-un mod lipsit de intimidare și cu atenție pentru copil.

55. Înainte de a începe acțiunea, copiii trebuie să fie familiarizați cu alcătuirea instanței sau a altor facilități, precum și cu rolurile și identitățile persoanelor cu rol oficial care sunt implicate

56. Trebuie să fie utilizat un limbaj adecvat vârstei copiilor și nivelului lor de înțelegere.

57. Când copiii sunt audiați sau interogați în cadrul procedurilor judiciare și extrajudiciare sau pe parcursul altor intervenții, judecătorii și alți profesioniști trebuie să interacționeze cu ei cu respect și atenție (sensibilitate).

58. Copiii trebuie să li se permită să fie însoțiți de părinții lor sau, după caz, de un adult ales de ei, cu excepția cazului în care se ia o decizie motivată împotriva acelei persoane

59. Metode de interogare ca înregistrările video sau audio sau audierile în camera (cu ușile închise) de dinainte de proces, ar trebui să fie utilizate și considerate ca probe admisibile.

60. Copiii trebuie să fie protejați, pe cât posibil, împotriva imaginilor sau informațiilor care ar putea fi dăunătoare pentru echilibrul lor. Pentru a decide privind divulgarea de imagini sau informații dăunătoare pentru copil, judecătorul trebuie să solicite sfaturi de la alți profesioniști, cum ar fi psihologi și asistenți sociali.

61. Ședințele de judecată sunt în care implicați copii trebuie să fie adaptate la ritmul copilului capacitatea lui de atenție: trebuie să fie planificate pauze regulate și audierile nu trebuie să dureze prea mult timp. Pentru a facilita participarea copiilor la întreaga capacitate cognitivă și pentru a sprijini stabilitatea lor emoțională, perturbările și distragerile din timpul ședințelor de judecată trebuie să fie menținute la un nivel minim.

62. În măsura în care este necesar și posibil, săli de așteptare și de interogare a copiilor trebuie să fie amenajate într-un fel prietenos pentru copii

63. Pe cât posibil, trebuie să fie înființate instanțe (sau camere de instanță), proceduri și instituții specializate pentru copiii în conflict cu legea. Aceasta ar putea include crearea de unități specializate în cadrul poliției, justiției și procuraturii.

6. Dovezi / declarații furnizate de copii

64. Interogatoriile și colectarea de declarații de la copii trebuie, pe cât posibil, să fie realizate de profesioniști special instruiți. Trebuie făcute toate

eforturile pentru ca copii să depună mărturie în împrejurările cele mai favorabile și în condițiile cele mai potrivite, având în vedere vârsta acestora, nivelul de maturitate și de înțelegere, precum și orice dificultăți de comunicare pe care le-ar avea.

65. Trebuie încurajată folosirea de înregistrări audio-video ale declarațiilor copiilor care sunt victime sau martori, respectând în același timp dreptul celorlalte părți de a contesta conținutul unor astfel de declarații.

66. Când mai mult de un interogatoriu este necesar, acestea ar trebui să fie efectuate de preferință de către aceeași persoană, în scopul de a asigura coerența de abordare, în interesul superior al copilului.

67. Numărul de interviuri trebuie să fie limitat pe cât posibil și durata acestora ar trebui să fie adaptată la vârsta copilului și la capacitatea de atenție a acestuia.

68. Trebuie, pe cât posibil, să fie evitat contactul direct, confruntarea sau interacțiunea între un copil victimă sau martor cu presupușii autori ai crimelor, cu excepția cazului în care chiar copilul cere acest lucru

69. Copiii trebuie să aibă posibilitatea de a da probe în cauzele penale fără prezența autorului prezumat.

70. Existența unor norme mai puțin stricte de prezentare a dovezilor, cum ar fi absența obligației de jurământ sau alte declarații similare, ori alte măsuri de procedură prietenoase cu copii, nu trebuie prin ele însele să diminueze valoarea mărturiilor sau dovezilor date de copil .

71 Trebuie să fie concepute și puse în aplicare protocoale de interogare care să ia în considerare diferitele stadii de dezvoltare a copilului pentru a asigura validitatea probelor date de copii. Trebuie evitate întrebări care să sugereze răspunsul pentru a mări nivelul de încredere.

72. În ceea ce privește cele mai bune interese și bunăstarea copiilor, judecătorul trebuie să aibă posibilitatea de a permite unui copil să nu depună mărturie.

73. Declarațiile și probele furnizate de copil nu trebuie să fie considerate nevalabile sau nedemne de încredere doar pe motivul vârstei copilului.

74. Declarațiile copiilor victime sau martori trebuie să fie luate în facilități special concepute pentru copii și trebuie găsit un mediu prietenos pentru copii.

E Justiție favorabilă copiilor, după încheierea procedurilor judiciare

75. Avocatul, tutorele ad litem sau reprezentantul legal al copilului trebuie să comunice și să explice decizia sau hotărârea judecătorească copilului într-un limbaj adaptat nivelului acestuia de înțelegere trebuie să ofere informațiile necesare privind măsurile care ar putea fi luate, de exemplu recurs sau mecanisme independente de plângere .

76. Autoritățile naționale trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a facilita executarea fără întârziere a deciziilor/hotărârilor judecătorești care implică și afectează copiii .

77. Atunci când o decizie nu a fost executată, copiii trebuie să fie informați, eventual prin intermediul avocatului lor, al tutorelui ad litem sau al reprezentantului legal despre căile de atac disponibile, fie prin intermediul mecanismelor non-judiciare fie prin accesul la justiție

78. Executarea silită a hotărârilor judecătorești trebuie să fie o măsură de ultimă instanță în cazurile de familie în care sunt implicați copii.

79. După hotărârile în cadrul unei proceduri extrem de conflictuale, ar trebui să fie oferită îndrumare și sprijin, pe cât posibil sub formă gratuită, pentru copii și familiile lor de către serviciile specializate.

80. Ar trebui să fie furnizate, preferabil gratuit, programe speciale de îngrijire a sănătății și programe sociale și terapeutice adecvate, precum și măsuri de intervenție pentru victimele neglijării, violenței, abuzului sau altor asemenea infracțiuni iar copii și îngrijitorii lor ar trebui să fie prompt și adecvat informați cu privire la disponibilitatea acestor servicii.

81. Avocatul copilului, tutorele sau reprezentantul legal trebuie să aibă mandatul de a lua toate măsurile necesare de solicitare de despăgubiri în timpul sau după procedurile penale în care copilul a fost o victimă. Dacă este cazul, costurile ar putea fi acoperite de către stat și recuperate de la autorul faptei.

82. Măsurile și sancțiuni împotriva copiilor aflați în conflict cu legea trebuie să fie întotdeauna luate ca un răspuns constructiv și individualizat pentru actele comise, având în vedere principiul proporționalității, vârsta copilului, starea fizică și mentală și dezvoltarea, precum și circumstanțele cauzei. Dreptul la educație, formare profesională, ocuparea forței de muncă, reabilitarea și reintegrarea trebuie să fie garantate.

83. În scopul de a promova reintegrarea în societate, și în conformitate cu legislația națională, cazierul judiciar al copiilor ar trebui să fie secretizat în afara sistemului de justiție până la atingerea vârstei majoratului. Excepții de dezvăluire a acestor informații pot fi admise în cazurile de infracțiuni grave, inter alia pentru motive de siguranță publică sau în cazul ocupării în care este vorba de exploatarea copiilor ca forță de muncă.

V. Promovarea altor acțiuni favorabile copiilor

Statele membre sunt încurajate să:

a. promoveze cercetarea în toate aspectele legate de justiție favorabilă copiilor, inclusiv la tehnici de interogare adecvate pentru copil, difuzarea de informații și instruirea pentru astfel de tehnici;

b. facă schimburi de experiență și să promoveze cooperarea în domeniul justiției favorabile copiilor pe plan internațional;

c. promoveze publicarea și difuzarea cât mai largă a ale instrumentelor legale relevante în versiuni prietenoase pentru copil;

d. înființeze, sau să mențină și să consolideze acolo unde e cazul, birouri de informare pentru drepturile copiilor, eventual legate de barouri, servicii sociale, mediatori (pentru copii), organizații non-guvernamentale (ONG-uri), etc.;

e. faciliteze accesul copiilor la instanțele judecătorești și la mecanismele de plângere și să recunoască rolul și să faciliteze funcționarea ONG-urilor și al altor organisme independente sau instituții, cum ar fi mediatorii pentru copii, în sprijinirea efectivă a accesului copiilor la instanțele de judecată și la mecanismele independente de plângere, atât la nivel național cât și internațional;

f. ia în considerare crearea unui sistem de judecători și avocați specializați pentru copii și să continue îmbunătățească funcționarea instanțelor judecătorești în care se pot lua măsuri juridice și sociale în favoarea copiilor și a familiilor lor;

g. dezvolte și să faciliteze utilizarea de către copii și celor care acționează în numele lor a mecanismelor universale și europene de protecție a drepturilor omului și ale copilului, pentru exercitarea justiției și a protecției drepturilor atunci când căile de atac interne nu există sau au fost epuizate

h. facă drepturile omului, inclusiv drepturile copiilor, o componentă obligatorie în programa școlară și pentru profesioniștii care lucrează cu copiii;

i. dezvolte și să susțină sistemele care vizează creșterea gradului de conștientizare a părinților asupra drepturilor copiilor;

j. înființeze agenții și centre interdisciplinare pentru copiii victime și martori în cazul în care aceștia ar putea fi interogați și examinați medico-legal, pentru a fi evaluați comprehensiv pentru a primi toate serviciile terapeutice relevante din partea unor profesioniști corespunzători

k. organizeze asistență specializată și servicii de informare accesibile, cum ar fi consultanță on-line, linii de ajutor și servicii locale cu titlu gratuit;

l. se asigure că toți profesioniștii care lucrează cu copii în sistemele de justiție beneficiază de sprijin adecvat și de formare, precum și sfaturi practice pentru a garanta punerea în aplicare în mod adecvat a drepturilor copiilor, mai ales la evaluarea interesului superior al copiilor în toate tipurile de proceduri care îi implică sau care îi afectează.

VI. Monitorizarea și evaluarea

Statele membre sunt încurajate de asemenea să:

- a.* revizuiască legislația internă, politicile și practicile, ca să realizeze reformele necesare pentru punerea în aplicare a acestor linii directoare;
- b.* ratifice rapid, dacă nu făcut încă acest lucru, convențiile relevante ale Consiliului Europei privind drepturile copiilor;
- c.* analizeze periodic și să evalueze metodele de lucru ce înseamnă justiție favorabilă copilului;
- d.* să mențină sau să stabilească un cadru, incluzând unul sau mai multe mecanisme independente, după caz, pentru a promova și monitoriza punerea în aplicare a prezentelor linii directoare, în conformitate cu sistemele lor judiciare și administrative
- e.* se asigure că societatea civilă, în special organizațiile, instituțiile și organismele care au ca scop să promoveze și să protejeze drepturile copilului, participă pe deplin la procesul de monitorizare.

III. DOCUMENTE INTERNE

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI*

- extrase -

ARTICOLUL 5

Cetățenia

1. Cetățenia română se dobândește, se păstrează sau se pierde în condițiile prevăzute de legea organică.
2. Cetățenia română nu poate fi retrasă aceluia care a dobândit-o prin naștere.

CAPITOLUL II

Drepturile și libertățile fundamentale

ARTICOLUL 22

Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

- (1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant.
- (3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.

ARTICOLUL 23

Libertatea individuală

- (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.
- (2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.
- (3) Reținerea nu poate depăși 24 de ore.
- (4) Arestarea preventivă se dispune de judecător și numai în cursul procesului penal.
- (5) În cursul urmăririi penale arestarea preventivă se poate dispune

* Modificată și completată prin Legea de revizuire a Constituției României nr. 429/2003, publicată în M. Of., I, nr. 758 din 29 octombrie 2003.

pentru cel mult 30 de zile și se poate prelungi cu câte cel mult 30 de zile, fără ca durata totală să depășească un termen rezonabil, și nu mai mult de 180 de zile.

(6) În faza de judecată instanța este obligată, în condițiile legii, să verifice periodic, și nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive și să dispună, de îndată, punerea în libertate a inculpatului, dacă temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau dacă instanța constată că nu există temeiuri noi care să justifice menținerea privării de libertate.

(7) Încheierile instanței privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege.

(8) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen; învinuirea se aduce la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Punerea în libertate a celui reținut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut, precum și în alte situații prevăzute de lege.

(10) Persoana arestată preventiv are dreptul să ceară punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.

(11) Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.

(12) Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.

(13) Sancțiunea privativă de libertate nu poate fi decât de natură penală.

ARTICOLUL 24

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

ARTICOLUL 25

Libera circulație

(1) Dreptul la liberă circulație, în țară și în străinătate, este garantat. Legea stabilește condițiile exercitării acestui drept.

(2) Fiecărui cetățean îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a emigra, precum și de a reveni în țară.

ARTICOLUL 26
Viața intimă, familială și privată

(1) Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.

(2) Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

ARTICOLUL 27
Inviolabilitatea domiciliului

(1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul ori în reședința unei persoane fără învoirea acesteia.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege pentru următoarele situații:

a) executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești;

b) înlăturarea unei primejdii privind viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane;

c) apărarea securității naționale sau a ordinii publice;

d) prevenirea răspândirii unei epidemii.

(3) Percheziția se dispune de judecător și se efectuează în condițiile și în formele prevăzute de lege.

(4) Perchezițiile în timpul nopții sunt interzise, în afară de cazul infrațiunilor flagrante.

ARTICOLUL 28
Secretul corespondenței

Secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri poștale, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare este inviolabil.

ARTICOLUL 29
Libertatea conștiinței

(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbitare religioasă.

(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.

(6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.

ARTICOLUL 30

Libertatea de exprimare

(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictele de presă se stabilesc prin lege.

ARTICOLUL 31

Dreptul la informație

(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau securitatea națională.

(4) Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(5) Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea dreptului la antenă. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică.

ARTICOLUL 32

Dreptul la învățătură

(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.

(2) Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfășura și într-o limbă de circulație internațională.

(3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

(4) Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate și celor instituționalizați, în condițiile legii.

(5) Învățământul de toate gradele se desfășoară în unități de stat, particulare și confesionale, în condițiile legii.

(6) Autonomia universitară este garantată.

(7) Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege.

ARTICOLUL 33

Accesul la cultură

(1) Accesul la cultură este garantat, în condițiile legii.

(2) Libertatea persoanei de a-și dezvolta spiritualitatea și de a accede la valorile culturii naționale și universale nu poate fi îngrădită.

(3) Statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea

culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea moștenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane, promovarea valorilor culturale și artistice ale României în lume.

ARTICOLUL 34

Dreptul la ocrotirea sănătății

- (1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.
- (2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice.
- (3) Organizarea asistenței medicale și a sistemului de asigurări sociale pentru boală, accidente, maternitate și recuperare, controlul exercitării profesiilor medicale și a activităților paramedicale, precum și alte măsuri de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii.

ARTICOLUL 35

Dreptul la mediu sănătos

- (1) Statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic.
- (2) Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept.
- (3) Persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și a ameliora mediul înconjurător.

ARTICOLUL 36

Dreptul de vot

- (1) Cetățenii au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv.
- (2) Nu au drept de vot debilizii sau alienații mintal, puși sub interdicție, și nici persoanele condamnate, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale.

ARTICOLUL 37

Dreptul de a fi ales

- (1) Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot care îndeplinesc condițiile prevăzute în articolul 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 40 alineatul (3).
- (2) Candidații trebuie să fi împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților sau în

organele administrației publice locale, vârsta de cel puțin 33 de ani pentru a fi aleși în Senat și vârsta de cel puțin 35 de ani pentru a fi aleși în funcția de Președinte al României.

ARTICOLUL 38

Dreptul de a fi ales în Parlamentul European

În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European.

ARTICOLUL 39

Libertatea întrunirilor

Mitingurile, demonstrațiile, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic, fără nici un fel de arme.

ARTICOLUL 40

Dreptul de asociere

(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere.

(2) Partidele sau organizațiile care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranității, a integrității sau a independenței României sunt neconstituționale.

(3) Nu pot face parte din partide politice judecătorii Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, poliștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică.

(4) Asociațiile cu caracter secret sunt interzise.

ARTICOLUL 41

Munca și protecția socială a muncii

(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.

(2) Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege.

- (3) Durata normală a zilei de lucru este, în medie, de cel mult 8 ore.
- (4) La muncă egală, femeile au salariu egal cu bărbații.
- (5) Dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.

ARTICOLUL 42

Interzicerea muncii forțate

- (1) Munca forțată este interzisă.
- (2) Nu constituie muncă forțată:
 - a) activitățile pentru îndeplinirea îndatoririlor militare, precum și cele desfășurate, potrivit legii, în locul acestora, din motive religioase sau de conștiință;
 - b) munca unei persoane condamnate, prestată în condiții normale, în perioada de detenție sau de libertate condiționată;
 - c) prestațiile impuse în situația creată de calamități ori de alt pericol, precum și cele care fac parte din obligațiile civile normale stabilite de lege.

ARTICOLUL 43

Dreptul la grevă

- (1) Salariații au dreptul la grevă pentru apărarea intereselor profesionale, economice și sociale.
- (2) Legea stabilește condițiile și limitele exercitării acestui drept, precum și garanțiile necesare asigurării serviciilor esențiale pentru societate.

ARTICOLUL 44

Dreptul de proprietate privată

- (1) Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.
- (2) Proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetățenii străini și apatrizii pot dobândi dreptul de proprietate privată asupra terenurilor numai în condițiile rezultate din aderarea României la Uniunea Europeană și din alte tratate internaționale la care România este parte, pe bază de reciprocitate, în condițiile prevăzute prin lege organică, precum și prin moștenire legală.
- (3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.
- (4) Sunt interzise naționalizarea sau orice alte măsuri de trecere silită în proprietate publică a unor bunuri pe baza apartenenței sociale, etnice, religioase, politice sau de altă natură discriminatorie a titularilor.

(5) Pentru lucrări de interes general, autoritatea publică poate folosi subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru alte daune imputabile autorității.

(6) Despăgubirile prevăzute în alineatele (3) și (5) se stabilesc de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin justiție.

(7) Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

(8) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(9) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

ARTICOLUL 45 **Libertatea economică**

Accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate.

ARTICOLUL 46 **Dreptul la moștenire**

Dreptul la moștenire este garantat.

ARTICOLUL 47 **Nivelul de trai**

(1) Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent.

(2) Cetățenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii.

ARTICOLUL 48 **Familia**

(1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.

(2) Condițiile de încheiere, de desfăcere și de nulitate a căsătoriei se

stabilesc prin lege. Căsătoria religioasă poate fi celebrată numai după căsătoria civilă.

(3) Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie.

ARTICOLUL 49

Protecția copiilor și a tinerilor

(1) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor.

(2) Statul acordă alocații pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copilului bolnav ori cu handicap. Alte forme de protecție socială a copiilor și a tinerilor se stabilesc prin lege.

(3) Exploatarea minorilor, folosirea lor în activități care le-ar dăuna sănătății, moralității sau care le-ar pune în primejdie viața ori dezvoltarea normală sunt interzise.

(4) Minorii sub vârsta de 15 ani nu pot fi angajați ca salariați.

(5) Autoritățile publice au obligația să contribuie la asigurarea condițiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viața politică, socială, economică, culturală și sportivă a țării.

ARTICOLUL 50

Protecția persoanelor cu handicap

Persoanele cu handicap se bucură de protecție specială. Statul asigură realizarea unei politici naționale de egalitate a șanselor, de prevenire și de tratament ale handicapului, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap în viața comunității, respectând drepturile și îndatoririle ce revin părinților și tutorilor.

ARTICOLUL 51

Dreptul de petiționare

(1) Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor.

(2) Organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă.

(3) Exercițarea dreptului de petiționare este scutită de taxă.

(4) Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii.

ARTICOLUL 52

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

(1) Persoana vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal al unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică.

(3) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

ARTICOLUL 53

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

CAPITOLUL III

Îndatoririle fundamentale

ARTICOLUL 54

Fidelitatea față de țară

(1) Fidelitatea față de țară este sacră.

(2) Cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în acest scop, vor depune jurământul cerut de lege.

ARTICOLUL 55

Apărarea țării

- (1) Cetățenii au dreptul și obligația să apere România.
- (2) Condițiile privind îndeplinirea îndatoririlor militare se stabilesc prin lege organică.
- (3) Cetățenii pot fi încorporați de la vârsta de 20 de ani și până la vârsta de 35 de ani, cu excepția voluntarilor, în condițiile legii organice.

ARTICOLUL 56

Contribuții financiare

- (1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.
- (2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.
- (3) Orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege, în situații excepționale.

ARTICOLUL 57

Exercitarea drepturilor și a libertăților

Cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți.

LEGEA NR. 272/2004
PRIVIND PROTECȚIA ȘI PROMOVAREA
DREPTURILOR COPILULUI*

CAPITOLUL I
Dispoziții generale și definiții

ART. 1

(1) Prezenta lege reglementează cadrul legal privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului.

(2) Autoritățile publice, organismele private autorizate, precum și persoanele fizice și persoanele juridice responsabile de protecția copilului sunt obligate să respecte, să promoveze și să garanteze drepturile copilului stabilite prin Constituție și lege, în concordanță cu prevederile Convenției Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, republicată, cu modificările ulterioare, și ale celorlalte acte internaționale în materie la care România este parte.

ART. 2

(1) Prezenta lege, orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului.

(2) Interesul superior al copilului se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibru socioafectiv și la viața de familie.

(3) Principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal.

(4) Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.

(5) Persoanele prevăzute la alin. (4) sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și să sprijine îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia în cadrul familiei.

* Republicată în M. Of., I, nr., 159 din 15 martie 2014. Modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2014, Legea nr. 131/2014 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 65/2014.

(6) În determinarea interesului superior al copilului se au în vedere cel puțin următoarele:

a) nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie;

b) opinia copilului, în funcție de vârsta și gradul de maturitate;

c) istoricul copilului, având în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor;

d) capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia;

e) menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a dezvoltat relații de atașament.

ART. 3

De dispozițiile prezentei legi beneficiază

a) copiii cetățeni români aflați pe teritoriul României;

b) copiii cetățeni români aflați în străinătate;

c) copiii fără cetățenie aflați pe teritoriul României;

d) copiii care solicită sau beneficiază de o formă de protecție în condițiile reglementărilor legale privind statutul și regimul refugiaților în România;

e) copiii cetățeni străini aflați pe teritoriul României, în situații de urgență constatate, în condițiile prezentei legi, de către autoritățile publice române competente.

ART. 4

În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) copil - persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu, potrivit legii;

b) familie - părinții și copiii acestora;

c) familie extinsă - rudele copilului, până la gradul IV inclusiv;

d) familie substitutivă - persoanele, altele decât cele care aparțin familiei extinse, inclusiv afinii până la gradul IV și asistenții maternali care asigură creșterea și îngrijirea copilului, în condițiile legii;

e) plan individualizat de protecție - documentul prin care se realizează planificarea serviciilor, prestațiilor și a măsurilor de protecție specială a copilului, pe baza evaluării psihosociale a acestuia și a familiei sale, în vederea integrării copilului care a fost separat de familia sa într-un mediu familial stabil permanent, în cel mai scurt timp posibil;

f) plan de servicii - documentul prin care se realizează planificarea acordării serviciilor și a prestațiilor, pe baza evaluării psihosociale a copilului și a familiei, în vederea prevenirii abuzului, neglijării, exploatării, a oricăror forme de violență asupra copilului, precum și a separării copilului de familia sa;

g) reprezentant legal al copilului - părintele sau persoana desemnată, potrivit legii, să exercite drepturile și să îndeplinească obligațiile părintești față de copil.

ART. 5

(1) Copiii au dreptul la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lor, în condițiile prezentei legi.

(2) Răspunderea pentru creșterea și asigurarea dezvoltării copilului revine în primul rând părinților, aceștia având obligația de a-și exercita drepturile și de a-și îndeplini obligațiile față de copil ținând seama cu prioritate de interesul superior al acestuia.

(3) În subsidiar, responsabilitatea revine colectivității locale din care face parte copilul și familia sa. Autoritățile administrației publice locale au obligația de a sprijini părinții sau, după caz, alt reprezentant legal al copilului în realizarea obligațiilor ce le revin cu privire la copil, dezvoltând și asigurând în acest scop servicii diversificate, accesibile și de calitate, corespunzătoare nevoilor copilului.

(4) Intervenția statului este complementară; statul asigură protecția copilului și garantează respectarea tuturor drepturilor sale prin activitatea specifică realizată de instituțiile statului și de autoritățile publice cu atribuții în acest domeniu.

ART. 6

Respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii:

a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;

b) egalitatea șanselor și nediscriminarea;

c) responsabilizarea părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești;

d) primordialitatea responsabilității părinților cu privire la respectarea și garantarea drepturilor copilului;

e) descentralizarea serviciilor de protecție a copilului, intervenția multisectorială și parteneriatul dintre instituțiile publice și organismele private autorizate;

f) asigurarea unei îngrijiri individualizate și personalizate pentru fiecare copil;

g) respectarea demnității copilului;

h) ascultarea opiniei copilului și luarea în considerare a acesteia, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate;

i) asigurarea stabilității și continuității în îngrijirea, creșterea și educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție;

j) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;

k) asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului;

l) interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor din această materie.

ART. 7

Drepturile prevăzute de prezenta lege sunt garantate tuturor copiilor fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, de gradul și tipul unei deficiențe, de statutul la naștere sau de statutul dobândit, de dificultățile de formare și dezvoltare sau de alt gen ale copilului, ale părinților ori ale altor reprezentanți legali sau de orice altă distincție.

ART. 8

În orice cauză care privește drepturi ale copilului, instanța verifică dacă înțelegerile dintre părinți sau ale acestora cu alte persoane respectă interesul superior al copilului.

CAPITOLUL II Drepturile copilului

SECȚIUNEA 1 Drepturi și libertăți civile

ART. 9

(1) Copilul are dreptul la stabilirea și păstrarea identității sale.

(2) Copilul este înregistrat imediat după naștere și are de la această dată dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, dacă este posibil, de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit, crescut și educat de aceștia.

(3) Părinții aleg numele și prenumele copilului, în condițiile legii.

(4) Copilul are dreptul de a-și păstra cetățenia, numele și relațiile de familie, în condițiile prevăzute de lege, fără nicio ingerință.

(5) Dacă se constată că un copil este lipsit, în mod ilegal, de elementele constitutive ale identității sale sau de unele dintre acestea, instituțiile și autoritățile publice sunt obligate să ia de urgență toate măsurile necesare în vederea restabilirii identității copilului.

ART. 10

(1) În scopul realizării dreptului prevăzut la art. 9 alin. (1), unitățile sanitare care au în structură secții de nou-născuți și/sau de pediatrie au obligația de a angaja un asistent social sau, după caz, de a desemna o persoană cu atribuții de asistență socială.

(2) În vederea stabilirii identității copilului părăsit în unități sanitare sau găsit ori a părinților acestuia, organele de poliție și serviciile publice

comunitare de evidență a persoanelor, competente, au obligația de a desemna una sau mai multe persoane responsabile, care să realizeze, cu celeritate, demersurile ce le revin, potrivit legii, pentru înregistrarea nașterii copilului și să transmită datele de identificare direcției generale de asistență socială și protecția copilului sau, după caz, serviciului public de asistență socială.

(3) Persoanele desemnate la alin. (2) au obligația efectuării demersurilor de stabilire a identității părinților copiilor părăsiți în unitățile sanitare, în situația în care aceștia au fost identificați și nu au întocmit certificatul de naștere.

ART. 11

(1) Certificatul medical constatator al nașterii, atât pentru copilul născut viu, cât și pentru copilul născut mort, se întocmește în termen de 24 de ore de la naștere.

(2) Răspunderea pentru îndeplinirea obligației prevăzute la alin. (1) revine medicului care a asistat sau a constatat nașterea și medicului șef de secție.

(3) Când nașterea a avut loc în afara unităților sanitare, medicul de familie având cabinetul înregistrat în raza teritorială unde a avut loc nașterea este obligat ca, la cererea oricărei persoane, în termen de 24 de ore, să constate nașterea copilului, după care să întocmească și să elibereze certificatul medical constatator al nașterii copilului, chiar dacă mama nu este înscrisă pe lista cabinetului său.

ART. 12

(1) În situația în care copilul este părăsit de mamă în maternitate, unitatea medicală are obligația să sesizeze telefonic și în scris direcția generală de asistență socială și protecția copilului și organele de poliție, în termen de 24 de ore de la constatarea dispariției mamei.

(2) În termen de 5 zile de la sesizarea prevăzută la alin. (1), se întocmește un proces-verbal de constatare a părăsirii copilului, semnat de reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecția copilului, reprezentantul poliției și al maternității; când starea de sănătate a copilului permite externarea, în baza procesului-verbal, direcția generală de asistență socială și protecția copilului va stabili măsura plasamentului în regim de urgență pentru copil.

(3) În termen de 30 de zile de la întocmirea procesului-verbal, poliția este obligată să întreprindă verificările specifice privind identitatea mamei și să comunice rezultatul acestor verificări direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

(4) În situația în care mama este identificată, direcția generală de asistență socială și protecția copilului va asigura consilierea și sprijinirea acesteia în vederea realizării demersurilor legate de întocmirea actului de naștere.

(5) În situația în care, în urma verificărilor efectuate de poliție, nu este posibilă identificarea mamei, direcția generală de asistență socială și protecția copilului transmite serviciului public de asistență socială în a cărui rază administrativ-teritorială s-a produs nașterea dosarul cuprinzând certificatul medical constatator al nașterii, procesul-verbal prevăzut la alin. (2), dispoziția de plasament în regim de urgență și răspunsul poliției cu rezultatul verificărilor.

(6) În termen de 5 zile de la primirea documentației prevăzute la alin. (5), serviciul public de asistență socială are obligația de a obține dispoziția de stabilire a numelui și prenumelui copilului, în conformitate cu prevederile Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de a face declarația de înregistrare a nașterii la serviciul de stare civilă competent.

(7) În termen de 24 de ore de la înregistrarea nașterii copilului, serviciul public de asistență socială are obligația de a transmite direcției generale de asistență socială și protecția copilului actul de înregistrare a nașterii copilului.

ART. 13

În situația copilului părăsit de părinți în alte unități sanitare, a cărui naștere nu a fost înregistrată, obligația de a realiza demersurile prevăzute de lege pentru înregistrarea nașterii copilului revine serviciului public de asistență socială în a cărui rază administrativ-teritorială a fost părăsit acesta, cu respectarea procedurii prevăzute la art. 12.

ART. 14

(1) În situația copilului găsit în familie sau într-un loc public, precum și a celui părăsit de părinți în alte unități sanitare, a cărui naștere nu a fost înregistrată, obligația de a realiza demersurile prevăzute de lege pentru înregistrarea nașterii copilului revine serviciului public de asistență socială în a cărui rază administrativ-teritorială a fost găsit sau părăsit copilul.

(2) Expertiza medico-legală necesară pentru înregistrarea nașterii copilului este gratuită.

ART. 15

Metodologia privind realizarea obligațiilor ce revin autorităților administrației publice locale, instituțiilor și profesioniștilor implicați în prevenirea și intervenția în cazurile de copii aflați în situație de risc sau părăsiți în unități sanitare/secții/compartimente de specialitate obstetrică-ginecologie și neonatologie/alte unități sanitare care oferă servicii medicale pentru copii se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și cu Ministerul Sănătății.

ART. 16

(1) Unitățile sanitare, unitățile de protecție socială, serviciile de îngrijire de tip rezidențial, entitățile fără personalitate juridică, alte persoane juridice, precum și persoane fizice care internează sau primesc în îngrijire femei gravide ori copii care nu posedă acte pe baza cărora să li se poată stabili identitatea sunt obligate să anunțe, în termen de 24 de ore, în scris, autoritatea administrației publice locale în a cărei rază își au sediul sau, după caz, domiciliul, în vederea stabilirii identității lor, precum și direcția generală de asistență socială și protecția copilului de care aparțin, în vederea luării în evidență.

(2) Cel care ia un copil pentru a-l îngriji sau proteja temporar, până la stabilirea unei măsuri de protecție în condițiile legii, are obligația de a-l întreține și, în termen de 48 de ore, de a anunța autoritatea administrației publice locale în a cărei rază teritorială își are sediul sau domiciliul.

ART. 17

(1) Copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament.

(2) Copilul are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior.

(3) Părinții sau un alt reprezentant legal al copilului nu pot împiedica relațiile personale ale acestuia cu bunicii, frații și surorile ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură a primejdui dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului.

(4) În caz de neînțelegere între părinți cu privire la modalitățile de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu copilul, instanța va stabili un program în funcție de vârsta copilului, de nevoile de îngrijire și educare ale acestuia, de intensitatea legăturii afective dintre copil și părintele la care nu locuiește, de comportamentul acestuia din urmă, precum și de alte aspecte relevante în fiecare caz în parte.

(5) Criteriile prevăzute la alin. (4) vor fi avute în vedere și la stabilirea programului de relații personale și cu celelalte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie.

ART. 18

(1) În sensul prezentei legi, relațiile personale se pot realiza prin:

a) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană care are, potrivit prezentei legi, dreptul la relații personale cu copilul;

b) vizitarea copilului la domiciliul acestuia;

c) găzduirea copilului, pe perioadă determinată, de către părintele sau de

către altă persoană la care copilul nu locuiește în mod obișnuit;

d) corespondență ori altă formă de comunicare cu copilul;

e) transmiterea de informații copilului cu privire la părintele ori la alte persoane care au, potrivit prezentei legi, dreptul de a menține relații personale cu copilul;

f) transmiterea de către persoana la care locuiește copilul a unor informații referitoare la copil, inclusiv fotografii recente, evaluări medicale sau școlare, către părintele sau către alte persoane care au dreptul de a menține relații personale cu copilul;

g) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană față de care copilul a dezvoltat legături de atașament într-un loc neutru în raport cu copilul, cu sau fără supravegherea modului în care relațiile personale sunt întreținute, în funcție de interesul superior al copilului.

(2) Transmiterea informațiilor prevăzute la alin. (1) lit. e) și f) se va face cu respectarea interesului superior al copilului, precum și a dispozițiilor speciale vizând confidențialitatea și transmiterea informațiilor cu caracter personal.

(3) Părintele la care copilul locuiește are obligația de a sprijini menținerea relațiilor personale ale copilului cu celălalt părinte, prevăzute la alin. (1).

(4) Pentru restabilirea și menținerea relațiilor personale ale copilului, serviciul public de asistență socială și, după caz, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui sector al municipiului București au obligația de a oferi consiliere, acordată de specialiști atât copilului, cât și părinților săi, la solicitarea acestora.

(5) În cazul în care părintele la care copilul locuiește împiedică sau afectează în mod negativ legăturile personale ale copilului cu celălalt părinte, prin nerespectarea programului stabilit de instanță sau convenit de părinți, părintele la care nu locuiește în mod statornic poate cere serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoanelor cu atribuții de asistență socială în circumscripția căruia se află locuința copilului să monitorizeze relațiile personale cu copilul pentru o durată de până la 6 luni.

(6) Monitorizarea permite reprezentanților serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoanelor cu atribuții de asistență socială să asiste la preluarea copilului de către părintele la care nu locuiește în mod statornic, la înapoierea acestuia, să realizeze interviuarea părinților, a copilului și a persoanelor cu care copilul locuiește, precum și a altor persoane, în vederea întocmirii raportului de monitorizare.

(7) La finalul perioadei de monitorizare, reprezentantul serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoana cu atribuții de asistență socială care a întocmit raportul prevăzut la alin. (6) poate propune prelungirea perioadei de monitorizare cu cel mult 6 luni, poate recomanda consilierea psihologică a unuia dintre părinți sau a ambilor, precum și o serie de măsuri

pentru îmbunătățirea relației personale dintre copil și părintele la care nu locuiește.

(8) Raportul de monitorizare prevăzut la alin. (6) se înmânează fiecăruia dintre părinți și poate fi folosit ca probă în instanță.

ART. 19

(1) Copilul care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre aceștia printr-o măsură dispusă în condițiile legii are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu ambii părinți, cu excepția situației în care acest lucru contravine interesului superior al copilului.

(2) Instanța judecătorească, luând în considerare, cu prioritate, interesul superior al copilului, poate limita exercitarea acestui drept, dacă există motive temeinice de natură a periclita dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului.

ART. 20

(1) În vederea asigurării menținerii relațiilor personale ale copilului cu părinții săi sau cu alte persoane alături de care s-a bucurat de viața de familie, precum și pentru asigurarea înapoierii copilului la locuința sa la terminarea perioadei de vizită, instanța poate dispune, la cererea părintelui interesat sau a altei persoane îndreptățite, una sau mai multe măsuri cu caracter asiguratoriu sau a unor garanții.

(2) Măsurile prevăzute la alin. (1) pot include:

a) amendă pe ziua de întârziere impusă persoanei care refuză punerea în aplicare sau respectarea programului de menținere a relațiilor personale ale copilului;

b) depunerea unei garanții reale sau personale de către părintele sau persoana de la care urmează să fie preluat copilul, în vederea menținerii relațiilor personale sau, după caz, la încetarea programului de vizitare;

c) depunerea pașaportului sau a unui alt act de identitate la o instituție desemnată de instanță și, atunci când este necesar, a unui document din care să rezulte că persoana care solicită relații personale a notificat depunerea acestora, pe durata vizitei, autorității consulare competente.

ART. 21

(1) În cazul în care părinții nu se înțeleg cu privire la locuința copilului, instanța de tutelă va stabili locuința acestuia la unul dintre ei, potrivit art. 496 alin. (3) din Codul civil. La evaluarea interesului copilului instanța poate avea în vedere, în afara elementelor prevăzute la art. 2 alin. (6), și aspecte precum:

a) disponibilitatea fiecărui părinte de a-l implica pe celălalt părinte în deciziile legate de copil și de a respecta drepturile părintești ale acestuia din urmă;

b) disponibilitatea fiecăruia dintre părinți de a permite celuilalt menținerea relațiilor personale;

- c) situația locativă din ultimii 3 ani a fiecărui părinte;
- d) istoricul cu privire la violența părinților asupra copilului sau asupra altor persoane;
- e) distanța dintre locuința fiecărui părinte și instituția care oferă educație copilului.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și pentru cazurile în care locuința minorului se stabilește la terțe persoane sau la un serviciu de protecție specială.

ART. 22

Copilul ai cărui părinți locuiesc în state diferite are dreptul de a întreține relații personale și contacte directe cu aceștia, cu excepția situației în care acest lucru contravine interesului superior al copilului.

ART. 23

(1) Copiii neînsoțiți de părinți sau de un alt reprezentant legal ori care nu se găsesc sub supravegherea legală a unor persoane au dreptul de a li se asigura, în cel mai scurt timp posibil, reîntoarcerea alături de reprezentanții lor legali.

(2) Deplasarea copiilor în străinătate se realizează cu respectarea prevederilor Legii nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Părinții sau, după caz, altă persoană responsabilă de supravegherea, creșterea și îngrijirea copilului sunt obligați să anunțe la poliție dispariția acestuia de la domiciliu, în cel mult 24 de ore de la constatarea dispariției.

ART. 24

(1) Misiunile diplomatice și consulare ale României au obligația de a sesiza Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârșnice cu privire la copiii cetățeni români aflați în străinătate care, din orice motive, nu sunt însoțiți de părinți sau de un alt reprezentant legal ori nu se găsesc sub supravegherea legală a unor persoane din străinătate.

(2) Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârșnice va lua măsurile necesare pentru întoarcerea copilului la părinți sau la un alt reprezentant legal, imediat după identificarea acestora. În cazul în care persoanele identificate nu pot sau refuză să preia copilul, la cererea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârșnice, tribunalul de la domiciliul copilului sau Tribunalul București, în situația în care acest domiciliu nu este cunoscut, va dispune plasamentul copilului într-un serviciu de protecție specială propus de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârșnice.

(3) Procedura de întoarcere a copiilor în țară, de identificare a părinților sau a altor reprezentanți legali ai copiilor, modul de avansare a cheltuielilor ocazionate de întoarcerea în țară a acestora, precum și serviciile de protecție specială, publice sau private, competente să asigure protecția în regim de

urgență a copiilor aflați în situația prevăzută la alin. (1), se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

ART. 25

(1) Misiunile diplomatice și consulare străine au obligația de a sesiza Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și Inspectoratul General pentru Imigrări despre toate situațiile în care au cunoștință de copii cetățeni străini aflați pe teritoriul României, care, din orice motive, nu sunt însoțiți de părinți sau de un alt reprezentant legal ori nu se găsesc sub supravegherea legală a unor persoane. În cazul în care autoritățile române se autosesează, acestea vor înștiința de urgență misiunea străină competentă cu privire la copiii în cauză.

(2) În situația copiilor prevăzuți la alin. (1), Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, până la definitivarea demersurilor legale ce cad în competența Inspectoratului General pentru Imigrări, va solicita Tribunalului București stabilirea plasamentului copilului într-un serviciu de protecție specială propus de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

(3) Măsura plasamentului durează până la returnarea copilului în țara de reședință a părinților ori în țara în care au fost identificați alți membri ai familiei dispuși să ia copilul.

(4) În cazul nereturnării copilului, acesta beneficiază de protecția specială prevăzută în prezenta lege.

ART. 26

În vederea aplicării prevederilor art. 24 și 25 se încheie tratatele necesare cu statele sau cu autoritățile statelor vizate, pe baza propunerilor Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și ale Ministerului Afacerilor Externe, precum și a altor instituții interesate.

ART. 27

(1) Copilul are dreptul la protejarea imaginii sale publice și a vieții sale intime, private și familiale.

(2) Este interzisă orice acțiune de natură să afecteze imaginea publică a copilului sau dreptul acestuia la viață intimă, privată și familială.

(3) Participarea copilului în vârstă de până la 14 ani la dezbateri publice în cadrul unor programe audiovizuale se poate face numai cu consimțământul scris al acestuia și al părinților sau, după caz, al altui reprezentant legal.

(4) Copiii nu pot fi folosiți sau expuși de către părinți, reprezentanți legali, alte persoane responsabile de creșterea și îngrijirea lor, organisme private acreditate ca furnizori de servicii sociale, instituții publice sau private, în scopul de a obține avantaje personale/instituționale sau de a influența deciziile autorităților publice.

(5) Consiliul Național al Audiovizualului monitorizează modul de

derulare a programelor audiovizuale, astfel încât să se asigure protecția și garantarea dreptului copilului prevăzut la alin. (1).

ART. 28

(1) Copilul are dreptul la libertate de exprimare.

(2) Libertatea copilului de a căuta, de a primi și de a difuza informații de orice natură, care vizează promovarea bunăstării sale sociale, spirituale și morale, sănătatea sa fizică și mentală, sub orice formă și prin orice mijloace la alegerea sa, este inviolabilă.

(3) Părinții sau, după caz, alți reprezentanți legali ai copilului, persoanele care au în plasament copii, precum și persoanele care, prin natura funcției, promovează și asigură respectarea drepturilor copiilor au obligația de a le asigura informații, explicații și sfaturi, în funcție de vârsta și de gradul de înțelegere al acestora, precum și de a le permite să își exprime punctul de vedere, ideile și opiniile.

(4) Părinții nu pot limita dreptul copilului minor la libertatea de exprimare decât în cazurile prevăzute expres de lege.

ART. 29

(1) Copilul capabil de discernământ are dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește.

(2) În orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, copilul are dreptul de a fi ascultat. Este obligatorie ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani. Cu toate acestea, poate fi ascultat și copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă apreciază că audierea lui este necesară pentru soluționarea cauzei.

(3) Dreptul de a fi ascultat conferă copilului posibilitatea de a cere și de a primi orice informație pertinentă, de a fi consultat, de a-și exprima opinia și de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea opinia sa, dacă este respectată, precum și asupra consecințelor oricărei decizii care îl privește.

(4) În toate cazurile prevăzute la alin. (2), opiniile copilului ascultat vor fi luate în considerare și li se va acorda importanța cuvenită, în raport cu vârsta și cu gradul de maturitate a copilului.

(5) Orice copil poate cere să fie ascultat conform dispozițiilor alin. (2) și (3). În caz de refuz, autoritatea competentă se va pronunța printr-o decizie motivată.

(6) Dispozițiile legale speciale privind consimțământul sau prezența copilului în procedurile care îl privesc, precum și prevederile referitoare la desemnarea unui curator, în caz de conflict de interese, sunt și rămân aplicabile.

ART. 30

(1) Copilul are dreptul la libertate de gândire, de conștiință și de religie.

(2) Părinții îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri, în alegerea

unei religii, în condițiile legii, ținând seama de opinia, vârsta și de gradul de maturitate a acestuia, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios.

(3) Religia copilului care a împlinit 14 ani nu poate fi schimbată fără consimțământul acestuia; copilul care a împlinit vârsta de 16 ani are dreptul să își aleagă singur religia.

(4) Atunci când copilul beneficiază de protecție specială, persoanelor în îngrijirea cărora se află le sunt interzise orice acțiuni menite să influențeze convingerile religioase ale copilului.

ART. 31

(1) Copilul are dreptul la liberă asociere în structuri formale și informale, precum și libertatea de întrunire pașnică, în limitele prevăzute de lege.

(2) Autoritățile administrației publice locale, unitățile de învățământ și alte instituții publice sau private competente iau măsurile necesare asigurării exercitării corespunzătoare a drepturilor prevăzute la alin. (1).

ART. 32

(1) Copilul aparținând unei minorități naționale, etnice, religioase sau lingvistice are dreptul la viață culturală proprie, la declararea apartenenței sale etnice, religioase, la practicarea propriei sale religii, precum și dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai comunității din care face parte.

(2) Copilul aparținând minorităților naționale are dreptul să se exprime în limba maternă în procedurile care îl privesc.

(3) Modalitățile de exercitare a dreptului prevăzut la alin. (1), inclusiv prin folosirea de interpreți sau traduceri, se vor stabili astfel încât să nu împiedice buna realizare și exercitare a drepturilor tuturor copiilor.

(4) Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării asigură și urmărește exercitarea drepturilor prevăzute la alin. (1).

ART. 33

(1) Copilul are dreptul la respectarea personalității și individualității sale și nu poate fi supus pedepselor fizice sau altor tratamente umilitoare ori degradante.

(2) Măsurile de disciplinare a copilului nu pot fi stabilite decât în acord cu demnitatea copilului, nefiind permise sub niciun motiv pedepsele fizice ori acelea care se află în legătură cu dezvoltarea fizică, psihică sau care afectează starea emoțională a copilului.

ART. 34

(1) Copilul are dreptul să depună singur plângeri referitoare la încălcarea drepturilor sale fundamentale.

(2) Copilul este informat de către părinte/reprezentant legal asupra drepturilor și îndatoririlor ce îi revin, precum și asupra modalităților de exercitare și îndeplinire a acestora.

(3) Îndatoririle copilului se stabilesc în funcție de vârsta și gradul de maturitate, fără ca acestea să conducă la încălcări ale drepturilor sale.

SECȚIUNEA a 2-a

Mediul familial și îngrijirea alternativă

ART. 35

(1) Copilul are dreptul să crească alături de părinții săi.

(2) Părinții au obligația să asigure copilului, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, orientarea și sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor prevăzute în prezenta lege.

(3) Părinții copilului au dreptul să primească informațiile și asistența de specialitate necesare în vederea îngrijirii, creșterii și educării acestuia.

ART. 36

(1) Ambii părinți sunt responsabili pentru creșterea copiilor lor.

(2) Exercițarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești trebuie să aibă în vedere interesul superior al copilului și să asigure bunăstarea materială și spirituală a copilului, în special prin îngrijirea acestuia, prin menținerea relațiilor personale cu el, prin asigurarea creșterii, educării și întreținerii sale, precum și prin reprezentarea sa legală și administrarea patrimoniului său.

(3) În situația în care ambii părinți exercită autoritatea părintească, dar nu locuiesc împreună, deciziile importante, precum cele referitoare la alegerea felului învățăturii sau pregătirii profesionale, tratamente medicale complexe sau intervenții chirurgicale, reședința copilului sau administrarea bunurilor, se iau numai cu acordul ambilor părinți.

(4) În situația în care, din orice motiv, un părinte nu își exprimă voința pentru luarea deciziilor prevăzute la alin. (3), acestea se iau de către părintele cu care copilul locuiește, cu excepția situației în care acest lucru contravine interesului superior al copilului.

(5) Ambii părinți, indiferent dacă exercită sau nu autoritatea părintească, au dreptul de a solicita și de a primi informații despre copil din partea unităților școlare, unităților sanitare sau a oricăror altor instituții ce intră în contact cu copilul.

(6) Un părinte nu poate renunța la autoritatea părintească, dar se poate înțelege cu celălalt părinte cu privire la modalitatea de exercitare a autorității părintești, în condițiile art. 506 din Codul civil.

(7) Se consideră motive întemeiate pentru ca instanța să decidă ca autoritatea părintească să se exercite de către un singur părinte alcoolismul, boala psihică, dependența de droguri a celuilalt părinte, violența față de copil sau față de celălalt părinte, condamnările pentru infracțiuni de trafic de

persoane, trafic de droguri, infracțiuni cu privire la viața sexuală, infracțiuni de violență, precum și orice alt motiv legat de riscurile pentru copil, care ar deriva din exercitarea de către acel părinte a autorității părintești.

(8) În cazul existenței unor neînțelegeri între părinți cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești, instanța judecătorească, după ascultarea ambilor părinți, hotărăște potrivit interesului superior al copilului.

ART. 37

Copilul are dreptul să fie crescut în condiții care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială. În acest scop părinții sunt obligați:

- a) să supravegheze copilul;
- b) să coopereze cu copilul și să îi respecte viața intimă, privată și demnitatea;
- c) să informeze copilul despre toate actele și faptele care l-ar putea afecta și să ia în considerare opinia acestuia;
- d) să întreprindă toate măsurile necesare pentru realizarea drepturilor copilului lor;
- e) să coopereze cu persoanele fizice și persoanele juridice care exercită atribuții în domeniul îngrijirii, educării și formării profesionale a copilului.

ART. 38

Copilul nu poate fi separat de părinții săi sau de unul dintre ei, împotriva voinței acestora, cu excepția cazurilor expres și limitativ prevăzute de lege, sub rezerva revizuirii judiciare și numai dacă acest lucru este impus de interesul superior al copilului.

ART. 39

(1) Serviciul public de asistență socială va lua toate măsurile necesare pentru depistarea precoce a situațiilor de risc care pot determina separarea copilului de părinții săi, precum și pentru prevenirea comportamentelor abuzive ale părinților și a violenței în familie.

(2) Orice separare a copilului de părinții săi, precum și orice limitare a exercițiului drepturilor părintești trebuie să fie precedate de acordarea sistematică a serviciilor și prestațiilor prevăzute de lege, cu accent deosebit pe informarea corespunzătoare a părinților, consilierea acestora, terapie sau mediere, acordate în baza unui plan de servicii.

ART. 40

(1) Planul de servicii se întocmește și se pune în aplicare de către serviciul public de asistență socială, organizat la nivelul municipiilor și orașelor, precum și de persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale din unitatea administrativ-teritorială unde se află copilul, în urma evaluării situației copilului și a familiei acestuia.

(2) La nivelul municipiului București întocmirea și punerea în aplicare a planului prevăzut la alin. (1) se realizează de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui sector.

(3) Planul de servicii se aprobă prin dispoziția primarului.

(4) Planul de servicii are ca obiectiv prevenirea abuzului, neglijării, exploatării și a oricăror forme de violență asupra copilului sau separarea copilului de familia sa. În acest scop, serviciul public de asistență socială ori, după caz, direcția generală de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui sector al municipiului București are obligația de a oferi servicii și prestații destinate menținerii copilului în familie și de a sprijini accesul copilului și al familiei sale la alte servicii.

(5) Planul de servicii poate avea ca finalitate transmiterea către direcția generală de asistență socială și protecția copilului a cererii de instituire a unei măsuri de protecție specială a copilului, numai dacă, după acordarea serviciilor prevăzute de acest plan, se constată că menținerea copilului alături de părinții săi nu este posibilă.

ART. 41

(1) Dacă există motive temeinice de a suspecta că viața și securitatea copilului sunt primejduite în familie, reprezentanții serviciului public de asistență socială ori, după caz, ai direcției generale de asistență socială și protecția copilului de la nivelul sectoarelor municipiului București au dreptul să viziteze copiii la locuința lor și să se informeze despre felul în care aceștia sunt îngrijiți, despre sănătatea și dezvoltarea lor fizică, educarea, învățatura și pregătirea lor profesională, acordând, la nevoie, îndrumările necesare.

(2) Dacă, în urma vizitelor efectuate potrivit alin. (1), se constată că dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului este primejduită, serviciul public de asistență socială este obligat să sesizeze de îndată direcția generală de asistență socială și protecția copilului în vederea luării măsurilor prevăzute de lege.

(3) Direcția generală de asistență socială și protecția copilului este obligată să sesizeze instanța judecătorească în situația în care consideră că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru decăderea, totală sau parțială, a părinților ori a unuia dintre ei din exercițiul drepturilor părintești.

ART. 42

(1) Direcția generală de asistență socială și protecția copilului va lua toate măsurile necesare pentru ca părinții decăzuți din drepturile părintești, precum și cei cărora le-a fost limitat exercițiul anumitor drepturi să beneficieze de asistență specializată pentru creșterea capacității acestora de a se ocupa de copii, în vederea redobândirii exercițiului drepturilor părintești.

(2) Părinții care solicită redarea exercițiului drepturilor părintești

beneficiază de asistență juridică gratuită, în condițiile legii.

ART. 43

Instanța judecătorească este singura autoritate competentă să se pronunțe, luând în considerare, cu prioritate, interesul superior al copilului, cu privire la:

a) persoana care exercită drepturile și îndeplinește obligațiile părintești în situația în care copilul este lipsit, temporar sau permanent, de ocrotirea părinților săi;

b) modalitățile în care se exercită drepturile și se îndeplinesc obligațiile părintești;

c) decăderea totală sau parțială din exercițiul drepturilor părintești;

d) redarea exercițiului drepturilor părintești.

ART. 44

(1) Orice copil care este, temporar sau definitiv, lipsit de ocrotirea părinților săi sau care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora are dreptul la protecție alternativă.

(2) Protecția prevăzută la alin. (1) include instituirea tutelei, măsurile de protecție specială prevăzute de prezenta lege, adopția. În alegerea uneia dintre aceste soluții autoritatea competentă va ține seama în mod corespunzător de necesitatea asigurării unei anumite continuități în educarea copilului, precum și de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică.

ART. 45

Tutela se instituie conform legii de către instanța judecătorească în a cărei circumscripție teritorială domiciliază sau a fost găsit copilul.

SECȚIUNEA a 3-a

Sănătatea și bunăstarea copilului

ART. 46

(1) Copilul are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate pe care o poate atinge și de a beneficia de serviciile medicale și de recuperare necesare pentru asigurarea realizării efective a acestui drept.

(2) Accesul copilului la servicii medicale și de recuperare, precum și la medicația adecvată stării sale în caz de boală este garantat de către stat, costurile aferente fiind suportate din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate și de la bugetul de stat.

(3) Organele de specialitate ale administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, precum și orice alte instituții publice sau private cu atribuții în domeniul sănătății sunt obligate să adopte, în condițiile legii, toate măsurile necesare pentru:

a) reducerea mortalității infantile;

b) asigurarea și dezvoltarea serviciilor medicale primare și comunitare;

c) prevenirea malnutriției și a îmbolnăvirilor;

d) asigurarea serviciilor medicale pentru gravide în perioada pre- și postnatală, indiferent dacă acestea au sau nu au calitatea de persoană asigurată în sistemul asigurărilor sociale de sănătate;

e) informarea părinților și a copiilor cu privire la sănătatea și alimentația copilului, inclusiv cu privire la avantajele alăptării, igienei și salubrității mediului înconjurător;

f) dezvoltarea de acțiuni și programe pentru ocrotirea sănătății și de prevenire a bolilor, de asistență a părinților și de educație, precum și de servicii în materie de planificare familială;

g) verificarea periodică a tratamentului copiilor care au fost plasați pentru a primi îngrijire, protecție sau tratament;

h) asigurarea confidențialității consultanței medicale acordate la solicitarea copilului;

i) derularea sistematică în unitățile școlare de programe de educație pentru viață, inclusiv educație sexuală pentru copii, în vederea prevenirii contactării bolilor cu transmitere sexuală și a gravidității minorelor.

(4) Părinții sunt obligați să solicite asistență medicală pentru a asigura copilului cea mai bună stare de sănătate pe care o poate atinge și pentru a preveni situațiile care pun în pericol viața, creșterea și dezvoltarea copilului.

(5) În situația excepțională în care viața copilului se află în pericol iminent ori există riscul producerii unor consecințe grave cu privire la sănătatea sau integritatea acestuia, medicul are dreptul de a efectua acele acte medicale de strictă necesitate pentru a salva viața copilului, chiar fără a avea acordul părinților sau al altui reprezentant legal al acestuia.

(6) Vizitele periodice ale personalului medical de specialitate la domiciliul gravidelor și al copiilor până la împlinirea vârstei de un an sunt obligatorii, în vederea ocrotirii sănătății mamei și copilului, educației pentru sănătate, prevenirii abandonului, abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului.

ART. 47

(1) Copilul are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

(2) Părinților sau, după caz, reprezentanților legali, le revine responsabilitatea de a asigura cele mai bune condiții de viață necesare creșterii și dezvoltării copiilor; părinții sunt obligați să le asigure copiilor locuință, precum și condițiile necesare pentru creștere, educare, învățatură, pregătire profesională, precum și un mediu de viață sănătos.

ART. 48

(1) Copilul are dreptul de a beneficia de asistență socială și de asigurări sociale, în funcție de resursele și de situația în care se află acesta și persoanele în întreținerea cărora se găsește.

(2) În cazul în care părinții sau persoanele care au, potrivit legii, obligația de a întreține copilul nu pot asigura, din motive independente de voința lor, satisfacerea nevoilor minime de locuință, hrană, îmbrăcăminte și educație ale copilului, statul, prin autoritățile publice competente, este obligat să asigure acestora sprijin corespunzător, sub formă de prestații financiare, prestații în natură, precum și sub formă de servicii, în condițiile legii.

(3) Părinții au obligația să solicite autorităților competente acordarea alocațiilor, indemnizațiilor, prestațiilor în bani sau în natură și a altor facilități prevăzute de lege pentru copii sau pentru familiile cu copii.

(4) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a informa părinții și copiii în legătură cu drepturile pe care le au, precum și asupra modalității de acordare a drepturilor de asistență socială și de asigurări sociale.

ART. 49

(1) Copilul cu handicap are dreptul la îngrijire specială, adaptată nevoilor sale.

(2) Copilul cu handicap are dreptul la educație, recuperare, compensare, reabilitare și integrare, adaptate posibilităților proprii, în vederea dezvoltării personalității sale.

(3) În vederea asigurării accesului la educație, recuperare și reabilitare, copilul cu handicap poate fi școlarizat în alt județ/sector al municipiului București decât cel de domiciliu, cu suportarea cheltuielilor din bugetul județului/sectorului în care se află unitatea de învățământ.

(4) Îngrijirea specială trebuie să asigure dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copiilor cu handicap. Îngrijirea specială constă în ajutor adecvat situației copilului și părinților săi ori, după caz, situației celor cărora le este încredințat copilul și se acordă gratuit, ori de câte ori acest lucru este posibil, pentru facilitarea accesului efectiv și fără discriminare al copiilor cu handicap la educație, formare profesională, servicii medicale, recuperare, pregătire, în vederea ocupării unui loc de muncă, la activități recreative, precum și la orice alte activități apte să le permită deplina integrare socială și dezvoltare a personalității lor.

(5) Organele de specialitate ale administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale sunt obligate să inițieze programe și să asigure resursele necesare dezvoltării serviciilor destinate satisfacerii nevoilor copiilor cu handicap și ale familiilor acestora în condiții care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia și să le faciliteze participarea activă la viața comunității.

ART. 50

(1) Copilul cu dizabilități beneficiază de asistență medicală gratuită, inclusiv de medicamente gratuite, atât pentru tratamentul ambulatoriu, cât și pe timpul spitalizării, în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, în

condițiile stabilite prin contractul-cadru.

(2) Părintele sau reprezentantul legal are obligația de a respecta și/sau urma serviciile prevăzute în planul de recuperare pentru copilul cu dizabilități încadrat în grad de handicap.

SECȚIUNEA a 4-a

Educație, activități recreative și culturale

ART. 51

(1) Copilul are dreptul de a primi o educație care să îi permită dezvoltarea, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor și personalității sale.

(2) Părinții copilului au cu prioritate dreptul de a alege felul educației care urmează să fie dată copiilor lor și au obligația să înscrie copilul la școală și să asigure frecventarea cu regularitate de către acesta a cursurilor școlare.

(3) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere încuviințarea instanței judecătorești de a-și schimba felul învățaturii și al pregătirii profesionale.

ART. 52

(1) Ministerul Educației Naționale, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, precum și inspectoratele școlare și unitățile de învățământ, ca instituții ale administrației publice locale cu atribuții în domeniul educației, sunt obligate să întreprindă măsuri necesare pentru:

a) facilitarea accesului la educația preșcolară și asigurarea învățământului general obligatoriu și gratuit pentru toți copiii;

b) dezvoltarea de programe de educație pentru părinții tineri, inclusiv în vederea prevenirii violenței în familie;

c) organizarea de cursuri speciale de pregătire pentru copiii care nu pot răspunde la cerințele programei școlare naționale, pentru a nu intra prematur pe piața muncii;

d) organizarea de cursuri speciale de pregătire pentru copiii care au abandonat școala, în vederea reintegrării lor în sistemul național de învățământ;

e) respectarea dreptului copilului la timp de odihnă și timp liber, precum și a dreptului acestuia de a participa liber la viața culturală și artistică;

f) prevenirea abandonului școlar din motive economice, luând măsuri active de acordare a unor servicii sociale în mediul școlar, cum sunt: hrană, rechizite, transport și altele asemenea.

(2) În cadrul procesului instructiv-educativ, copilul are dreptul de a fi tratat cu respect de către cadrele didactice, personalul didactic auxiliar și cel administrativ și de a fi informat asupra drepturilor sale, precum și asupra

modalităților de exercitare a acestora. Pedepsele corporale sau alte tratamente degradante în cadrul procesului instructiv-educativ sunt interzise.

(3) Copilul, personal și, după caz, reprezentat sau asistat de reprezentantul său legal, are dreptul de a contesta modalitățile și rezultatele evaluării și de a se adresa în acest sens conducerii unității de învățământ, în condițiile legii.

(4) Cadrele didactice au obligația de a referi centrelor județene de resurse și asistență educațională/Centrului Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională cazurile de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență asupra copilului și de a semnală serviciului public de asistență socială sau, după caz, direcției generale de asistență socială și protecția copilului, aceste cazuri.

ART. 53

(1) Copilul are dreptul la odihnă și vacanță.

(2) Copilul trebuie să beneficieze de timp suficient pentru odihnă și vacanță, să participe în mod liber la activități recreative proprii vârstei sale și la activitățile culturale, artistice și sportive ale comunității. Autoritățile publice au obligația să contribuie, potrivit atribuțiilor ce le revin, la asigurarea condițiilor exercitării în condiții de egalitate a acestui drept.

(3) Autoritățile publice au obligația să asigure, potrivit atribuțiilor care le revin, locuri de joacă suficiente și adecvate pentru copii, în mod special în situația zonelor intens populate.

CAPITOLUL III

Protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi

SECȚIUNEA 1

Dispoziții comune

ART. 54

Protecția specială a copilului reprezintă ansamblul măsurilor, prestațiilor și serviciilor destinate îngrijirii și dezvoltării copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi sau a celui care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora.

ART. 55

(1) Copilul beneficiază de protecția specială prevăzută de prezenta lege până la dobândirea capacității depline de exercițiu.

(2) La cererea tânărului, exprimată după dobândirea capacității depline de exercițiu, dacă își continuă studiile o singură dată în fiecare formă de învățământ de zi, protecția specială se acordă, în condițiile legii, pe toată durata continuării studiilor, dar fără a se depăși vârsta de 26 de ani.

(3) Tânărul care a dobândit capacitate deplină de exercițiu și a beneficiat de o măsură de protecție specială, dar care nu își continuă studiile și nu are posibilitatea revenirii în propria familie, fiind confruntat cu riscul excluderii sociale, beneficiază, la cerere, pe o perioadă de până la 2 ani, de protecție specială, în scopul facilitării integrării sale sociale. Acest drept se pierde în cazul în care se face dovada că tânărului i s-au oferit un loc de muncă și/sau locuință cel puțin de două ori, iar acesta le-a refuzat ori le-a pierdut din motive imputabile lui.

ART. 56

Serviciile de protecție specială sunt cele prevăzute la art. 120 - 123.

ART. 57

(1) Măsurile de protecție specială a copilului se stabilesc și se aplică în baza planului individualizat de protecție.

(2) Planul prevăzut la alin. (1) se întocmește și se revizuieste în conformitate cu normele metodologice elaborate și aprobate de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

(3) Măsurile de protecție specială a copilului care a împlinit vârsta de 14 ani se stabilesc numai cu consimțământul acestuia. În situația în care copilul refuză să își dea consimțământul, măsurile de protecție se stabilesc numai de către instanța judecătorească, care, în situații temeinic motivate, poate trece peste refuzul acestuia de a-și exprima consimțământul față de măsura propusă.

ART. 58

(1) Direcția generală de asistență socială și protecția copilului are obligația de a întocmi planul individualizat de protecție, în termen de 30 de zile după primirea cererii de instituire a unei măsuri de protecție specială sau imediat după ce directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului a dispus plasamentul în regim de urgență.

(2) În situația copilului pentru care a fost instituită tutela, dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile.

(3) La stabilirea obiectivelor planului individualizat de protecție se acordă prioritate reintegrării copilului în familie, iar dacă aceasta nu este posibilă, se va proceda la deschiderea procedurii adopției interne.

(4) Reintegrarea copilului în familie ca obiectiv al planului individualizat de protecție se stabilește cu consultarea obligatorie a părinților și a membrilor familiei extinse care au putut fi găsiți.

(5) Deschiderea procedurii adopției interne se realizează în condițiile legii speciale, adopția ca obiectiv al planului individualizat de protecție stabilindu-se fără consultarea părinților și a membrilor familiei extinse.

(6) Planul individualizat de protecție poate prevedea plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidențial, numai în cazul în care nu a putut fi instituită tutela ori nu a putut fi dispus plasamentul la familia extinsă, la

un asistent maternal sau la o altă persoană sau familie, în condițiile prezentei legi.

ART. 59

Măsurile de protecție specială a copilului sunt:

- a) plasamentul;
- b) plasamentul în regim de urgență;
- c) supravegherea specializată.

ART. 60

De măsurile de protecție specială, instituite de prezenta lege, beneficiază:

- a) copilul ai cărui părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părintești, puși sub interdicție, declarați judecătorește morți sau dispăruți, când nu a putut fi instituită tutela;
- b) copilul care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija părinților din motive neimputabile acestora;
- c) copilul abuzat sau neglijat;
- d) copilul găsit sau copilul părăsit în unități sanitare;
- e) copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal.

ART. 61

Părinții, precum și copilul care a împlinit vârsta de 14 ani au dreptul să atace în instanță măsurile de protecție specială instituite de prezenta lege, beneficiind de asistență juridică gratuită, în condițiile legii.

SECȚIUNEA a 2-a

Plasamentul

ART. 62

(1) Plasamentul copilului constituie o măsură de protecție specială, având caracter temporar, care poate fi dispusă, în condițiile prezentei legi, după caz, la:

- a) o persoană sau familie;
- b) un asistent maternal;
- c) un serviciu de tip rezidențial, prevăzut la art. 123 alin. (2) și licențiat în condițiile legii.

(2) Persoana sau familia care primește un copil în plasament trebuie să aibă domiciliul în România și să fie evaluată de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului cu privire la garanțiile morale și condițiile materiale pe care trebuie să le îndeplinească pentru a primi un copil în plasament.

ART. 63

Pe toată durata plasamentului, domiciliul copilului se află, după caz, la persoana, familia, asistentul maternal sau la serviciul de tip rezidențial care îl are în îngrijire.

ART. 64¹²

(1) Plasamentul copilului care nu a împlinit vârsta de 3 ani poate fi dispus numai la familia extinsă, substitutivă sau la asistent maternal, plasamentul acestuia într-un serviciu de tip rezidențial fiind interzis.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), se poate stabili plasamentul într-un serviciu de tip rezidențial al copilului mai mic de 3 ani, în situația în care acesta prezintă handicapuri grave, cu dependență de îngrijiri în servicii de tip rezidențial specializate.

(3) La stabilirea măsurii de plasament se va urmări:

a) plasarea copilului, cu prioritate, la familia extinsă sau la familia substitutivă;

b) menținerea fraților împreună;

c) facilitarea exercitării de către părinți a dreptului de a vizita copilul și de a menține legătura cu acesta.

ART. 65

(1) Măsura plasamentului se stabilește de către comisia pentru protecția copilului, în situația în care există acordul părinților, pentru situațiile prevăzute la art. 60 lit. b) și e).

(2) Măsura plasamentului se stabilește de către instanța judecătorească, la cererea direcției generale de asistență socială și protecția copilului:

a) în situația copilului prevăzut la art. 60 lit. a), precum și în situația copilului prevăzut la art. 60 lit. c) și d), dacă se impune înlocuirea plasamentului în regim de urgență dispus de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului;

b) în situația copilului prevăzut la art. 60 lit. b) și e), atunci când nu există acordul părinților sau, după caz, al unuia dintre părinți, pentru instituirea acestei măsuri.

ART. 66

(1) Drepturile și obligațiile părintești față de copil se mențin pe toată durata măsurii plasamentului dispus de către comisia pentru protecția copilului.

(2) Drepturile și obligațiile părintești față de copil se mențin pe toată

¹² Conform art. I și art. II din Legea nr. 131/2014, începând cu data de 1 ianuarie 2015. Până atunci se aplică vechile prevederi: (1) Plasamentul copilului care nu a împlinit vârsta de 2 ani poate fi dispus numai la familia extinsă sau substitutivă, plasamentul acestuia într-un serviciu de tip rezidențial fiind interzis.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), se poate dispune plasamentul într-un serviciu de tip rezidențial al copilului mai mic de 2 ani, în situația în care acesta prezintă handicapuri grave, cu dependență de îngrijiri în servicii de tip rezidențial specializate.

durata măsurii plasamentului dispus de către instanță în situația copilului prevăzut la art. 60 lit. b) și e), atunci când nu există acordul părinților sau, după caz, al unuia dintre părinți, pentru instituirea acestei măsuri, dacă în vederea respectării interesului superior al copilului instanța nu dispune altfel, în funcție de circumstanțele cazului.

(3) Drepturile și obligațiile părintești față de copil pe toată durata măsurii plasamentului dispus de către instanță în situația copilului prevăzut la art. 60 lit. a), precum și în situația copilului prevăzut la art. 60 lit. c) și d) sunt exercitate de către directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

(4) Dispozițiile prevăzute de legislația în vigoare referitoare la dreptul părintelui firesc de a consimți la adopția copilului se aplică în mod corespunzător.

ART. 67

(1) Comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța care a dispus plasamentul copilului în condițiile prezentei legi va stabili, dacă este cazul, și cuantumul contribuției lunare a părinților la întreținerea acestuia, în condițiile stabilite de Codul civil. Sumele astfel încasate se constituie venit la bugetul județului, respectiv la cel al sectorului municipiului București, de unde provine copilul.

(2) Dacă plata contribuției la întreținerea copilului nu este posibilă, instanța obligă părintele apt de muncă să presteze între 20 și 40 de ore lunar pentru fiecare copil, acțiuni sau lucrări de interes local, pe durata aplicării măsurii de protecție specială, pe raza administrativ-teritorială în care are domiciliul sau reședința.

(3) Acțiunile și lucrările prevăzute la alin. (2) sunt incluse în planul de acțiuni sau lucrări de interes local, întocmit conform dispozițiilor legale în vigoare.

SECȚIUNEA a 3-a Plasamentul în regim de urgență

ART. 68

(1) Plasamentul în regim de urgență este o măsură de protecție specială, cu caracter temporar, care se stabilește pentru copilul aflat în următoarele situații:

- a) abuzat, neglijat sau supus oricărei forme de violență;
- b) găsit sau părăsit în unități sanitare.

(2) Plasamentul în regim de urgență se poate dispune și în cazul copilului al cărui unic ocrotitor legal sau ambii au fost reținuți, arestați, internați sau

în situația în care, din orice alt motiv, aceștia nu-și pot exercita drepturile și obligațiile părintești cu privire la copil.

(3) Autoritatea, instituția sau unitatea care a hotărât sau a dispus una dintre măsurile prevăzute la alin. (2) care a condus la rămânerea unui minor fără ocrotire părintească sau care, după caz, primește sau găzduiește o persoană despre care cunoaște că este singurul ocrotitor legal al unui copil are obligația de a informa, în cel mai scurt timp posibil, direcția generală de asistență socială și protecția copilului în a cărei circumscripție locuiește copilul, despre situația acestuia și a ocrotitorului său legal.

(4) Dispozițiile art. 62 - 64 se aplică în mod corespunzător.

(5) Pe toată durata plasamentului în regim de urgență se suspendă de drept exercițiul drepturilor părintești, până când instanța judecătorească va decide cu privire la menținerea sau înlocuirea acestei măsuri și cu privire la exercitarea drepturilor părintești. Pe perioada suspendării, drepturile și obligațiile părintești privitoare la persoana copilului sunt exercitate și, respectiv, îndeplinite de către persoana, familia, asistentul maternal sau șeful serviciului de tip rezidențial care a primit copilul în plasament în regim de urgență, iar cele privitoare la bunurile copilului sunt exercitate și, respectiv, îndeplinite de către directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

ART. 69

(1) Măsura plasamentului în regim de urgență se stabilește de către directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului din unitatea administrativ-teritorială în care se găsește copilul aflat în situațiile prevăzute la art. 68 alin. (1), dacă nu se întâmpină opoziție din partea reprezentanților persoanelor juridice, precum și a persoanelor fizice care au în îngrijire sau asigură protecția copilului respectiv. Pentru copilul aflat în situațiile prevăzute la art. 68 alin. (2), măsura plasamentului în regim de urgență se stabilește de către directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

(2) Măsura plasamentului în regim de urgență se stabilește de către instanța judecătorească în condițiile art. 100 alin. (3).

ART. 70

(1) În situația plasamentului în regim de urgență dispus de către directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului, aceasta este obligată să sesizeze instanța judecătorească în termen de 5 zile de la data la care a dispus această măsură.

(2) În situația în care nu se mai mențin împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurii plasamentului în regim de urgență, directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului poate dispune, în termenul prevăzut la alin. (1), revocarea măsurii de plasament în regim de urgență.

(3) Instanța judecătorească va analiza motivele care au stat la baza măsurii adoptate de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului și va dispune încetarea plasamentului în regim de urgență și, după caz, reintegrarea copilului în familia sa, înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela sau cu măsura plasamentului. Instanța se va pronunța, totodată, cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

(4) În situația în care plasamentul în regim de urgență este dispus de către instanța judecătorească, aceasta se va pronunța în condițiile art. 100 alin. (4).

SECȚIUNEA a 4-a **Supravegherea specializată**

ART. 71

(1) Măsura de supraveghere specializată se dispune în condițiile prezentei legi față de copilul care a săvârșit o faptă penală și care nu răspunde penal.

(2) În cazul în care există acordul părinților sau al reprezentantului legal, măsura supravegherii specializate se dispune de către comisia pentru protecția copilului, iar, în lipsa acestui acord, de către instanța judecătorească.

SECȚIUNEA a 5-a **Monitorizarea aplicării măsurilor de protecție specială**

ART. 72

(1) Împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială, dispuse de comisia pentru protecția copilului sau de instanța judecătorească, trebuie verificate trimestrial de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului.

(2) În cazul în care împrejurările prevăzute la alin. (1) s-au modificat, direcția generală de asistență socială și protecția copilului este obligată să sesizeze de îndată comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească, în vederea modificării sau, după caz, a încetării măsurii.

(3) Dreptul de sesizare prevăzut la alin. (2) îl au, de asemenea, părinții sau alt reprezentant legal al copilului, precum și copilul.

ART. 73

(1) Direcția generală de asistență socială și protecția copilului sau, după caz, organismul privat autorizat are obligația de a urmări modul în care sunt puse în aplicare măsurile de protecție specială, dezvoltarea și îngrijirea copilului pe perioada aplicării măsurii.

(2) În îndeplinirea obligației prevăzute la alin. (1) direcția generală de asistență socială și protecția copilului sau, după caz, organismul privat autorizat întocmește, trimestrial sau ori de câte ori apare o situație care impune acest lucru, rapoarte privitoare la evoluția dezvoltării fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale a copilului și a modului în care acesta este îngrijit.

(3) În situația în care se constată, pe baza raportului întocmit potrivit alin. (2), necesitatea modificării sau, după caz, a încetării măsurii, direcția generală de asistență socială și protecția copilului este obligată să sesizeze de îndată comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească.

(4) Propunerea de încetare a măsurii de protecție și reintegrarea în familie este însoțită, în mod obligatoriu, de documente din care să reiasă participarea părinților la ședințe de consiliere, astfel încât reintegrarea să se realizeze în cele mai bune condiții.

ART. 74

La încetarea măsurilor de protecție specială prin reintegrarea copilului în familia sa, serviciul public de asistență socială, organizat la nivelul municipiilor și orașelor, persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul de specialitate al primarului, precum și direcția generală de asistență socială și protecția copilului, în cazul sectoarelor municipiului București, de la domiciliul sau, după caz, de la reședința părinților, au obligația de a urmări evoluția dezvoltării copilului, precum și modul în care părinții își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile cu privire la copil. În acest scop, acestea întocmesc rapoarte lunare pe o perioadă de minimum 6 luni.

ART. 75

Copilul față de care a fost luată o măsură de protecție specială are dreptul de a menține relații cu alte persoane, dacă acestea nu au o influență negativă asupra dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale.

CAPITOLUL IV

Protecția copiilor refugiați și protecția copiilor în caz de conflict armat

ART. 76

(1) Copiii care solicită obținerea statutului de refugiat, precum și cei care au obținut acest statut beneficiază de protecție și asistență umanitară corespunzătoare pentru realizarea drepturilor lor.

(2) Copiii prevăzuți la alin. (1) beneficiază de una dintre formele de protecție prevăzute de Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare.

ART. 77

(1) În situația în care copilul care solicită statutul de refugiat este neînsoțit de către părinți sau de un alt reprezentant legal, susținerea intereselor acestuia pe parcursul procedurii de acordare a statutului de refugiat se asigură de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului în a cărei rază administrativ-teritorială se află organul teritorial al Ministerului Afacerilor Interne unde urmează a fi depusă cererea.

(2) Cererea pentru acordarea statutului de refugiat al copilului aflat în situația prevăzută la alin. (1) se analizează cu prioritate.

(3) În scopul susținerii adecvate a intereselor copilului prevăzut la alin. (1), direcția generală de asistență socială și protecția copilului desemnează o persoană cu studii superioare juridice sau de asistență socială din cadrul personalului propriu sau al unui organism privat autorizat, care să susțină drepturile copilului și să participe, alături de acesta, la întreaga procedură de acordare a statutului de refugiat.

(4) În situația în care se constată că persoana desemnată de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului nu își îndeplinește corespunzător obligația de apărare a intereselor copilului sau dovedește rea-credință în îndeplinirea acesteia, Inspectoratul General pentru Imigrări poate solicita direcției generale de asistență socială și protecția copilului înlocuirea acestei persoane.

ART. 78

(1) Până la soluționarea definitivă și irevocabilă a cererii de acordare a statutului de refugiat, cazarea copiilor prevăzuți la art. 77 se realizează într-un serviciu de tip rezidențial prevăzut de prezenta lege, aparținând direcției generale de asistență socială și protecția copilului sau unui organism privat autorizat.

(2) Copiii care au împlinit vârsta de 16 ani pot fi cazați și în centrele de primire și cazare aflate în subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări.

(3) Copiii prevăzuți la alin. (1), cărora li s-a acordat statutul de refugiat, beneficiază de protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi, prevăzută de prezenta lege.

ART. 79

(1) În situația în care cererea copilului prevăzut la art. 76, de acordare a statutului de refugiat, este respinsă în mod definitiv și irevocabil, direcția generală de asistență socială și protecția copilului sesizează Inspectoratul General pentru Imigrări și solicită instanței judecătorești stabilirea plasamentului copilului într-un serviciu de protecție specială.

(2) Măsura plasamentului durează până la returnarea copilului în țara de reședință a părinților ori în țara în care au fost identificați alți membri ai familiei dispuși să ia copilul.

ART. 80

(1) Copiii afectați de conflicte armate beneficiază de protecție și asistență în condițiile prezentei legi.

(2) În caz de conflicte armate, instituțiile statului iau măsurile necesare pentru dezvoltarea de mecanisme speciale menite să asigure monitorizarea măsurilor adoptate pentru protejarea drepturilor copilului.

ART. 81

Niciun copil nu va fi folosit ca spion, călăuză sau curier în timpul conflictelor armate.

ART. 82

(1) În situația existenței unui conflict armat, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne, cu Ministerul Apărării Naționale, precum și cu alte instituții cu atribuții specifice, are obligația de a iniția și de a implementa strategii și programe, inclusiv la nivel familial și comunitar, pentru a asigura demobilizarea copiilor soldați și, respectiv, pentru a remedia efectele fizice și psihice ale conflictelor asupra copilului și pentru a promova reintegrarea socială a acestuia.

(2) Organele administrației publice centrale menționate la alin. (1), în colaborare cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și cu Ministerul Educației Naționale, vor promova măsurile corespunzătoare pentru:

a) educarea în spiritul înțelegerii, solidarității și păcii, ca un proces general și continuu în prevenirea conflictelor;

b) educarea și pregătirea copiilor demobilizați pentru o viață socială activă și responsabilă.

ART. 83

(1) În orice județ sau sector al municipiului București, președintele consiliului județean ori, după caz, primarul sectorului municipiului București are obligația de a înainta direcției generale de asistență socială și protecția copilului, în termen de 24 de ore de la inițierea unui conflict armat, o listă completă a tuturor copiilor aflați pe teritoriul respectivei unități administrativ-teritoriale, în vederea monitorizării situației acestora.

(2) Infrastructura având ca destinație protecția și promovarea drepturilor copilului nu va fi folosită în scopuri militare.

(3) În cazul acțiunilor de evaluare desfășurate în urma unor conflicte armate, copiilor li se va acorda prioritate. Direcția generală de asistență socială și protecția copilului, în colaborare cu protecția civilă, va lua măsurile necesare pentru a se asigura supravegherea copiilor care sunt evacuați de către persoane care își pot asuma responsabilitatea ocrotirii și siguranței lor. Ori de câte ori este posibil, membrii aceleiași familii vor fi

cazați împreună.

CAPITOLUL V

Protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal

ART. 84

(1) Pentru copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal, la propunerea direcției generale de asistență socială și protecția copilului în a cărei unitate administrativ-teritorială se află copilul, se va lua una dintre măsurile prevăzute la art. 59 lit. a) și c).

(2) În dispunerea uneia dintre măsurile prevăzute la art. 59 lit. a) și c), comisia pentru protecția copilului, atunci când există acordul părinților sau al altui reprezentant legal al copilului, ori, după caz, instanța judecătorească, atunci când acest acord lipsește, va ține seama de:

- a) condițiile care au favorizat săvârșirea faptei;
- b) gradul de pericol social al faptei;
- c) mediul în care a crescut și a trăit copilul;
- d) riscul săvârșirii din nou de către copil a unei fapte prevăzute de legea penală;
- e) orice alte elemente de natură a caracteriza situația copilului.

(3) Părinții copilului care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal au obligația de a participa la ședințele de consiliere efectuate de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului, în baza unui program personalizat de consiliere psihologică.

ART. 85

(1) Măsura supravegherii specializate constă în menținerea copilului în familia sa, sub condiția respectării de către acesta a unor obligații, cum ar fi:

- a) frecventarea cursurilor școlare;
- b) utilizarea unor servicii de îngrijire de zi;
- c) urmarea unor tratamente medicale, consiliere sau psihoterapie;
- d) interzicerea de a frecventa anumite locuri sau de a avea legături cu anumite persoane.

(2) În cazul în care menținerea în familie nu este posibilă sau atunci când copilul nu își îndeplinește obligațiile stabilite prin măsura supravegherii specializate, comisia pentru protecția copilului ori, după caz, instanța judecătorească, după distincțiile prevăzute la art. 84 alin. (2), poate dispune plasamentul acestuia în familia extinsă ori în cea substitutivă, precum și îndeplinirea de către copil a obligațiilor prevăzute la alin. (1).

ART. 86

În cazul în care fapta prevăzută de legea penală, săvârșită de copilul care nu răspunde penal, prezintă un grad ridicat de pericol social, precum și în cazul în care copilul pentru care s-au stabilit măsurile prevăzute la art. 85

săvârșește în continuare fapte penale, comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească dispune, pe perioadă determinată, plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidențial specializat.

ART. 87

Este interzis să se dea publicității orice date referitoare la săvârșirea de fapte penale de către copilul care nu răspunde penal, inclusiv date privitoare la persoana acestuia.

ART. 88

(1) Pe toată durata aplicării măsurilor destinate copilului care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal, vor fi asigurate servicii specializate, pentru a-i asista pe copii în procesul de reintegrare în societate.

(2) Tipurile de servicii specializate prevăzute la alin. (1), precum și standardele referitoare la modalitatea de asigurare a acestor servicii se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(3) Copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal va fi însoțit și asistat de către un psiholog sau asistentul social, desemnat de direcția generală de asistență socială și protecția copilului în orice etapă a cercetării penale.

CAPITOLUL VI

Protecția copilului împotriva abuzului, neglijării, exploatării și a oricărei forme de violență

ART. 89

(1) Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva abuzului, neglijării, exploatării, traficului, migrației ilegale, răpirii, violenței, pornografiei prin internet, precum și a oricăror forme de violență, indiferent de mediul în care acesta se află: familie, instituții de învățământ, medicale, de protecție, medii de cercetare a infracțiunilor și de reabilitare/detenție, internet, mass-media, locuri de muncă, medii sportive, comunitate etc.

(2) Orice persoană fizică sau juridică, precum și copilul pot sesiza direcția generală de asistență socială și protecția copilului din județul/sectorul de domiciliu să ia măsurile corespunzătoare pentru a-l proteja împotriva oricăror forme de violență, inclusiv violență sexuală, vătămare sau de abuz fizic sau mental, de rele tratamente sau de exploatare, de abandon sau neglijență.

(3) Angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente au obligația de a sesiza de urgență direcția generală de asistență socială și protecția copilului.

ART. 90

(1) Părinții copilului sau, după caz, alt reprezentant legal al acestuia,

autoritățile publice și organismele private au obligația să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a facilita readaptarea fizică și psihologică și reintegrarea socială a oricărui copil care a fost victima oricărei forme de neglijență, exploatare sau abuz, de tortură sau pedeapsă ori tratamente crude, inumane sau degradante.

(2) Persoanele menționate la alin. (1) vor asigura condițiile necesare pentru ca readaptarea și reintegrarea să favorizeze sănătatea, respectul de sine și demnitatea copilului.

SECȚIUNEA 1

Protecția copilului împotriva exploatării economice

ART. 91

(1) Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva exploatării și nu poate fi constrâns la o muncă sau activitate domestică ori în afara familiei, inclusiv în instituții de învățământ, de protecție specială, reeducare și detenție sau în domeniul cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modeling, ce comportă un risc potențial sau care este susceptibilă să îi compromită educația ori să îi dăuneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

(2) Este interzisă orice practică prin intermediul căreia un copil este dat de unul sau de ambii părinți ori de reprezentantul lui legal, în schimbul unei recompense, unor datorii sau nu, cu scopul exploatării copilului prin muncă.

(3) În situațiile în care copiii de vârstă școlară se sustrag procesului de învățământ, desfășurând munci cu nerespectarea legii, unitățile de învățământ sunt obligate să sesizeze de îndată serviciul public de asistență socială. În cazul unor asemenea constatări, serviciul public de asistență socială împreună cu inspectoratele școlare județene și cu celelalte instituții publice competente sunt obligate să ia măsuri în vederea reintegrării școlare a copilului.

(4) Inspekția Muncii, în colaborare cu Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, are obligația de a promova campanii de conștientizare și informare:

a) pentru copii - despre măsurile de protecție de care pot beneficia și despre riscurile pe care le implică cazurile de exploatare economică;

b) pentru publicul larg - incluzând educație parentală și activități de pregătire pentru categoriile profesionale care lucrează cu și pentru copii, pentru a-i ajuta să asigure copiilor o reală protecție împotriva exploatării economice;

c) pentru angajatori sau potențiali angajatori.

ART. 92

(1) Prestarea de către copii a activităților remunerate în domeniile

cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modeling prevăzute la art. 91 alin. (1) este condiționată de informarea prealabilă a serviciului public de asistență socială de la domiciliul copilului.

(2) Condițiile de muncă pentru situațiile prevăzute la alin. (1) și modalitățile procedurii de informare prealabilă se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

SECȚIUNEA a 2-a

Protecția copilului împotriva consumului de droguri

ART. 93

(1) Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva folosirii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope.

(2) Este interzisă vânzarea de solvenți copiilor, fără acordul părintelui ori al altui reprezentant legal.

(3) Agenția Națională Antidrog, în colaborare cu Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și, după caz, cu alte autorități sau organe de specialitate ale administrației publice centrale, are obligația de a lua măsurile corespunzătoare pentru:

a) prevenirea folosirii copiilor la producția și traficul ilicit al acestor substanțe;

b) conștientizarea publicului larg și, în mod particular, a copiilor cu privire la această problemă, inclusiv prin intermediul sistemului de învățământ și, după caz, prin introducerea acestui subiect în programa școlară;

c) sprijinirea copiilor și familiilor acestora, prin consiliere și îndrumare - dacă este necesar, de natură confidențială, dar și prin elaborarea de politici și strategii care să garanteze recuperarea fizică și psihică și reintegrarea socială a copiilor dependenți de droguri, inclusiv prin dezvoltarea în acest scop de metode de intervenție alternativă la instituțiile psihiatrice tradiționale;

d) dezvoltarea suplimentară a sistemelor pentru adunarea unor date reale asupra apariției consumului de droguri la copii, ca și asupra implicării acestora în producția și traficul ilicit de droguri; evaluarea permanentă a acestor situații, a progreselor realizate, a dificultăților întâmpinate și, respectiv, a obiectivelor propuse pentru viitor;

e) dezvoltarea unui sistem de informare publică care să reducă toleranța în ceea ce privește consumul de droguri și să ajute la recunoașterea primelor simptome de consum de droguri, mai ales în rândul copiilor.

(4) Instituțiile prevăzute la alin. (3) se vor asigura că opiniile copiilor sunt luate în considerare la elaborarea strategiilor antidrog.

SECȚIUNEA a 3-a
Protecția copilului împotriva abuzului sau neglijenței

ART. 94

(1) Prin abuz asupra copilului se înțelege orice acțiune voluntară a unei persoane care se află într-o relație de răspundere, încredere sau de autoritate față de acesta, prin care sunt periclitate viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, și se clasifică drept abuz fizic, emoțional, psihologic, sexual și economic.

(2) Prin neglijarea copilului se înțelege omisiunea, voluntară sau involuntară, a unei persoane care are responsabilitatea creșterii, îngrijirii sau educării copilului de a lua orice măsură pe care o presupune îndeplinirea acestei responsabilități, care pune în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului și poate îmbrăca mai multe forme: alimentară, vestimentară, neglijarea igienei, neglijarea medicală, neglijarea educațională, neglijarea emoțională sau părăsirea copilului/abandonul de familie, care reprezintă cea mai gravă formă de neglijare.

ART. 95

Sunt interzise săvârșirea oricărui act de violență, precum și privarea copilului de drepturile sale de natură să pună în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, atât în familie, cât și în instituțiile care asigură protecția, îngrijirea și educarea copiilor, în unități sanitare, unități de învățământ, precum și în orice altă instituție publică sau privată care furnizează servicii sau desfășoară activități cu copii.

ART. 96

(1) Orice persoană care, prin natura profesiei sau ocupației sale, lucrează direct cu un copil și are suspiciuni în legătură cu existența unei situații de abuz sau de neglijare a acestuia este obligată să sesizeze serviciul public de asistență socială sau direcția generală de asistență socială și protecția copilului în a cărei rază teritorială a fost identificat cazul respectiv.

(2) Pentru semnalarea cazurilor de abuz sau de neglijare a copilului, la nivelul fiecărei direcții generale de asistență socială și protecția copilului se înființează obligatoriu telefonul copilului, al cărui număr va fi adus la cunoștința publicului.

ART. 97

Părinții sau reprezentanții legali au obligația de a supraveghea copilul și de a lua toate măsurile în vederea prevenirii înlesnirii sau practicării cerșetoriei de către copil.

ART. 98

În vederea asigurării respectării dreptului prevăzut la art. 89 alin. (1), direcția generală de asistență socială și protecția copilului este obligată:

a) să verifice și să soluționeze toate sesizările privind posibilele cazuri de abuz, neglijare, exploatare și orice formă de violență asupra copilului;

b) să asigure prestarea serviciilor prevăzute la art. 119, specializate pentru nevoile copiilor, victime ale abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului.

ART. 99

Pentru verificarea sesizărilor privind cazurile de abuz și neglijare a copilului, reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului au drept de acces, în condițiile legii, în sediile persoanelor juridice, precum și la domiciliul persoanelor fizice care au în îngrijire sau asigură protecția unui copil. Pentru efectuarea acestor verificări, organele de poliție au obligația să sprijine reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

ART. 100

(1) Reprezentanții persoanelor juridice, precum și persoanele fizice care au în îngrijire sau asigură protecția unui copil sunt obligați să colaboreze cu reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului și să ofere toate informațiile necesare pentru soluționarea sesizărilor.

(2) În situația în care, în urma verificărilor efectuate, reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului stabilesc că există motive temeinice care să susțină existența unei situații de pericol iminent pentru copil, datorată abuzului și neglijării, și nu întâmpină opoziție din partea persoanelor prevăzute la alin. (1), directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului instituie măsura plasamentului în regim de urgență. Prevederile art. 62 - 64, art. 68 alin. (5) și ale art. 70 se aplică în mod corespunzător.

(3) În situația în care persoanele prevăzute la alin. (1) refuză sau împiedică în orice mod efectuarea verificărilor de către reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului, iar aceștia stabilesc că există motive temeinice care să susțină existența unei situații de pericol iminent pentru copil, datorată abuzului și neglijării, direcția generală de asistență socială și protecția copilului sesizează instanța judecătorească, solicitând emiterea unei ordonanțe președințiale de plasare a copilului în regim de urgență la o persoană, la o familie, la un asistent maternal sau într-un serviciu de tip rezidențial, licențiat în condițiile legii. Prevederile art. 62 - 64 și ale art. 68 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

(4) În termen de 5 zile de la data executării ordonanței președințiale prin care s-a dispus plasamentul în regim de urgență, direcția generală de asistență socială și protecția copilului sesizează instanța judecătorească pentru a decide cu privire la: înlocuirea plasamentului în regim de urgență

cu măsura plasamentului, decăderea din exercițiul drepturilor părintești, precum și cu privire la exercitarea drepturilor părintești. Instanța se pronunță și cu privire la obligarea părinților copilului de a se prezenta la ședințe de consiliere.

ART. 101

(1) În cadrul procesului prevăzut la art. 100 alin. (3) și (4), se poate administra, din oficiu, ca probă, declarația scrisă a copilului referitoare la abuzul, neglijarea, exploatarea și orice formă de violență asupra copilului la care a fost supus. Declarația copilului poate fi înregistrată, potrivit legii, prin mijloace tehnice audio-video. Înregistrările se realizează în mod obligatoriu cu asistența unui psiholog.

(2) Acordul copilului este obligatoriu pentru realizarea înregistrării declarației sale.

(3) Dacă instanța judecătorească apreciază necesar, aceasta îl poate chema pe copil în fața ei, pentru a-l audia. Audierea are loc numai în camera de consiliu, în prezența unui psiholog și numai după o prealabilă pregătire a copilului în acest sens.

ART. 102

În cazul în care abuzul, neglijarea, exploatarea și orice formă de violență asupra copilului a fost săvârșită de către persoane care, în baza unui raport juridic de muncă sau de altă natură, asigurau protecția, creșterea, îngrijirea sau educația copilului, angajatorii au obligația să sesizeze de îndată organele de urmărire penală și să dispună îndepărtarea persoanei respective de copiii aflați în grija sa.

ART. 103

În instituțiile publice sau private, precum și în serviciile de tip rezidențial, publice sau private, care asigură protecția, creșterea, îngrijirea sau educarea copiilor, este interzisă angajarea persoanei împotriva căreia a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă pentru săvârșirea, cu intenție, a unei infracțiuni.

SECȚIUNEA a 4-a

Protecția copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate

ART. 104

(1) Părintele care exercită singur autoritatea părintească sau la care locuiește copilul, care urmează să plece la muncă în străinătate, are obligația de a notifica această intenție serviciului public de asistență socială de la domiciliu, cu minimum 40 de zile înainte de a părăsi țara.

(2) Notificarea va conține, în mod obligatoriu, desemnarea persoanei care se ocupă de întreținerea copilului pe perioada absenței părinților sau

tutorelui, după caz.

(3) Confirmarea persoanei în întreținerea căreia va rămâne copilul se efectuează de către instanța de tutelă, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(4) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile și tutorelui, precum și în cazul în care ambii părinți urmează să plece la muncă într-un alt stat.

ART. 105

(1) Persoana desemnată conform art. 104 alin. (2) trebuie să facă parte din familia extinsă, să aibă minimum 18 ani și să îndeplinească condițiile materiale și garanțiile morale necesare creșterii și îngrijirii unui copil.

(2) Serviciile publice de asistență socială organizate la nivelul municipiilor, orașelor, comunelor asigură persoanelor desemnate consiliere și informare cu privire la răspunderea pentru creșterea și asigurarea dezvoltării copilului pe o perioadă de 6 luni.

(3) Instanța va dispune delegarea temporară a autorității părintești cu privire la persoana copilului, pe durata lipsei părinților, dar nu mai mult de un an, către persoana desemnată potrivit art. 104 alin. (3).

(4) Acordul persoanei căreia urmează să-i fie delegată autoritatea părintească se exprimă de către aceasta personal, în fața instanței.

(5) La cerere se atașează acte din care să rezulte îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1).

(6) Cererea se soluționează în procedură necontencioasă, potrivit Codului de procedură civilă. Soluționarea cererii de delegare a drepturilor și îndatoririlor părintești se face în termen de 3 zile de la depunerea acesteia.

(7) Hotărârea va cuprinde menționarea expresă a drepturilor și îndatoririlor care se delegează și perioada pentru care are loc delegarea.

(8) Pentru situația prevăzută la alin. (2), după ce instanța hotărăște delegarea drepturilor părintești, persoana în sarcina căreia cad îngrijirea și creșterea copilului trebuie să urmeze, obligatoriu, un program de consiliere, pentru a preveni situații de conflict, neadaptare sau neglijență în relația cu minorul.

(9) Instanța de judecată va comunica o copie a hotărârii de delegare primarului de la domiciliul părinților sau tutorelui, precum și primarului de la domiciliul persoanei căreia i se acordă delegarea autorității părintești.

ART. 106

Autoritățile administrației publice locale, prin intermediul serviciilor de asistență socială, pot iniția, în limita prevederilor bugetului de stat sau ale bugetelor locale și în limita bugetelor de venituri și cheltuieli prevăzute cu această destinație, campanii de informare a părinților, în vederea:

a) conștientizării de către părinți a riscurilor asumate prin plecarea lor la muncă în străinătate;

b) informării părinților cu privire la obligațiile ce le revin în situația în

care intenționează să plece în străinătate.

ART. 107

Procedura de monitorizare a modului de creștere și îngrijire a copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate, precum și serviciile de care aceștia pot beneficia se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

ART. 108

Serviciul public de asistență socială și centrul județean de resurse și asistență educațională au obligația de a dezvolta servicii de consiliere specializată destinate copilului care a revenit în țară, după o perioadă de sedere în străinătate alături de părinți mai mare de un an.

SECȚIUNEA a 5-a

Protecția copilului împotriva răpirii sau oricăror forme de traficare

ART. 109

(1) Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, în colaborare cu Ministerul Educației Naționale, vor efectua demersurile necesare pentru adoptarea tuturor măsurilor legislative, administrative și educative destinate asigurării protecției efective împotriva oricăror forme de trafic intern sau internațional al copiilor, în orice scop sau sub orice formă, inclusiv de către propriii părinți.

(2) În acest scop, autoritățile publice menționate la alin. (1) au responsabilitatea elaborării unei strategii la nivel național pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen, inclusiv a unui mecanism intern de coordonare și monitorizare a activităților întreprinse.

SECȚIUNEA a 6-a

Protecția copilului împotriva altor forme de exploatare

ART. 110

(1) Copilul are dreptul la protecție împotriva oricărei forme de exploatare.

(2) Instituțiile și autoritățile publice, potrivit atribuțiilor lor, adoptă reglementări specifice și aplică măsuri corespunzătoare pentru prevenirea, între altele:

- a) transferului ilicit și a nereturnării copilului;
- b) încheierii adopțiilor, naționale ori internaționale, în alte scopuri decât interesul superior al copilului;
- c) exploatării sexuale și a violenței sexuale;

- d) răpirii și traficării de copii în orice scop și sub orice formă;
- e) implicării copiilor în conflicte armate;
- f) dezvoltării forțate a talentelor copiilor în dauna dezvoltării lor armonioase, fizice și mentale;
- g) exploatării copilului de către mass-media;
- h) exploatării copilului în cadrul unor cercetări ori experimente științifice.

CAPITOLUL VII

Instituții și servicii cu atribuții în protecția copilului

SECȚIUNEA 1

Instituții la nivel central

ART. 111

Monitorizarea respectării principiilor și drepturilor stabilite de prezenta lege și de Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, republicată, cu modificările ulterioare, precum și coordonarea și controlul activității de protecție și promovare a drepturilor copilului se realizează de către Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

ART. 112

Apărarea drepturilor și libertăților copilului în raporturile acestuia cu autoritățile publice cu scopul de a promova și de a îmbunătăți condiția copilului se realizează și prin instituția Avocatul Poporului.

SECȚIUNEA a 2-a

Instituții și servicii la nivel local

ART. 113

Autoritățile administrației publice locale au obligația să garanteze și să promoveze respectarea drepturilor copiilor din unitățile administrativ-teritoriale, asigurând prevenirea separării copilului de părinții săi, precum și protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de îngrijirea părinților săi.

ART. 114

(1) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a implica colectivitatea locală în procesul de identificare a nevoilor comunității și de soluționare la nivel local a problemelor sociale care privesc copiii.

(2) În acest scop pot fi create structuri comunitare consultative cuprinzând, dar fără a se limita, oameni de afaceri locali, preoți, cadre didactice, medici, consilieri locali, polițiști. Rolul acestor structuri este atât

de soluționare a unor cazuri concrete, cât și de a răspunde nevoilor globale ale respectivei colectivități.

(3) Mandatul structurilor comunitare consultative se stabilește prin acte emise de către autoritățile administrației publice locale.

(4) Pentru a-și îndeplini rolul pentru care au fost create, structurile comunitare consultative vor beneficia de programe de formare în domeniul asistenței sociale și protecției copilului.

ART. 115

(1) În subordinea consiliului județean și, respectiv, a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București funcționează comisia pentru protecția copilului, ca organ de specialitate al acestora, fără personalitate juridică, având următoarele atribuții principale:

a) stabilirea încadrării în grad de handicap și orientarea școlară a copilului;

b) pronunțarea, în condițiile prezentei legi, cu privire la propunerile referitoare la stabilirea unei măsuri de protecție specială a copilului;

c) soluționarea cererilor privind eliberarea atestatului de asistent maternal;

d) alte atribuții prevăzute de lege.

(2) Organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului se reglementează prin hotărâre a Guvernului¹³.

(3) Președintele, vicepreședintele și membrii comisiilor pentru protecția copilului, precum și secretarul acestora, constituite potrivit legii, au dreptul la o indemnizație de ședință echivalentă cu 1% din indemnizația președintelui consiliului județean, respectiv a primarului de sector.

(4) Indemnizația se suportă din bugetul județului, respectiv al sectorului municipiului București, în limita creditelor bugetare aprobate cu această destinație și cu încadrarea în limita maximă a cheltuielilor de personal, stabilită prin lege.

ART. 116

(1) Serviciul public specializat pentru protecția copilului, existent în subordinea consiliilor județene și a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București, precum și serviciul public de asistență socială de la nivelul județelor și sectoarelor municipiului București se reorganizează ca direcție generală de asistență socială și protecția copilului.

(2) Direcția generală de asistență socială și protecția copilului este instituție publică cu personalitate juridică, înființată în subordinea consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București, care preia, în mod corespunzător, funcțiile

¹³ A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 1.437/2004 privind organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 24 septembrie 2004.

serviciului public de asistență socială de la nivelul județului și, respectiv, atribuțiile serviciului public de asistență socială de la nivelul sectoarelor municipiului București.

(3) Instituția prevăzută la alin. (2) exercită în domeniul protecției drepturilor copilului atribuțiile prevăzute de prezenta lege, precum și de alte acte normative în vigoare.

(4) Structura organizatorică, numărul de personal și finanțarea direcției generale de asistență socială și protecția copilului se aprobă prin hotărâre a consiliului județean, respectiv a consiliului local al sectorului municipiului București, care o înființează, astfel încât să asigure îndeplinirea în mod corespunzător a atribuțiilor ce îi revin, precum și realizarea deplină și exercitarea efectivă a drepturilor copilului.

(5) Atribuțiile și regulamentul-cadru de organizare și funcționare ale direcției generale de asistență socială și protecția copilului se aprobă prin hotărâre a Guvernului¹⁴ la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

ART. 117

Direcția generală de asistență socială și protecția copilului exercită, în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, următoarele atribuții principale:

a) coordonează activitățile de asistență socială și de protecție a familiei și a drepturilor copilului la nivelul județului, respectiv al sectorului municipiului București;

b) coordonează, la nivel județean, activitățile și măsurile de implementare a obiectivelor strategiei județene în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului;

c) asigură îndrumarea metodologică a activităților serviciilor publice de asistență socială;

d) asigură, la nivel județean, aplicarea unitară a prevederilor legislației din domeniul protecției și promovării drepturilor copilului;

e) monitorizează și analizează respectarea drepturilor copilului la nivelul județului/sectorului și propune măsuri pentru situațiile în care acestea sunt încălcate;

f) monitorizează activitatea autorizată conform art. 92 prestată de copii în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modeling, în raza sa de competență teritorială;

g) solicită informații și documente, în condițiile legii, de la orice persoană juridică publică sau privată, ori de la persoane fizice implicate în sfera sa de

¹⁴ A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 1.434/2004 privind atribuțiile și Regulamentul-cadru de organizare și funcționare ale Direcției generale de asistență socială și protecția copilului, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 547 din 21 iulie 2008, cu modificările și completările ulterioare.

competență, acestea având obligația de a le pune la dispoziție în termen de 15 zile calendaristice de la data solicitării.

ART. 118

(1) Serviciile publice de asistență socială organizate la nivelul municipiilor și orașelor, precum și persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale îndeplinesc în domeniul protecției copilului următoarele atribuții:

a) monitorizează și analizează situația copiilor din unitatea administrativ-teritorială, precum și modul de respectare a drepturilor copiilor, asigurând centralizarea și sintetizarea datelor și informațiilor relevante, în baza unei fișe de monitorizare aprobate prin ordin al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice;

b) realizează activitatea de prevenire a separării copilului de familia sa;

c) identifică și evaluează situațiile care impun acordarea de servicii și/sau prestații pentru prevenirea separării copilului de familia sa;

d) elaborează documentația necesară pentru acordarea serviciilor și/sau prestațiilor și acordă aceste servicii și/sau prestații, în condițiile legii;

e) asigură consilierea și informarea familiilor cu copii în întreținere asupra drepturilor și obligațiilor acestora, asupra drepturilor copilului și asupra serviciilor disponibile pe plan local;

f) asigură și urmăresc aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a consumului de alcool și droguri, de prevenire și combatere a violenței în familie, precum și a comportamentului delinquent;

g) vizitează, periodic, la domiciliu, familiile și copiii care beneficiază de servicii și prestații și urmăresc modul de utilizare a prestațiilor, precum și familiile care au în îngrijire copii cu părinți plecați la muncă în străinătate;

h) înaintează propuneri primarului, în cazul în care este necesară luarea unei măsuri de protecție specială, în condițiile legii;

i) urmăresc evoluția dezvoltării copilului și modul în care părinții acestuia își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile cu privire la copilul care a beneficiat de o măsură de protecție specială și a fost reintegrat în familia sa;

j) colaborează cu direcția generală de asistență socială și protecția copilului în domeniul protecției copilului și transmit acesteia toate datele și informațiile solicitate din acest domeniu;

k) urmăresc punerea în aplicare a hotărârilor comisiei pentru protecția copilului/instanței de tutelă referitoare la prestarea acțiunilor sau lucrărilor de interes local, prevăzute la art. 67 alin. (2).

(2) La nivelul sectoarelor municipiului București, atribuțiile prevăzute la alin. (1) sunt exercitate de direcția generală de asistență socială și protecția copilului.

(3) Metodologia de lucru privind colaborarea dintre direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și serviciile publice de asistență

socială, precum și modelul standard al documentelor elaborate de către acestea se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârștnice, în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

ART. 119

(1) Pentru prevenirea separării copilului de părinții săi, precum și pentru realizarea protecției speciale a copilului separat, temporar sau definitiv, de părinții săi, se organizează și funcționează următoarele tipuri de servicii:

- a) servicii de zi;
- b) servicii de tip familial;
- c) servicii de tip rezidențial.

(2) Regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea serviciilor prevăzute la alin. (1) se aprobă prin hotărâre a Guvernului¹⁵

ART. 120

(1) Serviciile de zi sunt acele servicii prin care se asigură menținerea, refacerea și dezvoltarea capacităților copilului și ale părinților săi, pentru depășirea situațiilor care ar putea determina separarea copilului de familia sa.

(2) Accesul la aceste servicii se realizează în baza planului de servicii sau, după caz, a planului individualizat de protecție, în condițiile prezentei legi.

ART. 121

Serviciile de tip familial sunt acele servicii prin care se asigură, la domiciliul unei persoane fizice sau familii, creșterea și îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv, de părinții săi, ca urmare a stabilirii în condițiile prezentei legi a măsurii plasamentului.

ART. 122

(1) Pot primi copii în plasament familiile și persoanele care au vârsta de minimum 18 ani, au capacitate deplină de exercițiu, domiciliul în România și care prezintă garanții morale și condiții materiale necesare creșterii și îngrijirii copilului separat, temporar sau definitiv, de părinții săi.

(2) La stabilirea măsurii de plasament la familii și persoane, direcția generală de asistență socială și protecția copilului realizează demersuri pentru identificarea membrilor familiei extinse alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în vederea consultării și implicării lor în stabilirea/revizuirea obiectivelor planului individualizat de protecție.

(3) Activitatea persoanei atestate ca asistent maternal, în condițiile legii, se desfășoară în baza unui contract cu caracter special, aferent protecției

¹⁵ A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 1.438/2004 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor de prevenire a separării copilului de familia sa, precum și a celor de protecție specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 24 septembrie 2004.

copilului, încheiat cu direcția sau cu un organism privat acreditat, care are următoarele elemente caracteristice:

a) activitatea de creștere, îngrijire și educare a copiilor aflați în plasament se desfășoară la domiciliu;

b) programul de lucru este impus de nevoile copiilor;

c) planificarea timpului liber se face în funcție de programul familiei și al copiilor aflați în plasament;

d) în perioada efectuării concediului legal de odihnă asigură continuitatea activității desfășurate, cu excepția cazului în care separarea, în această perioadă, de copilul aflat în plasament în familia sa este autorizată de direcție.

(4) Contractul individual de muncă se încheie la data emiterii dispoziției directorului de stabilire a măsurii plasamentului în regim de urgență sau a hotărârii comisiei pentru protecția copilului/instanței cu privire la stabilirea măsurii plasamentului.

(5) Condițiile de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutul asistentului maternal se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice prin Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție.

ART. 123

(1) Serviciile de tip rezidențial sunt acele servicii prin care se asigură protecția, creșterea și îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv, de părinții săi, ca urmare a stabilirii în condițiile prezentei legi a măsurii plasamentului.

(2) Din categoria serviciilor de tip rezidențial fac parte toate serviciile care asigură găzduire pe o perioadă mai mare de 24 de ore.

(3) Sunt considerate servicii de tip rezidențial și centrele maternale.

(4) Serviciile de tip rezidențial care aparțin autorităților administrației publice se organizează numai în structura direcției generale de asistență socială și protecția copilului, în regim de componente funcționale ale acestora, fără personalitate juridică.

(5) Serviciile de tip rezidențial se organizează pe model familial și pot avea caracter specializat în funcție de nevoile copiilor plasați.

ART. 124

(1) Pentru asigurarea prevenirii separării copilului de părinții lui, consiliile locale ale municipiilor, orașelor, comunelor și sectoarelor municipiului București au obligația să organizeze, în mod autonom sau prin asociere, servicii de zi, potrivit nevoilor identificate în comunitatea respectivă.

(2) În situația în care consiliul local nu identifică resurse financiare și umane suficiente pentru a organiza serviciile prevăzute la alin. (1), la cererea acestuia, consiliul județean va asigura finanțarea necesară înființării

acestor servicii. Consiliul local asigură finanțarea cu până la 50% a cheltuielilor de funcționare a acestor servicii, cota-parte și quantumul total al acestor cheltuieli fiind stabilite anual prin hotărâre a consiliului județean.

ART. 125

Pentru asigurarea protecției speciale a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi, consiliul județean și, respectiv, consiliul local al sectorului municipiului București au obligația să organizeze, în mod autonom sau prin asociere, servicii de tip familial și de tip rezidențial, potrivit nevoilor identificate la nivelul unității lor administrativ-teritoriale. În funcție de nevoile evaluate ale copiilor plasați, consiliul județean poate organiza și dezvolta și servicii de zi.

CAPITOLUL VIII

Organisme private

ART. 126

(1) Organismele private care pot desfășura activități în domeniul protecției drepturilor copilului și al protecției speciale a acestuia sunt persoane juridice de drept privat, fără scop patrimonial, constituite și acreditate în condițiile legii.

(2) În desfășurarea activităților prevăzute la alin. (1), organismele private acreditate se supun regimului de drept public prevăzut de prezenta lege, precum și de reglementările prin care aceasta este pusă în executare.

(3) Organismele private care organizează și dezvoltă servicii de prevenire a separării copilului de familia sa, precum și servicii de protecție specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi au obligația de a notifica direcției generale de asistență socială și protecția copilului data începerii funcționării efective a acestora și de a permite accesul specialiștilor direcției în spațiile în care se furnizează serviciile.

(4) Organismele private acreditate pot încheia convenții de colaborare cu direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și/sau cu serviciile publice de asistență socială sau pot contracta servicii destinate prevenirii separării copilului de părinții săi, precum și protecției speciale a copilului separat, temporar sau definitiv, de părinții săi, în condițiile legii.

CAPITOLUL IX

Finanțarea sistemului de protecție a copilului

ART. 127

(1) Prevenirea separării copilului de familia sa, precum și protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi se finanțează din următoarele surse:

a) bugetul de stat - în limita sumelor defalcate din unele venituri ale

bugetului de stat aprobate cu această destinație prin legile bugetare anuale, repartizate pe județe, potrivit propunerilor formulate de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, pe baza standardelor de cost pentru serviciile sociale, aprobate prin hotărâre a Guvernului;

b) bugetul județului, respectiv al sectorului municipiului București - în completarea cuantumului prevăzut la lit. a), pentru acoperirea cheltuielilor de organizare și funcționare a serviciilor, din venituri proprii sau din sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrarea bugetelor locale;

c) bugetul local al comunelor, orașelor și municipiilor;

d) donații, sponsorizări și alte forme private de contribuții bănești, permise de lege.

(2) Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice poate finanța programe de interes național pentru protecția și promovarea drepturilor copilului, din fonduri alocate de la bugetul de stat cu această destinație, din fonduri externe rambursabile și nerambursabile, precum și din alte surse, în condițiile legii.

ART. 128¹⁶

(1) Pentru fiecare copil față de care s-a luat măsura plasamentului la o familie, persoană, asistent maternal, într-un serviciu de tip rezidențial al unui organism privat acreditat sau s-a instituit tutela, în condițiile legii, se acordă o alocație lunară de plasament, raportată la indicatorul social de referință, în cuantum de 1,20 ISR.

(2) Alocația prevăzută la alin. (1) se plătește persoanei, asistentului maternal, reprezentantului familiei, al organismului privat acreditat care a luat în plasament copilul sau tutorelui și este destinată asigurării drepturilor prevăzute la art. 129 alin. (1).

(3) Alocația de plasament se suportă de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

(4) Pentru copiii pentru care s-a stabilit măsura plasamentului sau s-a instituit tutela, stabilirea dreptului la alocație prevăzută la alin. (1) se face începând cu luna următoare celei în care a fost emisă dispoziția conducătorului direcției generale de asistență socială și protecția copilului sau hotărârea comisiei pentru protecția copilului sau a instanței de judecată, după caz.

(5) Procedura de stabilire și de plată a alocației prevăzute la alin. (1) se stabilește prin ordin al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și

¹⁶ Conform art. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 65/2014, nivelul alocației de plasament prevăzute la art. 128 alin. (1), astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 65/2014, se acordă începând cu drepturile aferente lunii decembrie 2014.

persoanelor vârstnice.

(6) În vederea urmării modului de utilizare a alocației prevăzute la alin. (1), direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului sau, după caz, organismele private autorizate transmit rapoartele prevăzute la art. 73 alin. (2) și agenției pentru plăți și inspecție socială a județului, respectiv a municipiului București.

ART. 129

(1) Copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială, precum și mamele protejate în centre maternale au dreptul la hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, transport, materiale cultural-sportive, precum și sume de bani pentru nevoi personale.

(2) Necesarul de îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, materiale cultural-sportive se stabilește în funcție de vârsta și nevoile copilului, prin hotărâre a consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București sau, după caz, a organului de conducere al organismului privat acreditat.

(3) În cazul copiilor cu handicap, infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA, cuantumul sumelor necesare acordării drepturilor prevăzute la alin. (1) se majorează cu 50% în raport cu sumele acordate.

(4) Copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială, precum și mamele protejate în centre maternale au dreptul, la ieșirea din sistemul de protecție specială, la o indemnizație care se acordă o singură dată, egală cu valoarea salariului de bază minim brut pe țară, garantat în plată, stabilit potrivit legii. Indemnizația se acordă, la ieșirea din sistemul de protecție specială, și copiilor pentru care s-a pronunțat o hotărâre definitivă de încuviințare a adopției.

(5) Cuantumul limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute la alin. (1), respectiv dreptul la îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, transport, materiale cultural-sportive, precum și sumele de bani pentru nevoi personale, pentru copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială într-un serviciu public de tip rezidențial, precum și pentru mamele protejate în centre maternale se stabilesc prin hotărâre a Guvernului^{17*}).

(6) Cuantumul alocației de hrană pentru copiii din serviciile de zi publice și pentru copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială într-un serviciu public de tip rezidențial, precum și pentru mamele protejate în centre maternale se stabilește prin hotărâre a Guvernului. Cuantumul alocației de hrană pentru copiii din serviciile de zi este aplicabil

¹⁷ A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

și copiilor din creșe și alte unități de educație timpurie.

(7) Cuantumul limitelor minime de cheltuieli stabilite în condițiile alin. (5) și cuantumul alocației de hrană stabilit în condițiile alin. (6) sunt aplicabile și în cazul copiilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv celor școlarizați în alt județ decât cel de domiciliu, în conformitate cu prevederile art. 51 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

(8) Alocația de hrană pentru copiii din serviciile de zi organizate de organismele private acreditate se stabilește cel puțin la același nivel cu cel prevăzut pentru copiii din serviciile de zi publice.

(9) În limita bugetelor aprobate, consiliile județene, consiliile locale ale sectoarelor municipiului București sau, după caz, consiliile locale ale municipiilor, orașelor și comunelor pot aproba, prin hotărâre, la propunerea direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului, respectiv a serviciilor publice de asistență socială, un cuantum mai mare al limitelor minime de cheltuieli, respectiv al cuantumului alocației de hrană aferente drepturilor stabilite conform prevederilor alin. (5) și (6).

ART. 130

(1) Primarii acordă prestații financiare excepționale, în situația în care familia care îngrijește copilul se confruntă temporar cu probleme financiare determinate de o situație excepțională și care pune în pericol dezvoltarea armonioasă a copilului.

(2) Prestațiile excepționale se acordă cu prioritate copiilor ale căror familii nu au posibilitatea sau capacitatea de a acorda copilului îngrijirea corespunzătoare ori ca urmare a necesității suportării unor cheltuieli particulare destinate menținerii legăturii copilului cu familia sa.

(3) În funcție de fiecare caz în parte, primarul decide, prin dispoziție, cu privire la acordarea prestației financiare excepționale și cuantumul acesteia.

ART. 131

Cuantumul maxim, precum și condițiile de acordare a prestațiilor financiare excepționale se stabilesc prin hotărâre a consiliului local.

ART. 132

Prestațiile financiare excepționale pot fi acordate și sub formă de prestații în natură, pe baza dispoziției primarului, constând, în principal, în alimente, îmbrăcăminte, manuale și rechizite sau echipamente școlare, suportarea cheltuielilor legate de transport, procurarea de proteze, medicamente și alte accesorii medicale.

CAPITOLUL X

Reguli speciale de procedură

ART. 133

(1) Cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului.

(2) Dacă domiciliul copilului nu este cunoscut, competența revine tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul.

ART. 134

(1) Cauzele prevăzute la art. 133 se soluționează în regim de urgență, cu citirea reprezentantului legal al copilului, a direcției generale de asistență socială și protecția copilului și cu participarea obligatorie a procurorului.

(2) Audierea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie și se face cu respectarea prevederilor art. 29, cu excepția cauzelor care privesc stabilirea unei măsuri de protecție specială pentru copilul abuzat, neglijat, exploatat și supus oricărei forme de violență asupra copilului; în acest caz, audierea copilului se face cu respectarea prevederilor art. 101 alin. (3).

(3) Termenele de judecată nu pot fi mai mari de 10 zile.

(4) Părțile sunt legal citate dacă citația le-a fost înmănată cel puțin cu o zi înaintea judecării.

(5) Ordonanța președințială de plasare a copilului în regim de urgență la o persoană, familie, la un asistent maternal sau într-un serviciu de tip rezidențial, licențiat în condițiile legii, este dată în aceeași zi, instanța pronunțându-se asupra măsurii solicitate pe baza cererii și actelor depuse, fără concluziile părților.

ART. 135

(1) Hotărârile prin care se soluționează fondul cauzei se pronunță în ziua în care au luat sfârșit dezbaterile.

(2) În situații deosebite, pronunțarea poate fi amânată cel mult două zile.

ART. 136

(1) Hotărârile instanței de fond este executorie și definitivă.

(2) Hotărârile se redactează și se comunică părților în termen de cel mult 10 zile de la pronunțare.

ART. 137

Termenul de recurs este de 10 zile de la data comunicării hotărârii.

ART. 138

Dispozițiile prezentei legi referitoare la procedura de soluționare a cauzelor privind stabilirea măsurilor de protecție specială se completează în mod corespunzător cu prevederile Codului de procedură civilă.

ART. 139

În toate cauzele care privesc aplicarea prezentei legi, direcția generală de asistență socială și protecția copilului de la domiciliul copilului sau în a

cărei rază administrativ-teritorială a fost găsit copilul întocmește și prezintă instanței raportul referitor la copil, care va cuprinde date privind:

- a) personalitatea, starea fizică și mentală a copilului;
- b) antecedentele sociomedicale și educaționale ale copilului;
- c) condițiile în care copilul a fost crescut și în care a trăit;
- d) propuneri privind persoana, familia sau serviciul de tip rezidențial în care ar putea fi plasat copilul;
- e) orice alte date referitoare la creșterea și educarea copilului, care pot servi soluționării cauzei.

ART. 140

Cauzele care privesc aplicarea prezentei legi sunt scutite de taxa judiciară de timbru și de timbru judiciar.

CAPITOLUL XI Răspunderi și sancțiuni

ART. 141

(1) Nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 41 alin. (2), art. 52 alin. (4) și art. 96 constituie abatere disciplinară gravă și se sancționează potrivit legii.

(2) Nerespectarea obligației prevăzute la art. 41 alin. (3), art. 91 alin. (3) teza întâi și art. 118 alin. (1) lit. a) constituie abatere disciplinară.

ART. 142

(1) Constituie contravenții următoarele fapte, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii, să fie considerate infracțiuni:

- a) nerespectarea obligației prevăzute la art. 10 alin. (1);
- b) nerespectarea obligației prevăzute la art. 10 alin. (2);
- c) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 11 alin. (1) și (3);
- d) nerespectarea obligației prevăzute la art. 12 alin. (1);
- e) necomunicarea de către organele de poliție a rezultatelor verificărilor specifice privind identitatea mamei, în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (3);
- f) neefectuarea de către serviciul public de asistență socială a declarației de înregistrare a nașterii, în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (6);
- g) nerespectarea obligației prevăzute la art. 12 alin. (7);
- h) nerespectarea obligației prevăzute la art. 14 alin. (1);
- i) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 16 și la art. 23 alin. (3);
- j) nerespectarea prevederilor art. 27 alin. (2) - (4) și ale art. 87;
- k) nerespectarea prevederilor art. 40 alin. (1) și (4);
- l) nerespectarea prevederilor art. 52 alin. (2);
- m) nerespectarea prevederilor art. 74;
- n) nerespectarea prevederilor art. 84 alin. (3);

- o) nerespectarea prevederilor art. 91 alin. (2);
- p) nerespectarea prevederilor art. 97;
- r) nerespectarea obligației prevăzute la art. 98 lit. a);
- s) nerespectarea obligației prevăzute la art. 102;
- ș) nerespectarea obligației prevăzute la art. 104 alin. (1);
- t) nerespectarea prevederilor art. 118 alin. (1) lit. c) - k);
- ț) nerespectarea prevederilor art. 127 alin. (1) lit. b).

(2) Contravențiile prevăzute la alin. (1) se sancționează după cum urmează:

- a) cu amendă de la 500 lei la 1.000 lei, cele prevăzute la lit. a), c), g), h), i), k), m), n), o), r), s) și ș);
- b) cu amendă de la 1.000 lei la 2.500 lei, cele prevăzute la lit. f) și l);
- c) cu amendă de la 2.500 lei la 5.000 lei, cele prevăzute la lit. b), d), p) și ț);
- d) cu amendă de la 5.000 lei la 10.000 lei, cele prevăzute la lit. e), j) și t).

(3) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunii se fac de către ofițerii și agenții de poliție, în cazul contravențiilor prevăzute la alin. (1) lit. i), j), o) și p), precum și de persoane anume desemnate dintre cele cu atribuții de control din:

- a) Ministerul Sănătății, pentru contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. a), c) și d);
- b) Ministerul Afacerilor Interne sau structurile subordonate acestuia, după caz, pentru contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. b) și e);
- c) Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, pentru contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. h), k), m), n), r), s), ș), t) și ț);
- d) Ministerul Educației Naționale, pentru contravenția prevăzută la alin. (1) lit. l);
- e) consiliul județean, respectiv consiliul local al sectorului municipiului București, pentru contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. f) și g).

ART. 143

Contravențiilor prevăzute la art. 142 le sunt aplicabile prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

CAPITOLUL XII

Dispoziții tranzitorii și finale

ART. 144

În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, direcția generală de asistență socială și protecția copilului va reevalua împrejurările

care au stat la baza măsurilor de protecție dispuse de comisia pentru protecția copilului și, după caz, va solicita instituirea tutelei sau stabilirea unei măsuri de protecție specială, în condițiile prezentei legi.

ART. 145

Centrele de plasament, centrele de primire în regim de urgență și centrele maternale organizate în structura fostelor servicii publice specializate pentru protecția copilului se reorganizează prin hotărârea consiliului județean, respectiv a consiliului local al sectoarelor municipiului București în structura direcției generale de asistență socială și protecția copilului din subordinea consiliului județean, respectiv a consiliului local al sectoarelor municipiului București, în regim de componente funcționale ale acestora, fără personalitate juridică.

ART. 146

(1) Serviciile de zi destinate prevenirii situațiilor ce pun în pericol securitatea și dezvoltarea copilului, înființate de consiliile județene, precum și personalul care deservește aceste servicii se transferă consiliilor locale pe teritoriul cărora acestea funcționează.

(2) Fac excepție de la prevederile alin. (1) serviciile de zi specializate pentru copilul abuzat, neglijat, exploatat și supus oricărei forme de violență, care se consideră de interes județean.

(3) În situația în care serviciile prevăzute la alin. (1) fac parte dintr-un complex de servicii care are ca obiect de activitate și protecția copilului în regim rezidențial, respectiv centru de plasament, centru de primire în regim de urgență sau centru maternal, transferul se realizează numai dacă este posibilă separarea patrimoniului și a personalului.

(4) Consiliile locale au obligația să păstreze destinația și structura de personal a serviciilor preluate.

(5) Transferul prevăzut la alin. (1) se realizează pe bază de protocol încheiat între consiliul județean și consiliul local.

ART. 147

Personalul didactic și didactic auxiliar, transferat potrivit art. 46 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care la data intrării în vigoare a prezentei legi este încadrat cu acest statut în cadrul serviciilor publice specializate pentru protecția copilului, își păstrează statutul.

ART. 148

În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, consiliile județene, respectiv consiliile locale ale sectoarelor municipiului București, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice au obligația să desemneze persoanele dintre cele cu atribuții de control, care vor constata

contravențiile și vor aplica sancțiunile menționate în prezentul capitol.

ART. 149

(1) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

a) art. 88 din Codul familiei;

b) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 276 din 24 iulie 1998, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția art. 20;

c) Hotărârea Guvernului nr. 604/1997 privind criteriile și procedurile de autorizare a organismelor private care desfășoară activități în domeniul protecției copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 280 din 16 octombrie 1997;

d) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 123/2001 privind reorganizarea comisiei pentru protecția copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 643 din 15 octombrie 2001, aprobată cu modificări prin Legea nr. 71/2002;

e) lit. A a alin. (2) al art. 3 din Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de asistență socială, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 81 din 7 februarie 2003, cu modificările ulterioare.

(2) Se modifică în mod corespunzător dispozițiile referitoare la înregistrarea nașterii copilului abandonat de mamă în spital, cuprinse în Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 282 din 11 noiembrie 1996, cu modificările și completările ulterioare¹⁸.

(3) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă orice alte dispoziții contrare.

ART. 150

(1) Formarea inițială în domeniul protecției drepturilor copilului este obligatorie pentru toate categoriile profesionale din sistem și pentru cei care au atribuții decizionale privitoare la copil.

(2) Educația permanentă și formarea profesională continuă în domeniul protecției speciale a copilului se asigură pentru toate categoriile profesionale din sistem.

(3) Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice împreună cu Ministerul Educației Naționale, Ministerul Sănătății, precum și, după caz, cu celelalte instituții publice și private interesate vor asigura formarea inițială și continuă a personalului care, în exercitarea sarcinilor ce îi revin, intră în contact cu domeniul protecției și promovării

¹⁸ Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 339 din 18 mai 2012, ulterior fiind modificată și completată prin Legea nr. 213/2013.

drepturilor copilului.

ART. 151

(1) La angajarea personalului de educație, protecție și îngrijire din cadrul instituțiilor publice și private, care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul, se va prezenta în mod obligatoriu și o expertiză neuropsihiatrică.

(2) Anual personalul prevăzut la alin. (1) este evaluat din punct de vedere psihologic.

(3) Rapoartele privind expertizele neuropsihiatrice, precum și rapoartele de evaluare psihologică se păstrează conform legii la dosarul personal al salariatului.

ART. 152

(1) Regulamentele proprii ale persoanelor juridice care desfășoară activități de protecție a copilului vor specifica expres regulile stabilite pentru a asigura exercitarea drepturilor și îndeplinirea îndatoririlor pe care le au copiii, în conformitate cu vârsta, sănătatea și gradul de maturitate al acestora.

(2) Aceste regulamente vor fi expuse într-un loc vizibil, astfel încât să permită accesul copiilor și informarea lor adecvată.

ART. 153

Prevederile prezentei legi se completează cu alte reglementări care se referă la drepturile copilului, inclusiv cu prevederile cuprinse în convențiile și tratatele internaționale la care România este parte.

ART. 154

Elaborarea proiectelor de acte normative care fac referire la oricare dintre drepturile copilului prevăzute de prezenta lege se realizează obligatoriu cu avizul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

ART. 155

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2005, cu excepția prevederilor art. 19 alin. (3)¹⁹, art. 84 alin. (2)²⁰, art. 104 alin. (2)²¹, art. 105 alin. (5)²², art. 107 alin. (2)²³ care intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Procedura de întoarcere a copiilor în țară, de identificare a părinților sau a altor reprezentanți legali ai copiilor, modul de avansare a cheltuielilor ocazionate de întoarcerea în țară a acestora, precum și serviciile de protecție specială, publice sau private, competente să asigure protecția în regim de

¹⁹ Art. 24 alin. (3), fost art. 19 alin. (3).

²⁰ Art. 88 alin. (2), fost art. 84 alin. (2).

²¹ Art. 115 alin. (2), fost art. 104 alin. (2).

²² Art. 116 alin. (5), fost art. 105 alin. (5).

²³ Art. 119 alin. (2), fost art. 107 alin. (2).

urgență a copiilor aflați în străinătate, care, din orice motive, nu sunt însoțiți de părinți sau de un alt reprezentant legal ori nu se găsesc sub supravegherea legală a unor persoane din străinătate, prevăzută la art. 24 alin. (3), se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție²⁴.

(3) Organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului, prevăzută la art. 115 alin. (2), se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție²⁵.

(4) Regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea serviciilor prevăzute la art. 119 alin. (2) se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție²⁶.

(5) Tipurile de servicii specializate, prevăzute la art. 88 alin. (2), ce se asigură pe toată durata aplicării măsurilor destinate copilului care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal, pentru a-i asista pe copii în procesul de reintegrare în societate, precum și standardele referitoare la modalitatea de asigurare a acestor servicii se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție²⁷ în colaborare cu Ministerul Justiției.

(6) Atribuțiile și Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a direcției generale de asistență socială și protecția copilului, prevăzute la art. 116 alin. (5), se elaborează de către Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

NOTĂ:

Reproducem mai jos prevederile art. II - IV din Legea nr. 257/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, care nu sunt încorporate în forma republicată a Legii nr. 272/2004 și care se aplică, în continuare, ca dispoziții proprii ale legii modificatoare:

"ART. II

²⁴ La data de 1 ianuarie 2005 sintagma "Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție" s-a înlocuit cu sintagma "Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului", prin Legea nr. 275/2004 pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 12/2001 privind înființarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004.

Ulterior, prin art. I pct. 70 din Legea nr. 257/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 607 din 30 septembrie 2013, sintagma "Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului" s-a înlocuit cu sintagma "Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice".

²⁵ Idem.

²⁶ Idem.

²⁷ Idem.

Hotărârile Guvernului prevăzute la art. 12¹²⁸, art. 87¹ alin. (2)²⁹, art. 97⁴³⁰ și art. 106 alin. (3)³¹ din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, se adoptă în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

ART. III

La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 326/2003 privind drepturile de care beneficiază copiii și tinerii ocrotiți de serviciile publice specializate pentru protecția copilului, mamele protejate în centre maternale, precum și copiii încredințați sau dați în plasament la asistenți maternali profesioniști, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 525 din 22 iulie 2003, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția art. 2 alin. (1).

ART. IV

Până la aprobarea legii privind organizarea și funcționarea instanței de tutelă, atribuțiile ce-i revin potrivit prezentei legi sunt îndeplinite de către instanța judecătorească."

NOTĂ:

Reproducem mai jos prevederile art. I alin. (1), alin. (2) lit. f), alin. (4) și alin. (5), precum și ale art. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2014.

"ART. I

(1) Prin derogare de la prevederile art. 73¹ din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, sumele reprezentând prejudicii/plăți nelegale din fonduri publice, stabilite de organele de control competente, acordate din bugetul de stat prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice sau suportate din bugetele locale, cu titlu de beneficii de asistență socială, se recuperează fără perceperea de dobânzi și penalități de întârziere sau majorări de întârziere, dacă acestea sunt restituite de beneficiar în termen de maximum 180 de zile de la emiterea deciziei sau, după caz, a dispoziției de recuperare, în condițiile legii.

(2) Fac obiectul derogării prevăzute la alin. (1) următoarele beneficii de asistență socială:

[...]

f) alocația lunară de plasament acordată în baza Legii nr. 272/2004

²⁸ Art. 12¹ a devenit, prin renumerotare, art. 15.

²⁹ Art. 87¹ alin. (2) a devenit, prin renumerotare, art. 92 alin. (2).

³⁰ Art. 97⁴ a devenit, prin renumerotare, art. 107.

³¹ Art. 106 alin. (3) a devenit, prin renumerotare, art. 118 alin. (3).

privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată;

[...]

(4) După expirarea termenului prevăzut la alin. (1) sumele cu titlu de beneficii de asistență socială și subvenții prevăzute la alin. (2) și (3) reprezentând prejudicii/plăți nelegale din fonduri publice se recuperează în condițiile prevăzute de art. 73¹ din Legea nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Pentru recuperarea sumelor cu titlu de beneficii de asistență socială și subvenții prevăzute la alin. (2) și (3), reprezentând prejudicii/plăți nelegale din fonduri publice, termenul de prescripție este cel prevăzut de art. 2.517 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare."

"ART. III

(1) Sumele cu titlu de beneficii de asistență socială și subvenții prevăzute la art. I alin. (2) și (3), precum și sumele cu titlu de prestații sociale prevăzute la art. 101 din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, constatate ca prejudicii/plăți nelegale din fonduri publice, stabilite de organele de control competente, nerecuperate până la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, se recuperează în condițiile art. I alin. (1) și (4).

(2) Pentru sumele prevăzute la alin. (1) termenul de 180 de zile se calculează de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

(3) În aplicarea prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice poate emite instrucțiuni care se aprobă prin ordin al ministrului."

LEGEA NR. 217/ 2003
PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENTEI
ÎN FAMILIE*

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

ART. 1

(1) Ocrotirea și sprijinirea familiei, dezvoltarea și consolidarea solidarității familiale, bazată pe prietenie, afecțiune și întraajutorare morală și materială a membrilor familiei, constituie un obiectiv de interes național.

(2) Prevenirea și combaterea violenței în familie fac parte din politica integrată de ocrotire și sprijinire a familiei și reprezintă o importantă problemă de sănătate publică.

(3) Statul român, prin autoritățile competente, elaborează și implementează politici și programe destinate prevenirii și combaterii violenței în familie, precum și protecției victimelor violenței în familie.

ART. 2

Protecția și promovarea drepturilor victimelor violenței în familie se realizează în conformitate cu următoarele principii:

- a) principiul legalității;
- b) principiul respectării demnității umane;
- c) principiul prevenirii săvârșirii actelor de violență în familie;
- d) principiul celerității;
- e) principiul parteneriatului;
- f) principiul egalității de șanse și de tratament.

ART. 3

(1) În sensul prezentei legi, violența în familie reprezintă orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare ori de apărare, manifestată fizic sau verbal, săvârșită de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă ori poate cauza un prejudiciu sau suferințe fizice, psihice, sexuale, emoționale ori psihologice, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate.

(2) Constituie, de asemenea, violență în familie împiedicarea femeii de a-și exercita drepturile și libertățile fundamentale.

ART. 4

Violența în familie se manifestă sub următoarele forme:

- a) violența verbală - adresarea printr-un limbaj jignitor, brutal, precum

* Republicată în M. Of., I, 205 din 24 martie 2014.

utilizarea de insulte, amenințări, cuvinte și expresii degradante sau umilitoare;

b) violența psihologică - impunerea voinței sau a controlului personal, provocarea de stări de tensiune și de suferință psihică în orice mod și prin orice mijloace, violență demonstrativă asupra obiectelor și animalelor, prin amenințări verbale, afișare ostentativă a armelor, neglijare, controlul vieții personale, acte de gelozie, constrângerile de orice fel, precum și alte acțiuni cu efect similar;

c) violența fizică - vătămarea corporală ori a sănătății prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, inclusiv mascate ca fiind rezultatul unor accidente, prin otrăvire, intoxicare, precum și alte acțiuni cu efect similar;

d) violența sexuală - agresiune sexuală, impunere de acte degradante, hărțuire, intimidare, manipulare, brutalitate în vederea întreținerii unor relații sexuale forțate, viol conjugal;

e) violența economică - interzicerea activității profesionale, priver de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate, acțiunea de sustragere intenționată a bunurilor persoanei, interzicerea dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune, control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune, refuzul de a susține familia, impunerea de munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv unui membru de familie minor, precum și alte acțiuni cu efect similar;

f) violența socială - impunerea izolării persoanei de familie, de comunitate și de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ, impunerea izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială, priver intenționată de acces la informație, precum și alte acțiuni cu efect similar;

g) violența spirituală - subestimarea sau diminuarea importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice ori religioase, impunerea aderării la credințe și practici spirituale și religioase inacceptabile, precum și alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare.

ART. 5

În sensul prezentei legi, prin membru de familie se înțelege:

a) ascendenții și descendenții, frații și surorile, copiii acestora, precum și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude;

b) soțul/soția și/sau fostul soț/fosta soție;

c) persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copii, în cazul în care conviețuiesc;

d) tutorele sau altă persoană care exercită în fapt ori în drept

drepturile față de persoana copilului;

e) reprezentantul legal sau altă persoană care îngrijește persoana cu boală psihică, dizabilitate intelectuală ori handicap fizic, cu excepția celor care îndeplinesc aceste atribuții în exercitarea sarcinilor profesionale.

ART. 6

Victima violenței în familie are dreptul:

- a) la respectarea personalității, demnității și a vieții sale private;
- b) la informarea cu privire la exercitarea drepturilor sale;
- c) la protecție specială, adecvată situației și nevoilor sale;
- d) la servicii de consiliere, reabilitare, reintegrare socială, precum și la asistență medicală gratuită, în condițiile prezentei legi;
- e) la consiliere și asistență juridică gratuită, în condițiile legii.

ART. 7

(1) Autoritățile administrației publice centrale și locale au obligația să ia măsurile necesare pentru prevenirea violenței în familie și pentru preîntâmpinarea unor situații de încălcare repetată a drepturilor fundamentale ale victimelor violenței în familie.

(2) Autoritățile administrației publice centrale și locale au obligația să asigure exercitarea dreptului la informare al victimelor violenței în familie, potrivit competențelor ce le revin, după caz, cu privire la:

- a) instituțiile și organizațiile neguvernamentale care asigură consiliere psihologică sau orice alte forme de asistență și protecție a victimei, în funcție de necesitățile acesteia;
- b) organul de urmărire penală la care pot face plângere;
- c) dreptul la asistență juridică și instituția unde se pot adresa pentru exercitarea acestui drept;
- d) condițiile și procedura pentru acordarea asistenței juridice gratuite;
- e) drepturile procesuale ale persoanei vătămate, ale părții vătămate și ale părții civile;
- f) condițiile și procedura pentru acordarea compensațiilor financiare de către stat, potrivit legii.

CAPITOLUL II

Instituții cu atribuții în prevenirea și combaterea violenței în familie

ART. 8

(1) Ministerele și celelalte organe centrale de specialitate ale administrației publice, prin structurile lor teritoriale, desemnează personalul cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie.

(2) Ministerele și celelalte organe centrale de specialitate ale administrației publice, autoritățile administrației publice locale, organizațiile neguvernamentale și alți reprezentanți ai societății civile vor desfășura,

separat sau, după caz, în cooperare, activități de prevenire și combatere a violenței în familie.

(3) Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice este autoritatea publică centrală care elaborează politica de asistență socială și promovează drepturile victimelor violenței în familie.

(4) Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, prin structurile sale specializate de la nivel central și teritorial, elaborează și aplică măsuri speciale de integrare pe piața muncii a victimelor violenței în familie.

(5) Ministerele și celelalte organe centrale de specialitate ale administrației publice au responsabilitatea elaborării unei strategii la nivel național pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie, inclusiv a unui mecanism intern de coordonare și monitorizare a activităților întreprinse, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului*, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, a Ministerului Afacerilor Interne și a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

ART. 9

Ministerul Sănătății, împreună cu Ministerul Afacerilor Interne și cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, elaborează și difuzează materiale documentare privind cauzele și consecințele violenței în familie.

ART. 10

Ministerul Educației Naționale realizează, cu sprijinul celorlalte ministere implicate și în colaborare cu organizațiile neguvernamentale cu activitate în domeniu, programe educative pentru părinți și copii, în vederea prevenirii violenței în familie.

ART. 11

Serviciul de probațiune din cadrul tribunalului, în colaborare cu organizațiile neguvernamentale care desfășoară activități specifice în domeniu sau cu specialiștii, va desfășura activități de reinserție socială a infractorilor condamnați pentru infracțiuni de violență în familie.

ART. 12

Autoritățile prevăzute la art. 8 asigură pregătirea și perfecționarea continuă a persoanelor desemnate cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie.

ART. 13

* A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 1.156/2012 privind aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie pentru perioada 2013 - 2017 și a Planului operațional pentru implementarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie pentru perioada 2013 - 2017, publicată în M. Of., I, nr. 819 din 6 decembrie 2012.

(1) Autoritățile administrației publice locale au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

a) să includă problematica prevenirii și combaterii violenței în familie în strategiile și programele de dezvoltare regională, județeană și locală;

b) să acorde sprijinul logistic, informațional și material compartimentelor cu atribuții în prevenirea și combaterea violenței în familie;

c) să înființeze, direct sau în parteneriat, unități de prevenire și combatere a violenței în familie și să susțină funcționarea acestora;

d) să dezvolte programe de prevenire și combatere a violenței în familie;

e) să sprijine accesul agresorilor familiari la consiliere psihologică, psihoterapie, tratamente psihiatrice, de dezintoxicare și dezalcoolizare;

f) să elaboreze și să implementeze proiecte în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie;

g) să își prevadă în bugetul anual sume pentru susținerea serviciilor sociale și a altor măsuri de asistență socială pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;

h) să suporte, din bugetul local, în cazurile sociale grave, cheltuielile cu întocmirea actelor juridice, precum și pentru obținerea certificatelor medico-legale pentru victimele violenței în familie;

i) să colaboreze la implementarea unui sistem de înregistrare, raportare și management al cazurilor de violență în familie.

(2) Autoritățile administrației publice locale desemnează personalul specializat să implementeze sistemul de înregistrare, raportare și management al cazurilor de violență în familie.

(3) Primarii și consiliile locale vor conlucra cu organizațiile de cult, organizațiile neguvernamentale, precum și cu oricare alte persoane juridice și fizice implicate în acțiuni caritabile, acordându-le sprijinul necesar în vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute la alin. (1) și (2).

(4) La nivelul județelor și sectoarelor municipiului București se înființează, pe lângă direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene/ale sectoarelor municipiului București, echipa intersectorială în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, cu rol consultativ.

(5) Echipa intersectorială are în componența sa câte un reprezentant al poliției, jandarmeriei, direcției de sănătate publică, al compartimentului violenței în familie din cadrul direcției generale de asistență socială și protecția copilului, al unităților pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, precum și al organizațiilor neguvernamentale active în domeniu.

(6) Din echipa intersectorială pot face parte, dar fără a se limita, și reprezentanții serviciilor de probațiune, ai unităților de medicină legală,

precum și ai altor instituții cu atribuții în domeniu.

(7) Echipa intersectorială propune măsuri de îmbunătățire a activității în domeniu, asigură cooperarea dintre instituțiile prevăzute la alin. (5) și (6) și evaluează anual activitatea în domeniu.

(8) Înființarea și modul de organizare și funcționare a acestora se aprobă prin hotărâre a consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.

ART. 14

Persoanele desemnate de autoritățile publice pentru instrumentarea cazurilor de violență în familie vor avea următoarele atribuții principale:

a) monitorizarea cazurilor de violență în familie din sectorul sau unitatea teritorială deservită; culegerea informațiilor asupra acestora; întocmirea unei evidențe separate; asigurarea accesului la informații la cererea organelor judiciare și a părților sau reprezentanților acestora;

b) informarea și sprijinirea lucrătorilor poliției care în cadrul activității lor specifice întâlnesc situații de violență în familie;

c) identificarea situațiilor de risc pentru părțile implicate în conflict și îndrumarea acestora spre servicii de specialitate;

d) colaborarea cu instituții locale de protecție a copilului și raportarea cazurilor, în conformitate cu legislația în vigoare;

e) îndrumarea părților aflate în conflict în vederea medierii;

f) solicitarea de informații cu privire la rezultatul medierii;

g) instrumentarea cazului împreună cu asistentul social.

CAPITOLUL III

Unități pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

ART. 15

(1) Unitățile pentru prevenirea și combaterea violenței în familie sunt:

a) centre de primire în regim de urgență;

b) centre de recuperare pentru victimele violenței în familie;

c) centre de asistență destinate agresorilor;

d) centre pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;

e) centre pentru servicii de informare și sensibilizare a populației.

(2) Unitățile pentru prevenirea și combaterea violenței în familie oferă gratuit servicii sociale destinate victimelor violenței în familie.

ART. 16

(1) Unitățile pentru prevenirea și combaterea violenței în familie pot fi publice, private sau în parteneriat public-privat.

(2) Unitățile pentru prevenirea și combaterea violenței în familie pot fi înființate numai de către furnizorii de servicii sociale, acreditați în condițiile legii.

(3) Înființarea, organizarea și funcționarea unităților pentru prevenirea și combaterea violenței în familie se aprobă prin hotărâri ale consiliilor județene sau, după caz, ale consiliilor locale, respectiv ale sectoarelor municipiului București și al Consiliului General al Municipiului București.

(4) Finanțarea unităților publice pentru prevenirea și combaterea violenței în familie se asigură din bugetele locale.

(5) În cazul unităților pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, utilizarea sumelor alocate de la bugetul de stat sau, după caz, de la bugetele locale se supune controlului organelor abilitate de lege.

(6) Instituția care a acordat finanțarea sau subvenția unităților pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, publice, private și în parteneriat public-privat, monitorizează folosirea fondurilor alocate.

(7) Asistarea sau, după caz, găzduirea victimelor, respectiv asistarea agresorilor în unitățile prevăzute la art. 15 alin. (1) lit. a) - c) se face în baza încheierii unui contract de acordare a serviciilor sociale. Pentru minori contractul de acordare a serviciilor sociale este semnat de părintele însoțitor sau, după caz, de reprezentantul legal.

ART. 17

(1) Centrele de primire în regim de urgență, denumite în continuare adăposturi, sunt unități de asistență socială, cu sau fără personalitate juridică, de tip rezidențial, care asigură protecție, găzduire, îngrijire și consiliere victimelor violenței în familie.

(2) Adăposturile asigură gratuit, pe o perioadă determinată, asistență familială atât victimei, cât și minorilor aflați în îngrijirea acesteia, protecție împotriva agresorului, asistență medicală și îngrijire, hrană, cazare, consiliere psihologică și consiliere juridică, potrivit instrucțiunilor de organizare și funcționare elaborate de autoritate.

(3) Primirea victimelor în adăpost se face numai în caz de urgență sau cu aprobarea scrisă a directorului direcției generale de asistență socială și protecția copilului, atunci când izolarea victimei de agresor se impune ca măsură de protecție. Persoanelor care au comis actul de agresiune le este interzis accesul în incinta adăpostului unde se găsesc victimele.

(4) Locația adăposturilor este secretă publicului larg.

(5) Izolarea de agresori a victimelor se face cu consimțământul acestora sau, după caz, al reprezentantului legal.

(6) Toate adăposturile trebuie să încheie o convenție de colaborare cu un spital sau cu altă unitate sanitară, care să asigure îngrijirea medicală și psihiatrică. Convenția se încheie de către consiliile locale, respectiv de către consiliile sectoarelor municipiului București sau, după caz, de către consiliile județene, precum și de organele de conducere ale furnizorilor de servicii sociale privați acreditați.

ART. 18

(1) Centrele de recuperare pentru victimele violenței în familie sunt unități de asistență socială de tip rezidențial, cu sau fără personalitate juridică, care asigură găzduirea, îngrijirea, consilierea juridică și psihologică, sprijin în vederea adaptării la o viață activă, inserția profesională a victimelor violenței în familie, precum și reabilitarea și reinserta socială a acestora.

(2) Centrele de recuperare pentru victimele violenței în familie vor încheia convenții cu autoritățile pentru ocuparea forței de muncă județene și ale sectoarelor municipiului București în vederea acordării suportului pentru integrarea în muncă, readaptarea și recalificarea profesională a persoanelor asistate.

(3) Prevederile art. 17 alin. (5) și (6) se aplică în mod corespunzător.

ART. 19

(1) Centrele de asistență destinate agresorilor sunt unități de asistență socială care funcționează ca centre de zi, cu sau fără personalitate juridică, care asigură reabilitarea și reinserta socială a acestora, măsuri educative, precum și servicii de consiliere și mediere familială.

(2) Tratamentele psihiatrice, de dezalcoolizare și dezintoxicare acordate prin centrele de asistență destinate agresorilor se asigură în spitalele sau unitățile sanitare cu care s-au încheiat convenții, în condițiile prevăzute la art. 17 alin. (6).

ART. 20

Centrele pentru prevenirea și combaterea violenței în familie sunt unități de asistență socială în regim de zi, cu sau fără personalitate juridică, care asigură asistență socială, consiliere psihologică, juridică, precum și informarea și orientarea victimelor violenței în familie.

ART. 21

Centrele pentru servicii de informare și sensibilizare a populației sunt unități de asistență socială, cu sau fără personalitate juridică, care oferă servicii de informare și educare, asistență socială și un serviciu telefonic de urgență pentru informare și consiliere.

ART. 22

(1) Persoanele condamnate pentru infracțiuni de violență în familie sunt obligate să participe la programe speciale de consiliere și reinserta socială organizate de către instituțiile însărcinate cu executarea pedepsei în evidența cărora se află.

(2) Cazurile de violență în familie pot fi supuse medierii la cererea părților, conform legii.

CAPITOLUL IV Ordinul de protecție

ART. 23

(1) Persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție, prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe dintre următoarele măsuri - obligații sau interdicții:

a) evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate;

b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei;

c) limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima;

d) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de copiii acesteia sau față de alte rude ale acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate;

e) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic;

f) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima;

g) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute;

h) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora.

(2) Prin aceeași hotărâre, instanța poate dispune și suportarea de către agresor a chiriei și/sau a întreținerii pentru locuința temporară unde victima, copiii minori sau alți membri de familie locuiesc ori urmează să locuiască din cauza imposibilității de a rămâne în locuința familială.

(3) Pe lângă oricare dintre măsurile dispuse potrivit alin. (1), instanța poate dispune și obligarea agresorului de a urma consiliere psihologică, psihoterapie sau poate recomanda luarea unor măsuri de control, efectuarea unui tratament ori a unor forme de îngrijire, în special în scopul dezintoxicării.

ART. 24

(1) Durata măsurilor dispuse prin ordinul de protecție se stabilește de judecător, fără a putea depăși 6 luni de la data emiterii ordinului.

(2) Dacă hotărârea nu cuprinde nicio mențiune privind durata măsurilor dispuse, acestea vor produce efecte pentru o perioadă de 6 luni de la data emiterii ordinului.

ART. 25

(1) Cererea pentru emiterea ordinului de protecție este de competența judecătoriei de pe raza teritorială în care își are domiciliul sau reședința victima.

(2) Cererea pentru emiterea ordinului poate fi introdusă de victimă personal sau prin reprezentant legal.

(3) Cererea poate fi introdusă în numele victimei și de:

a) procuror;

b) reprezentantul autorității sau structurii competente, la nivelul unității administrativ-teritoriale, cu atribuții în materia protecției victimelor violenței în familie;

c) reprezentantul oricăruia dintre furnizorii de servicii sociale în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, acreditați conform legii, cu acordul victimei.

ART. 26

(1) Cererea privind emiterea ordinului de protecție se întocmește potrivit formularului de cerere prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta lege.

(2) Cererea este scutită de taxa judiciară de timbru.

ART. 27

(1) Cererile se judecă de urgență, în camera de consiliu, participarea procurorului fiind obligatorie.

(2) Citarea părților se face potrivit regulilor privind citarea în cauze urgente.

(3) La cerere, persoanei care solicită ordinul de protecție i se poate acorda asistență sau reprezentare prin avocat.

(4) Asistența juridică a persoanei împotriva căreia se solicită ordinul de protecție este obligatorie.

(5) În caz de urgență deosebită, instanța poate emite ordinul de protecție chiar în aceeași zi, pronunțându-se pe baza cererii și a actelor depuse, fără concluziile părților.

(6) Procurorul are obligația de a informa persoana care solicită ordinul de protecție asupra prevederilor legale privind protecția victimelor infracțiunii.

(7) Judecata se face de urgență și cu precădere, nefiind admisibile probe a căror administrare necesită timp îndelungat.

(8) Pronunțarea se poate amâna cu cel mult 24 de ore, iar motivarea ordinului se face în cel mult 48 de ore de la pronunțare.

ART. 28

În cazurile prevăzute la art. 25 alin. (3), victima poate renunța, potrivit art. 406 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la judecarea cererii

privind ordinul de protecție.

ART. 29

(1) Ordinul de protecție este executoriu.

(2) La cererea victimei sau din oficiu atunci când împrejurările cauzei impun astfel, instanța va putea hotărî ca executarea să se facă fără somație sau fără trecerea vreunui termen.

ART. 30

(1) Hotărârea prin care se dispune ordinul de protecție este supusă numai recursului, în termen de 3 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

(2) Instanța de recurs poate suspenda executarea până la judecarea recursului, dar numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum se va stabili de către aceasta.

(3) Recursul se judecă cu citarea părților.

(4) Participarea procurorului este obligatorie.

ART. 31

(1) Ordinul de protecție se comunică de îndată structurilor Poliției Române în a căror rază teritorială se află locuința victimei și a agresorului.

(2) Ordinul de protecție prin care se dispune oricare dintre măsurile prevăzute la art. 23 alin. (1) se pune în executare de îndată, de către sau, după caz, sub supravegherea poliției.

(3) Pentru punerea în executare a ordinului de protecție, polițistul poate intra în locuința familiei și în orice anexă a acesteia, cu consimțământul persoanei protejate sau, în lipsă, al altui membru al familiei.

(4) Organele de poliție au îndatorirea să supravegheze modul în care se respectă hotărârea și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executare.

ART. 32

Încălcarea oricăreia dintre măsurile prevăzute la art. 23 alin. (1) și dispuse prin ordinul de protecție constituie infracțiunea de nerespectare a hotărârii judecătorești și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an. Împăcarea înlătură răspunderea penală.

ART. 33

La expirarea duratei măsurilor de protecție, persoana protejată poate solicita un nou ordin de protecție, dacă există indicii că, în lipsa măsurilor de protecție, viața, integritatea fizică sau psihică ori libertatea i-ar fi puse în pericol.

ART. 34

(1) Persoana împotriva căreia s-a dispus o măsură prin ordinul de protecție pe durata maximă poate solicita revocarea ordinului sau înlocuirea măsurii dispuse.

(2) Revocarea se poate dispune dacă sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții:

a) agresorul a respectat interdicțiile sau obligațiile impuse;

b) agresorul a urmat consiliere psihologică, psihoterapie, tratament de dezintoxicare ori orice altă formă de consiliere sau terapie care a fost stabilită în sarcina sa ori care i-a fost recomandată sau a respectat măsurile de siguranță, dacă asemenea măsuri s-au luat, potrivit legii;

c) dacă există indicii temeinice că agresorul nu mai prezintă un real pericol pentru victima violenței sau pentru familia acesteia.

(3) Cererea de revocare se soluționează cu citarea părților și a unității de poliție care a pus în executare ordinul de protecție a cărui revocare se solicită. Participarea procurorului este obligatorie.

ART. 35

Dacă, odată cu soluționarea cererii, instanța constată existența uneia dintre situațiile care necesită instituirea unei măsuri de protecție specială a copilului, va sesiza de îndată autoritatea publică locală cu atribuții privind protecția copilului.

CAPITOLUL V

Finanțarea în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie

ART. 36

Activitățile în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie se finanțează din următoarele surse:

a) bugetul de stat;

b) bugetele fondurilor provenite din credite externe contractate sau garantate de stat și ale căror rambursare, dobânzi și alte costuri se asigură din fonduri publice;

c) bugetele fondurilor externe nerambursabile;

d) bugetele locale ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București, precum și ale municipiilor, orașelor și comunelor;

e) donații, sponsorizări și alte surse, în condițiile legii.

ART. 37

(1) Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice poate finanța sau, după caz, cofinanța programe de interes național care au ca scop prevenirea și combaterea violenței în familie, precum și ocrotirea și sprijinirea familiei în vederea creșterii calității vieții acesteia, din fonduri alocate de la bugetul de stat cu această destinație, din fonduri externe rambursabile și nerambursabile, precum și din alte resurse, în condițiile legii.

(2) Serviciile sociale în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie pot fi dezvoltate și prin:

a) finanțarea în parteneriat a serviciilor sociale pentru asigurarea continuității serviciului, în conformitate cu nevoia socială și cu principiul subsidiarității;

b) finanțarea proiectelor-pilot pentru implementarea programelor din domeniul asistenței sociale.

ART. 38

Programele de interes național prevăzute la art. 37 alin. (1), complementare acțiunilor finanțate la nivel local, au următoarele obiective:

a) realizarea investițiilor necesare pentru dezvoltarea, diversificarea, restructurarea și buna funcționare a unităților de prevenire și combatere a violenței în familie;

b) susținerea funcționării unităților pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;

c) realizarea de studii, cercetări și publicații în domeniu;

d) instruirea personalului de specialitate din domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, în special instruirea personalului care își desfășoară activitatea în cadrul serviciilor sociale și unităților pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, precum și instruirea personalului din cadrul instituțiilor cu competențe în domeniu desemnat să instrumenteze cazurile de violență în familie;

e) informarea, conștientizarea și sensibilizarea opiniei publice privind drepturile victimelor violenței în familie, precum și fenomenul violenței în familie;

f) menținerea și dezvoltarea sistemului de înregistrare, raportare și management al cazurilor de violență în familie;

g) sprijinirea victimelor prin programe de recuperare a sănătății și de reinserție socială;

h) asistarea agresorilor prin tratamente de dezalcoolizare, dezintoxicare, psihologice și psihiatrice;

i) inițierea și coordonarea parteneriatelor sociale în scopul prevenirii și combaterii violenței în familie;

j) orice alte obiective corespunzătoare domeniului de activitate al Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârștnice.

ART. 39

Finanțarea unităților pentru prevenirea și combaterea violenței în familie se asigură din:

a) bugetele locale ale autorităților administrației publice locale care au aprobat înființarea acestora, precum și din subvenții acordate în condițiile legii;

b) sume din donații și sponsorizări;

c) fonduri externe, rambursabile și nerambursabile;

d) din alte surse, cu respectarea legislației în domeniu.

CAPITOLUL VI

Sancțiuni

ART. 40

(1) Constituie contravenții, dacă potrivit legii penale nu constituie infracțiuni, și se sancționează cu amendă între 1.000 lei și 5.000 lei următoarele fapte:

a) refuzul primirii în adăpost ori refuzul de a acorda, la solicitarea motivată a asistentului social, îngrijire medicală gratuită celui aflat în suferință vizibilă, pentru înlăturarea consecințelor violențelor;

b) schimbarea destinației adăpostului.

(2) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 500 lei și 1.000 lei refuzul părăsirii adăpostului, indiferent de motiv, în momentul în care condițiile care au determinat internarea au dispărut.

(3) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 500 lei și 1.000 lei încercarea persoanei care a comis acte de agresiune de a pătrunde în incinta adăpostului în care se află sau crede că se află victima.

(4) Contravențiile se constată și sancțiunile se aplică, conform legii, de către asistenții sociali, primar sau împuterniciții acestuia.

(5) Contravențiilor le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

LEGEA NR. 273/2004

PRIVIND PROCEDURA ADOPTIEI*

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

ART. 1

Următoarele principii trebuie respectate în mod obligatoriu în cursul procedurii adopției:

- a) principiul interesului superior al copilului;
- b) principiul creșterii și educării copilului într-un mediu familial;
- c) principiul continuității în educarea copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, culturală și lingvistică;
- d) principiul informării copilului și luării în considerare a opiniei acestuia în raport cu vârsta și gradul său de maturitate;
- e) principiul celerității în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției;
- f) principiul garantării confidențialității în ceea ce privește datele de identificare ale adoptatorului sau, după caz, ale familiei adoptatoare, precum și în ceea ce privește identitatea părinților firești.

ART. 2

În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) adoptat - persoana care a fost sau urmează să fie adoptată, în condițiile prezentei legi;
- b) adoptator - persoana care a adoptat sau dorește să adopte, în condițiile prezentei legi;
- c) adopție internă - adopția în care atât adoptatorul sau familia adoptatoare, cât și adoptatul au reședința obișnuită în România;
- d) adopție internațională - adopția în care adoptatorul sau familia adoptatoare și copilul ce urmează să fie adoptat au reședința obișnuită în state diferite, iar, în urma încuviințării adopției, copilul urmează să aibă aceeași reședință obișnuită cu cea a adoptatorului;
- e) atestat - documentul eliberat, în condițiile prezentei legi, care certifică existența abilităților parentale ale solicitantului, precum și îndeplinirea

* Republicată în M. Of., I, nr. 259 din 19 aprilie 2012. Modificat prin Legea nr. 76/2012, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2012, Legea nr. 187/2012, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2013. Prin Hotărârea Guvernului nr. 350/2012 au fost aprobate Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției.

garanțiilor morale și condițiilor materiale necesare creșterii, educării și dezvoltării armonioase a copilului;

f) Convenția de la Haga - Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993 și ratificată de România prin Legea nr. 84/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 298 din 21 octombrie 1994, cu modificările ulterioare;

g) copil - persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani sau nu a dobândit capacitate deplină de exercițiu, în condițiile legii;

h) direcția - direcția generală de asistență socială și protecția copilului, instituție publică, cu personalitate juridică, înființată în subordinea consiliilor județene, respectiv consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București, în condițiile legii;

i) familie adoptatoare - soțul și soția care au adoptat sau doresc să adopte, în condițiile prezentei legi;

j) familie - părinții și copiii aflați în întreținerea acestora;

k) familie extinsă - rudele copilului până la gradul al patrulea inclusiv;

l) familie substitutivă - persoanele, altele decât cele care aparțin familiei extinse, care, în condițiile legii, asigură creșterea și îngrijirea copilului;

m) Oficiu³² - organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, înființat prin reorganizarea Comitetului Român pentru Adopții, cu atribuții de supraveghere și coordonare a activităților referitoare la adopție;

n) părinte firesc - persoana față de care copilul are stabilită filiația firească, în condițiile legii;

o) planul individualizat de protecție - documentul prin care se realizează planificarea serviciilor, prestațiilor și măsurilor de protecție specială a copilului, pe baza evaluării psihosociale a acestuia și a familiei sale, în vederea integrării copilului care a fost separat de familia sa într-un mediu familial stabil permanent, în cel mai scurt timp posibil;

p) stat primitor - statul în care are reședința obișnuită adoptatorul sau familia adoptatoare, în cazul adopției internaționale, și în care se deplasează adoptatul în urma încuviințării adopției.

ART. 3

În înțelesul prezentei legi, prin reședință obișnuită în România a adoptatorului/familiei adoptatoare se înțelege situația:

a) cetățenilor români sau cetățenilor români cu multiplă cetățenie, după caz, care au domiciliul în România, care au locuit efectiv și continuu pe teritoriul României în ultimele 12 luni anterioare depunerii cererii de

³² Legea nr. 274/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea Oficiului Român pentru Adopții, republicată, a fost abrogată. A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 299/2014.

atestare; la stabilirea continuității nu sunt considerate întreruperi absențele temporare care nu depășesc 3 luni și nici cele determinate de șederea pe teritoriul altui stat ca urmare a existenței unor contracte de muncă impuse de derularea unor activități desfășurate în interesul statului român, precum și ca urmare a unor obligații internaționale asumate de România;

b) cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene/Spațiului Economic European sau străinilor care au drept de rezidență permanentă ori, după caz, drept de ședere permanentă pe teritoriul României.

ART. 4

În înțelesul prezentei legi, prin reședință obișnuită în România a copilului se înțelege situația:

a) copiilor cetățeni români cu domiciliul în România care au locuit efectiv și continuu pe teritoriul României în ultimele 12 luni anterioare introducerii cererii de încuviințare a adopției;

b) copiilor cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene și ai statelor membre ale Spațiului Economic European sau străini care au drept de rezidență permanentă ori, după caz, drept de ședere permanentă pe teritoriul României și care au locuit în mod efectiv și continuu pe teritoriul României în ultimele 12 luni anterioare introducerii cererii de încuviințare a adopției.

ART. 5

Pe tot parcursul procedurii de adopție direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul este obligată să ofere copilului informații și explicații clare și complete, potrivit vârstei și gradului său de maturitate, referitoare la etapele și durata procesului de adopție, la efectele acesteia, precum și la adoptator sau familia adoptatoare și rudele acestora.

CAPITOLUL II

Condițiile de fond ale adopției

ART. 6

(1) Două persoane nu pot adopta împreună, nici simultan și nici succesiv, cu excepția cazului în care sunt soț și soție.

(2) Cu toate acestea, o nouă adopție poate fi încuviințată atunci când:

a) adoptatorul sau soții adoptatori au decedat; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de încuviințare a noii adopții;

b) adopția anterioară a încetat din orice alt motiv;

c) copilul adoptat are un singur părinte, necăsătorit, iar acesta se află într-o relație stabilă și conviețuiește cu o persoană de sex opus, necăsătorită, care nu este rudă cu acesta până la gradul al patrulea, și declară prin act autentic notarial că noul adoptator a participat direct și nemijlocit la creșterea și îngrijirea copilului pentru o perioadă neîntreruptă de cel puțin 5

ani.

(3) În situația prevăzută la alin. (2) lit. c), dispozițiile legale privitoare la adopția copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv, precum și cele privitoare la nume, domiciliu, drepturile și obligațiile dintre părinți și copii, exercitarea autorității părintești, drepturile succesoriale, actele de identitate aplicabile pentru copilul născut în afara căsătoriei cu filiația stabilită față de ambii părinți se aplică în mod corespunzător.

(4) Ori de câte ori prin prezenta lege sau prin alte dispoziții legale se face trimitere la situația copilului adoptat de către soțul părintelui firesc sau adoptiv, trimiterea se consideră a fi făcută și la situația prevăzută la alin. (2) lit. c).

(5) Condiția vizând existența relației stabile și a conviețuirii se verifică de către instanța judecătorească investită cu judecarea cererii privind încuviințarea adopției și poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

ART. 7

(1) Persoana care a fost condamnată definitiv pentru o infracțiune contra persoanei sau contra familiei, săvârșită cu intenție, precum și pentru infracțiunea de trafic de persoane sau trafic și consum ilicit de droguri nu poate adopta.

(2) Persoana ori familia al cărei copil beneficiază de o măsură de protecție specială sau care este decăzută din drepturile părintești nu poate adopta.

(3) Interdicția se aplică și persoanelor care doresc să adopte singure, ai căror soți sunt bolnavi psihic, au handicap mintal sau se găsesc în una dintre situațiile prevăzute la alin. (1) și (2).

(4) Copilul din afara căsătoriei, recunoscut de tată pe cale administrativă, precum și copilul a cărui paternitate a fost stabilită prin hotărâre judecătorească prin care s-a luat act de recunoașterea de către tată sau care consfințește învoiala părților, fără a se fi cercetat temeinicia cererii, pot fi adoptați de către soția tatălui numai dacă filiația este confirmată prin rezultatul expertizei realizate prin metoda serologică ADN.

(5) În cazul adopției copilului de către soția celui care a recunoscut copilul născut în afara căsătoriei, instanța judecătorească va admite cererea de încuviințare a adopției numai dacă paternitatea este confirmată prin rezultatul expertizei filiației prevăzute la alin. (4). Cheltuielile determinate de efectuarea expertizei sunt suportate de către adoptator. În situația în care adoptatorul nu dispune de resursele financiare necesare, acestea vor fi suportate din bugetul de stat.

ART. 8

(1) Instanța judecătorească poate trece peste refuzul părinților firești sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopția copilului dacă se dovedește, prin orice mijloc de probă, că aceștia refuză în mod abuziv să își dea

consimțământul la adopție și instanța apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama și de opinia acestuia dată în condițiile legii, cu motivarea expresă a hotărârii în această privință.

(2) Se poate considera refuz abuziv de a consimți la adopție și situația în care, deși legal citați, părinții firești sau, după caz, tutorele nu se prezintă în mod repetat la termenele fixate pentru exprimarea consimțământului.

ART. 9

Părinții firești ai copilului sau, după caz, tutorele acestuia trebuie să consimtă la adopție în mod liber și necondiționat, numai după ce au fost informați în mod corespunzător asupra consecințelor exprimării consimțământului și asupra încetării legăturilor de rudenie ale copilului cu familia sa de origine, ca urmare a încuviințării adopției. Direcția în a cărei rază teritorială locuiesc în fapt părinții firești sau, după caz, tutorele este obligată să asigure consilierea și informarea acestora înaintea exprimării consimțământului la adopție și să întocmească un raport în acest sens.

ART. 10

Nu poate fi adoptat copilul ai cărui părinți firești nu au împlinit 14 ani.

ART. 11

Părintele minor care a împlinit 14 ani își exprimă consimțământul asistat de către ocrotitorul său legal.

ART. 12

(1) Adoptatorul sau familia adoptatoare trebuie să îndeplinească garanțiile morale, precum și condițiile materiale necesare creșterii, educării și dezvoltării armonioase a copilului.

(2) Îndeplinirea garanțiilor și condițiilor prevăzute la alin. (1), precum și existența abilităților parentale se certifică de către autoritățile competente prin eliberarea atestatului prevăzut la art. 16 alin. (4), cu ocazia evaluării realizate potrivit prevederilor prezentei legi.

ART. 13

(1) Consimțământul părinților firești sau, după caz, al tutorelui se dă în fața instanței judecătorești odată cu soluționarea cererii de deschidere a procedurii adopției.

(2) În cazul adopției copilului de către soțul părintelui său, consimțământul părintelui firesc se dă în fața instanței judecătorești odată cu soluționarea cererii de încuviințare a adopției.

(3) Odată cu solicitarea consimțământului prevăzut la alin. (1) și (2), instanța solicită direcției raportul de consiliere și informare care confirmă îndeplinirea obligației prevăzute la art. 9.

ART. 14

(1) Consimțământul la adopție al copilului care a împlinit vârsta de 10 ani se dă în fața instanței judecătorești, în faza încuviințării adopției.

(2) Adopția nu va putea fi încuviințată fără consimțământul copilului care

a împlinit vârsta de 10 ani.

(3) Anterior exprimării consimțământului, direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul care a împlinit vârsta de 10 ani îl va sfătui și informa pe acesta, ținând seama de vârsta și de maturitatea sa, în special asupra consecințelor adopției și ale consimțământului său la adopție, și va întocmi un raport în acest sens.

ART. 15

Consimțământul adoptatorului sau familiei adoptatoare se dă în fața instanței judecătorești odată cu soluționarea cererii de încuviințare a adopției.

CAPITOLUL III

Procedura adopției interne

SECȚIUNEA 1

Evaluarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare în vederea obținerii atestatului

ART. 16

(1) Evaluarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare reprezintă procesul prin care se realizează identificarea abilităților parentale, se analizează îndeplinirea garanțiilor morale și a condițiilor materiale ale adoptatorului sau familiei adoptatoare, precum și pregătirea acestora pentru asumarea, în cunoștință de cauză, a rolului de părinte.

(2) Odată cu evaluarea prevăzută la alin. (1) vor fi analizate și caracteristicile psihologice, sociale și medicale ale celorlalți membri ai familiei sau altor persoane care locuiesc împreună cu solicitantul, precum și opinia acestora cu privire la adopție.

(3) Evaluarea se realizează pe baza solicitării adoptatorului sau familiei adoptatoare de către direcția de la domiciliul acestora și trebuie să aibă în vedere:

a) personalitatea și starea sănătății adoptatorului sau familiei adoptatoare, viața familială, condițiile de locuit, aptitudinea de creștere și educare a unui copil;

b) situația economică a persoanei/familiei, analizată din perspectiva surselor de venit, a continuității acestora, precum și a cheltuielilor persoanei/familiei;

c) motivele pentru care adoptatorul sau familia adoptatoare dorește să adopte;

d) motivele pentru care, în cazul în care numai unul dintre cei 2 soți solicită să adopte un copil, celălalt soț nu se asociază la cerere;

e) impedimente de orice natură relevante pentru capacitatea de a adopta.

(4) În cazul unui rezultat favorabil al evaluării, direcția va elibera atestatul de persoană sau familie aptă să adopte, care se constituie ca anexă la dispoziția directorului general/executiv al direcției.

(5) Modelul-cadru al atestatului de persoană sau familie aptă să adopte, precum și modelul și conținutul unor formulare, instrumente și documente utilizate în procedura adopției se aprobă prin ordin al președintelui Oficiului.

(6) Atestatul eliberat de direcția în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare este valabil pentru o perioadă de un an. Valabilitatea acestui atestat se prelungește de drept până la încuviințarea adopției, în situația în care a fost introdusă pe rolul instanței judecătorești cererea de încredințare în vederea adopției, precum și în situația în care persoana/familia atestată are deja încredințați, în vederea adopției, unul sau mai mulți copii.

(7) Valabilitatea atestatului se prelungește la solicitarea persoanei/familiei, prin dispoziția directorului general/executiv al direcției, până la încuviințarea adopției, în situația în care s-a finalizat procedura de potrivire și a fost întocmit raportul privind potrivirea practică dintre copil și familia adoptatoare.

(8) Atestatul poate fi retras în următoarele situații:

a) în situația în care se constată faptul că persoana/familia adoptatoare a ascuns sau a furnizat informații false cu ocazia realizării evaluării;

b) când se constată faptul că nu mai sunt îndeplinite condițiile în baza cărora a fost eliberat atestatul;

c) în situația în care se constată implicarea directă a persoanei/familiei atestate în identificarea unui copil potențial adoptabil; această dispoziție nu se aplică în situația în care se constată că persoana/familia atestată este rudă până la gradul al patrulea cu copilul;

d) la propunerea Oficiului, atunci când constată că eliberarea atestatului a fost în mod vădit netemeinică sau nelegală;

e) la cererea motivată a persoanei sau familiei atestate.

(9) Valabilitatea atestatului încetează de drept:

a) ca urmare a expirării;

b) ca urmare a modificării configurației familiei atestate, prin decesul unuia dintre membrii familiei sau prin divorț;

c) în cazul căsătoriei sau decesului persoanei atestate;

d) după încuviințarea adopției, odată cu rămânerea definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești de încuviințare a adopției, când atestatul și-a produs în integralitate efectele pentru care a fost eliberat.

ART. 17

(1) În situația în care solicitantul locuiește în fapt la adresa de reședință, soluționarea cererii de evaluare se realizează de către direcția în a cărei rază

teritorială domiciliază acesta.

(2) Direcția în a cărei rază teritorială își are stabilită reședința solicitantul are obligația de a furniza direcției în a cărei rază teritorială domiciliază solicitantul datele necesare în vederea realizării evaluării, la solicitarea acesteia.

ART. 18

(1) Rezultatele evaluării prevăzute la art. 16 se consemnează într-un raport final de evaluare a capacității de a adopta a solicitantului, care conține și propunerea privind eliberarea sau neeliberarea atestatului. Raportul se întocmește în maximum 120 de zile de la depunerea cererii de evaluare și se comunică solicitantului.

(2) În cazul unui rezultat favorabil al evaluării, direcția emite dispoziția privind eliberarea atestatului.

(3) În cazul unui rezultat nefavorabil al evaluării, adoptatorul sau familia adoptatoare poate formula contestație în termen de 5 zile lucrătoare de la comunicarea raportului prevăzut la alin. (1).

(4) În cazul în care rezultatul evaluării nu este contestat în termenul prevăzut la alin. (3), direcția emite dispoziția privind neeliberarea atestatului.

ART. 19

(1) Contestația prevăzută la art. 18 alin. (3) se depune și se înregistrează la direcția care a realizat evaluarea, aceasta având obligația ca, în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea contestației, să o transmită spre soluționare Oficiului. Contestația se transmite însoțită de copia dosarului persoanei/familiei în cauză.

(2) Contestația se soluționează de către Oficiu în termen de 30 de zile de la înregistrare.

ART. 20

(1) În soluționarea contestației, Oficiul analizează documentația transmisă de către direcție, solicită orice alte date/documente suplimentare relevante pentru soluționarea acesteia de la direcție, contestatar sau de la alte persoane fizice ori juridice sau poate dispune efectuarea unor verificări proprii asupra cazului.

(2) În situația în care Oficiul apreciază contestația ca fiind întemeiată, formulează în atenția direcției următoarele recomandări și propuneri:

a) completarea procesului de evaluare cu noi informații sau documente relevante;

b) realizarea unei noi evaluări sociale și/sau psihologice de către cabinete individuale, cabinete asociate sau societăți profesionale care au încheiat convenții cu Oficiul;

c) eliberarea atestatului în situațiile în care se constată că sunt îndeplinite condițiile legale de eliberare a acestuia și propunerea cuprinsă în raportul

prevăzut la art. 18 alin. (1) este în mod vădit netemeinică sau nelegală.

(3) Oficiul poate respinge contestația formulată ca fiind nefondată, tardivă sau introdusă de o persoană fără calitate ori neîmputernicită să formuleze contestație.

(4) Rezultatul soluționării contestației se comunică atât direcției, cât și contestatarului.

ART. 21

(1) În urma comunicării rezultatului soluționării contestației de către Oficiu, direcția poate decide următoarele:

a) menținerea propunerii formulate în raportul prevăzut la art. 18 alin. (1) și emiterea dispoziției privind neeliberarea atestatului;

b) completarea procesului de evaluare cu noi informații sau documente relevante;

c) realizarea unei noi evaluări sociale și/sau psihologice, în condițiile prevederilor art. 20 alin. (2) lit. b);

d) eliberarea atestatului.

(2) În situațiile prevăzute la alin. (1) lit. b) și c), în emiterea dispoziției privind eliberarea/neeliberarea atestatului se vor lua în considerare concluziile rezultate ca urmare a noilor evaluări sociale sau psihologice realizate.

ART. 22

În cazul în care se realizează o nouă evaluare în condițiile art. 21 alin. (1) lit. c), costurile implicate de aceasta se suportă de către contestatar.

ART. 23

Dispoziția privind neacordarea/retragerea atestatului de persoană/familie aptă pentru adopție poate fi atacată, în termen de 15 zile de la data comunicării, la instanța competentă în materia adopției de la domiciliul adoptatorului.

ART. 24

Obținerea atestatului nu este necesară în următoarele cazuri:

a) pentru adopția persoanei care a dobândit capacitate deplină de exercițiu;

b) pentru adopția copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv.

ART. 25

Pe parcursul procesului de evaluare, direcția în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare este obligată să asigure acestora serviciile de pregătire/consiliere necesare pentru a-și asuma în cunoștință de cauză și în mod corespunzător rolul de părinte.

SECȚIUNEA a 2-a Deschiderea procedurii adopției interne

ART. 26

(1) Planul individualizat de protecție, astfel cum este acesta reglementat de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare, are ca finalitate adopția internă dacă:

a) după instituirea măsurii de protecție specială a trecut un an și părinții firești ai copilului și rudele până la gradul al patrulea ale acestuia nu pot fi găsite ori nu colaborează cu autoritățile în vederea realizării demersurilor pentru reintegrarea sau integrarea copilului în familie;

b) după instituirea măsurii de protecție specială, părinții și rudele copilului până la gradul al patrulea care au putut fi găsite declară în scris că nu doresc să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului și în termen de 60 de zile nu și-au retras această declarație. Direcția are obligația înregistrării acestor declarații, precum și a celor prin care părinții și rudele până la gradul al patrulea revin asupra declarațiilor inițiale;

c) copilul a fost înregistrat din părinți necunoscuți. În acest caz, adopția ca finalitate a planului individualizat de protecție se stabilește în maximum 30 de zile de la eliberarea certificatului de naștere al acestuia.

(2) În termenul prevăzut la alin. (1) lit. a), direcția are obligația să facă demersurile necesare identificării și contactării părinților firești/rudelor copilului până la gradul al patrulea, să îi informeze periodic pe aceștia asupra locului în care se află efectiv copilul și asupra modalităților concrete în care pot menține relații personale cu copilul, precum și asupra demersurilor necesare în vederea reintegrării sau integrării.

ART. 27

(1) În situația copilului pentru care s-a instituit plasamentul la o rudă până la gradul al patrulea, planul individualizat de protecție poate avea ca finalitate adopția internă numai în situația în care a trecut minimum un an de la data instituirii măsurii de protecție și managerul de caz apreciază că este în interesul copilului deschiderea procedurii adopției interne.

(2) În situația copilului care a împlinit vârsta de 14 ani, planul individualizat de protecție poate avea ca finalitate adopția internă numai dacă există acordul expres al copilului în acest sens și interesul copilului justifică deschiderea procedurii de adopție internă.

ART. 28

(1) Dosarul copilului pentru care s-a stabilit adopția internă, ca finalitate a planului individualizat de protecție, se transmite compartimentului de adopții și postadopții din cadrul direcției, în vederea luării în evidență a cazului și sesizării instanței judecătorești de la domiciliul copilului, pentru deschiderea procedurii adopției interne.

(2) Direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul va sesiza instanța judecătorească de la domiciliul copilului pentru încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne în termen de 30 de zile de la luarea în evidență a cazului de către compartimentul de adopții și postadopții.

(3) Judecarea cererilor referitoare la deschiderea procedurii adopției interne a copilului se face cu citarea părinților firești ai copilului sau, după caz, a tutorelui și a direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului.

ART. 29

(1) Încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne se face numai dacă:

a) planul individualizat de protecție are ca finalitate adopția internă;

b) sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 26 sau, după caz, cele prevăzute la art. 27;

c) părinții copilului sau, după caz, tutorele, își exprimă consimțământul la adopție, în condițiile legii. Dispozițiile art. 8, precum și prevederile legale care reglementează situațiile speciale privind consimțământul părinților se aplică în mod corespunzător.

(2) Direcția are obligația să facă dovada efectuării corespunzătoare a demersurilor prevăzute la art. 26 alin. (2).

(3) În situația copilului pentru care s-a instituit tutela, încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne se face la solicitarea direcției în a cărei rază teritorială domiciliază copilul, numai dacă instanța constată îndeplinirea condiției prevăzute la alin. (1) lit. c) și apreciază că deschiderea procedurii adopției interne este în interesul superior al copilului.

(4) În cazul admiterii cererii de deschidere a procedurii adopției interne, în dispozitivul hotărârii judecătorești se va face mențiune despre constatarea existenței consimțământului ambilor părinți, al unui singur părinte, al tutorelui sau, după caz, despre suplinirea consimțământului în condițiile art. 8 și se va încuviința deschiderea procedurii adopției interne.

(5) Hotărârea judecătorească irevocabilă prin care instanța admite cererea direcției produce următoarele efecte:

a) drepturile și obligațiile părintești ale părinților firești sau, după caz, cele exercitate de persoane fizice ori juridice se suspendă și vor fi exercitate de către președintele consiliului județean sau, după caz, de către primarul sectorului municipiului București în a cărui rază teritorială domiciliază copilul;

b) drepturile și obligațiile părintești exercitate la momentul admiterii cererii de către președintele consiliului județean, primarul sectorului municipiului București în a cărui rază teritorială domiciliază copilul sau, după caz, de tutore se mențin.

(6) Efectele hotărârii judecătorești prevăzute la alin. (5) încetează de

drept dacă, în termen de 2 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, direcția nu a identificat o persoană sau familie corespunzătoare pentru copil.

(7) Prin excepție de la prevederile alin. (6), efectele hotărârii se prelungesc până la încuviințarea adopției, în cazul copiilor cu părinți necunoscuți, precum și în cazul în care s-a finalizat procedura de potrivire practică și a fost întocmit raportul de potrivire practică.

(8) În situația prevăzută la alin. (6), direcția este obligată să revizuiască planul individualizat de protecție a copilului și să solicite instanței judecătorești, în funcție de finalitatea acestuia, încuviințarea unei noi proceduri de deschidere a adopției.

ART. 30

(1) Dacă, ulterior rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de deschidere a procedurii adopției, dispăre cauza care, potrivit legii, a făcut imposibilă exprimarea de către unul dintre părinți a consimțământului la adopție, împotriva hotărârii se poate face cerere de revizuire.

(2) Cererea de revizuire se poate introduce până la data pronunțării hotărârii de încuviințare a adopției de oricare dintre părinții firești ai copilului sau de către direcția care a solicitat deschiderea procedurii adopției interne.

(3) Cererea de revizuire se soluționează în camera de consiliu, cu citarea părinților firești, a direcției care a solicitat deschiderea procedurii adopției interne și, dacă este cazul, a direcției în a cărei rază administrativ-teritorială se află domiciliul adoptatorului sau al familiei adoptatoare. Participarea procurorului este obligatorie.

ART. 31

(1) Cererea de revizuire suspendă soluționarea cererii de încredințare a copilului în vederea adopției sau, după caz, de încuviințare a adopției, dacă vreuna dintre acestea se află pe rolul instanței judecătorești.

(2) Direcția care a solicitat deschiderea procedurii adopției interne are obligația de a informa de îndată instanța prevăzută la alin. (1) despre depunerea cererii de revizuire.

(3) Măsura de protecție a copilului sau, după caz, încredințarea în vederea adopției se prelungeste de drept pe perioada soluționării revizuirii. Dispozițiile art. 45 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(4) Dacă instanța judecătorească dispune revocarea măsurii încredințării, va hotărî, la propunerea direcției generale în a cărei rază administrativ-teritorială se află domiciliul copilului, o măsură provizorie de protecție a copilului, până la soluționarea revizuirii.

ART. 32

(1) În cazul în care încuviințează cererea de revizuire, instanța va solicita consimțământul părintelui care nu și l-a dat anterior, numai după depunerea de către direcția în a cărei rază teritorială locuiește acesta a unui raport de

consiliere și informare în conformitate cu prevederile art. 9.

(2) Efectuarea unei noi anchete sociale care să vizeze situația actuală a părinților firești, precum și potențialul de reintegrare a copilului în familia biologică este obligatorie. Efectuarea anchetei sociale și întocmirea raportului sunt de competența direcției în a cărei rază teritorială locuiește părintele firesc.

(3) Dispozițiile art. 8 sunt aplicabile în mod corespunzător.

ART. 33

În cazul în care, după suspendarea prevăzută la art. 31, părintele care s-a aflat în imposibilitatea de a-și exprima consimțământul se opune adopției și nu sunt motive pentru aplicarea prevederilor art. 8, cererea de încredințare a copilului în vederea adopției sau, după caz, de încuviințare a adopției se repune pe rol la solicitarea direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului și se respinge.

ART. 34

Direcția care a solicitat deschiderea procedurii adopției interne are obligația de a formula de îndată cerere de revizuire sau, după caz, de a solicita suspendarea oricărei proceduri judiciare, precum și a oricărui alt demers privind adopția, dacă ia cunoștință, până la data pronunțării hotărârii de încuviințare a adopției, despre încetarea cauzei care a determinat imposibilitatea părintelui de a-și exprima voința cu privire la adopție.

ART. 35

Dispozițiile prezentei secțiuni nu sunt aplicabile în cazul adopției copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv și în cazul adopției persoanei care a dobândit capacitate deplină de exercițiu.

SECȚIUNEA a 3-a

Potrivirea dintre copil și persoana/familia adoptatoare

ART. 36

(1) Potrivirea este o etapă premergătoare încredințării în vederea adopției prin care se identifică și selectează cea mai potrivită persoană/familie atestată ca fiind aptă să adopte, care răspunde nevoilor identificate ale copilului și se stabilește compatibilitatea dintre copil și persoana/familia adoptatoare.

(2) Potrivirea se realizează acordându-se prioritate rudelor copilului din cadrul familiei extinse și altor persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie pentru o perioadă de minimum 6 luni, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior.

(3) Procesul de potrivire include o componentă teoretică și una practică.

ART. 37

(1) Potrivirea teoretică se inițiază de Oficiu pentru copiii aflați în

evidența sa și care urmează să fie încredințați în vederea adopției, prin identificarea și selectarea din Registrul național pentru adopții a persoanelor/familiilor atestate care răspund în cea mai mare măsură nevoilor copiilor.

(2) Lista persoanelor/familiilor prevăzute la alin. (1) se transmite de Oficiu pentru continuarea demersurilor de potrivire direcției de la domiciliul copilului.

(3) Selecția celei mai potrivite persoane/familii care urmează să parcurgă etapa potrivirii practice se realizează de către compartimentul de adopții și postadopții din structura direcției, numai din lista prevăzută la alin. (2).

ART. 38

(1) Metodologia de potrivire teoretică și practică dintre copil și persoana/familia atestată ca aptă să adopte se elaborează de către Oficiu și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(2) Criteriile pe baza cărora se realizează potrivirea teoretică se elaborează de către Oficiu și se aprobă prin ordin al președintelui acestuia.

ART. 39

(1) La finalul procedurii de potrivire, compartimentul de adopții și postadopții din cadrul direcției întocmește un raport de potrivire, în care sunt consemnate concluziile referitoare la constatarea compatibilității dintre copil și persoana/familia adoptatoare, precum și propunerea vizând sesizarea instanței judecătorești pentru încredințarea copilului în vederea adopției.

(2) După întocmirea raportului de potrivire, direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului sesizează, în maximum 5 zile, instanța judecătorească pentru încredințarea copilului în vederea adopției. Cererea de încredințare în vederea adopției adresată instanței va fi însoțită în mod obligatoriu de lista prevăzută la art. 37 alin. (2).

SECȚIUNEA a 4-a

Încredințarea în vederea adopției

ART. 40

(1) Adopția nu poate fi încuviințată de către instanța judecătorească decât după ce copilul a fost încredințat pentru o perioadă de 90 de zile persoanei sau familiei care dorește să îl adopte, astfel încât instanța să poată aprecia, în mod rațional, asupra relațiilor de familie care s-ar stabili dacă adopția ar fi încuviințată.

(2) Capacitatea de adaptare, fizică și psihică, a copilului la noul mediu familial va fi analizată în raport cu condițiile de natură socioprofesională, economică, culturală, de limbă, religie și cu orice alte asemenea elemente caracteristice locului în care trăiește copilul în perioada încredințării și care

ar putea avea relevanță în aprecierea evoluției ulterioare a acestuia în cazul încuviințării adopției.

ART. 41

(1) Judecarea cererilor de încredințare a copilului în vederea adopției interne se face cu citarea direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului, a direcției în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare și a persoanei ori familiei adoptatoare.

(2) Încredințarea în vederea adopției se dispune de către instanța judecătorească de la domiciliul copilului pentru o perioadă de 90 de zile.

(3) Hotărârile prin care se soluționează cererile de încredințare în vederea adopției sunt executorii de la data pronunțării.

(4) Direcția de la domiciliul adoptatorilor are obligația ca, în termen de 5 zile de la punerea în executare a hotărârii prin care s-a dispus încredințarea în vederea adopției, să transmită o copie a acestei hotărâri autorităților competente să elibereze documentele de călătorie pentru adoptat.

ART. 42

(1) Încredințarea în vederea adopției nu este necesară în următoarele cazuri:

a) pentru adopția persoanei care a dobândit capacitate deplină de exercițiu;

b) pentru adopția copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv;

c) pentru adopția copilului pentru care a fost deschisă procedura adopției interne și acesta se află în plasament la unul dintre soții familiei adoptatoare sau la familia adoptatoare de cel puțin 2 ani;

d) pentru adopția copilului de către tutorele său, dacă au trecut cel puțin 2 ani de la data instituirii tutelei.

(2) În situațiile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b) persoana sau familia care dorește să adopte va putea solicita în mod direct instanței judecătorești încuviințarea adopției, în condițiile prezentei legi.

ART. 43

(1) Pe durata încredințării copilului în vederea adopției, domiciliul acestuia se află la persoana sau familia căreia i-a fost încredințat. Efectuarea actelor obișnuite necesare exercitării drepturilor și îndeplinirii obligațiilor părintești, cu excepția celor care conduc la încheierea unui act juridic, se realizează de către persoana sau familia căreia acesta i-a fost încredințat.

(2) Dreptul de a reprezenta copilul în actele juridice sau, după caz, de a încuviința actele pe care acesta le încheie, precum și dreptul de a administra bunurile copilului se exercită de către președintele consiliului județean sau primarul sectorului municipiului București în a cărui rază teritorială domiciliază persoana sau familia căreia i-a fost încredințat copilul în vederea adopției. Dreptul de administrare poate fi delegat, în mod excepțional, către persoana sau familia căreia i s-a încredințat copilul pentru

efectuarea unor acte speciale, în interesul copilului, care vor fi expres menționate în cuprinsul documentului prin care se acordă delegarea.

ART. 44

(1) În perioada încredințării copilului în vederea adopției, direcția de la domiciliul adoptatorului sau familiei adoptatoare urmărește evoluția copilului și a relațiilor dintre acesta și persoana sau familia căreia i-a fost încredințat, întocmind în acest sens rapoarte bilunare.

(2) La sfârșitul perioadei de încredințare în vederea adopției, direcția întocmește un raport final referitor la evoluția relațiilor dintre copil și adoptatori, pe care îl comunică instanței competente în vederea soluționării cererii de încuviințare a adopției.

(3) În situațiile prevăzute la art. 42 alin. (1) lit. c) și d), direcția are obligația să realizeze un raport cu privire la evoluția relațiilor dintre copil și adoptatori, ce va fi transmis instanței de judecată investită cu soluționarea cererii de încuviințare a adopției.

(4) Cererea de încuviințare a adopției adresată instanței judecătorești prelungește de drept perioada de încredințare până la soluționarea cererii prin hotărâre judecătorească irevocabilă.

ART. 45

(1) Dacă pe durata perioadei de încredințare în vederea adopției direcția în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare constată neadaptarea copilului cu persoana sau familia adoptatoare ori existența oricăror alte motive de natură să împiedice finalizarea procedurii de adopție, sesizează de îndată instanța judecătorească, în vederea revocării sau, după caz, prelungirii măsurii încredințării.

(2) Dispozițiile privind procedura de judecată a cererilor referitoare la încredințare se aplică în mod corespunzător și în cazul cererilor prevăzute la alin. (1). Hotărârea prin care instanța de fond dispune revocarea sau prelungirea încredințării este executorie de drept.

ART. 46

Dacă, în situația prevăzută la art. 45 alin. (1), instanța judecătorească dispune revocarea măsurii încredințării, se reia procesul de potrivire.

SECȚIUNEA a 5-a **Încuviințarea adopției**

ART. 47

Încuviințarea adopției este de competența instanțelor judecătorești.

ART. 48

(1) Cererea de încuviințare a adopției poate fi introdusă direct de către adoptator sau familia adoptatoare, în situația adopției persoanei care a dobândit capacitate deplină de exercițiu, și, în cazul adopției copilului, de

către soțul părintelui firesc sau adoptiv. În toate celelalte cazuri cererea de încuviințare a adopției va fi introdusă fie de către adoptator sau familia adoptatoare, fie de către direcția de la domiciliul acestora la sfârșitul perioadei de încredințare în vederea adopției sau, după caz, la împlinirea termenelor prevăzute pentru adopția copilului aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 42 alin. (1) lit. c) și d).

(2) Cererea de încuviințare a adopției este însoțită de următoarele acte:

- a) certificatul de naștere al copilului, în copie legalizată;
- b) certificatul medical privind starea de sănătate a copilului, eliberat de către unități publice nominalizate de către direcția de sănătate publică;
- c) atestatul valabil al adoptatorului sau familiei adoptatoare;
- d) hotărârea judecătorească irevocabilă de încredințare în vederea adopției;
- e) certificatele de naștere ale adoptatorului sau ale soțului și soției din familia adoptatoare, în copie legalizată;
- f) certificatul de căsătorie al adoptatorului sau al soților din familia adoptatoare, în copie legalizată;
- g) cazierul judiciar al adoptatorului sau, după caz, al fiecărui membru al familiei adoptatoare;
- h) certificatul medical privind starea de sănătate a adoptatorului, eliberat de medicul de familie pe lista căruia este înscris;
- i) hotărârea judecătorească irevocabilă de deschidere a procedurii adopției interne a copilului;
- j) raportul de consiliere și informare a părinților firești în cazul adopției copilului de către soțul părintelui firesc;
- k) documentul care consemnează rezultatul expertizei pentru confirmarea filiației față de tată, realizată prin metoda serologică ADN, în cazul adopției copilului de către soția părintelui firesc atunci când copilul a fost recunoscut de tată pe cale administrativă, precum și în cazul în care paternitatea copilului a fost stabilită prin hotărâre judecătorească prin care s-a luat act de recunoașterea de către tată sau care consfințește învoiala părților, fără a se fi cercetat temeinicia cererii;
- l) declarația notarială pe propria răspundere, prevăzută la art. 6 alin. (2) lit. c).

ART. 49

(1) Judecarea cererilor de încuviințare a adopției se face cu citarea direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului, a direcției care a solicitat deschiderea procedurii adopției interne și a persoanei ori familiei adoptatoare.

(2) Judecarea cererilor de încuviințare a adopției persoanei care a dobândit capacitate deplină de exercițiu se face cu citarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare și a adoptatului, iar judecarea cererilor de încuviințare

a adopției copilului de către soțul părintelui firească sau adoptiv se face cu citarea adoptatorului și a părinților firești ai adoptatului.

(3) Direcția în a cărei rază teritorială domiciliază persoana sau familia adoptatoare va avea obligația de a depune rapoartele finale prevăzute la art. 44 alin. (2) sau, după caz, art. 44 alin. (3), până cel mai târziu cu 5 zile înaintea termenului la care a fost citată pentru judecarea cauzei, precum și, după caz, de a da instanței judecătorești orice relații necesare pentru soluționarea cererii de încuviințare a adopției.

ART. 50

(1) Instanța poate solicita din nou consimțământul la adopție al părinților firești, dacă există indicii că după data la care consimțământul a devenit irevocabil au intervenit elemente noi, de natură să determine revenirea asupra consimțământului inițial. Direcția care a solicitat deschiderea procedurii adopției interne are obligația să aducă la cunoștința instanței, prin intermediul direcției în a cărei rază administrativ-teritorială se află domiciliul adoptatorului/familiei adoptatoare, dacă este cazul, existența oricăror elemente noi cu privire la situația părintelui firească ori a familiei extinse, care ar putea determina modificarea finalității planului individualizat de protecție.

(2) Chemarea părinților firești în fața instanței competente să încuviințeze adopția se face prin invitație adresată acestora, în camera de consiliu, fără a se indica date cu privire la dosar sau alte date care ar permite, în orice fel, divulgarea identității sau a altor informații cu privire la persoana ori familia adoptatoare.

(3) Instanța poate invita, la aceeași dată, direcția competentă potrivit art. 28 alin. (2) și direcția competentă potrivit art. 48 alin. (1).

(4) În cazul în care părinții se prezintă personal în fața instanței și își exprimă refuzul de a mai consimți la adopție, instanța suspendă soluționarea cererii de încuviințare a adopției. Declarația părinților firești împreună cu încheierea de suspendare se comunică direcției competente potrivit art. 28 alin. (2), care va formula cerere de revizuire a hotărârii de deschidere a procedurii adopției. Dispozițiile art. 30 și 31 se aplică în mod corespunzător.

ART. 51

(1) Instanța judecătorească va admite cererea de încuviințare a adopției numai dacă, pe baza probelor administrate, și-a format convingerea că adopția este în interesul superior al copilului.

(2) În termen de 5 zile de la rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătorești prin care s-a încuviințat adopția, direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului va înștiința, în scris, părinții firești despre aceasta, precum și autoritățile române competente să elibereze documentele de identitate sau de călătorie pentru adoptat.

CAPITOLUL IV Procedura adopției internaționale

SECȚIUNEA 1 Dispoziții generale

ART. 52

(1) Adopția internațională a copilului cu reședința obișnuită în România de către o persoană/familie cu reședința obișnuită în străinătate poate fi încuviințată numai pentru copiii care se află în evidența Oficiului și numai în următoarele situații:

a) adoptatorul sau unul dintre soții familiei adoptatoare este rudă până la gradul al patrulea inclusiv cu copilul pentru care a fost încuviințată deschiderea procedurii adopției interne;

b) adoptatorul sau unul dintre soții familiei adoptatoare este și cetățean român;

c) adoptatorul este soț al părintelui firesc al copilului a cărui adopție se solicită.

(2) Adopția prevăzută la alin. (1) lit. b) este permisă numai pentru copiii pentru care s-a admis cererea de deschidere a procedurii adopției interne și nu a putut fi identificat un adoptator sau o familie adoptatoare cu reședința obișnuită în România sau una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) lit. a), într-un termen de 2 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești prin care s-a admis cererea de deschidere a procedurii adopției interne.

ART. 53

Cererea de încuviințare a adopției se transmite instanței judecătorești de către Oficiu după finalizarea demersurilor administrative prealabile prevăzute în prezentul capitol.

ART. 54

(1) Adopția internațională are efectele prevăzute de lege și presupune deplasarea copilului pe teritoriul statului primitor, în urma încuviințării adopției de către instanța judecătorească română.

(2) Efectele adopției internaționale, precum și efectele în cazul anulării adopției internaționale asupra cetățeniei adoptatului sunt prevăzute de Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată.

ART. 55

(1) În cazul adopțiilor internaționale în care adoptatul are reședința obișnuită în străinătate, iar adoptatorul sau familia adoptatoare are reședința obișnuită în România, cererile de adopție ale solicitanților se transmit autorităților străine competente, numai prin intermediul Oficiului.

(2) Evaluarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare în situația

prevăzută la alin. (1) se realizează potrivit prevederilor secțiunii 1 a cap. III.

SECȚIUNEA a 2-a

Atestarea adoptatorului sau familiei adoptatoare din statul de primire

ART. 56

(1) Cererile persoanelor sau familiilor care au reședința obișnuită pe teritoriul altui stat, parte a Convenției de la Haga, și care doresc să adopte un copil din România sunt transmise Oficiului prin intermediul autorității centrale competente din statul respectiv sau al organizațiilor sale acreditate.

(2) În cazul statelor care nu sunt părți la Convenția de la Haga, cererile prevăzute la alin. (1) se transmit Oficiului prin intermediul autorității desemnate cu atribuții în domeniul adopției internaționale sau prin intermediul organizațiilor acreditate în acest sens în statul de primire.

(3) Organizațiile acreditate prevăzute la alin. (1) și (2) trebuie să fie autorizate și de Oficiu, în conformitate cu metodologia aprobată prin hotărâre a Guvernului*).

*) A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 1.441/2004 cu privire la autorizarea organizațiilor private străine de a desfășura activități în domeniul adopției internaționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 873 din 24 septembrie 2004.

ART. 57

Cererea adoptatorului sau familiei adoptatoare este luată în evidență de Oficiu numai dacă autoritatea centrală competentă din statul primitor sau organizațiile sale acreditate și autorizate în condițiile legii atestă că:

a) adoptatorul sau familia adoptatoare îndeplinește condițiile de eligibilitate pentru adopție și este apt să adopte în conformitate cu legislația aplicabilă în statul primitor;

b) adoptatorul sau familia adoptatoare a beneficiat de consilierea necesară în vederea adopției în statul primitor;

c) este asigurată urmărirea evoluției copilului după adopție pe o perioadă de cel puțin 2 ani;

d) sunt asigurate servicii postadopție pentru copil și familie în statul primitor.

ART. 58

(1) Cererile transmise Oficiului trebuie însoțite de următoarele documente:

a) un raport întocmit de autoritățile competente din statul primitor, cuprinzând informații cu privire la identitatea persoanelor care doresc să adopte, capacitatea și aptitudinea lor de a adopta, situația lor personală,

familială, materială și medicală, mediul social, motivele care îi determină să adopte un copil din România, precum și cu privire la copiii pe care ar putea să-i primească spre adopție; concluziile raportului vor fi susținute prin documentele eliberate de autoritățile competente din statul primitor;

b) certificatele de naștere și căsătorie și actele de identitate ale persoanelor care doresc să adopte, în copie legalizată și însoțite de traducerea lor legalizată în limba română;

c) cazierul judiciar al persoanelor care doresc să adopte și al soțului care nu se asociază la adopție;

d) raportul medical întocmit separat pentru fiecare adoptator și, după caz, raportul medical privind bolile psihice ale soțului care nu se asociază la adopție;

e) actul din care să rezulte că există garanțiile că adoptatul are posibilitatea să intre și să locuiască permanent în statul primitor, precum și că adoptatul are față de adoptator și rudele acestuia aceeași situație legală ca și aceea a unui copil biologic al adoptatorului.

(2) Documentele prevăzute la alin. (1) lit. a), c), d) și e) vor fi prezentate în original și însoțite de traducerea legalizată în limba română.

ART. 59

(1) Selecția și potrivirea copilului cu adoptatorul sau familia adoptatoare cu reședința obișnuită în străinătate se realizează de către Oficiu, în conformitate cu metodologia elaborată de acesta și aprobată prin hotărâre a Guvernului.

(2) Persoana sau familia selectată are obligația să se deplaseze în România și să locuiască efectiv pe teritoriul țării pentru o perioadă de cel puțin 30 de zile consecutive, care vor fi utilizate în scopul relaționării cu copilul.

(3) La expirarea termenului prevăzut la alin. (2), direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului va întocmi și va transmite Oficiului un raport cu privire la relaționarea dintre copil și persoana sau familia selectată.

ART. 60

Oficiul va notifica autorităților centrale competente sau organizațiilor acreditate din statul primitor selectarea adoptatorului sau familiei adoptatoare.

ART. 61

Odată cu notificarea prevăzută la art. 60, Oficiul va solicita autorității centrale competente sau organizației acreditate din statul primitor să-i comunice următoarele:

a) acordul adoptatorului sau al familiei adoptatoare cu privire la selecția prevăzută la art. 59;

b) acordul cu privire la continuarea procedurii de adopție.

ART. 62

Prevederile art. 60 și 61 lit. a) nu se aplică în situațiile prevăzute la art. 52 alin. (1) lit. a) și c).

SECȚIUNEA a 3-a

Încuviințarea adopției internaționale de către instanță

ART. 63

(1) Cererea de încuviințare a adopției, însoțită de documentele prevăzute la art. 56 - 58 și art. 59 alin. (3), se înaintează de către Oficiu instanței judecătorești.

(2) Judecarea cererilor de încuviințare a adopției internaționale se face cu citarea direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului, al persoanei sau al familiei adoptatoare, precum și a Oficiului.

(3) Prevederile cap. VII se aplică în mod corespunzător.

(4) Oficiul are obligația de a se asigura că adoptatul va beneficia în țara străină de aceeași situație legală ca și aceea a unui copil biologic al adoptatorului; la pronunțarea asupra cererii de încuviințare a adopției instanța judecătorească va avea în vedere și documentul care atestă îndeplinirea acestei obligații.

ART. 64

Pe baza hotărârii judecătorești irevocabile de încuviințare a adopției, Oficiul eliberează, la cererea adoptatorului/familiei adoptatoare, în termen de 5 zile, un certificat care atestă că adopția este conformă cu normele Convenției de la Haga.

ART. 65

Deplasarea adoptatului din România în statul în care adoptatorul sau familia adoptatoare are reședința obișnuită este posibilă numai atunci când hotărârea de încuviințare a adopției este irevocabilă. Adoptatul se deplasează numai însoțit de adoptator sau de familia adoptatoare, în condiții de siguranță corespunzătoare nevoilor adoptatului.

CAPITOLUL V

Efectele adopției

ART. 66

Persoanele adoptate au dreptul de a-și cunoaște originile și propriul trecut și beneficiază de sprijin în realizarea demersurilor vizând contactarea părinților firești sau a rudelor biologice.

ART. 67

(1) Persoanele adoptate au dreptul să solicite și să obțină informații care atestă adopția, precum și informații cu caracter general vizând traseul instituțional și istoricul personal care nu dezvăluie identitatea părinților

firești. Dezvăluirea adopției poate fi făcută numai în cazul persoanelor care au dobândit capacitate deplină de exercițiu.

(2) Părinții firești sau rudele biologice ale persoanelor adoptate pot obține informații cu caracter general vizând persoana adoptată numai dacă există acordul expres al acesteia sau, după caz, al persoanei sau familiei adoptatoare.

(3) Furnizarea informațiilor prevăzute la alin. (1) se realizează de către Oficiu.

ART. 68

(1) Adoptatorii sunt obligați să informeze gradual copilul că este adoptat, începând de la vârste cât mai mici, cu sprijinul specialiștilor din cadrul compartimentului de adopții și postadopții al direcției.

(2) Adoptatorii și adoptatul au dreptul să obțină din partea autorităților competente extrase din registrele publice al căror conținut atestă faptul, data și locul nașterii, dar nu dezvăluie în mod expres adopția și nici identitatea părinților firești.

(3) Identitatea părinților firești ai adoptatului poate fi dezvăluită înainte de dobândirea de către acesta a capacității depline de exercițiu numai pentru motive medicale, de către Oficiu, la cererea oricăruia dintre adoptatori, a adoptatului, soțului sau descendenților acestuia ori a reprezentantului unei instituții medicale sau a unui spital.

(4) După dobândirea capacității depline de exercițiu, adoptatul poate solicita tribunalului în a cărui rază teritorială se află domiciliul său ori, în cazul în care el nu are domiciliul în România, Tribunalului București, să-i autorizeze accesul la informațiile aflate în posesia oricăror autorități publice cu privire la identitatea părinților săi firești.

(5) Instanța citează direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul adoptatului, Oficiul, precum și orice altă persoană a cărei ascultare poate fi utilă pentru soluționarea cererii și va putea admite cererea dacă, potrivit probelor administrate, constată că accesul la informațiile solicitate nu este dăunător integrității psihice și echilibrului emoțional ale solicitantului și dacă adoptatul în cauză a beneficiat de consiliere adecvată.

(6) Persoanele adoptate care dețin informații asupra identității părinților firești se pot adresa direct Oficiului pentru realizarea demersurilor vizând contactarea părinților firești sau a rudelor biologice.

ART. 69

Metodologia privind accesul adoptatului la informații vizând originile sale și propriul trecut, precum și accesul părinților firești sau al rudelor biologice ale persoanelor adoptate la informații cu caracter general vizând persoana adoptată se elaborează de Oficiu și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

ART. 70

Informațiile relevante referitoare la adopție, la originea copilului, în special cele cu privire la identitatea părinților firești, precum și datele asupra istoricului medical al copilului și familiei sale se păstrează minimum 50 de ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii de încuviințare a adopției.

CAPITOLUL VI **Încetarea adopției**

ART. 71

Adopția încetează prin desfacere sau ca urmare a anulării ori a constatării nulității sale, în condițiile legii.

ART. 72

Cauzele privind încetarea adopției se judecă cu citarea:

- a) adoptatorului sau, după caz, a familiei adoptatoare;
- b) adoptatului care a dobândit capacitate deplină de exercițiu;
- c) direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul adoptatului și a Oficiului.

ART. 73

Hotărârile judecătorești privitoare la încetarea adopției, rămase irevocabile, se comunică Oficiului de către direcție în vederea efectuării mențiunilor necesare în Registrul național pentru adopții.

CAPITOLUL VII **Dispoziții procedurale comune**

ART. 74

(1) Instanțele judecătorești române sunt competente să judece cererile prevăzute de prezenta lege dacă cel puțin una dintre părți are reședința obișnuită în România.

(2) Instanțele judecătorești române sunt exclusiv competente să judece cererile prevăzute de prezenta lege dacă copilul care urmează a fi adoptat are reședința obișnuită în România și este cetățean român sau apatrid.

(3) Cererile prevăzute de prezenta lege sunt de competența tribunalului în a cărui rază teritorială se află domiciliul adoptatului. Cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanța competentă se judecă de Tribunalul București.

(4) Cererile de deschidere a procedurii adopției interne, cererile de încredințare a copilului în vederea adopției și cererile de încuviințare a adopției se judecă în primă instanță, potrivit regulilor prevăzute de Cartea III - Dispoziții generale privitoare la procedurile necontencioase din Codul

de procedură civilă³³, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

(5) Hotărârile prin care se soluționează cererile prevăzute de prezenta lege sunt supuse numai apelului.

ART. 75

Cererile prevăzute la art. 74 alin. (3) sunt scutite de taxa judiciară de timbru și se soluționează cu celeritate.

ART. 76

(1) Cererile prevăzute la art. 74 alin. (3) se soluționează de complete specializate ale instanței judecătorești, în camera de consiliu, cu participarea obligatorie a procurorului. Prezentarea de către direcție a raportului de anchetă socială privind copilul este obligatorie.

(2) Termenele de judecată nu pot fi mai mari de 10 zile. Hotărârea judecătorească se redactează și se comunică părților în maximum 10 zile de la pronunțare.

ART. 77

Oficiul acționează pentru apărarea drepturilor și interesului superior al copiilor ce fac obiectul procedurilor de adopție, scop în care poate introduce cereri și poate formula apărări în toate cauzele ce intră sub incidența prezentei legi.

ART. 78

(1) Instanța poate administra orice probe admise de lege.

(2) La judecarea cererii referitoare la deschiderea procedurii adopției interne a copilului, a cererii de încredințare în vederea adopției, a cererii de desfacere a adopției, precum și a cererii privind nulitatea adopției, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie, iar la încuviințarea adopției copilului care a împlinit vârsta de 10 ani acestuia i se va solicita consimțământul.

(3) În cazul în care ascultarea copilului nu este obligatorie, acestuia i se solicită opinia, în măsura în care este posibil.

(4) Opinia copilului exprimată la judecarea cererilor prevăzute de prezenta lege va fi luată în considerare și i se va acorda importanța cuvenită, avându-se în vedere vârsta și gradul acestuia de maturitate. În situația în care instanța hotărăște în contradictoriu cu opinia exprimată de copil, aceasta este obligată să motiveze rațiunile care au condus la înlăturarea opiniei copilului.

³³ Vechiul Cod de procedură civilă a fost abrogat. A se vedea Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată.

CAPITOLUL VIII

Registrul național pentru adopții

ART. 79

(1) În scopul întocmirii și organizării la nivel național a evidenței în materia adopției, Oficiul are obligația de a întocmi și de a ține la zi Registrul național pentru adopții.

(2) Registrul conține datele referitoare la adoptatorul sau familia adoptatoare, cu cetățenie fie română, fie străină, precum și cele referitoare la copiii pentru care a fost deschisă procedura adopției interne, pentru cei pentru care a fost pronunțată o hotărâre judecătorească de încredințare în vederea adopției, de încuviințare a adopției, de desfacere a adopției sau de declarare a nulității acesteia.

ART. 80

(1) În scopul întocmirii și organizării de către Oficiu a evidenței prevăzute la art. 79, direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului transmite Oficiului copii ale următoarelor documente:

a) hotărârea judecătorească prin care s-a încuviințat deschiderea procedurii adopției naționale;

b) hotărârea judecătorească de încredințare în vederea adopției;

c) hotărârea judecătorească de încuviințare a adopției;

d) hotărârea judecătorească de declarare a nulității sau, după caz, de desfacere a adopției;

e) dispoziția privind eliberarea/neeliberarea atestatului și, după caz, atestatul;

f) raportul final de evaluare a capacității de a adopta a solicitantului;

g) raportul final de închidere a cazului prevăzut la art. 82 alin. (3);

h) alte documente necesare organizării evidenței prevăzute la art. 79, care se stabilesc prin ordin al președintelui Oficiului.

(2) Documentele prevăzute la alin. (1) lit. a) - d) se transmit în termen de 5 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, cele prevăzute la lit. e) și f), în termen de 5 zile de la data emiterii dispoziției, iar raportul final prevăzut la lit. g), în termen de 5 zile de la întocmire.

(3) Documentul prevăzut la alin. (1) lit. e) va fi însoțit de toate informațiile cu privire la persoanele sau familiile pentru care s-a emis atestatul.

(4) În cazul adopției persoanei majore, precum și în cazul adopției copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv, sentințele de încuviințare a adopției se comunică din oficiu de către instanța competentă și Oficiului.

CAPITOLUL IX

Monitorizare și activități postadoptie

ART. 81

Monitorizarea postadoptie reprezintă etapa ulterioară încuviințării adopției prin care se urmărește evoluția copilului adoptat și a relațiilor dintre acesta și părinții adoptatori în vederea integrării depline a copilului în familia adoptatoare și identificării precoce a eventualelor dificultăți ce pot să apară în această perioadă.

ART. 82

(1) În cazul adopției interne, monitorizarea postadoptie se realizează de către direcția de la domiciliul copilului, care are obligația întocmirii unor rapoarte trimestriale pe o perioadă de cel puțin 2 ani după încuviințarea adopției.

(2) În perioada de monitorizare postadoptie, adoptatorii au obligația de a colabora cu direcția pentru a înlesni realizarea rapoartelor trimestriale și de a o informa cu privire la schimbarea domiciliului ori la modificările intervenite în structura familiei.

(3) La încheierea perioadei de monitorizare postadoptie, direcțiile întocmesc un raport final de închidere a cazului, pe care au obligația să îl transmită Oficiului. În situația în care, ulterior încuviințării adopției, prenumele copilului adoptat este schimbat pe cale administrativă, raportul va fi însoțit și de copia actului care a stat la baza schimbării prenumelui.

ART. 83

(1) În situația în care adoptatorul/familia adoptatoare își stabilește domiciliul/reședința în raza teritorială a altei direcții decât cea care a inițiat procedura de monitorizare, aceasta are obligația de a notifica direcției în a cărei rază teritorială se află noul domiciliu/noua reședință a adoptatorului/familiei adoptatoare necesitatea preluării obligației de monitorizare postadoptie.

(2) În situația în care adoptatorul/familia adoptatoare, împreună cu copilul adoptat, își stabilește domiciliul/reședința în altă țară, direcția de la domiciliul acestuia/acesteia realizează continuarea monitorizării postadoptie cu sprijinul Oficiului. În aceste cazuri, la solicitarea direcției, Oficiul facilitează obținerea rapoartelor trimestriale prin contactarea serviciilor sociale competente publice sau private din statul în care adoptatorul/familia adoptatoare și-a stabilit domiciliul/reședința.

ART. 84

(1) În cazul adopției internaționale a copilului cu reședința obișnuită în România de către o persoană/familie cu reședința obișnuită în străinătate, Oficiul are obligația să urmărească evoluția acestuia și a relațiilor lui cu părintele sau cu părinții săi adoptivi cel puțin 2 ani după încuviințarea

adopției, prin intermediul autorității centrale competente sau al organizației acreditate ori autorizate din statul primitor.

(2) În scopul îndeplinirii obligației prevăzute la alin. (1), Oficiul trebuie să solicite realizarea monitorizării postadopție și transmiterea de rapoarte trimestriale autorității centrale competente sau organizației acreditate și autorizate din statul primitor.

(3) În cazul adopției internaționale a unui copil cu reședința obișnuită în străinătate de către o persoană/familie cu reședința obișnuită în România, obligația monitorizării postadopție revine direcției în a cărei rază teritorială locuiesc adoptatorii. Durata perioadei de monitorizare postadopție poate fi mai mare de 2 ani, dacă legea țării de proveniență a copilului o cere. Rapoartele întocmite în această perioadă se vor înainta Oficiului.

ART. 85

(1) Activitățile postadopție se realizează planificat și vizează acordarea de suport și asistență de specialitate adoptatului și adoptatorilor, care să răspundă nevoilor identificate în timpul perioadei de monitorizare postadopție sau semnalate direct de către cei adoptați ori de către persoana/familia adoptatoare.

(2) Obligația realizării activităților prevăzute la alin. (1) revine direcției de la domiciliul solicitantului. Aceste activități pot fi realizate și de către organisme private, precum și de către cabinete individuale, cabinete asociate sau societăți civile profesionale de asistență socială și/sau de psihologie, care au încheiat convenții cu Oficiul.

(3) Modelul-cadru al convențiilor prevăzute la alin. (2), precum și la art. 20 alin. (2) lit. b) se aprobă prin ordin al președintelui Oficiului.

(4) Activitățile postadopție pot consta în:

- a) informare și consiliere pentru copii și părinți;
- b) organizarea de cursuri pentru dezvoltarea capacităților parentale;
- c) constituirea de grupuri de suport pentru copii și părinți;

d) sprijinirea adoptatorilor în vederea informării copilului cu privire la adopția sa.

ART. 86

(1) Pe perioada monitorizării postadopție, participarea la activitățile prevăzute la art. 85 alin. (4) este obligatorie pentru adoptatori dacă rapoartele întocmite pe această perioadă consemnează o propunere motivată în acest sens. O astfel de propunere poate fi formulată în situațiile în care se apreciază că există riscul compromiterii relației dintre părinți și copilul/copiii adoptați ori ar putea determina, în timp, eșecul adopției.

(2) În situația în care adoptatorii, în mod nejustificat, refuză să dea curs propunerii formulate potrivit alin. (1) sau refuză să informeze copilul cu privire la adopția sa, responsabilul de caz propune prelungirea perioadei de monitorizare postadopție peste termenul minim prevăzut la art. 82 alin. (1).

CAPITOLUL X

Dispoziții finale, tranzitorii și sancțiuni

ART. 87

Oficiul ia toate măsurile ce se impun, conform prevederilor Convenției de la Haga, în vederea prevenirii câștigurilor necuvenite, financiare sau de altă natură, ce ar putea fi realizate cu prilejul adopției și descurajării oricăror practici contrare obiectivelor acestei convenții și prezentei legi.

ART. 88

Sunt interzise donațiile și sponsorizările, precum și oferirea de către adoptator sau familia adoptatoare, în nume propriu ori prin persoane interpușe, în mod direct sau indirect, de orice foloase materiale necuvenite Oficiului, direcțiilor implicate sau persoanelor fizice din cadrul instituțiilor publice implicate în procesul de adopție.

ART. 89

(1) Este interzisă participarea organismelor private în procedura adopției internaționale desfășurată în România. Interdicția se aplică și membrilor sau personalului acestora, cu excepția situației în care au calitatea de adoptator.

(2) Autoritățile române pot colabora în ceea ce privește adopția internațională cu organisme private care își desfășoară activitatea pe teritoriul statului primitor, numai dacă acestea sunt acreditate de statul respectiv și autorizate conform prevederilor art. 56 alin. (3).

(3) În situația în care se constată nerespectarea dispozițiilor alin. (1) și (2), Oficiul este obligat să solicite instanței judecătorești dizolvarea persoanei juridice implicate.

(4) Serviciile și activitățile care pot fi derulate de către organismele private în cadrul adopției interne, precum și metodologia de autorizare a acestora se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

ART. 90

Constituie abatere disciplinară și se sancționează, potrivit legii, nerespectarea prevederilor art. 9 teza a II-a, art. 18 alin. (1) teza a II-a, art. 39 alin. (2), art. 51 alin. (2), art. 79 alin. (1), art. 82 alin. (3) teza I, precum și neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a obligațiilor prevăzute la art. 44 alin. (1) - (3) și art. 82 alin. (1).

ART. 91

(1) Constituie contravenții următoarele fapte:

- a) nerespectarea prevederilor art. 14 alin. (3);
- b) nerespectarea prevederilor art. 26 alin. (1);
- c) nerespectarea obligației prevăzute la art. 26 alin. (2);
- d) nerespectarea obligației prevăzute la art. 31 alin. (2);
- e) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 34;

- f) neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 45 alin. (1);
- g) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 82 alin. (2).

(2) Contravențiile prevăzute la alin. (1) se sancționează după cum urmează:

- a) cu amendă de la 1.000 lei la 2.500 lei cele prevăzute la lit. a), b) și g);
- b) cu amendă de la 2.000 lei la 3.500 lei cele prevăzute la lit. c) - f).

(3) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către persoane anume desemnate din cadrul Oficiului.

(4) Contravențiilor prevăzute la alin. (1) le sunt aplicabile și dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

ART. 92

(1) Fapta părintelui sau a reprezentantului legal al unui copil de a pretinde sau de a primi, pentru sine sau pentru altul, bani ori alte foloase materiale în scopul adopției copilului se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

#M3

(2) Fapta persoanei care, fără drept, intermediază adoptarea unui copil, în scopul obținerii de foloase materiale, se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani.

#B

ART. 93

(1) Atestatul de persoană sau familie aptă să adopte, eliberat anterior intrării în vigoare a prevederilor prezentei legi, este valabil pentru o perioadă de un an de la data eliberării lui.

(2) Prevederile art. 25 se aplică în mod corespunzător persoanelor sau familiilor prevăzute la alin. (1).

ART. 94

(1) Cererile pentru încuviințarea adopției aflate pe rolul instanțelor judecătorești la data intrării în vigoare a prezentei legi se soluționează, potrivit dispozițiilor legale în vigoare, la data introducerii cererii.

(2) Persoanele și familiile care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, aveau copii încredințați în vederea adopției, vor putea introduce cereri pentru încuviințarea adopției, care vor fi soluționate potrivit dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, cu modificările și completările ulterioare.

(3) În toate celelalte cazuri, întreaga procedură a adopției va trebui să se conformeze dispozițiilor prezentei legi.

(4) În scopul aplicării dispozițiilor prezentei legi, Oficiul va renegocia acordurile bilaterale și multilaterale în domeniul adopției, încheiate de

România cu alte state, care vor fi publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 95

În situația copiilor cu privire la care s-au făcut comunicări de către comisiile pentru protecția copilului în baza prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/1997, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, cu modificările și completările ulterioare, și aflați în evidența Comitetului Român pentru Adopții la data intrării în vigoare a prezentei legi, dispozițiile art. 26 și 29 - 35 se aplică în mod corespunzător.

ART. 96

(1) În situația copiilor declarați judecătorește abandonati în temeiul prevederilor Legii nr. 47/1993*) cu privire la declararea judecătorească a abandonului de copii, direcția are obligația să reevalueze împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție pentru acești copii și să întocmească planul individualizat de protecție.

(2) Dacă planul individualizat de protecție are ca finalitate reintegrarea copilului în familie sau în familia extinsă, direcția solicită instanței judecătorești redarea exercițiului drepturilor părintești sau, după caz, delegarea acestora membrilor familiei extinse unde copilul urmează să fie plasat.

(3) Instanța competentă să soluționeze cererile privind redarea sau, după caz, delegarea drepturilor părintești este tribunalul de la domiciliul copilului.

(4) Judecarea cererii se face cu citarea părinților sau, după caz, a membrilor familiei extinse, a direcției în a cărei rază teritorială domiciliază copilul și cu participarea obligatorie a procurorului. Cererea va fi însoțită de raportul de anchetă socială întocmit de direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul.

*) Legea nr. 47/1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 153 din 8 iulie 1993 a fost abrogată prin Legea nr. 273/2004.

ART. 97

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2005, cu excepția prevederilor art. 56 alin. (3), art. 89 alin. (4) și art. 99³⁴, care intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Normele metodologice pentru aplicarea prevederilor art. 56 alin. (3), art. 89 alin. (4) și art. 99*) se elaborează de către Autoritatea Națională

³⁴ Foste art. 43 alin. (3), art. 75 alin. (4) și art. 83. Textul original se referea și la alin. (3) al fostului art. 73 (devenit art. 87 în forma republicată), alineat care a fost abrogat prin pct. 58 al art. I din Legea nr. 233/2011.

pentru Protecția Copilului și Adopție³⁵.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă următoarele acte normative:

a) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 120 din 12 iunie 1997, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, cu modificările și completările ulterioare;

b) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 121/2001 pentru suspendarea temporară a tuturor procedurilor referitoare la adopțiile internaționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 633 din 9 octombrie 2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 347/2002, cu modificările ulterioare;

c) Hotărârea Guvernului nr. 245/1997 cu privire la criteriile de autorizare a organismelor private care desfășoară activități în domeniul protecției drepturilor copilului prin adopție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 112 din 5 iunie 1997;

d) orice alte dispoziții contrare prezentei legi.

(4) La 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I³⁶, se abrogă următoarele acte normative:

a) Legea nr. 47/1993 cu privire la declararea judecătorească a abandonului de copii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 153 din 8 iulie 1993;

b) Hotărârea Guvernului nr. 1.315/2000 privind unele măsuri pentru protecția drepturilor copilului prin adopție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 678 din 19 decembrie 2000.

ART. 98

Autorizațiile emise de Comitetul Român pentru Adopții în baza Hotărârii Guvernului nr. 245/1997 cu privire la criteriile de autorizare a organismelor private care desfășoară activități în domeniul protecției drepturilor copilului prin adopție își încetează valabilitatea de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

ART. 98¹

Dispozițiile prezentei legi se completează cu prevederile Codului civil și, după caz, ale Codului de procedură civilă.

ART. 99

În termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, vor fi elaborate normele metodologice de

³⁵ Legea nr. 274/2004*1) privind înființarea, organizarea și funcționarea Oficiului Român pentru Adopții, republicată, a fost abrogată. A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 299/2014.

³⁶ Legea nr. 273/2004 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004.

aplicare a prezentei legi, care vor fi aprobate prin hotărâre a Guvernului³⁷.

NOTĂ:

Reproducem mai jos prevederile art. II - IX din Legea nr. 233/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, care nu sunt încorporate în forma republicată și care se aplică, în continuare, ca dispoziții proprii ale acesteia:

"ART. II

(1) Cererile prevăzute de Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, aflate pe rolul instanțelor judecătorești la data intrării în vigoare a prezentei legi se soluționează conform dispozițiilor legale în vigoare la data introducerii acestor cereri.

(2) Persoanele și familiile care la data intrării în vigoare a prezentei legi aveau copii încredințați în vederea adopției pot introduce cereri pentru încuviințarea adopției, care se soluționează potrivit dispozițiilor Legii nr. 273/2004, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege.

(3) Atestatul de persoană sau familie aptă să adopte, eliberat anterior intrării în vigoare a prezentei legi, își păstrează valabilitatea, cu condiția ca persoana sau familia atestată să înregistreze la direcție o declarație notarială pe propria răspundere din care să rezulte că a locuit efectiv și continuu pe teritoriul României în ultimele 12 luni anterioare intrării în vigoare a prezentei legi. Neîndeplinirea acestei condiții într-un termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi atrage după sine încetarea de drept a valabilității atestatului.

(4) Prevederile art. 13¹ alin. (4)³⁸ din Legea nr. 273/2004, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, sunt aplicabile numai pentru situațiile în care stabilirea filiației copilului față de tată a intervenit după intrarea în vigoare a prezentei legi.

(5) Termenul de 2 ani prevăzut la art. 45 alin. (2)³⁹ din Legea nr. 273/2004, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, se calculează incluzând și perioadele în care copilul a avut deschisă procedura adopției interne anterior intrării în vigoare a prezentei legi.

ART. III

³⁷ Hotărârea Guvernului nr. 1.435/2004*) pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, a fost abrogată. A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 350/2012.

³⁸ Art. 13¹ a devenit prin renumerotare art. 7.

³⁹ Art. 45 a devenit prin renumerotare art. 52.

În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, direcția generală de asistență socială și protecția copilului va revizui planul individualizat de protecție a copiilor aflați în cadrul sistemului de protecție specială și va stabili adopția ca finalitate a acestuia, conform dispozițiilor art. 22 și 22⁴⁰ din Legea nr. 273/2004, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege.

ART. IV

În termen de 4 luni de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Guvernul, la propunerea Oficiului Român pentru Adopții, va aproba prin hotărâre normele metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege.

ART. V

(1) Activitățile prevăzute de Legea nr. 273/2004, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, în sarcina direcției generale de asistență socială și protecția copilului se realizează numai pe baza obținerii autorizației eliberate de către Oficiul Român pentru Adopții.

(2) Metodologia și criteriile de autorizare se elaborează de către Oficiul Român pentru Adopții și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(3) Prevederile alin. (1) intră în vigoare la data care va fi stabilită prin hotărârea Guvernului prevăzută la alin. (2).

ART. VI

În cuprinsul Legii nr. 273/2004, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, precum și în cuprinsul celorlalte acte normative în vigoare din domeniul adopției, sintagma <<secretar de stat>> se înlocuiește cu termenul <<președinte>>.

ART. VII

La data intrării în vigoare a prezentei legi⁴¹, se abrogă:

a) Hotărârea Guvernului nr. 1.436/2004 pentru defalcarea pe categorii de cheltuieli a taxei unice și fixe aferente serviciilor efectuate de Oficiul Român pentru Adopții în îndeplinirea procedurii de adopție internațională pe teritoriul României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 869 din 23 septembrie 2004;

b) Hotărârea Guvernului nr. 1.442/2004 privind serviciile și activitățile ce pot fi desfășurate de către organismele private române în cadrul procedurii adopției interne, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 873 din 24 septembrie 2004;

c) Ordinul secretarului de stat al Autorității Naționale pentru Protecția

⁴⁰ Art. 22 și 22¹ au devenit prin renumeroare art. 26, respectiv 27.

⁴¹ Legea nr. 233/2011 a intrat în vigoare la data de 7 aprilie 2012.

Copilului și Adopție nr. 45/2004 pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind procedura adopției interne, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 7 aprilie 2004;

d) art. II - V din Hotărârea Guvernului nr. 645/2009 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.433/2004 privind aprobarea structurii organizatorice, a numărului maxim de posturi și a Regulamentului de organizare și funcționare ale Oficiului Român pentru Adopții, precum și pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului consultativ al Oficiului Român pentru Adopții, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 374 din 3 iunie 2009;

e) orice alte dispoziții contrare.

ART. VIII

Legea nr. 274/2004⁴² privind înființarea, organizarea și funcționarea Oficiului Român pentru Adopții, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 17 februarie 2010, se modifică și se completează după cum urmează:

1. După articolul 6 se introduce un nou articol, articolul 6¹, cu următorul cuprins:

<<ART. 6¹

(1) În îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin, Oficiul este sprijinit de un Consiliu de coordonare, denumit în continuare Consiliu, organism fără personalitate juridică care funcționează pe lângă Oficiu.

(2) Consiliul este alcătuit din:

- a) președintele Federației Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil;
- b) președintele Asociației directorilor direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului;
- c) președintele Colegiului Național al Asistenților Sociali;
- d) președintele Colegiului Psihologilor din România;
- e) reprezentantul UNICEF în România.

(3) Consiliul are următoarele atribuții principale:

- a) avizează strategia, politicile și programele elaborate de Oficiu;
- b) analizează strategia, politicile și programele elaborate de Oficiu și formulează recomandări cu privire la îmbunătățirea acestora;
- c) formulează propuneri privind îmbunătățirea cadrului normativ în domeniu;
- d) propune primului-ministru persoana ce va fi numită în funcția de președinte al Oficiului.

(4) Regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului se aprobă prin hotărâre a Guvernului.>>

⁴² Legea nr. 274/2004, republicată, a fost abrogată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/2014.

2. La articolul 8, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

<<ART. 8

(1) Oficiul este condus de un președinte, cu rang de secretar de stat, numit prin decizie a primului-ministru, la propunerea Consiliului. Durata mandatului președintelui Oficiului este de 5 ani, acesta putând fi reînnoit o singură dată.>>

ART. IX

Prezenta lege intră în vigoare la 4 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepția dispozițiilor art. 19 alin. (5), art. 29⁴³, art. 72⁴³ alin. (3) și ale art. 75 alin. (4)⁴³ din Legea nr. 273/2004, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, care intră în vigoare în 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I."

⁴³ Art. 19, 29⁴³, 72⁴³ și 75 au devenit prin renumerotare art. 16, 38, 85, respectiv 89.

SUMAR

Cuvânt înainte – Prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu.....	3
I. DOCUMENTE UNIVERSALE	
Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948) – extrase.....	7
Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (1966) – extrase.....	9
Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966) – extrase.....	11
Convenția cu privire la drepturile copilului (1980).....	12
Rezoluția 50/155 la Convenția cu privire la drepturile copilului (1996)....	35
Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă (2000).....	36
Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate(2000).....	46
Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (2006) – extrase..	52
Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului (1960).....	53
Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale (1993).....	60
Convenția O.I.M. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor.....	74
II. DOCUMENTE REGIONALE	
Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950) – extrase.....	80
Convenția europeană revizuită în materia adopției de copii (2008).....	83
Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane (2005).....	95
Convenția asupra relațiilor personale care privesc copiii (2003).....	120
Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (2007).....	134
Liniile directe ale Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privitoare la o justiție prietenoasă cu copiii (2010).....	160
III. DOCUMENTE INTERNE	
Constituția României – extrase.....	178
Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.....	190
Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie.....	248
Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției.....	262